

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK
HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

ALLMÄN
HÄLSO- OCH SJUKVÅRD
1956

KUNGL. MEDICINALSTYRELSEN

STOCKHOLM 1958

INLEDNING

TILL

Allmän hälso- och sjukvård / Socialstyrelsen. – Stockholm, 1913-1982. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1911-1979.

1911-1967 utgiven av Kungl. Medicinalstyrelsen.

1911-1950 med innehållsförteckning på franska. 1913-1950 med fransk parallelltitel: Hygiène et service sanitaire en Suède. 1951-1979 med innehållsförteckning och parallelltitel på engelska: 1951-1956: Public health and sick care in Sweden ; 1957-1979: Public health in Sweden . 1960-1979 även med sammanfattning på engelska.

Föregångare:

Bidrag till Sveriges officiella statistik. K, Hälso- och sjukvården. 1, Sundhetskollégii underdåniga berättelse för år ... – Stockholm : Norstedt, 1864-1912. - Sundhetskollégium ersattes 1879 av Medicinalstyrelsen. Täckningsår: 1861-1910 = Ny följd 1-50.

Sinnessjukvården i riket /Kungl. Medicinalstyrelsen. – Stockholm, 1913-1939. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1911-1939.

Efterföljare:

Hälsan i Sverige: hälsostatistisk årsbok / Statistiska centralbyrån. – Stockholm : 1988–1992. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1987/88-1991/92.

Det civila veterinärväsendet / av Kungl. Veterinärstyrelsen. – Stockholm, 1918-1951. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1916-1949.

Översiktspublikation:

Historisk statistik för Sverige. Statistiska översiktstabeller : utöver i del I och del II publicerade t.o.m. år 1950 / Statistiska centralbyrån. – Stockholm, 1960

Allmän hälso- och sjukvård. 1956. – (Sveriges officiella statistik).
Digitaliserad av Statistiska centralbyrån (SCB) 2011.

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK
HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

ALLMÄN
HÄLSO- OCH SJUKVÅRD
1956

KUNGL. MEDICINALSTYRELSEN

STOCKHOLM 1958

OFFICIAL STATISTICS OF SWEDEN

PUBLIC HEALTH

**PUBLIC HEALTH
AND SICK CARE IN SWEDEN**

1956

**ANNUAL REPORT OF
THE ROYAL MEDICAL BOARD**

STOCKHOLM 1958

KUNGL. BOKTRYCKERIET P. A. NORSTEDT & SÖNER

Till

Herr Statsrådet och Chefen för Kungl. Inrikesdepartementet

Medicinalstyrelsen får härmed överlämna »Allmän hälso- och sjukvård» för år 1956.

Tidigare har styrelsen till landsting och övriga intressenter utsänt en på fyra tabellblad tryckt detaljerad redogörelse för lasarettens och epidemisjukhusens personal och förvaltningsekonomi. En motsvarande, ehuru icke fullt så omfattande tabell har utarbetats för A-sanatorierna för lungtuberkulos och förvaras i manuskript i medicinalstyrelsen. Därjämte föreligger en stencilerad sammanställning rörande intagna samt vårdpersonal vid de delade lasarettens olika kliniker och avdelningar. Liksom tidigare för åren 1947—1955 har avdelningen för sinnessjukhusens ekonomiska förvaltning sammanställt de statliga sinnessjukhusens förvaltningsstatistik för år 1956 i ett särskilt häfte (stencil).

Stockholm den 30 november 1957.

ARTHUR ENGEL

OLOF OLINDER

/ Erik Salwén

INNEHÅLL

	Sida
Kap. 1. Organisationen av den hälso- och sjukvårdande verksamheten	1
1.1 Vissa definitioner	1
1.2 Organisationen	2
1.3 Befolkningsstatistik	7
1.4 Meteorologiska förhållanden	9
Kap. 2. Översikt av medicinalpersonalen	10
Kap. 3. Den allmänna hälso- och sjukvårdens organ	17
3.1 Organ för enbart öppen hälso- och sjukvård	17
3.11 Provinsial- och stadsläkarväsendet	17
3.12 Distriktssköterskorna m. fl.	18
3.13 Distriktsbarnmorskorna	18
3.14 Den förebyggande mödra- och barnavården	19
3.15 Den abortförebyggande verksamheten	19
3.16 Tuberkulosvården	19
3.17 Karantänsväsendet	21
3.18 Vården av könssjuka	21
3.19 Folk tandvården	22
3.2 Anstalter för i huvudsak sluten sjukvård	24
3.21 Översikt av anstalter, vårdplatser m. m.	24
3.22 Kroppssjukvården (patienter, personal och ekonomi)	30
3.23 Vården av sinnessjuka och psykiskt efterblivna (patienter, personal, ekonomi)	43
3.3 Apoteken	48
Kap. 4. Hälsotillstånd, sjukdomar, förlossningar m. m.	50
4.1 Hälsovårdsförhållandena i allmänhet	50
4.2 Det internationella hälso- och sjukvårdsarbetet	50
4.3 Infektionssjukdomar	51
4.4 Intagna på sjukhus i vissa diagnosgrupper	56
4.5 Den aktuella kariesprocenten	61
4.6 Förlossningar och aborter	63
4.7 Legala aborter, steriliseringar, kastreringar	68
4.8 Sinnessjukdomar	74
Kap. 5. Det allmännas kostnader för hälso- och sjukvård	79
Sammanfattning på engelska språket	85

Tabellavdelningen

Tabeller över medicinalpersonal, vissa befattningar

Antal läkare, tandläkare, apotekare och sjukgymnaster	Tab. 1
Antal civila läkarbefattningar med tjänstårsrätt	• 2
Vissa sjuksköterske- och barnmorsketjänster.....	• 3

Tabeller tillhörande kroppssjukvården

Den förebyggande mödra- och barnavården	• 4
Tuberkulosdispensärerna	• 5
Antal apotek m. m. och dessas försäljningsbelopp	• 6
Folktandvårdens verksamhet m. m.	• 7
Folktandvårdens utgifter och inkomster.....	• 8
Översikt av vårdplatserna på kroppssjukhusen	• 9
Specifikation av lasarettens och barnsjukhusens vårdplatser	• 10
Anstalter för kroppssjukvård (sjukhusförteckning).....	• 11
Vårdplatser, intagningar och vård dagar i olika vårdformer 1920—1956.....	• 12
Insjuknade i vissa infektionssjukdomar med anmälningsplikt 1875—1956	• 13
Insjuknade i vissa infektionssjukdomar med anmälningsplikt 1946—1956	• 14
Insjuknade i vissa infektionssjukdomar med anmälningsplikt länsvis 1956	• 15
Fall av venerisk sjukdom fördelade dels efter bostadsort, dels efter smittningsort ..	• 16
Fall av venerisk sjukdom efter ålder och kön.....	• 17
Medicinalstyrelsens skärmbildsundersökningar	• 18
Tuberkulossjukligheten och -dödligheten	• 19
Förlossningar och födda barn fördelade efter sjukvårdsområden och vårdform	• 20
Fall av skador genom våld intagna på sjukhus	• 21
Verkställda legala aborter	• 22
Verkställda steriliseringar	• 23

Tabeller tillhörande sinnessjukvården

Utgifter och personal vid statens och storstädernas sinnessjukhus	• 24
Anstalter för vård av sinnessjuka, psykiskt efterblivna och epileptiker (sjukhusförteckning)	• 25
Specifikation av intagna på statens och storstädernas sinnessjukhus	• 26
Antal befintliga vid statens och storstädernas sinnessjukhus	• 27
Antal avgångna från statens och storstädernas sinnessjukhus.....	• 28
De på statens och storstädernas sinnessjukhus intagna, grupp B, fördelade efter hemort	• 29
Ålder vid första insjuknandet hos de för första gången för vård på statens etc. sinnessjukhus intagna	• 30
Vid slutet av året befintliga vid sinnessjukhus m. m. procentuellt fördelade efter sjukdomsform	• 31
Dödsorsaker för de å statens och storstädernas sinnessjukhus avlidna	• 32

CONTENTS

	Page
<i>Chapter 1. Organization of the Public Health and Sick Care</i>	1
1.1 Introduction, definitions	1
1.2 The organization	2
1.3 Vital statistics	7
1.4 Meteorological conditions	9
<i>Chapter 2. Survey of the Medical Personnel</i>	10
<i>Chapter 3. Public Health and Sick Care Institutions</i>	17
3.1 Public Health Services	17
3.11 Medical Officer's Institution	17
3.12 Public Health Nurses	18
3.13 District Midwifery	18
3.14 Maternity and Child Welfare	19
3.15 Consultation bureaus for sexual hygiene and abortion cases	19
3.16 TB-care	19
3.17 Quarantine	21
3.18 Care of Venereally Diseased	21
3.19 Public Dental Care	22
3.2. Hospitals	24
3.21 Survey of establishments, beds etc.	24
3.22 Establishments for somatic diseases	30
3.23 " " mental diseases and mental deficiency	43
3.3. Pharmacies	48
<i>Chapter 4. Sanitary conditions, diseases, deliveries etc. during the year</i>	50
4.1 Sanitary conditions generally	50
4.2 International relations in the field of health and sick care	50
4.3 Infectious diseases	51
4.4 In-patients in certain groups of diseases	56
4.5 Dental caries	61
4.6 Deliveries and abortions	63
4.7 Abortions, sterilizations and castrations for medical or legal indications	68
4.8 Mental diseases	74
<i>Chapter 5. Expenses out of Public funds for Health and Sick Care</i>	79
<i>Summary in English</i>	85

Tables

Medical personnel, certain posts

<i>Physicians, dental surgeons, pharmacologists and physiotherapists</i>	Table 1
<i>Number of posts for physicians</i>	• 2
<i>Certain posts for nurses and midwives</i>	• 3

Somatic care

<i>Maternity and child welfare</i>	• 4
<i>TB dispensaries</i>	• 5
<i>Pharmacies</i>	• 6
<i>Public dental care. Activity etc.</i>	• 7
<i>Public dental care, running cost and receipts</i>	• 8
<i>Survey of beds at hospitals for somatic diseases</i>	• 9
<i>Survey of beds at general hospitals and children's hospitals</i>	• 10
<i>Hospitals for somatic diseases</i>	• 11
<i>Beds, admissions and bed-days according to type of care</i>	• 12
<i>Cases of notifiable infectious diseases 1875—1956</i>	• 13
<i>Cases of notifiable infectious diseases reported during 1946—1956</i>	• 14
<i>Cases of notifiable infectious diseases reported in each county (county borough)</i>	• 15
<i>Cases of venereal diseases according to place of domicile and place of infection</i>	• 16
<i>Cases of venereal diseases by age and sex</i>	• 17
<i>Massradiofluorography of the Royal Medical Board</i>	• 18
<i>Tuberculosis morbidity and mortality</i>	• 19
<i>Deliveries and newborn according to regions and type of care</i>	• 20
<i>Cases of accidents, poisonings and violence admitted into hospitals</i>	• 21
<i>Number of abortions induced for medical or legal indications</i>	• 22
<i>Number of sterilizations induced for medical or legal indications</i>	• 23

Mental care

<i>Running cost and personnel at mental hospitals of the State and the three largest cities</i>	• 24
<i>Hospitals for mental diseases and deficiency</i>	• 25
<i>Admissions into mental hospitals of the State and the three largest cities</i>	• 26
<i>Number of patients at the mental hospitals of the State and the three largest cities on December 31st</i>	• 27
<i>Discharges from mental hospitals of the State and the three largest cities</i>	• 28
<i>Admissions, group B, into mental hospitals of the State and the three largest cities, according to the patients' domicile</i>	• 29
<i>Patients admitted for the first time into mental hospitals of the State etc. according to age when disease started</i>	• 30
<i>Number of patients at mental hospitals and nursing homes at end of year according to type of disease (per cent)</i>	• 31
<i>Causes of death of deceased at mental hospitals of the State and the three largest cities</i>	• 32

HÄLSO- OCH SJUKVÅRDSOMRÅDEN

Principal districts for health and sick care

Gräns för landstingsområde

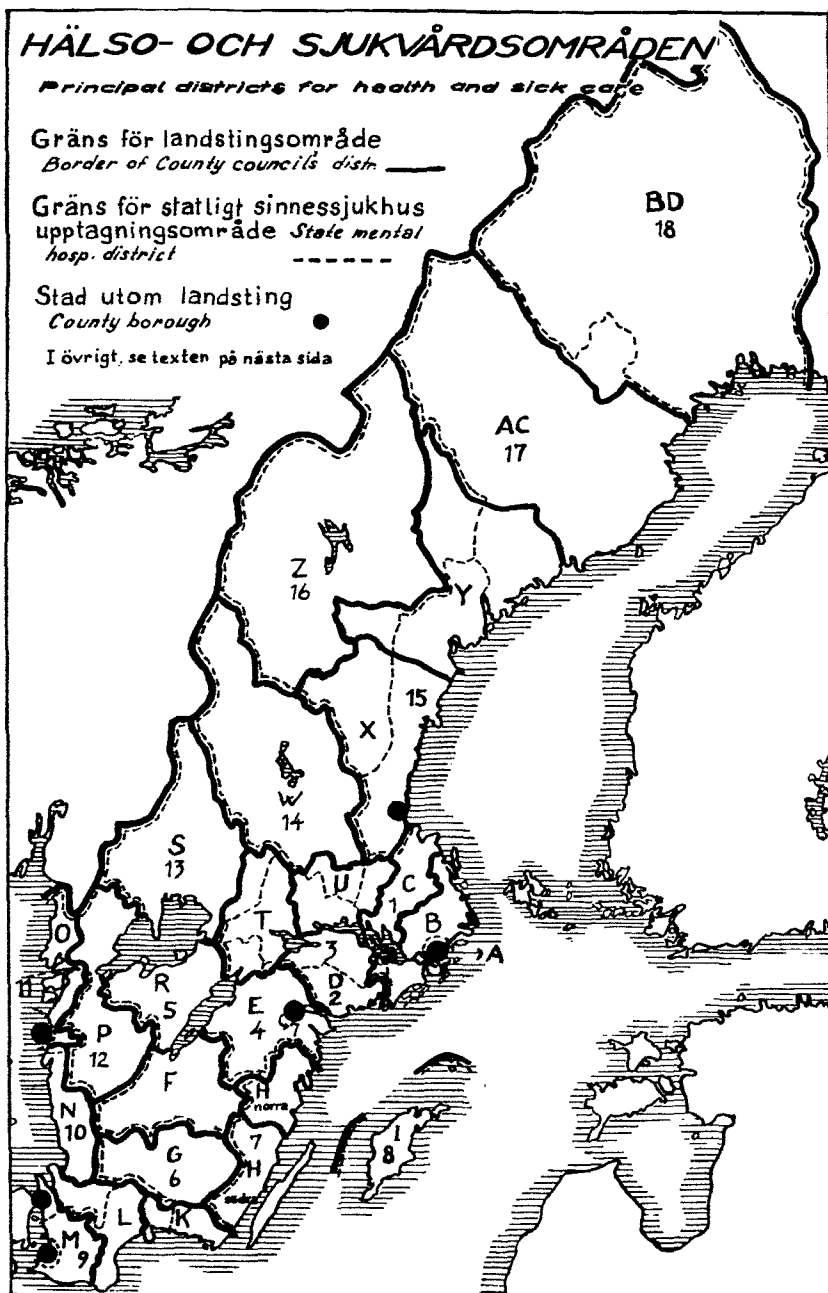
Border of County councils dist. —

Gräns för statligt sinnessjukhus
upptagningsområde *State mental
hosp. district* - - - - -

Stad utom landsting

County borough ●

I övrigt, se texten på nästa sida

Teckenförklaring Codes

- = Intet finns att redovisa *Magnitude nil*
 0 eller 0,0 = Mindre än 0,5 (el. 0,05) av enheten *Magnitude less than half of unit*
 .. = Uppgift saknas *Data not available*
 † = Anstalten är rikssjukhus. Se vidare kap. 1.1. *Treatment available to all citizens on same terms irrespective of place of residence*
 (†) = Rikspatser ingår bland vårdplatserna. *Including beds available to all citizens on same terms*
 * = Ingår ej i den enligt sjukförsäkringslagen (§ 4) upprättade förteckningen över sjukvårdsanstalter

Länshöskstäverna The counties (and city of Stockholm)

A = Stockholms stad <i>city</i>	N = Hallands	län <i>county</i>
B = Stockholms län <i>county</i>	O = Göteborgs o. Bohus	» »
C = Uppsala » »	P = Älvsborgs	» »
D = Södermanlands län »	R = Skaraborgs	» »
E = Östergötlands » »	S = Värmlands	» »
F = Jönköpings » »	T = Örebro	» »
G = Kronobergs » »	U = Västmanlands	» »
Hn = Kalmar läns norra landstingsomr.	W = Kopparbergs	» »
Hs = » » södra »	X = Gävleborgs	» »
I = Gotlands län <i>county</i>	Y = Västernorrlands	» »
K = Blekinge » »	Z = Jämtlands	» »
L = Kristianstads » »	AC = Västerbottens	» »
M = Malmöhus » »	BD = Norrbottens	» »

Städer, som ej deltagar i landsting¹ List of county boroughs

Stockholm	Malmö	Hälsingborg
Göteborg	Norrköping	Gävle

De statliga sinnessjukhusens upptagningsområden (se kartan)

State mental hospitals (numbers refer to map)

1 = Ulleråkers	7 = S:ta Gertruds, Västervik	13 = Mariebergs, Kristinehamn
2 = S:ta Annas, Nyköping	8 = S:t Olofs, Visby	14 = Sätters
3 = Sundby, Strängnäs	9 = S:t Lars, Lund	15 = Sidsjöns, Sundsvall
4 = Birgittas, Vadstena	10 = S:ta Maria, Hälsingborg	16 = Frösö, Östersund
5 = Ryhovs, Jönköping	11 = S:t Jörgens, Lillhagen	17 = Umedalens
6 = S:t Sigfrids, Växjö	12 = Restads, Vänersborg	18 = Furunäsets, Piteå

Gullberna sjukhus (Blekinge) tillkom 1/7 1956, men belades icke med patienter förrän i maj 1957.

Kategorier av huvudmän

Categories of authorities responsible for the health and sick care

S = Staten *The State*

L = Landsting *County council*

U = Stad utom landsting *County borough*

K = Kommun (annan) *Local commune*

Kf = Kommunalförbund *Union of communes*

F = Förening, fond eller stiftelse, i vars styrelse det allmänna är företrätt genom av offentlig myndighet tillsatt representant. *Fund, association etc. in collaboration with organ of the Community*

P = Privat företag (även fond, förening etc. annan än F) *Private other than F*

¹ Jfr texten sid. 2.

KAP. I

ORGANISATIONEN AV DEN HÄLSO- OCH SJUKVÅRDANDE VERKSAMHETEN

1.1. Vissa definitioner

Till en början må vissa begrepp definieras, så att ämnesområdet för denna berättelse blir angivet.

En del begreppsbestämningar ges i de författningar, som reglerar hithörande område, nämligen sjukhuslagen, sjukhusstadgan, stadgan angående enskilda sjukhem och förlossningshem, reglementena för statens och vissa städers sjukhus, stadgan angående sinnessjukvården i riket, lagen om undervisning och vård av vissa psykiskt efterblivna, sjukförsäkringslagen, diverse statsbidragskungörelser m. m. Såvitt möjligt har dessa följts, men som framgår av det följande, är de icke i alla delar tillämpliga eller täcker icke alla de begrepp, som behöver definieras, utan särskilda definitioner har måst göras för denna publikation.

1. 11. *Allmän hälso- och sjukvård.* Härmed avses i denna publikation av det allmänna bedriven eller sanktionerad verksamhet för att förebygga sjukdomar och förbättra medborgarnas hälsotillstånd ävensom förlossningsvård, allt under förutsättning, att verksamheten är tillgänglig för allmänheten. Hit har hänförts sjukdomsdiagnostik, även om den icke åtföljes av terapi (såsom visst laboratoriearbete, rättsmedicin och rättspsykiatri).

Som hälso- och sjukvård har i detta sammanhang icke räknats verksamheten vid anstalter med huvudsaklig uppgift att bereda vila eller rekreation. Till

följd härav kommer en del konvalescenthem, som drives i kombination med vilohem, att falla utanför gränsen för sjukvården. Icke heller räknas dit anstalter, som har huvudkaraktären av skola, såsom institut för blindas och dövas. De militära truppförbandssjukhusen, såsom huvudsakligen avsedda för militärpersonal, hör — till skillnad mot garnisonssjukhusen — icke till den *allmänna* sjukvården sålunda fattad, ej heller sjukavdelningar inom anstalter för fångvård, ungdomsvård o. dyl.

1. 12. *Sluten vård.* Som sluten vård har räknats vård på sjukvårdsanstalt av ineliggande patienter för sjukdomar av det slag, för vilken anstalten är inrättad. Den sista bestämningen medför, att t. ex. vård av epidemiska sjukdomar hos interner på anstalt för psykiskt efterblivna icke räknas som sluten epidemivård, därför att anstalten icke är inrättad härför.

1. 13. *Öppen vård.* Som öppen har räknats vård i hemmet, på läkares mottagning, poliklinik o. dyl. En mellanform mellan sluten och öppen vård betecknar de avdelningar för akutsjukvård, som inrättats på en del ålderdomshem. Då dessa är avsedda för fall, som normalt skulle kunnat vårdas i vederbörandes hem, har de här räknats som tillhörande den öppna sjukvården och redovisas alltså icke bland sjukvårdsanstalterna.

1. 14. *Sjukvårdsanstalt* är enligt denna publikation sådan anstalt som äsyf-

tas i sjukhuslagen och de övriga författningar, som uppräknats i inledningen här ovan. Dock har följande undantag gjorts. Anstalt med huvudsaklig uppgift att bereda vila och rekreation har, som redan nämnts, icke ansetts vara sjukvårdsanstalt. Detta medför i praktiken, att en del av medicinalstyrelsen godkända enskilda sjukhem och vissa konvalescenthem upptagna på listan över sjukvårdsanstalter enligt sjukförsäkringslagen (Kungl. kung. 10 december 1954 — SFS 727 med senare ändringar) icke ingår i tabellsammanställningar i denna berättelse. De namngives dock i textavsnitt 3.21. Å andra sidan har i statistiken medtagits åtskilliga hem för kroniskt sjuka drivna av socialvårdsmyndighet utan att de har statsbidrag eller eljest är att anse som sjukvårdsanstalter enligt någon författning. Motiveringen härtill är att dessa hem meddelar vård av ungefär samma slag som de statsbidragsberättigade anstalterna för kroniskt sjuka, varför det i en skildring av den allmänna hälso- och sjukvårdens resurser vore inkonsekvent att icke räkna med dem.

Att truppförbandssjukhus, sjukavdelningar vid fångvården m. m. och avdelningar för akut sjuka vid ålderdomshem icke betraktats som anstalter för allmän sjukvård, har nämnts och motive-rats ovan under 1.11 och 1.13.

1.2. Organisationen

All för allmänheten öppen hälso- och sjukvårdande verksamhet i Sverige är underkastad statlig kontroll. Övervägande delen bedrivs av eller understödes av det allmänna (stat eller kommun).

Medicinalstyrelsen, som sorterar under inrikesdepartementet, är landets högsta

1.15. Rikssjukhus och riksplatser. Härmed menas sjukhus resp. vårdplatser, på vilka patienterna lämnas vård mot samma avgift, oavsett deras hemort inom landet. Dock har enskilda sjukhem — vilka ju heller icke verkar inom bestämda områden — undantagits och sålunda icke markerats som rikssjukhus. Detta gäller också de s. k. »riksanstalterna» för psykiskt efterblivna, enär även dessa är privata.

Rikssjukhus eller -platser har i tabellavdelningen betecknats med ett kors (†). Rikssjukhus är enligt denna definition Karolinska sjukhuset, Serafimerlasarettet, pensionsstyrelsens fristående anstalter, vanförearstalterna, anstalterna för kirurgisk tuberkulos (kustsanatorierna) och jubieumssanatorierna. Alla platser på ett rikssjukhus är icke med nödvändighet riksplatser, enär genom avtal med annan huvudman (t. ex. landsting) en del platser kan ha reserverats för dennes räkning.

1. 16. Huvudman för driften. Med huvudman förstås i denna publikation den, som i sista hand svarar för verksamhetens driftkostnader, d. v. s. som bär ansvaret för att utgifterna täcks, sedan vårdavgifter och eventuella bidrag från andra intresserade parter dragits från.

administrativa organ på området. Dess uppgift är främst att utöva högsta överinseendet över medicinalpersonalens, sjukvårdsorganens och apotekens verksamhet och ha högsta ledningen av de statliga sinnessjukhusen m. fl. institutioner (se nedan). Den är organiserad på

nio byråer: Medicinalbyrån, hälsovårdsbyrån, sjukhusbyrån, sinnessjukvårdsbyrån, byrån för social- och rättspsykiatri, tandvårdsbyrån, apoteksbyrån, lag- och utredningsbyrån samt kameralbyrån med särskild avdelning för sinnessjukhusens ekonomiska förvaltning. Vid sin sida har medicinalstyrelsen diverse rådgivande organ och nämnder för speciella frågor. (Se härom den av styrelsen utgivna »Förteckning över svenska läkare och tandläkare», t. ex. årg. 1957 s. 547 ff.)

Direkt under medicinalstyrelsen sorterar: De statliga sinnessjukhusen, statens anstalt för fallandesjuka, barnmorskeläroanstalten i Stockholm, centralskolan för specialutbildning av barnsjuksköterskor, statens rättskemiska laboratorium, statens farmaceutiska laboratorium, rättsläkarstationerna, provinsialläkarna (i ordinarie distrikt), medicinalstyrelsens skärmbildscentral och i visst hänseende radiofysiska institutionen.

Jämsides med medicinalstyrelsen på den allmänna hälso- och sjukvårdens område verkar vissa andra centrala institutioner. En är *Statens institut för folkhälsan* med huvudsaklig uppgift att utföra vetenskapligt-praktiska undersökningar och idka forskningsverksamhet på den allmänna hygienens, födoämneshygienens och yrkeshygienens områden och att därvid utgöra centralt undersökningsorgan för livsmedelskontrollen enligt livsmedelsstadgan. Institutet har också att meddela viss undervisning. En annan är *Centrala sjukvårdsberedningen*, som har till uppgift att ge råd vid planläggning av sjukhusbyggnader och deras utrustning och att verka för standardisering och rationalisering av sjukhusens utensilier och drift. En tredje är *Statens bakteriologiska laboratorium* med uppgift att inom den humana medicinens bakteriologiska, virologiska

och epidemiologiska områden utreda, forska, framställa sera, ympämnen m. m.

Slutligen må nämnas, att *universitets-sjukhusen* intager en i förhållande till medicinalstyrelsen relativt självständig ställning.

Den lokala organisationen av hälso- och sjukvården ansluter sig till de 25 landstingsområdena och de 6 städer, som icke tillhör landsting (Stockholm, Göteborg, Malmö, Norrköping, Hälsingborg och Gävle). Landstingens områden sammanfaller i regel med länens. Undantag utgör Kalmar län, som delats på två landstingsområden (Kalmar läns norra och Kalmar läns södra landstingsområde), och naturligtvis de län, ur vilka de uppräknade städerna utbrutits. Varje landstingsområde (utom de båda områdena i Kalmar län) har en förste provinsialläkare med huvudsaklig uppgift att övervaka hälsovården och den öppna sjukvården och städerna utanför landsting (utom Gävle) en med förste provinsialläkare jämställd förste stadsläkare. Landstingsområdena i Kalmar län har en gemensam förste provinsialläkare och Gävle stad hör i berört avseende under förste provinsialläkaren i Gävleborgs län.

Ansaret för att vård på sjukvårdsanstalt skall kunna beredas den, som är i behov därav, vilar ytterst på landstingen och städerna utom landsting. (Jfr sjukhuslagen och den från och med år 1955 gällande lagen om undervisning och vård av vissa psykiskt efterblivna.) För den mera kvalificerade sinnessjukvården och vården av svårskötta psykiskt efterblivna svarar dock i allt väsentligt staten, utom vad angår sinnessjukvården i städerna Stockholm, Göteborg och Malmö, som själva handhar huvudparten härav mot erhållande av statsbidrag. För den statliga sinnessjukvården har

»Vem gör vad inom hälso- och sjukvården?» Tablå över den allmänna hälso- och sjukvårdens huvudmän och organ

Vårdform	Huvudman ¹ och organ					
	Staten (S)	Landsting (L)	Städer utom lands- ting (U)	Andra kommuner (K, Kf)	Vissa föreningar, stiftelser o. dyl. (F) ^a	Privata före- tag (P)
Hälsovård och öp- pen sjukvård						
Allmänt, Sanitär övervakning m. m.	Statens institut för folkhälsan Statens bakteriologi- ska laboratorium 1:e provinsialläkare, provinsialläkare i ordinarie distrikt Öppen vård vid sjuk- hus	Provinsialläkare i extra distrikt (är dock underställda 1:e provinsialläkaren) Distriktsköterskor Öppen vård vid sjuk- hus	Hälsovårdsnämnder 1:e stadsläkare (är jämfäst med 1:e provinsialläkare), stadsläkare, stads- distriktsläkare, soci- alläkare Fristående poliklini- ker Kommunsköterskor o. dyl. Öppen vård vid sjuk- hus	Hälsovårdsnämnder (kommunalnämnder) Hälsovårdsförbund Stadsläkare (även 1:e d:o), köpings-, muni- cipal-, socialläkare (är underställda 1:e provinsialläkaren) Kommunsköterskor o. dyl.	 Öppen vård vid sjukhus	Privatpraktise- rande läkare Diverse riksför- eningar för personer drab- bade av vissa sjukdomar
Förlossningsvård		Distriktsbarnmorskor	Distriktsbarnmorskor			
Förebyggande mödra och barna- vård m. m.		Mödra- och barna- vårdsorgan Abortförebyggande verksamhet	Mödra- och barna- vårdsorgan Abortförebyggande verksamhet			
Tuberkulosvård	Medicinalstyrelsens skärmbildscentral	Skärmbildsundersök- ningar Dispensärer	Skärmbildsundersök- ningar Dispensärer		Nationalföreningen mot tuberkulos o. andra folksjukd.	
Könssjukvård			Polikliniker för köns- sjuka	Polikliniker för köns- sjuka		
Tandvård	Tandläkarhögskolan i Stockholm o. Malmö Tandl. inst. i Umeå	Folktandvårdspoli- kliniker	Folktandvårdspoli- kliniker Skoltandvård	Kommunal skoltand- vård (annan än folk- tandvård)	Tandvärnet, Rika- fören, f. tandsjuk- domarnas bekäm- pande	Privatpraktise- rande tand- läkare

Sinnessjukvård	Hjälperksamhet genom särskilda läkare	Länspsykiater Psykiisk barna- och ungdomsvård	Öppen vård och familjevård (Stockholm, Göteborg) Psykiisk barna- och ungdomsvård			
Sluten sjukvård						
Sjukvård i allmänhet (huvudsakligen kroppssjukvård)	Serafimerlasarettet, Karolinska sjukhuset och Akademiska sjukhuset Garnissonssjukhus Pensionsstyrelsens fristående anstalter	Lasarett Sjukstugor Anstalter för kroniskt sjuka	Lasarett Barnsjukhus Anstalter för kroniskt sjuka	Anstalter för kroniskt sjuka	Barnsjukhus Reumatikersjukhus Anstalter för kroniskt sjuka	Enskilda sjukhem Anstalter för kroniskt sjuka
Förlossningsvård	Karolinska sjukhuset Akademiska sjukhuset Garnissonssjukhus	Barnbördshus, förlossningshem, förlossningsrum hos barnmorska, förlossningsavdelningar vid lasarett och sjukstugor	Barnbördshus, förlossningsavdelningar vid lasarett	Förlossningshem	Barnbördshus	Förlossningshem
Epidemivård		Epidemisjukhus, epidemisjukstugor	Epidemisjukhus			
Tuberkulosvård		Sanatorier, tuberkulosjukstugor, tbc-avdelningar vid lasarett	Sanatorier, tuberkulosjukstugor, tbc-avdelningar vid lasarett		Jubileumssanatorier Anstalter för kirurgisk tuberkulos (kustsanatorier)	
Vanförevård		Ortopediska kliniker	Ortopediska kliniker		Vanföreanstalter	
Sinnessjukvård	Sinnessjukhus (utom i Stockholm, Göteborg och Malmö) Psykiatriska lasarettskliniker	Vårdhem för lätt-skötta sinnessjuka Psykiatriska lasarettskliniker	Sinnessjukhus och vårdhem Psykiatriska lasarettskliniker Anstalter för psykopatiska o. nervösa barn	Övriga kommunala sinnessjukhus	Anstalter för psykopatiska o. nervösa barn	Enskilda sinnessjukhus Vårdhem

Vårdform	Huvudman ¹ och organ					
	Staten (S)	Lands- ting (L)	Städer utom lands- ting (U)	Andra kommuner (K, Kf)	Vissa föreningar, stiftelser o- dyl.(F) ²	Privata före- tag (P)
Vård av psykiskt efterblivna	Vissa sinnessjukhus Anstalter för psykiskt efterblivna	Anstalter för psykiskt efterblivna	Anstalter för psykiskt efterblivna			Anstalter för psykiskt efterblivna
Epileptikervård	Epileptikeranstalt	Epileptikeranstalt			Epileptikeranstalter	Epileptikeran- stalter
Rättsläkarväsendet	Statens rättskemiska laboratorium, rätts- läkarstationer, rätts- psykiatriska avdel- ningar					
Apoteksväsendet	Statens farmaceutiska laboratorium					Apotek ³

¹ Jfr förteckningen vid kartan i bokens början. — ² I vilkas styrelse det allmänna är representerat genom särskilt insatt representant. — I detta sammanhang må även Svenska vanförevårdens centralkommitté, som verkar på gränsområdet mellan sjuk- och socialvård och är en privat samman-
slutning, ehuru i visst avseende kontrollerad av det allmänna, nämnas. — ³ Apotekens ställning som privata företag är starkare reglerad genom be-
stämmelser av offentligrättslig karaktär än övriga i denna kolumn upptagna organ.

18 geografiska regioner inrättats (se kartan i början av boken).

Att landstingen och de städer, som ej deltar i landsting, ålagts huvudmannaskapet för den slutna vården och faktiskt är huvudmän också för betydande delar av den öppna vården, hindrar icke, att även andra — samfälligheter lika väl som enskilda personer — svarar för viktiga delar av hälso- och sjukvården. Att staten åtagit sig huvudparten av sinnessjukvården har redan nämnts.

Huru huvudmannaskapet för hälso- och sjukvården i detalj fördelar sig, framgår av tablan på föregående sidor. Denna omfattar endast den allmänna hälso- och sjukvården, och alltså icke t. ex. fängelseläkarväsendet, skolhälsovården, industrihälsovården och den militära hälso- och sjukvården.

I tablan har öppen sjukvård utövad av privatpraktiserande läkare särskilt angivits. Att huvudmännen för denna är privata företagare, säger sig självt. En betydande öppen läkarvård bedrivs också i anslutning till sjukhusen, men även denna skötes i de flesta fall i läkar-nas egen regi. Vid en del sjukhus, särskilt

i storstäderna, bedrivs dock denna öppna vård helt i sjukhusens regi (vid s. k. polikliniker), något som emellertid icke markerats i tablan.

Som komplettering till uppgiften om huvudmännen må nämnas, att stat, landsting och primärkommuner i viss utsträckning understödjer vård, för vilken de själva icke är huvudmän. *Statsbidrag* till driften och i allmänhet också till anläggningen utgår sålunda på vissa villkor till sjukvårdsanstalter, som bedriver medicinsk barnsjukvård, neurokirurgi, radioterapi, tuberkulosvård, epidemivård, vanförevård, kronikervård, sinnessjukvård, epileptikervård och vård av psykiskt efterblivna. Till folktandvården utgår likaledes statsbidrag till drift och utrustning. För förlossningsvård utgår fr. o. m. år 1955 endast bidrag till anläggningen. *Landstingsbidrag* utgår till primärkommuner och enskilda, som driver kronikervård, förlossningsvård, sinnessjukvård, vård av psykiskt efterblivna m. m. Även bidrag till allmän kroppssjukvård förekommer, liksom till konvalescentvård.

1.3. Befolkningsstatistik

Sveriges *folkmängd* uppgick vid slutet av år 1956 till 7 341 122 personer. Fördelningen på män och kvinnor, landstingsområden m. m. framgår av tab. 1 i tabellavdelningen. Köns- och åldersför-

delningen den 31/12 år 1955 (den sista publicerade) framgår av bredvid stående uppställning.

Under år 1956 föddes 109 822 barn, varav 108 054 levande, avled 70 242 personer, varav 1 832 i första levnadsåret, ingicks 50 676 äktenskap, och noterades en total folkökning, inklusive invandringsöverskott, på 51 010 personer. (Alla dessa tal är preliminära.) Vissa relationstal, som kan beräknas på dessa tal eller eljest har samband med dem, ställer sig för 1956, några år i det förflutna och för en del utländska stater sålunda:

Ålder, år	Män	Kvinnor	Summa	%
0..	54 333	51 423	105 756	1,4
1—4..	219 583	207 147	426 730	5,9
5—9..	312 755	287 150	600 905	8,4
10—14..	301 715	287 847	589 562	8,1
15—19..	230 483	223 909	454 392	6,2
20—24..	215 118	213 958	429 076	5,9
25—34..	505 225	499 119	1 004 344	13,8
35—44..	545 932	535 258	1 081 190	14,8
45—54..	503 611	507 268	1 010 879	13,9
55—64..	374 836	402 047	776 883	10,7
65—74..	245 212	280 072	525 284	7,2
75—84..	108 818	128 288	237 106	3,2
85— ..	16 362	22 643	39 005	0,5
Summa	3 633 983	3 656 129	7 290 112	100,0

På 1 000 av medel- folkmängden, år	Vigda par Marri- Per 1 000 inhabitants ages	Le- vande födda Live births	Döda (utom död- födda) Deaths	Spädbarns- dödlig- het % Infant mortality
Sverige				
1901/05	5,90	26,12	15,48	91,0
1921/25	6,34	19,14	12,06	59,9
1931/35	7,31	14,10	11,64	50,1
1941/45	9,64	18,75	10,64	31,0
1950	7,73	16,45	10,02	21,0
1954	7,35	14,57	9,57	18,7
1955	7,19	14,78	9,45	17,4
1956 (prel.)	7,06	14,77	9,60	17,0
Danmark (1955)	7,6	17,5	8,3	25
Finland (1956)	7,7	20,8	9,0	25
Island (1955)	8,6	28,4	6,7	20
Norge (1955)	7,5	18,7	8,3	21
Nederländerna (1956)	8,5	21,2	7,8	19
Frankrike (1956)	6,7	18,3	12,4	32
Schweiz (1955)	8,0	17,1	10,1	26
Storbritannien (1956)	7,9	16,1	11,7	25
Tyskl. (Väst-) (1955)	8,7	15,7	10,8	42
U. S. A. (1956)	9,4	24,9	9,4	26
Nya Zeeland (1956)	8,1	24,7	9,0	23

Av barnaföderskorna var 9,5 % ogifta
(åren 1946/50). Spädbarnsdödligheten

(döda i första levnadsåret) är betydligt
högre bland dessas barn än bland de
giftas, eller, under perioden 1941/50,
42 mot 26 av 1 000 levande födda.

Den återstående medellivslängden vid
födelsen var i Sverige för män resp.
kvinnor under perioden 1751/90 33,72
och 36,64, 1901/10 54,53 och 56,98 och
1951/55 70,49 och 73,43 år. Sistnämnda
tal hör till de högsta noterade i något
land, vilket framgår av följande upp-
gifter, som avser männen: Danmark
(1946/50) 67,8, Norge (1946/50) 69,2,
England och Wales (1954) 67,6, Neder-
länderna (1950/52) 70,6, Tyskland
(1949/51) 64,6, U. S. A. (vita 1954) 67,4
och Nya Zeeland (1950/52) 68,3 år.

Dödsorsakerna enligt senast tillgänglig
statistik framgår av följande tablå, som
visar dödligheten på 100 000 invånare.

Antal döda per 100 000 invånare	Annual number of deaths per 100 000 inhabitants				
Dödsorsaker (huvudgrupper enligt 1948 års internationella klas- sifikation) Cause of death (International Classification of 1948)	Årligen 1936/40	Årligen 1941/45	Årligen 1946/50	Årligen 1951/55	År 1955
Tuberkulos <i>Tuberculosis</i>	81	69	39	16	11
Andra infektionssjukdomar; parasitära sjukdomar <i>Other In- fective and Parasitic Diseases</i>	26	19	10	5	4
Tumörer <i>Neoplasms</i>	156	160	164	169	172
Allergiska sjukdomar, endokrina systemets sjukdomar, ämnes- omsättningssjukdomar, nutritionssjukdomar <i>Allergic, Endo- crine System, Metabolic, and Nutritional Diseases</i>	15	11	10	17	15
Blodbildande organens och blodets sjukdomar <i>Diseases of the Blood and Bloodforming Organs</i>	6	6	6	4	4
Sinnessjukdomar, mentala defekter m. m. <i>Mental, Psycho- neurotic, and Personality Disorders</i>	3	3	3	4	3
Nervsystemets och sinnesorganens sjukdomar <i>Diseases of the Nervous System and Sense Organs</i>	125	121	128	147	148
Cirkulationsorganens sjukdomar <i>Diseases of the Circulatory System</i>	305	303	355	337	346
Respirationsorganens sjukdomar <i>Diseases of the Respiratory System</i>	114	75	53	52	51
Matsmältningsorganens sjukdomar <i>Diseases of the Digestive System</i>	51	43	37	40	40
Uro-genitalorganens sjukdomar <i>Diseases of the Genito-urinary System</i>	46	40	35	25	25
Havandeskapets, förlossningens och barnämgstidens sjukdo- mar <i>Deliveries and Complications of Pregnancy, Childbirth, and the Puerperium</i>	4	3	1	1	1
Hudens och underhudens sjukdomar <i>Diseases of the Skin and Cellular Tissue</i>	1	1	1	1	1
Skelettets och rörelseorganens sjukdomar <i>Diseases of the Bones and Organs of Movement</i>	4	4	4	5	3
Medfödda missbildningar <i>Congenital Malformations</i>	5	8	9	7	7
Sjukdomar hos nyfödda och spädbarn <i>Certain Diseases of Early Infancy</i>	32	30	24	18	16
Senilitet. Ofullständigt preciserade fall <i>Symptoms, Senility, and Ill-defined Conditions</i>	137	109	91	58	40
Yttre våld och förgiftning (utom självmord) <i>Accidents, Poison- ing, and Violence (except suicide)</i>	42	44	38	40	41
Självmord <i>Suicide</i>	16	15	15	17	18
Summa <i>Total</i>	1 169	1 064	1 023	963	946

¹ Döda i första levnadsåret av 1 000 levande födda. *Dead during first year of life per 1 000 live births.*

1.4. Meteorologiska förhållanden

Medeltemperaturen inom olika delar av landet belyses av följande tablå
(talen avser grader Celsius):

	Lund		Stockholm		Karesuando	
	1901—30	1956	1901—30	1956	1901—30	1956
Januari	— 0,3	— 0,5	— 2,5	— 3,9	— 13,8	— 15,5
Februari	— 0,6	— 6,4	— 2,6	— 8,5	— 14,2	— 17,8
Mars	+ 1,7	— 0,9	— 0,4	— 0,9	— 10,3	— 8,3
April	+ 5,3	+ 4,2	+ 3,6	+ 1,5	— 4,2	— 7,4
Maj	+ 10,6	+ 11,8	+ 9,2	+ 11,4	+ 2,1	+ 3,8
Juni	+ 14,1	+ 15,1	+ 13,8	+ 14,2	+ 9,2	+ 10,4
Juli	+ 16,6	+ 17,2	+ 16,9	+ 16,1	+ 13,0	+ 12,7
Augusti	+ 15,3	+ 14,1	+ 15,2	+ 13,8	+ 10,3	+ 8,9
September	+ 12,2	+ 13,2	+ 11,2	+ 11,7	+ 4,9	+ 4,0
Oktober	+ 7,9	+ 8,1	+ 6,4	+ 6,4	— 2,5	— 4,3
November	+ 3,4	+ 2,1	+ 1,6	— 1,3	— 9,5	— 14,1
December	+ 0,9	+ 2,9	— 1,3	+ 0,3	— 12,6	— 14,4
Året	+ 7,3	+ 6,9	+ 5,9	+ 5,1	— 2,3	— 3,5

Nederbörden i Lund, Stockholm och Karesuando var i summa för 1956 resp. 570, 499 och 260 mm mot resp. 616, 570 och 324 under perioden 1901—1930. För sommarhalvåret 1956 var talen 304, 350 och 174 mot resp. 331, 329 och 223 under perioden 1901—1930.

Material till kap. 1 (1.3 och 1.4)

Statistisk årsbok 1957 s. 2 o. 389 ff och 1943 s. 61, *Historisk statistik för Sverige* s. 37 ff, *SOS Dödsorsaker 1955* och *Befolkningsrörelsen 1955* (i manuskript), samtliga utgivna av Statistiska Centralbyrån.

KAP. 2

ÖVERSIKT AV MEDICINALPERSONALEN

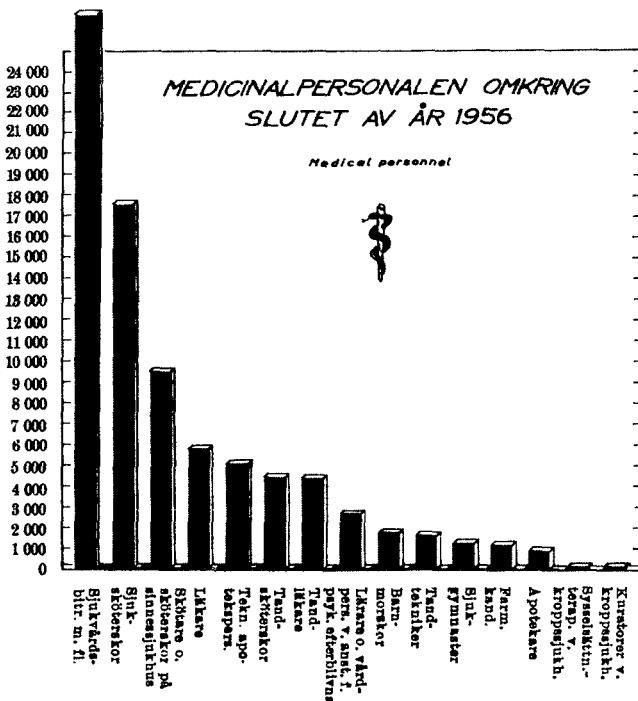
Ett överslag av den i slutet av åren 1955 och 1956 yrkesverksamma medicinalpersonalen ger följande resultat (avrundade tal).

Tab. A. Medicinalpersonal (yrkesverksam)

Medical personnel (active)	1955	1956
Läkare Physicians	* 5 700	5 870
Sjuksköterskor ¹ Nurses	16 370	17 550
Barnmorskor Midwives	1 780	1 800
Sjukgymnaster (kvinnliga) Physiotherapists (female)	1 230	1 290
Sysselsättnings- och arbetsterapeuter vid kroppssjukhus Occupational therapists at somatic hospitals	150	170
Kuratorer vid kroppssjukhus Social workers at somatic hospitals	150	170
Sjukvårdsbiträden m. fl. vid kroppssjukhus Auxiliary nursing personnel	25 740	26 740

	1955	1956
Skötare och sköterskor på anstalter f. sinnessjukt. (exkl. sjuksköterskor) Nursing personnel at mental hospitals etc.	8 930	9 470
Lärare och vårdpersonal vid anstalter för psykiskt efterblivna och epileptiker Ditto at homes for mentally deficient	2 670	* 2 670
Tandläkare Dental surgeons ...	4 360	4 500
Tandtekniker* Dental mechanics	1 600	1 700
Tandsköterskor* Dental chair-side assistants	4 400	4 500
Apotekare Pharmacologists	860	840
Farmacie kandidater Bachelors of pharmacy	1 150	1 210
Teknisk och annan apotekspersonal Technical and other personnel in pharmacies	5 010	4 990
Summa Total	80 100	83 470

¹ Här till kommer 1955 och 1956 490 resp. 515 sjuksköterskor, som samtidigt är barnmorskor och inräknats bland dessa. — * Reviderat tal. —
² Uppgifterna motsvarar det sannolika minimumet.
³ Avser slutet av år 1955.

Beträffande sjukvårdsanstalternas personal hänvisas i övrigt till kap. 3.22 och 3.23.

Läkarnas antal i slutet av år 1956 beräknas sålunda:

a) Legitimerade läkare	5 687
b) Utländska läkare, som jämlikt Kungl. Maj:ts resolution fått allmän behörighet att utöva läkarkonsten i riket	358
c) Utländska läkare, (exkl. med. stud.) som saknar allmän behörighet, förordnade av medicinalstyrelsen som vakansvikarier på sjukvårdsanstalter m. m.	167
d) Härifrån avgår ett beräknat antal icke yrkesverksamma (5 %) av förstnämnda två grupper jämte 45, som tillika är tandläkare	347
Nettosumma	5 865

Läkare enligt grupp b är jämställda med legitimerade läkare (grupp a), utom då det gäller uppgift, för vilken i lag kräves legitimation som läkare (gäller endast ett fåtal uppgifter), vidare att utfärda vissa intyg och att som ordinarie inneha läkartjänst. Från de båda sistnämnda inskränkningarna kan dock dis-

pens meddelas. — Bland de legitimerade läkarna befann sig ca 65 som tidigare hört till grupp b. För att en läkare skall föras över från grupp b till grupp a fordras, att han skall vara svensk medborgare och ha avlagt svensk medicine licentiatexamen. (Se SFS 1952: 536.)

Det här ovan gjorda avdraget av 5 % för icke yrkesverksamma motsvarar ungefär antalet läkare i åldern över 70 år. Hela antalet personer, som verkat som läkare, utgör enligt tablån 5 865. Räknar man bort de 167, som icke haft full kompetens enligt svenska krav, blir antalet 5 698 eller 7,8 på 10 000 invånare. Läger man därtill de legitimerade men icke yrkesverksamma, får man talet 6 045 (jfr tab. 1 i tabellavdelningen i slutet av boken), eller 8,2 per 10 000 invånare.

Läkarkåren under tidigare år redovisas i tab. B.

Tab. B. Läkarkårens utveckling 1930—1956. *Physicians*

År	Intagna på nybörjarkurs	Nyttillkomna genom		Döda	Bestånd den ^{31/12} (leg. + resolution)	Därav yrkesverksamma	Tillkommer utländska läk. utan allm. behörighet förordn. av medicinalst.	Hela antalet yrkesverksamma
		legitimering	Kungl. Maj:ts resolution					
1930	..	..	—	—	2 540	2 400	—	2 400
1940	194	..	1	42	3 436	3 242	..	..
1941	198	..	1	47	3 522	3 335	..	..
1942	198	144	1	56	3 601	3 403	..	..
1943	190	174	—	40	3 687	3 503	..	..
1944	185	155	1	40	3 879	3 691	..	..
1945	185	194	—	50	4 089	3 850	..	..
1946	195	176	6	47	4 244	3 997	..	..
1947	219	161	15	57	4 354	4 099	103	4 202
1948	230	182	35	58	4 497	4 235	169	4 404
1949	271	177	40	59	4 719	4 447	327	4 774
1950	304	218	47	52	4 915	4 631	263	4 894
1951	306	206	73	55	5 134	4 834	243	5 077
1952	310	186	29	52	5 285	4 978	255	5 233
1953	308	166	74	62	5 452	5 136	148	5 284
1954	309	209	34	68	5 619	5 296	181	5 477
1955	363	234	42	48	5 840	5 508	191	5 699
1956	410	259	29	59	6 045	5 698	167	5 865

Anmärkning. Uppgifterna om tillkomna och avgångna läkare korresponderar icke helt med uppgifterna om beståndet den ^{31/12} — för tidigare år på grund av brister i materialet, för åren 1947—1956 delvis beroende på att ca 65 läkare, som fått behörighet genom resolution sedermera också blivit legitimerade. — Uppgifterna om yrkesverksamhet grundar sig för åren före 1945 på tjänsteläkarnas rapporter. För följande år har reduktion skett dels med 5 %, dels har läkare, som tillika är tandläkare, fränräknats. — Uppgifterna om utländska läkare, som saknar allmän behörighet, är tämligen osäkra.

¹ Korrigerad uppgift.

I internationella sammanhang uttryckes stundom relationen läkare—invånare som antalet invånare på en läkare. För Sveriges del blir det med denna metod i genomsnitt en läkare (legitimerade eller med allmän behörighet inkl. icke yrkesverksamma) per 1 210 invånare år 1956, om talet avrundas till närmaste tiotal. År 1950 var motsvarande tal 1 440. Om man som läkare räknar endast de yrkesverksamma men i stället inbegriper de utländska läkare, som verkade på förordnande av medicinalstyrelsen (d. v. s. antalet 5 865) får man för 1956 talet 1 250.

I den av WHO utgivna publikationen *Annual Epidemiological and Vital Statistics* finner man uppgifter om medicinalpersonal m. m. i en rad länder och från denna publikation har de flesta av de uppgifter hämtats, som ligger till grund för följande sammanställning.

Man bör likväl beakta, att talen endast

Antal invånare per läkare i olika länder

Israel	(1954)	430
Österrike	(1955)	620
Ungern	(1954)	710
Schweiz	(1954)	710
Nya Zeeland	(1954)	720
Tjeckoslovakien	(1954)	740
Västtyskland		
(exkl. Väst-Berlin)	(1955)	740
Island	(1953)	770
U. S. A.	(1955)	810
Italien	(1951)	810
Norge	(1953)	900
Danmark	(1954)	900
Belgien	(1954)	920
Grekland	(1955)	920
Canada	(1954)	950
Skottland	(1954)	970
Nederländerna	(1955)	980
Japan	(1954)	980
Irland	(1951)	1 010
Australien	(1952)	1 020
Frankrike	(1954)	1 090
England & Wales	(1951)	1 150
Sverige	(1956)	1 250
Polen	(1954)	1 650
Chile	(1953)	1 760
Venezuela	(1953)	1 850
Finland	(1954)	1 820
Jugoslavien	(1955)	1 970

ger en grov bild av verkligheten. Bortsett från att begreppet läkare icke är internationellt entydigt är metoderna för räkningen av läkarnas antal säkerligen växlande. I en del fall torde man liksom i Sverige ha medräknat endast de yrkesverksamma, i andra fall samtliga läkare med vederbörlig examen. Det är heller icke givet, att endast de läkare medräknats, som är verksamma inom ifrågasvarande land.

I tab. C har legitimerade läkare samt läkare med allmän behörighet enligt Kungl. Maj:ts resolution fördelats på ålder och på vissa befattningsgrupper. Läkare, som tillika är tandläkare, ingår icke i tab. C men de ingår däremot i det i sammanställningen på s. 11 angivna antalet legitimerade läkare (5 687) samt i tab. 1 med fördelning på landstingsområden m. m.

Även icke yrkesverksamma inkluderas bland »övriga läkare» i tab. C. Utländska läkare, som saknar allmän behörighet, omfattas ej av tabellen. Vad tjänsteinnehavet beträffar, är att märka, att endast ordinarie innehavare av tjänsterna kunnat medräknas, då individuella uppgifter om vikarier saknats. Avsevärt flera än här redovisade läkare tjänstgjorde sålunda vid tidpunkten ifråga vid sjukhus eller som provinsialläkare (se kap. 3.22 och 3.23).

Som framgår av noter till tab. C har vissa förändringar av de olika grupperna av läkarbefattningar företagits i förhållande till tab. C i 1954 års årgång.

Gruppen »övriga läkare» upptager bl. a. privatpraktiserande läkare, f. d. tjänsteinnehavare, professorer och docenter vid högskolor samt läkare vilka mer eller mindre temporärt uppehålla läkarbefattningar.

Tandläkarna är redovisade i tab. 1 med fördelning efter kön och bostads-

Tab. C. Legitimerade läkare och övriga läkare med allmän behörighet den ³¹/₁₂ år 1956 fördelade efter kön, ålder och innehav av viss ordinarie befattning (läkare, som tillika är tandläkare, har icke medräknats här)

Physicians according to sex, age and occupation of certain posts

	Ålder, år Age, years												Summa Total	Därav	
	—24	25/29	30/34	35/39	40/44	45/49	50/54	55/59	60/64	65/69	70/74	75/79	80—	Män M	Kv. F
Provinsialläkare ¹	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Medical officers (rural)	—	1	9	37	65	100	99	115	83	2	—	—	—	511	497
Stadsläkare m. fl. ² City and borough medical officers	—	—	4	20	47	56	40	42	26	1	1	—	—	237	233
Läkare vid kroppssjukhus Doctors at somatic hospitals ..	—	112	461	590	353	284	198	131	88	8	—	—	—	2 225	2 057
Läkare vid mentalsjukhus Doctors at mental hospitals...	—	2	19	38	19	38	29	37	20	2	—	—	—	204	153
Övriga läkare Other physicians	3	236	355	344	321	335	275	252	207	229	125	70	71	2 823	2 361
Summa Total	3	351	848	1029	805	813	641	577	424	242	126	70	71	6 000	5 301
Därav Män Male	3	285	712	865	722	746	596	527	391	213	114	65	62	5 301	5 301
Kvinnor Female	—	66	136	164	83	67	45	50	33	29	12	5	9	699	699

¹ Inkl. förste provinsialläkare och provinsialläkare i extra distrikt.

² Förste stadsläkare samt stads-, stadsdistrikts-, köpings-, municipal- och socialläkare.

ort samt i tab. D efter ålder, kön och tjänsteinnehav. Summorna på dessa tabeller anger 4 232 tandläkare i slutet av år 1956, varav enligt egen uppgift 4 064 var yrkesverksamma. Bland dessa ingick 49 med utländsk examen, som hade tillstånd enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 4 december 1953 att utöva tandläkarkonsten inom folktandvården, där de intager ställning som likaberättigade med de svenska tandläkarna. Dessutom fanns emellertid 439 andra utländska tandläkare verksamma inom landet, av vilka 436 genom särskilda, tidsbestämda förordnanden arbetat inom folktandvården på poster, som icke kunnat besättas med svenska tandläkare. Totalantalet verksamma tandläkare uppgick alltså till 4 064 + 439 = 4 503 (tab. A), varav 488 utländska.

Av de praktiserande tandläkarna var 1 447 verksamma inom folktandvården (tab. 7).

Antal invånare per tandläkare i olika länder

Sverige	(1956)	1 630
Västtyskland	(1956)	1 630
(exkl. Väst-Berlin)	(1955)	1 720
Norge	(1953)	1 730
Österrike	(1954)	1 930
Danmark	(1954)	2 240
Schweiz	(1954)	2 440
Australien	(1952)	2 540
Finland	(1954)	2 780
Nya Zeeland	(1954)	2 800
Canada	(1954)	2 870
Frankrike	(1954)	3 200
Nederländerna	(1955)	4 760
Irland	(1951)	5 540
Belgien	(1954)	7 680

Antal invånare per tandläkare i olika länder framgår av ovanstående sammanställning. Motsvarande reservationer, som anförts om läkarna, gäller även här.

Såsom framgår av tab. D är antalet tandläkare för närvarande exceptionellt stort i åldersgrupperna 45—49 och 50—54 år, vilket beror på att förhållandevis stora årskullar utexaminerades i slutet av 1920-talet och början av 1930-talet.

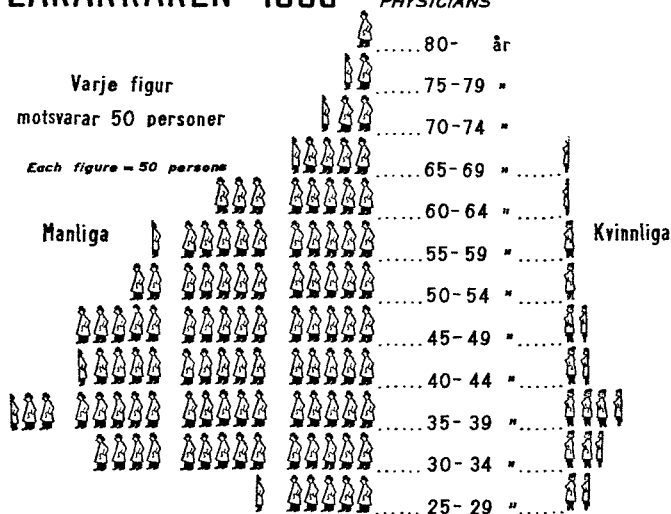
Observeras bör, att i tab. D endast

LÄKARKÄREN 1956

PHYSICIANS

Varje figur
motsvarar 50 personer

Each figure = 50 persons

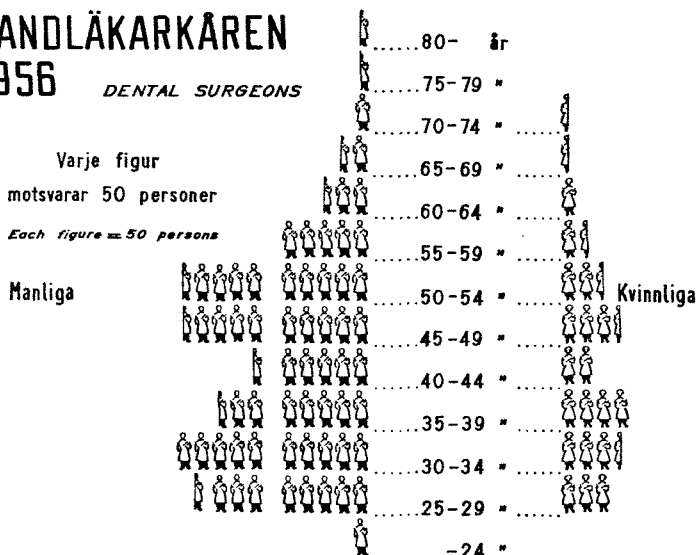

TANDLÄKARKÄREN 1956

DENTAL SURGEONS

Varje figur
motsvarar 50 personer

Each figure = 50 persons

Tab. D. Svenska tandläkare samt vissa utländska tandläkare¹ den 31/12 år 1956 fördelade efter kön, ålder, yrkesverksamhet m. m. Dental surgeons according to sex, age and activity

	Ålder, år <i>Age, years</i>													Summa	Därav	
	—24	25/29	30/34	35/39	40/44	45/49	50/54	55/59	60/64	65/69	70/74	75/79	80—	Total	Män	Kv.
															M	F
Vid distriktstandpolikliniker <i>In public dental care</i>	33	296	159	133	79	112	116	84	30	8	3	1	—	1 054	566	488
Övriga yrkesverksamma <i>Other active</i>	17	275	512	431	300	522	460	220	134	85	34	14	6	3 010	2 475	535
Ej yrkesverksamma män <i>Inactive, male</i>	—	—	1	—	2	4	8	6	7	9	10	6	15	68	68	—
Ej yrkesverksamma kvinnor <i>Inactive, female</i>	—	—	3	4	8	19	9	9	14	15	12	4	3	190	—	100
Summa <i>Total</i>	50	571	675	568	389	657	593	319	185	117	59	25	24	4 232	3 109	1 123
Därav Män <i>Male</i>	39	418	503	373	281	485	475	242	129	87	42	14	21	3 109	3 109	—
Kvinnor <i>Female</i>	11	153	172	195	108	172	118	77	56	30	17	11	3	1 123	—	1 123

¹ Tandläkare med utländsk tandläkarexamen, vilka av medicinalstyrelsen medgivits tillstånd att utöva tandläkarkonsten inom folktandvården enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 4 december 1953 (49 st.).

Tab. E. Sjuksköterskekåren 1930—1956 Active nurses

År	Elevplatser den 31/12	Intagna elever	Tillskott		Avgångna på grund av			Antal aktiva svenska sjuksköterskor den 31/12		Utländska sjuksköterskor i landet den 31/12 (uppskattning)
			Nyutbildade	Återinträdda m. fl.	gifter-mål	pension	döden	Hela antalet	Därav sjuksköterskornas barnmorskor	
1930	706	640	556	10	107	60	26	7 077	..	..
1931	706	673	526	1	158	76	33	7 337	..	..
1932	706	683	585	7	297	113	41	7 478	..	..
1933	706	669	542	3	151	85	24	7 763	..	..
1934	706	637	582	—	169	111	22	8 043	..	..
1935	654	639	598	6	165	120	24	8 338	..	..
1936	654	603	561	1	167	83	29	8 621	..	..
1937	706	719	532	3	211	139	23	8 783	..	..
1938	751	798	567	5	595	133	68	8 559	..	..
1939	842	887	566	15	388	117	24	8 611	..	..
1940	1 024	995	609	27	219	141	40	8 847	..	..
1941	1 028	1 013	664	36	260	142	25	9 120	..	..
1942	1 028	1 020	813	23	307	153	21	9 475	..	..
1943	1 028	1 018	823	32	397	166	31	9 736	..	..
1944	1 063	1 031	879	23	423	175	35	10 005	..	..
1945	1 172	1 085	889	62	413	213	37	10 293	..	..
1946	1 182	1 061	888	208	545	176	44	10 624	..	..
1947	1 167	1 052	927	99	528	182	19	10 921	110	250
1948	1 192	1 132	1 031	111	508	174	18	11 363	140	300
1949	1 260	1 249	958	154	384	197	25	11 869	170	314
1950	1 387	1 332	964	132	347	102	15	12 501	211	314
1951	1 524	1 496	960	115	346	83	19	13 128	257	322
1952	1 549	1 544	1 097	207	282	97	25	14 028	313	305
1953	1 569	1 581	1 243	201	539	81	27	14 825	354	370
1954	1 611	1 596	1 310	227	574	110	18	15 660	415	200
1955	1 593	1 600	1 367	197	376	115	29	16 704	490	160
1956	1 591	1 624	1 499	193	322	154	26	17 894	515	168

fast anställda inom folktandvården kunnat särskiljas. Hela antalet där verk samma är sålunda större. Tandvårdsinspektörerna och tjänsteinnehavarna inom distrikts- och centralpoliklinikerna har här inbegripits. Däremot ingår icke tandläkare i kommunal tandvård utanför den statsunderstödda folktandvården. Dessa liksom övriga tandläkare med annan angiven tjänst ingår i gruppen »Övriga yrkesverksamma», där de privatpraktiserande tandläkarna dominerar.

Sjuksköterskorna. Antalet i riket yrkesverksamma sjuksköterskor med svensk examen var 17 894 vid slutet av år 1956. Härtill kom utländska sjuksköterskor till ett antal, som beräknas till 168. Hela kåren skulle alltså uppgått till 18 062 personer. Av dessa var 515 tillika barnmorskor och har i tab. A här ovan räknats som sådana.

Kårens nettotillväxt mellan 1955 och 1956 var 1 190, vad angår sjuksköterskor med svensk examen. Antalet 1956 utexaminerade sjuksköterskor var 1 499. Se i övrigt tab. E.

Vissa sjuksköterskebefattningar och vakanser på dessa redovisas i tab. 3. Se även kap. 3.12 och 3.22.

Barnmorskorna. I Sverige verkade i slutet av år 1956 1 800 barnmorskor, och av dessa var 515 samtidigt sjuksköterskor. Totala antalet legitimerade barnmorskor under 66 år var 2 500.

Under året utexaminerades 68 barnmorskor. Beträffande barnmorsketjänster och vakanser på dessa hänvisas till tab. 3. Se även kap. 3.13 och 3.22.

Sjukgymnasterna. Medicinalstyrelsens sjukgymnastregister upptog vid årsskiftet — inräknat de icke yrkesverksamma — 2 516 kvinnliga legitimerade sjukgymnaster, varav 1 293 yrkesverksamma, och 222 manliga, varav 159 yrkesverksamma. Jämför också tab. 1 i tabellavdelningen.

Material till kap. 2.

Medicinalstyrelsens register: Läkare, tandläkare, sjuksköterskor, barnmorskor och sjukgymnaster.

Resp. anstalters årsberättelser eller annan årlig redovisning: Apotekare, apotekspersonal, sjukvårdsbiträden och övrig sjukhuspersonal.

KAP. 3

DEN ALLMÄNNA HÄLSO- OCH SJUKVÅRDENS ORGAN

3.1. Organ för enbart öppen hälso- och sjukvård

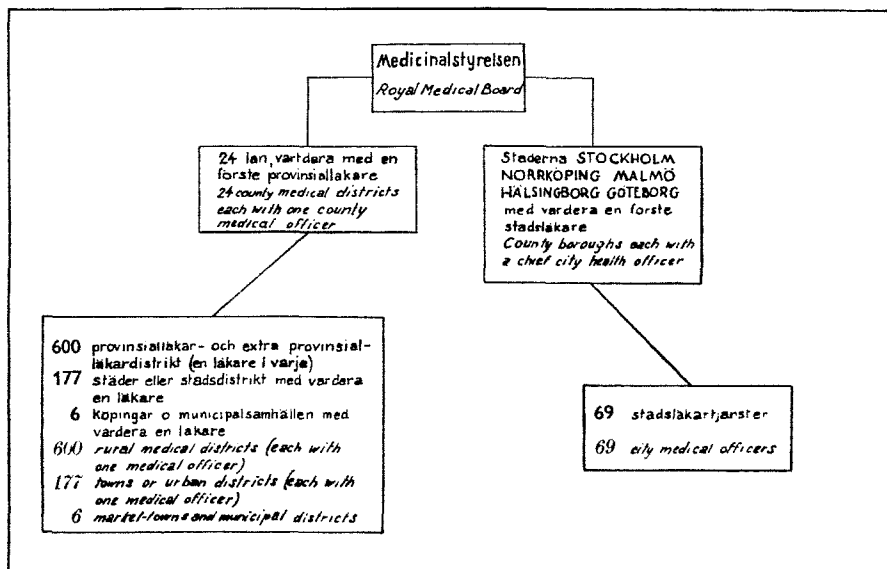
3.1.1. Provinsial- och stadsläkarväsendet

I början av år 1957 fanns 24 förste provinsialläkartjänster, 24 tjänster för biträdande förste provinsialläkare (en i varje län) och 603 inrättade tjänster för provinsialläkare (ordinarie, extra och biträdande) jfr tabell 2. De biträdande provinsialläkarna är en ny institution, tillkommen under år 1956, då tre tjänster för dylika inrättades.

Eftersom varje provinsialläkare (utom de biträdande) har eget distrikt, följer, att antalet distrikt var 600. Av tjänsterna som biträdande förste provinsialläkare innehades 8 av provinsialläkare. Av de

603 provinsialläkarbefattningarna var 98 vakanta med eller utan insatt vikarie (93 i ordinarie distrikt och 5 i extra distrikt). Antalet provinsialläkare var alltså 505.

Till belysning av frågan om vakanser na inom provinsialläkarväsendet må yt terligare följande meddelas. Antalet va kanser i ordinarie distrikt, som den 1/1 1957 var 93, hade den 1/4 nedgått till 90. Den 1/10 noterades 98 sådana vakanser och av dessa uppehölls 32 av svenska vikarier och 28 av utländska läkare. Resten, eller 38, saknade vikarie och sköttes av provinsialläkaren i angrän sande distrikt (s. k. dubbelförordnan-

PROVINSIAL- OCH STADSLÄKARVÄSENDET *Medical officers' institution*

de). Tjänsterna för biträdande provinsialläkare är här icke medräknade.

Nya distrikt, som tillkommit efter redovisningen i förra årgången av denna publikation, är Stenungsunds, Dala-Järna, Stora Tuna och Själevads ordinarie samt Gråbo extra distrikt. Dessutom har följande extra distrikt omvandlats till ordinarie: Torshälla, Reftele, Bromölla, Tyringe, Furulunds, Dalsjöfors, Färgelanda och Frövi.

Tjänster som biträdande provinsialläkare inrättades under år 1956 i Lenhovda, Lilla Edets och Laxå distrikt.

Följande namnändringar vidtogs: Linköpings distrikt ändrades till Linköpings östra, Finspångs (ordinarie) till Finspångs södra, Emmaboda till Emmaboda östra och Kristianstads till Kristianstads östra.

Stads- och stadsdistriktsläkartjänsterna var 251, varav 18 vakanta utan insatt vikarie. Köpings- och municipalläkartjänsterna utgjorde 6, varav två vakanta utan vikarie.

3.12. Distriktssköterskorna m. fl.

Distriktssköterskornas huvudsakliga verksamhet är förlagd till landsbygden och omfattar dels sjukvård i hemmen, dels hälsovård, nämligen spädbarns- och småbarnsvård, skolhygienisk verksamhet, dispensärarbete och bostadstillsyn.

Distriktsskötersketjänsternas antal vid slutet av år 1956 var 1 731. Vakanserna uppgick till icke mindre än 263, varav 182 helt utan vikarie, 47 med ej kompetent vikarie och 34 med sådan vikarie (tab. 3). Antalet distriktssköterskor, inkl. kompetenta vikarier, var alltså 1 502.

Av den så redovisade hälsovården kom 80 % av besöken på barnavård inom den förebyggande barnavårdens ram (jfr

3.14) och 17 % på dispensärvård (jfr 3.16).

Distriktssköterskornas verksamhet

Activity of Generalized Public Health Nurses in rural districts

År Year	Antal distrikts- sköterskor ¹⁾ No. of nurses	Hembesök per distriktssköterska Home visits per nurse I sjuk- vård Nursing	I hälso- vård Health care	Biträdd vid läkarmot- tagning i häl- sovård. Ggr per sköterska Assisted Doc- tor in Health work. Times per nurse
1947	1 183	548	466	..
1950	1 264	699	468	43
1951	1 324	740	444	41
1952	1 377	776	432	40
1953	1 424	791	407	48
1954	1 456	801	395	37
1955	1 502	799	374	35
1956	1 529	838	359	32

¹⁾ Inkl. vikarier (med eller utan kompetens); exkl. 1:a distriktssköterskor.

I städerna motsvaras distriktssköterskorna av stadssköterskor, sjuksköterskor vid barnavårdscentraler, dispensärer, skolor m. m. Deras antal år 1956 är icke känt, men det må nämnas, att de år 1954 beräknades till 1 154, inklusive församlingssystrar och diakonissor, vilka verkar huvudsakligen på det sociala området.

3.13. Distriktsbarnmorskorna

Den öppna förlossningsvården och den förebyggande mödravården ombesörjes i första hand av distriktsbarnmorskor. Ett fåtal privatpraktiserande barnmorskor finnes alltså. Distriktsbarnmorskorna anlitas dessutom i förebyggande barnavård och hemsjukvård.

Antalet tjänster för distriktsbarnmorskor den 1 januari 1957 var 587 utslutande barnmorsketjänster, vartill kom ca 40 tjänster, som kombinerats med distriktsskötersketjänst (tab. 3). Av de förra var 17 vakanta med insatt vikarie och 25 utan vikarie. Antalet hemförlossningar, varvid barnmorska biträdd, ut-

gjorde ca 1 800 (tab. 20), hembesök för förvård ca 77 000, för eftervård ca 27 000, för barnavård ca 4 400 och för sjukvård ca 8 800. Distriktsbarnmorskorna kan även åläggas tjänstgöring i slutenvård, och i sådan ordning har ca 11 400 förlossningar handhåfts av dem.

3.14. Den förebyggande mödra- och barnavården

Den förebyggande mödra- och barnavården är en organisation för kostnadsfri hälsokontroll av blivande och nyblivna mödrar och av barn i förskoleåldern. Verksamheten består i första rummet av mottagningar hos läkare, barnmorskor och sjuksköterskor samt av besök i hemmet. Mödragymnastik meddelas, likaså råd angående födelsekontroll. Mödrarna erhåller alla de läkemedel, som erfordras för behandling av graviditetskomplikationer och både mödrar och barn erhåller behövliga skyddsläkemedel såsom vitamin- och järnpreparat o. s. v. Även resorna till mottagningarna äro kostnadsfria. Organisationen omfattar hela landet.

Uppgifter om antalet mödra- och barnavårdscentraler och -stationer, övervakade mödrar och barn samt om kostnaden för verksamheten lämnas i tab. 4. Det framgår att verksamheten omfattat 77 % av samtliga barnaföderskor.

3.15. Den abortförebyggande verksamheten.

avser enligt medicinalstyrelsens normalinstruktion »att på ett personligt sätt taga sig an kvinna, som råkat i ett icke önskat havandeskap och härav drivits till abortönskan, hjälpa henne igenom svårigheterna och förmå henne att föda barnet. Om indikation för legal abort kan anses föreligga och kvinnan vidhåller sin önskan om abort, skall hon för-

hjälpas därtill.» För denna verksamhet utgår statsbidrag enligt kungl. kungörelse den 21 december 1945 (SFS 1945: 863) till landsting eller stad utom landsting på villkor bl. a. att verksamheten ingår i av medicinalstyrelsen godkänd plan, att den utövas vid särskilda rådgivningsbyråer, till vilka skall vara knutna legitimerade läkare och kvinnliga kuratorer, och att avgift icke utlages för meddelande av råd eller i samband därmed utfärdat intyg. Dessutom ger en del av byråerna råd i andra sexualfrågor, bl. a. rörande preventivmedel.

Vid slutet av år 1956 fanns 13 rådgivningsbyråer, nämligen en i vardera Stockholms stad, Stockholms län (Solna), Östergötlands län (Linköping), Gotlands län (Visby), Malmö stad, Hälsingborgs stad, Malmöhus län (Lund), Göteborgs stad, Värmlands län (Karlstad), Gävle stad gemensamt med Gävleborgs län (Gävle), Gävleborgs län i övrigt (Hudiksvall) samt två i Västernorrlands län (Sundsvall och Örnsköldsvik). Till verksamheten var enligt årsberättelserna sammanlagt knutna 14 läkare, konsulter oräknade, och 29 kuratorer, varav 17 heltidsanställda. Antalet under året nyinskrivna kvinnor var 4 478. För dem som med byråernas bistånd ansökt om legal abort beviljades sådan i 1 679 fall. (Hela antalet aborter enligt lagen om avbrytande av havandeskap redovisas i kap. 4.7).

Statens kostnader uppgick budgetåret 1955/56 till 243 199 kr inräknat ersättning till laboratorier för fastställande av graviditetsreaktion (30 870 kr).

3.16. Tuberkulosvården

Dispensärerna. Enligt den år 1937 genomförda dispensärorganisationen är landet indelat i distriktsdispensärer, som i regel förestås av tjänsteläkare. I varje

län finns dessutom en eller flera centraldispensärer, som förestås av tuberkulosspecialister och är utrustade med röntgenanläggningar. De största städerna och Älvsborgs län har en något avvikande organisation med mer centraliserad dispensärverksamhet. Vid universiteten finns särskilda studentdispensärer.

Distriktsdispensärerna utför det förberedande fältarbetet, varefter säkra eller misstänkta tuberkulosfall remitteras till centraldispensären för närmare undersökning, bl. a. medelst röntgen (skärmbildsundersökning).

I tab. 5 återges i sammandrag vissa statistiska data ur Svenska Nationalföreningens mot tuberkulos kvartalsskrift (1957, nr 2), som belyser verksamhetens omfattning under 1956.

Medicinalstyrelsens skärmbildsundersökningar. Sedan den 1 oktober 1946 har i medicinalstyrelsens regi en systematisk undersökning av svenska folket medelst skärmbildsfotografering (röntgenfotografering) pågått i syfte att på ett tidigt stadium upptäcka fall av lungtuberkulos och bringa dessa under behandling.

Alla personer, som fyllt 10 år, har rätt att bli undersökta, men även en del barn under denna ålder har medtagits. Vilka län, som besökts, och antalet i dem undersökta civila personer (utom patienter vid sinnessjukhus) framgår av tab. 18.

Verksamhetens totala omfattning framgår av följande uppgifter om antalet undersökta personer. För fullständighetens skull har även den inom försvarsväsen- det bedrivna verksamheten här medtagits.

De undersökta militärerna torde i en del fall ha blivit undersökta även i egen- skap av civila personer och även en del civila har undersökts mer än en gång.

	Civil allmän- het	Patienter på sinnes- sjukhus	Militärer
År 1946	22 635	—	25 104
» 1947	277 387	20 856	105 452
» 1948	524 184	—	116 973
» 1949	424 163	—	160 362
» 1950	621 091	—	97 232
» 1951	624 824	—	187 616
» 1952	566 581	—	176 612
» 1953	523 322	—	172 999
» 1954	510 386	—	175 699
» 1955	526 042	—	138 892
» 1956	456 494	—	114 626
Summa	5 077 109	20 856	1 471 567

Driftkostnaderna för det civila klientskiktet uppgick kalenderåret 1956 till 1 235 765 kr, varav hälften kommer på statsverkets och hälften på huvudmännens (landstingens och städernas utom landsting) lott. Dessutom bestrider staten ensam kostnaderna för den centrala granskningen m. m. av skärmbilderna. Denna granskning kostade budgetåret 1955/56 396 488 kr.

Svenska Nationalföreningen mot tuberkulos och andra folksjukdomar.

Från föreningens generalsekreterare har följande uppgifter erhållits.

Upplysningsarbetet har under 1956 fortsatt som tidigare genom föreläsningar, upplysningskrifter och filmförevisningar.

Nationalföreningens bidrag till dispensärverksamheten uppgick år 1956 till 176 145 kr. Vid föreningens ambulatoriska skärmbildsundersökningar har undersökts 21 595 personer. Vid landets central- och studentdispensärer har med bidrag från Nationalföreningen 98 813 personer röntgenundersökts. En ambulande operationsgrupp har på föreningens bekostnad varit i verksamhet under hela året. Kostnaderna här- för uppgick till 137 532 kr.

Till vetenskaplig tuberkulosforskning har utbetalats 281 928 kr och till BCG-vaccination 243 351 kr. Till forskning rörande hjärt- och kärlsjukdomar har

utfbetalats 189 928 kr. Nationalföreningens centralbibliotek för tuberkulosvårdsanstalter har dragit en kostnad av 49 232 kr.

Föreningens inkomster uppgick år 1956 till 1 730 043 kr, därav medlemsavgifter 7 412 kr, jul- och nyårsmärken 332 556 kr samt lyxtelegramblanketter 784 508 kr.

3.17. Karantänsväsendet

Jämlikt bestämmelserna i karantänskungörelsen den 24 april 1953 (SFS 1953:222) var vid utgången av 1955 fortfarande följande 9 hamnstäder karantänsstationer, nämligen Stockholm, Kalmar, Malmö, Hälsingborg, Göteborg, Gävle, Sundsvall, Umeå och Luleå. Bevis om rättutrotning fick — förutom av hälsovårdsnämnd i ovannämnda 9 karantänsstationer — utfärdas av hälsovårdsnämnderna i följande 19 av medicinalstyrelsen härför godkända hamnar, nämligen Falkenberg, Halmstad, Karlshamn, Köping, Landskrona, Lysekil, Norrköping, Oskarshamn, Oxelösund, Slite, Sölvesborg, Trelleborg, Uddevalla, Varberg, Visby, Västervik, Västerås, Ystad och Åhus.

3.18. Vården av könssjuka

Kostnadsfri undersökning och behandling av personer lidande av eller misstänkta för könssjukdom i smittsamt skede sker hos vederbörande *tjänsteläkare* och i flertalet städer med över 20 000 invånare på särskilda polikliniker. Under 1956 har sådana polikliniker varit anordnade i Stockholm, Uppsala, Eskilstuna, Norrköping, Linköping, Jönköping, Kalmar, Karlskrona, Malmö, Lund, Hälsingborg, Halmstad, Göteborg, Borås, Karlstad, Örebro, Karlskoga, Västerås, Borlänge, Gävle och Sundsvall. Poliklini-

kerna i de största städerna förestås av specialutbildade läkare. Vid dessa polikliniker har även ett stort antal personer vårdats, som lidit av könssjukdom i icke smittsamt skede, hudsjukdom o. s. v. Omfattningen av poliklinikernas verksamhet framgår av nedanstående sammanställning.

Besök i tusental för:

	Könssjukdom i smittsamt skede etc.	Könssjukdom i icke smittsamt skede etc.
1939	145	77
1945	221	89
1950	135	105
1955	104	100
1956	98	102

Den nedgång i antalet besök, som här observeras för de sista tio åren, kan delvis tillskrivas förbättringar i behandlingsmetoderna.

Det epidemiologiska bekämpandet av de smittsamma könssjukdomarna bedrivs av de s. k. sundhetsinspektörerna. Dessa är samtliga förste provinsialläkare, en var för sitt län, samt dessutom förste stadsläkarna i Göteborg, Malmö, Norrköping och Hälsingborg, en var för sin stad. I Stockholms stad och län handhas verksamheten av en särskild, därtill utsedd inspektör. Sundhetsinspektörerna ombesörjer efterforskandet av smittkällor och återförandet till läkare av sådana personer, som avbrutit behandlingen, innan denna ansetts slutförd.

Som medhjälpare åt läkarna vid poliklinikerna i städerna Stockholm, Göteborg, Malmö och Norrköping samt som biträde åt sundhetsinspektörerna i vederbörande stad är ett antal socialkuratorer anställda.

Sundhetsinspektörernas verksamhet framgår av nedanstående uppgifter, som sammanställts ur av dessa till medicinalstyrelsen ingivna rapporter.

Antal personer, som anmälts som miss-

tänkta smittkällor, var 9 085. I 1 704 fall hade anmälan gjorts till hälsovårds- eller polismyndighet. I 2 006 fall kunde de sålunda anmälda styrka smittfrihet, under det att 4 941 misstänkta smittkällor erhöll läkarbehandling (jfr vidare kap. 4.3).

Antalet personer, som under år 1956 anmälts på grund av underlåtelse att följa lagens föreskrifter eller för avbrott i behandlingen var 2 445. I 1 088 fall hade anmälan gjorts till hälsovårds- eller polismyndighet.

3.19. Folktandvården

Författningarna angående folktandvården trädde i kraft från och med år 1939.

Antalet distriktstandpolikliniker har sedan dess och intill slutet av år 1956 stigit till 630 (tab. 7). Antalet ett år tidigare var 596. Vid 15 polikliniker var emellertid verksamheten tillfälligt nedlagd.

Verksamheten har fortsatt att ökas i omfattning, vilket framgår av nedanstående diagram över utförda arbetstimmar, liksom av tab. G.

Av de sammanlagt 707 907 barn, som redovisas i tab. G, hade 684 625 behandlats i organiserad barntandvård (d. v. s. vid systematisk behandling av vissa grupper, såsom årsklasser, skolklasser eller anstalter) och av dessa sistnämnda hade 634 458 undergått fullständig behandling. På grundval av uppgifterna i tab. 7 kan beräknas, att i genomsnitt 63 % av distriktstandpoliklinikernas arbetstid ägnades den organiserade barntandvården.

Uppgifterna om antalet tandläkare i tab. 7 avser anställda personer — icke tjänster. Utöver tabellens uppgifter om 1 450 sådana tandläkare (motsvarande 32 % av samtliga i riket verksamma tandläkare) kan nämnas, att 127 vakanta tjänster för tandläkare inom folktandvården fanns vid årsskiftet 1956/57.

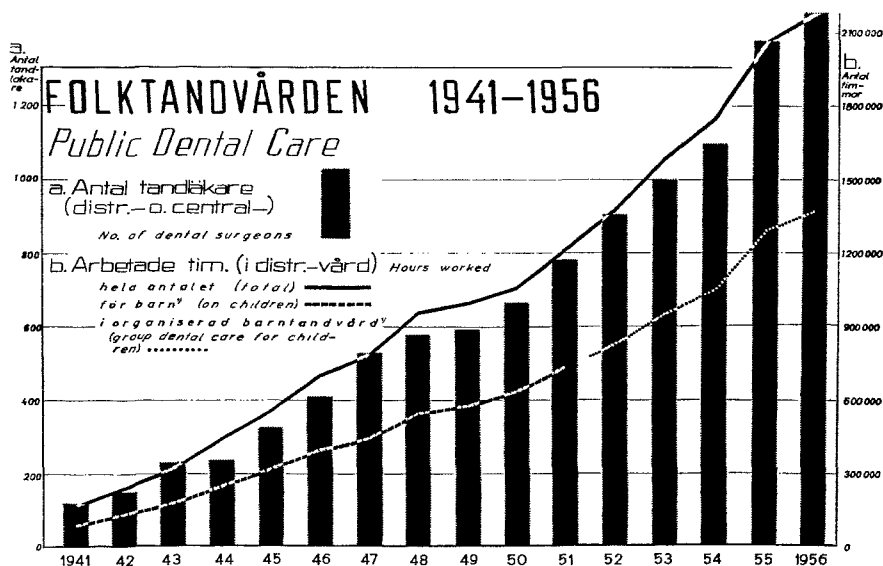
Drifkostnaderna för folktandvården (central- och distriktstandpolikliniker) uppgick år 1956 till i runt tal 74 030 000 kr, som framgår av tab. 8. Av detta belopp bestreds 12 % med statsmedel, 35 % med avgifter (från kommuner och patienter) och 53 % med tillskott från huvudmännen (landstingen och städerna utom landsting). I beloppen ingår

Tab. G. Antal inom folktandvården behandlade åren 1940—1956 *Public dental care*

År Year	Antal vid distriktstandpoliklinikerna behandlade <i>Persons treated</i>				År Year	Antal vid distriktstandpoliklinikerna behandlade <i>Persons treated</i>			
	barn <i>children</i>		vuxna <i>adults</i>			barn <i>children</i>		vuxna <i>adults</i>	
	full- ständigt <i>complete treatment</i>	partiellt <i>partial treatment</i>	full- ständigt <i>complete treatment</i>	partiellt <i>partial treatment</i>		full- ständigt <i>complete treatment</i>	partiellt <i>partial treatment</i>	full- ständigt <i>complete treatment</i>	partiellt <i>partial treatment</i>
1940	23 121	3 073	8 909	9 346	1949	268 198	60 257	81 894	138 767
1941	48 414	5 177	15 869	21 970	1950	281 702	66 042	85 404	143 147
1942	77 548	9 076	24 038	38 465	1951	327 151	76 460	93 044	166 623
1943	96 511	11 159	31 015	48 913	1952	378 359	63 065	111 898	197 871
1944	135 339	14 962	41 418	64 643	1953	436 732	63 151	130 596	231 592
1945	162 317	18 862	48 916	78 131	1954	506 506	59 871	150 591	236 522
1946	184 424	24 844	63 044	96 049	1955	608 920	60 487	166 850	235 642
1947	205 065	30 344	70 100	102 899	1956	638 146	69 761	178 424	257 747
1948	258 061	50 440	82 603	130 131					

icke utgifter för lokaler, städning, värme och lyse, vilka bestrides av huvud-

männen, kommunerna eller båda tillsammans.

¹ Avser t. o. m. 1951 samtliga barn; därefter barn i s. k. organiserad barntandvård.

3.2. Anstalter för i huvudsak sluten sjukvård

3.2.1. Översikt av anstalter, vårdplatser m. m.

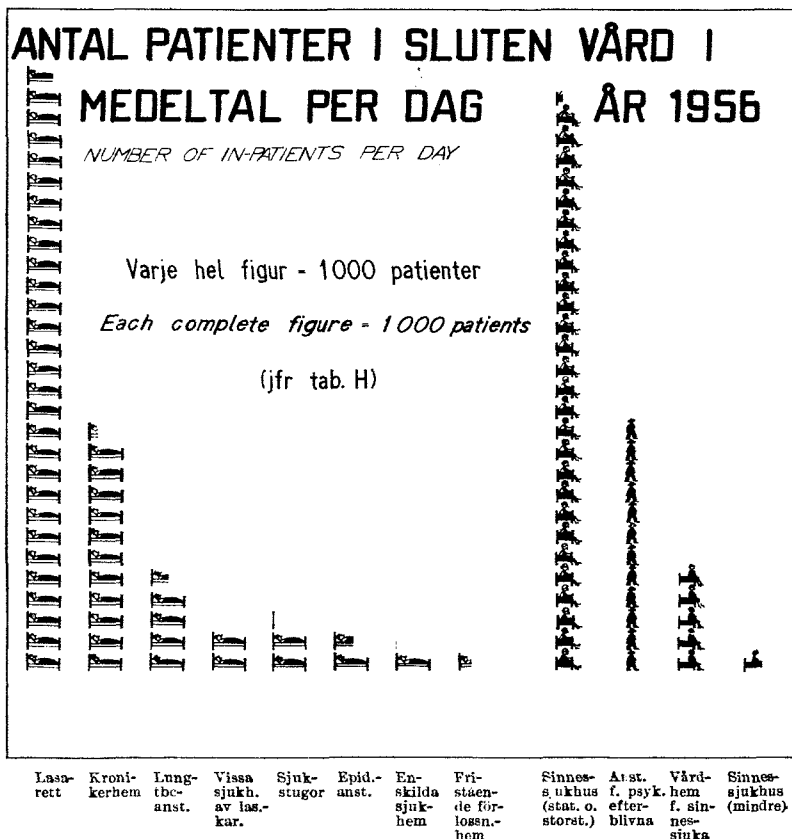
För förklaring av begreppen öppen sjukvård, sluten sjukvård och sjukvårdsanstalt hänvisas till kap. 1.1.

De anstalter, vilkas verksamhet behandlas i detta avsnitt, är inrättade i första hand för sluten sjukvård, men även öppen vård kan vara ansluten till dem.

Ifrågavarande öppna vård förekommer huvudsakligen vid lasarett, barnsjukhus, vanförestalter och sjukstugor. Till de statliga sinnessjukhusen är an-

knuten öppen vård i form av s. k. hjälpverksamhet.

Tabellsystemet för detta kapitel är upplagt så, att man i tabellerna H och I i texten på närmast följande sidor finner översikter av rikets hela sjukvårdsorganisation. I tab. 9 och 10 i tabellavdelningen i slutet av boken finner man ytterligare översikter — något mer detaljerade — av enbart kroppssjukvården. På de flesta av dessa översikter anges inom parentes i förspalten nummer och littera, som i sin tur leder till de delar av tab. 11 och 25, där detaljer om de särskilda sjukvårdsanstalterna redovisas.

Tab. H. Sammandrag rörande den slutna sjukvården i riket år 1956 (delvis konstruerade tal)
Survey of Swedish hospitals

Anstalter <i>Hospitals</i>	Antal an- stalter <i>31/12 1956 No. of hos- pitals</i>	Antal vård- platser <i>31/12 1956 Beds</i>	Antal intagna under år 1956 <i>Ad- mis- sions</i>	Antal vård- dagar under år 1956 <i>Bed-days</i>	Vårdade i medeltal per dag under år 1956 <i>No. of patients per day (mean)</i>
Lasarett (tab. 11 A) <i>General hospitals</i>	104	34 535	746 116	10 515 783	28 732
Vissa andra sjukhus av lasarettskaraktär (tab. 11 B) <i>Hospital type establishments</i>	19	2 566	26 649	742 037	2 027
Sjukstugor (tab. 11 C) <i>Cottage hospitals</i>	79	2 429	48 056	765 438	2 091
Sjukhärbargen (tab. 11 D) <i>Infirmarys</i>	5	30	477	4 349	12
Enskilda sjukhem (tab. 11 E) <i>Private hospitals</i>	39	1 252	13 258	382 219	1 044
Epidemivårdanstalter (tab. 11 F) <i>Epidemic hospitals</i>	66	3 488	32 577	577 169	1 577
Anstalter för lungtuberkulos (tab. 11 G) <i>Sanatoria and cottage hospitals for TB of the lungs</i>	42	6 819	13 322	1 630 836	4 456
Fristående förlossningsanstalter (tab. 11 H) <i>Indepen- dent maternity hospitals and homes</i>	37	496	15 217	130 203	356
Kronikeranstalter (tab. 11 I) <i>Homes for chronically diseased</i>	260	12 052	14 761	4 114 135	11 241
Summa kroppssjukvård Total for somatic diseases ...	651	63 667	910 433	18 862 169	51 536
Statliga sinnessjukhus (tab. 25 A) <i>State mental hospitals för sinnessjuka¹ för mentally diseased</i>	21	19 034	12 814	7 936 988	21 686
för psykiskt efterblivna ² <i>special hospitals for mentally deficient</i>	5	2 124	308	790 162	2 159
Storstädernas sinnessjukhus (tab. 25A) <i>Mental hospi- tals of the three largest cities</i>	7	5 309	7 474	1 969 918	5 382
Övriga kommunala och enskilda sinnessjukhus (tab. 25 B) <i>Small mental hospitals</i>	24	801	706	288 006	787
Vårdhem för lättskötta sinnessjuka (tab. 25 C) <i>Nursing homes for mentally diseased</i>	120	5 552	3 234	1 853 790	5 065
Anstalter för psykopatiska och nervösa barn (tab. 25 D) <i>Schools for psychopathic and nervous children</i>	5	170	75	47 055	128
Anstalter för psykiskt efterblivna (tab. 25 E) <i>Establi- shments for mentally deficient</i>	138	9 850	1 178	3 310 042	9 044
Anstalter för epileptiker (tab. 25 F) <i>Establ. for epileptics</i>	12	980	247	347 620	950
Summa vård av sinnessjuka, psykiskt efterblivna och epileptiker Total for mental diseases and deficiency ..	332	43 820	26 036	16 543 581	45 201
Därav anstalt för <i>Thereof institutions for mental sinnessjuka (inkl. psykopat. etc. barn) diseases ...</i>	177	30 866	24 303	12 095 757	33 048
psykiskt efterblivna och epileptiker <i>deficiency and epilepsy</i>	155	12 954	1 733	4 447 824	12 153
Hela den slutna sjukvården 1956 All hospitals	983	107 487	936 469	35 405 750	96 737
» » » » 1955	963	105 108	916 784	34 860 741	95 509
» » » » 1950	1 000	99 602	850 517	..	..
» » » » 1947	1 031	94 913	740 495	..	..

¹ Exkl. Källshagens avdelning för psykiskt efterblivna. — ² Inkl. Källshagens avdelning för psy-
 kiskt efterblivna.

I tab. 11 och 25 förekommer, att en an-
 stalts platsantal icke utsatts (markerat
 med ett streck), och detta betyder då,
 att anstalten visserligen varit i gång un-
 der året men var nedlagd den 31/12.

Vidare förekommer, att uppgifter om in-
 tagna eller vårddagar saknas för enstaka
 anstalter (markerat med punkter). I
 texttabellerna finns detta oaktat inga
 luckor, emedan kompletterande tal i

Tab. I. Anstalter och vårdplatser för slutna sjukvård den 31/12 1956 fördelade efter huvudmannakategori *Hospitals and beds according to type of hospital and responsible authority*

	Huvudman (jfr sida IX) <i>Responsible authority (cf. page IX)</i>						
	Staten (S) <i>The State</i>	Lands- ting (L) <i>County councils</i>	Städer utom lands- ting (U) <i>County boroughs</i>	Övriga kom., kom- munal- förbund (K, Kf) <i>Local comm.</i>	Vissa fonder, stiftel- ser o. dyl. (F) <i>Funds etc.</i>	Privata före- tagare (P) <i>Private</i>	Summa <i>Total</i>
Antal anstalter för: Hospitals for:							
Kroppssjukvård <i>Somatic diseases</i>	11	447 ¹ / ₂	40 ¹ / ₂	76	20	51 ¹ / ₂	651
Sinnessjukvård <i>Mental</i> ".....	21	64	18	19	3	52	177
Vård av psykiskt efterblivna och epilep- tiker <i>Mental deficiency etc.</i>	9	58 ¹ / ₂	11 ¹ / ₂	—	2	72	155
Hela den slutna sjukvården <i>Total</i>	41	569¹/₂	69¹/₂	95	25	175¹/₂	983
Antal vårdplatser Beds							
Lasarett, sjukstugor m. fl. (Tab. 11 A, C, D, E) <i>General hospitals etc.</i>	3 660	25 102	8 268	—	—	1 216	38 246
Vissa andra sjukhus av lasarettskaraktär (Tab. 11 B) <i>Hospital type establishments</i>	835	—	284	—	1 447	—	2 566
Epidemivårdanstalter (Tab. 11 F) <i>Epidemic hospitals</i>	—	2 243	1 245	—	—	—	3 488
Anstalter för lungtbe (Tab. 11 G) <i>Sanatoria and cottage hospitals for TB of the lungs</i> ..	—	5 255	1 280	—	284	—	6 819
Fristående förlossningsanstalter (Tab. 11 H) <i>Independent maternity hospitals and homes</i>	—	208	133	6	144	5	496
Kronikeranstalter (Tab. 11 I) <i>Nursing homes for chronically diseased</i>	—	5 934	4 204	1 208	324	382	12 052
Summa kroppssjukvård <i>Total somatic care</i>	4 495	38 742	15 414	1 214	2 199	1 603	63 667
Sinnessjukhus (Tab. 25 A, B) <i>Mental hos- pitals</i>	19 034	—	5 500	554	—	56	25 144
Vårdhem för sinnessjuka m. fl. (Tab. 25 C, D) <i>Nursing homes for mentally diseased</i>	—	4 167	490	—	87	978	5 722
Anstalter för psykiskt efterblivna och epi- leptiker (Tab. 25 A 1, E, F) <i>Hospitals and establishments for mentally deficient</i>	2 631	5 459	1 110	—	339	3 415	12 954
Summa vård av sinnessjuka, psykiskt efter- blivna och epileptiker <i>Total mental care</i>	21 665	9 626	7 100	554	426	4 440	43 820
Hela den slutna sjukvården 1956 <i>Total</i>	26 160	48 368	22 514	1 768	2 625	6 052	107 487
" " " " 1955 "	25 590	46 422	22 237	1 741	2 668	6 450	105 103
Procentuell fördelning av vård- platserna 1956 Beds, per cent							
Kroppssjukvård <i>Somatic diseases</i>	7,1	60,8	24,2	1,9	3,5	2,5	100,0
Sinnessjukvård <i>Mental</i> ".....	61,7	13,5	19,4	1,8	0,3	5,3	100,0
Vård av psykiskt efterblivna <i>Mental de- ficiency</i>	20,3	42,1	8,6	—	2,6	26,4	100,0
Hela den slutna sjukvården <i>Total</i>	24,3	45,0	21,0	1,6	2,5	5,6	100,0

¹ Exkl. Källshagens avdelning för psykiskt efterblivna. — * Inkl. Källshagens avdelning för psy-
kiskt efterblivna.

förekommande fall beräknats och inta-
gits i de redovisade summorna. Metoden
för kompletteringen har t. ex. för tab. H

varit, att man utgått från vårdplatsan-
talet, som alltid är känt, och multiplice-
rat detta med en kvot angivande antalet

intagna respektive vård dagar per vårdplats.

I tab. 11 och 25 har i likhet med föregående år uppgifter om anstaltarnas ekonomi och personal utelämnats. (Jämför dock tab. 24 beträffande de stora sinnessjukhusen.) Vad angår lasarett och epidemisjukhus har dessa förhållanden ingående redovisats på de särskilda tabellblad, vilka omtalats i missivskrivelsen i bokens början. För de statliga sinnessjukhusen har en stencilerad detaljredogörelse upprättats. Sammanfattande uppgifter om ekonomi och personal för *grupper* av anstalter återfinns dock liksom tidigare i detta kapitel.

Man kan redovisa den slutna sjukvården efter flera indelningsgrunder, såsom efter *anstaltarnas typ* (lasarett, sanatorier o. s. v.), *vårdformen* (allmän kroppssjukvård, tuberkulosvård o. s. v.) eller *huvudmannakategori*. I denna publikation har anstallstypen valts som huvudsaklig indelningsgrund, beroende på att materialet (årsberättelser) avlämnas anstaltsvis och att anstalterna såsom utgörande driftenheter är av särskilt intresse, men övriga nämnda indelningsgrunder förekommer också (tab. I, J, 9 och 12).

Tab. 9 ger en föreställning om hur inom kroppssjukvården anstallstyper och vårdformer är kombinerade. Ehuru tuberkulosvård huvudsakligen bedrivs på de särskilda tuberkulossjukvårdsanstalterna, förekommer sådan vård även vid lasarett. Epidemivård och kronikervård bedrivs även vid till lasarett anslutna avdelningar, liksom omvänt kronikanstalter utnyttjas för lasarettsvård o. s. v. Emellertid kan epidemi- och kronikervård juridiskt-administrativt sett icke bedrivas vid lasarett, varför nu nämnda avdelningar egentligen icke är delar av ifrågavarande lasarett utan särskilda an-

stalter, som av praktiska skäl drives i kombination med lasarett (jfr nedan).

Av tab. H framgår, att det i slutet av år 1956 fanns 983 sjukvårdsanstalter. Talet är i någon mån beroende på, hur man uppfattar begreppet anstalt. En mera ingående redogörelse härför har lämnats i årgångarna 1947 och 1948 av denna publikation och vissa upplysningar lämnas också i kap. 1. Här skall blott nämnas, att en regel varit, att som särskilda anstalter räknats endast sådana, för vilka från andra anstalter skild ekonomisk redovisning lämnats i årsberättelsen till medicinalstyrelsen. Eftersom icke alla har sådan redovisning enär de, som ovan sades, drivs som avdelning av eller i kombination med annan anstalt, kan till antalet av de anstalter för lungtuberkulos, epidemi- och kronikervård, som upptagits i tablån, läggas ytterligare en och annan, som redovisats samman med något lasarett eller sjukstuga. De i praktiken viktigaste fallen har nämnts i förspalten till tab. 11 (t. ex. Norrköpings epidemisjukhus i tab. 11 F) och de övriga framgår av noter till samma tabell eller av tab. 10. Av tab. H framgår vidare, att 651 anstalter bedrev kroppssjukvård och 332 vård av sinnessjuka, psykiskt efterblivna och epileptiker. Av tab. 9 finner man dock, att psykiatrisk vård meddelas också på lasarett, och vilka dessa lasarett är, framgår i sin tur av tab. 10. I ett par fall är ifrågavarande psykiatriska vårdorgan (t. ex. vid Södersjukhuset och Kristianstads lasarett) juridiskt-administrativt sett icke avdelningar av lasaretten utan till dem anslutna vårdhem för lättskötta sinnessjuka.

Hela antalet dagligen vårdade patienter på alla slag av anstalter var 96 737, motsvarande 1,3 % av hela folkmängden, därav 0,7 % på kroppssjukhus, 0,4 % på anstalt för sinnessjukvård och 0,2 % på

anstalt för vård av psykiskt efterblivna eller epileptiker. Detta betyder, att var 76:e svensk en genomsnittsdag under året var intagen som patient på något av rikets sjukhus. Var 142:e låg på kroppssjukhus, var 222:e på anstalt för sinnessjukvård och var 604:e på anstalt för psykiskt efterblivna eller epileptiker.

Antalet vid sjukvårdsanstalterna under året intagna personer var i sin helhet 936 469, vilket gör 1 på 8 invånare. Detta är icke att tyda strikt så, att var 8:e svensk någon gång under året varit intagen på sjukhus, eftersom åtskilliga patienter varit intagna mer än en gång. Särskilt gäller, att många av dem som intagits på kronikeranstalt eller vårdhem för sinnessjuka överförts dit från annan anstalt.

Rangordningen mellan anstaltstyperna med avseende på antalet i genomsnitt inneliggande per dag åskådliggöres ytterligare av diagrammet på sid. 24.

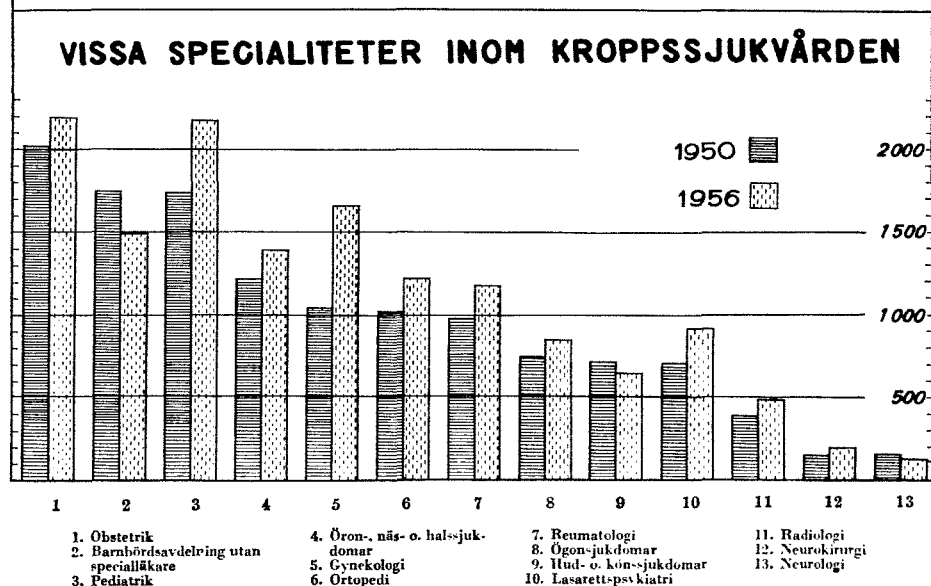
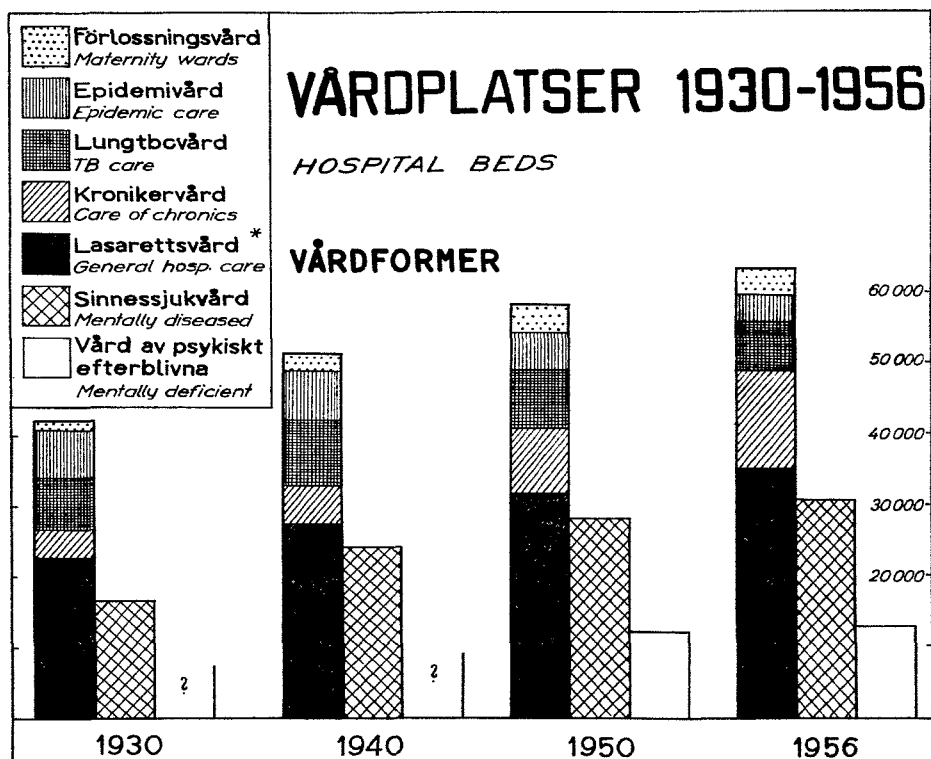
I tab. I visas, hur anstalterna fördelar sig efter huvudmannakategorier.

I tablåns övre del finner man uppgifter om antalet anstalter. I en del fall redovisas brutna tal, t. ex. 447 6/2 av landsting drivna anstalter för kroppssjukvård, och detta sammanhänger med att det finns ett litet antal anstalter, som icke kunnat hänföras till en viss huvudman utan måste delas på två (se t. ex. Gävle lasarett i tab. 11 A). I tab. I har halva anstalten i sådana fall förts till den ena och halva till den andra huvudmannen. I det anförda exemplet betyder uppgiften, att landstingen ensamma driver 447 anstalter och delar huvudmannskapet för sex med annan huvudman.

Det framgår, att landstingen på det hela taget har såväl det största antalet anstalter som de flesta vårdplatserna. Detta sammanhänger med deras dominerande roll inom kroppssjukvården. När

det gäller platsantalet inom sinnessjukvården dominerar däremot staten med sina stora sinnessjukhus. Vad angår storleken av anstalterna finner man också, att den statliga kroppssjukvården kännetecknas av mycket stora anläggningar. Vården av psykiskt efterblivna karakteriseras uppenbarligen dels av att anstalterna i stort sett är små, dels av att de privata företagen här har relativt stor betydelse.

I tab. 12 lämnas uppgifter om sjukhusens utveckling sedan år 1920. Indelningsgrunden är vårdformen. Under rubriken lasarettsvård, varmed menas vård av det för lasarett, sjukstugor, barnsjukhus m. m. typiska klientelet, har sålunda icke förts t. ex. lungtuberkulosvård (men väl led-, ben- och körteltuberkulos), ej heller epidemivård, kronikervård och förlossningsvård, även om sådan vård bedrivits vid anstalt kombinerad med lasarett. I de fall, då kvinnokliniker finns, har de för gynekologfall avsedda vårdplatserna förts till lasarettsvården (dock ej fullt renodlat för tiden t. o. m. 1950) och de för obstetrik avsedda till förlossningsvård. Platserna vid de statliga s. k. »sinnessjukhusen för psykiskt efterblivna» och vid Källshagens sinnessjukhus avdelning för psykiskt efterblivna har räknats till vården av psykiskt efterblivna. Antalet vårdplatser har under den tidsperiod tabellen omfattar successivt ökat inom såväl kroppssjukvården som sinnessjukvården och ökningen har, såsom framgår av fördelningen på 10 000 av folkmängden, varit betydligt starkare än folkmängdstillväxten. Antalet vårdplatser för epidemivård har under de senaste åren ansetts kunna reduceras eller temporärt disponeras för annan vård. De enskilda sjukhemmens vårdplatsantal har minskat sedan flera årtionden. Förändringarna av vårdplats-

Tab. J. Vårdplatsantalets förändringar 1920—1956 enligt tab. 12 *Number of beds, change*

	Platsantalets förändring i medeltal per år				I procent per år (medeltal)			
	1920- 1930	1930- 1940	1940- 1950	1950- 1956	1920- 1930	1930- 1940	1940- 1950	1950- 1956
Lasarettsvård (exkl. enskilda sjukh.)	+ 672	+ 484	+ 477	¹ + 575	+ 4,8	+ 2,3	+ 1,9	+1,9
Förlossningsvård.....	+ 63	+ 145	+ 133	¹ - 8	+10,5	+11,8	+ 5,0	-0,2
Epidemivård.....	+ 43	+ 3	- 165	- 233	+ 0,7	± 0,0	- 2,4	-4,6
Lungtuberkulosvård.....	+ 225	+ 187	- 74	- 243	+ 4,4	+ 2,5	- 0,8	-2,8
Kronikervård.....	..	+ 143	+ 384	+ 770	..	+ 3,7	+ 7,2	+8,4
Vård på enskilda sjukhem.....	..	- 24	- 40	- 16	..	- 1,2	- 2,3	-1,2
Summa kroppssjukvård.....	..	+ 988	+ 715	+ 845	..	+ 2,2	+ 1,4	+1,4
Vård på statens o. storstädernas sin- nessjukhus.....	+ 213	+ 619	+ 248	+ 268	+ 1,8	+ 4,4	+ 1,2	+1,2
» » kommunala o. enskilda do.....	..	+ 7	- 33	- 81	..	+ 0,5	- 2,0	-6,3
» » vårdhem för sinnessjuka ..	..	..	+ 172	+ 260	..	..	+ 7,5	+6,5
» » anstalter för psykopatiska o. nervösa barn.....	-	-	+ 9	- 7	-	-	+ 7,2	-3,2
Summa sinnessjukvård.....	..	..	+ 396	+ 440	..	..	+ 1,6	+1,6
Vård av psykiskt efterblivna och epi- leptiker.....	..	..	..	+ 97	..	..	..	+0,8
Total.....	..	..	..	+1 382	..	..	..	+1,4

¹ I jämförelsen 1950—1956 ingår 270 gynekologplatser i lasarettsvården för 1950; jfr även not 4 till tab. 12.

antalet belyses närmare i ovanstående tablå.

Antalet intagna patienter steg mycket starkt under perioden 1940—1950, nämligen med i genomsnitt 5,6 % per år vad angår kroppssjukvården och 9,8 % vad angår sinnessjukvården. (För vården av psykiskt efterblivna och epileptiker saknas jämförliga uppgifter före 1950.) Mellan 1950 och 1956 ökades antalet intagna genomsnittligt per år på anstalter för kroppssjukvård med 1,6 %, för sinnessjukvård med 7,2 % och för psykiskt efterblivna och epileptiker med 1,3 %.

Utvecklingen har, såsom framgår av tab. 12, i stort sett resulterat i en betydande minskning av medelvårdtiden. Att kronikervården uppvisar ökad medelvårdtid torde bero på, att patienterna nu-

mera intages i ett tidigare sjukdomsskede än vad förut varit fallet. Medelvårdtiden har erhållits genom att antalet vård dagar under året dividerats med antalet intagningar. Enär detta beräkningsätt ej är tillämpligt, då vårdtiden för en betydande del av klientelet är längre än ett år, har medelvårdtiderna på anstalter för vård av sinnessjuka, psykiskt efterblivna och epileptiker icke angivits i tab. 12.

3.22. Kroppssjukvården

I tab. 9 anges antalet platser per 10 000 invånare för de olika sjukvårdsområdena och vårdgrenarna. I denna tabell har hänsyn tagits till förefintliga samarbetsavtal, så att kontraherade vårdplatser förts till det sjukvårdsdi-

strikt, som haft rätt att utnyttja platserna. I en del fall stipulerar avtalen emellertid intet bestämt platsantal, och i dessa fall har hänsyn till avtalet icke kunnat tagas i tabellen. De olika sjukvårdsområdenas platser per 10 000 invånare har grafiskt framställts i ett diagram på sid. 32 och 33.

För definitionen på begreppet *riksplatser* hänvisas till kap. 1.1.

Lasaretten har i tab. 11 A delats i tre huvudgrupper: Undervisningslasarett, övriga delade lasarett och odelade lasarett. Som delade har i motsats till odelade räknats lasarett uppdelade på avdelningar (här benämnda kliniker) med egna specialläkare för åtminstone medicin och kirurgi. Undantag härifrån utgjorde Sollefteå lasarett, som saknade specialläkare för medicin, samt Holtermanska sjukhuset med endast en specialavdelning. Bland de delade har undervisningssjukhusen utskilts som en egen grupp. En specifikation av de delade lasarettens m. fl. kliniker återfinns i tab. 10.

Garnissonssjukhusen (tab. 11 B). Det angivna platsantalet avser hela antalet, även platser, som varit belagda med militära patienter.

Barnsjukhusen. Som barnsjukhus har här räknats endast anstalter av ren lasarettstyp, däremot icke specialistsjukhus för vissa sjukdomar och lyten, såsom tuberkulos eller vanförhet, även om anstalterna endast tar emot barnpatienter. Samtliga platser på de tre sjukhus, som redovisas som sådana i tab. 11, har icke placerats i kolumnen för barnsjukdomar på tab. 9 och 10 utan 198 har förts till kirurgi och 12 platser till psykiatri. Platser för medicinsk barnsjukvård finns dessutom vid lasarettens pediatriska avdelningar.

Specialsjukhus för barn med vissa sjukdomar eller lyten återfinns under rubrikerna Anstalter för vanföra (Eugeniahemmet), Pensionsstyrelsens fristående anstalter (Broströmska sjukhemmet), Anstalter för led-, ben- och körteltbc (Guldbröllopsminnet) och Enskilda sjukhem (se nedan).

Vanföreanstalternas huvudmän är föreningar, men staten, som bestrider större delen av kostnaderna, har ett avgörande inflytande på driften.

Pensionsstyrelsens anstalter. Huvudmannaskapet för pensionsstyrelsens till lasaretten anslutna avdelningar torde få anses vara delat mellan staten och vederbörande landsting, men i tab. I har avdelningarna helt tillräknats landstingen. På dessa avdelningar fanns sammanlagt 615 platser. De flesta av dessa mottager i första hand reumatiskt sjuka men även psykiatrisk klientel, om därtill finnes plats. I översikten i tab. 10 har avdelningarna upptagits som reumatiska avdelningar (med sammanlagt 463 vårdplatser) utom den till Vänersborgs lasarett knutna (120 platser), vilken förts som psykiatrisk avdelning, och en avdelning på 32 platser vid Lunds lasarett, som är ortopedisk. (Se tab. 10 med tillhörande noter.)

Pensionsstyrelsens fristående anstalter kan betraktas som statliga ehuru formellt drivna av aktiebolag. Broströmska sjukhemmet äges dock av stiftelse och hyres av pensionsstyrelsen. Dessa anstalter har i tab. 9 upptagits som anstalter för reumatologi. Det bör dock poängteras, att de delvis och tidvis övervägande är belagda med icke-reumatiskt klientel, såsom psykiatriska fall, astmapatienter o. dyl. På dessa anstalter fanns 601 platser, och inräknat de ovannämnda lasarettens anslutna anstalterna dispone-

rade alltså pensionsstyrelsen sammanlagt 1 216 platser för sitt sjukhusklientel.

Bland *sjukstugorna*, vilka ju i regel ägs och drivs av landstingen, ingår även sjukstugorna i Surahammar och Sandviken. Den förra ägs av Röda Korset och den senare av industriföretag, men båda drivs i samarbete med landsting. Kilforsens sjukstuga drivs i samverkan mellan landsting och Statens vattenfallsverk.

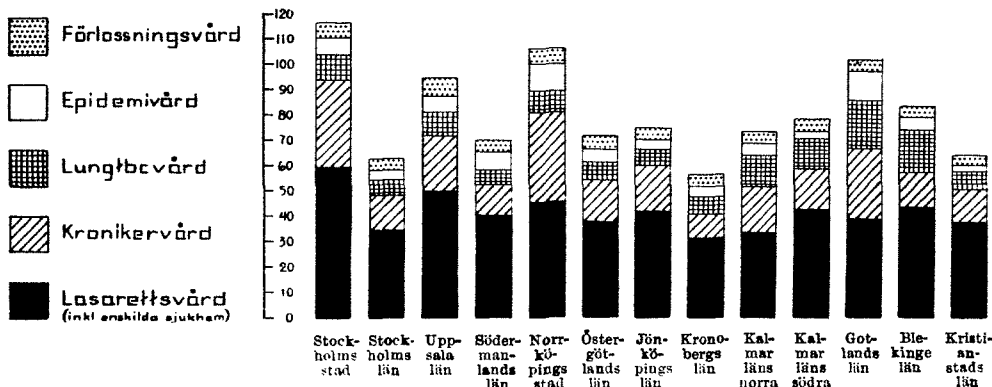
Sjukhärbargen förekommer endast i Västerbottens och Norrbottens län, där de stora avstånden skapat behov av en anstaltstyp, där patienter tillfälligt kan tas in för undersökning och vid enklare sjukdomsfall vård. Den medicinskt utbildade personalen är i allmänhet provinsialläkaren och distriktssköterskan. Vanligtvis är härbargena kombinerade med förlossningshem (förlossningsrum hos barnmorska).

Enskilda sjukhem. Under denna rubrik redovisas i tab. 11 E endast sådana enskilda sjukhem, som icke veterligen bedriver uteslutande kroniker- eller konvalescentvård. I översikten tab. 9 har samtliga hithörande platser, med undantag av barnbördsplatserna, placerats i en särskild kolumn, benämnd platser på

enskilda sjukhem. Visserligen kan tyckas, att platserna på åtskilliga av ifrågasvarande anstalter bort inrangeras i de kolumner, som avser specialavdelningar eller specialistsjukhus, men årsberättelserna medger icke en konsekvent bedömning i detta syfte. Det kan dock nämnas, att en anstalt, Sophiahemmet, har vårdplatserna uppdelade — i detta fall på en medicinsk klinik om 33 platser och en kirurgisk om 76. Att Röda korsets hem för barn med gomdefekter i Stockholm är en specialanstalt, framgår av namnet. I stort sett är dock de i tabellen upptagna enskilda sjukhemmen icke inriktade på speciella sjukdomar eller åldrar utan belagda med blandat klientel av akut och kroniskt kroppssjuka, stundom med inslag av lättskötta sinnessjuka. Enskilda sjukhem, som uteslutande är inriktade på kroniskt klientel, har upptagits i tab. 11 I 3. I tab. 11 E har ej heller medtagits enskilda sjukhem med karaktär av konvalescenthem. Dessa uppräknas nedan under rubriken »Övriga anstalter».

Epidemivårdanstalterna. I tab. 11 F i tabellavdelningen finns som regel alla epidemivårdanstalter som föranlett huvudmännen kostnader under året upp-

Platser per 10000 invånare för vård av kroppssjukdomar

tagna. De anstalter, som upptagits utan uppgift om vare sig platsantal, antal intagna eller vård dagar, är sådana, som varit stängda under året. Det bör observeras, att Norrköpings, Sundsvalls och Bodens epidemisjukhus samt Sollefteå och Örnsköldsviks epidemisjukstugor icke ingår i summatalen för vårdgrenen, då de räknats som delar av resp. lasarett på orten, och att samma summatal går igen i tab. H m. fl. tabeller i texten. För en fullständig redovisning av vårdplatserna hänvisas därför till tab. 9, 10 och 12. En del platser har utnyttjats som reserver för intilliggande sjukstugor eller lasarett. På åtskilliga av dem har också vårdats kroniskt sjuka. Om epidemisjukstugorna gäller rent av, att de övervägande vårdat andra patienter än epidemiskt sjuka. Att dessa likväl upptagits som epidemivårdanstalter, beror på att de står till epidemivårdens förfogande. (Se vidare nedan under rubriken »Beläggningen».)

Anstalter för lungtuberkulos. I tab. 11 G utmärkes sanatorier och tuberkulossjukhus med A och tuberkulossjukstugor och bygdesanatorier med B, motsvarande vedertagen typindelning. A-an-

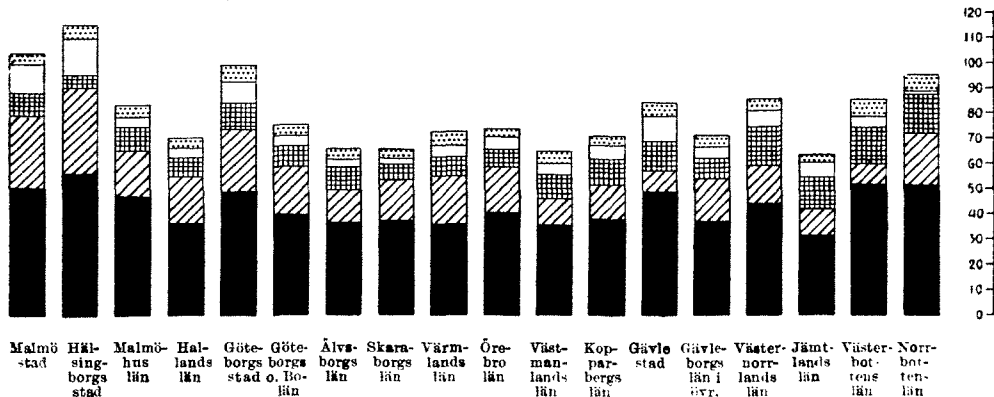
stalterna är företrädesvis avsedda för aktiv behandling (pneumothoraxbehandling m. m.) av personer lidande av lungtuberkulos och för observation och utredning av diagnoser och av vårdbehov hos personer, som lider eller misstänkes lida av dylik tuberkulos. B-anstalterna är företrädesvis avsedda för övriga fall av lungtuberkulos, d. v. s. kroniska fall och konvalescentfall.

Tuberkulosavdelningar vid lasarett framgår av tab. 10. Samtliga dessa är A-anstalter. Av tab. 9 finner man vidare, att ett fåtal tuberkulosplatser anslutits till kronikeranstalt, och av not 21 till tab. 11 framgår, att det är Norra sjukhemmet i Örebro, som har dem. De är av typ B. De tuberkulosavdelningar för sinnessjuka, som inrättats på vissa sinnessjukhus (t. ex. Umedalens), redovisas icke särskilt i tabellavdelningen.

Förlossningsanstalter. Endast förlossningsanstalter (-avdelningar) med av medicinalstyrelsen godkända platser har upptagits i tabellerna. Andra anstalter förekommer knappast heller.

Anstalter för kroniskt sjuka. I redovisningen i tab. 11 har anstalterna uppdelats efter huvudmannakategori i tre

Beds per 10000 inh för cure of somatic diseases

grupper (1. Landstings och städers utom landsting, 2. Övriga primärkommuners och 3. Enskilda sjukhem för kronikervård). Flertalet av dem har statsbidrag, men i alla tre grupperna finns en del undantag.

Som redan framgått av ovanstående, drivs åtskillig kronikervård på anstalter kombinerade med lasarett och sjukstugor. Detta framträder även på tab. 9. Där framträder däremot icke den kronikervård, som meddelas på epidemivårdanstalter, då denna räknas som tillfällig.

Övriga anstalter. Slutligen följer här en uppräknig av anstalter vid slutet av år 1956 med karaktär — helt eller övervägande — av konvalescent- eller vilohem, vilka anstalter icke redovisas i tabellverket. Vissa av dem är av medicinalstyrelsen godkända såsom enskilda sjukhem, nämligen Högberga konvalescenthem, Saltsjöbadens badhotell, Solunda sjuk- och vilohem AB., Stiftelsen Stockholms konvalescenthem i Stortorp, Tammsviks enskilda sjukhem, Svenska Röda korsets konvalescenthem för astma- och sockersjuka barn, Stuverum samt Hultafors, Ulricehamns och Mössebergs sanatorier. Dessutom kan nämnas J. Dannströms, M. Gebers, J. och G. Lamms, Elfviks, Heijkenskjölds, A. och H. Pålsons, Stenby, Vårby och Ösbyholms konvalescenthem, Ihrfeldtska barnhemmet, Tobo konvalescenthem, Elsbeth Funchs stiftelse samt Alsters konvalescenthem.

Av hälsobrunnar kan nämnas Medevi, Söderköping, Lundsbrunn, Loka, Sättra och Ramlösa.

Patienter i sluten vård, beläggning.

Intagningar. Såsom framgår av tab. H uppgick antalet intagna vid kroppssjuk-

husen år 1956 till 910 433 eller, om man subtraherar dem som intagits för förlossning (tab. 20) 803 746.

Vårdtiden. Tab. 12 innehåller uppgifter om vårdtiden inom olika vårdformer. I tab. 11 redovisas däremot den slutna kroppssjukvården efter anstaltstyp. I uppgifterna för lasarettens om intagna och vård dagar inkluderas härvid förefintliga barnbördsavdelningar, tuberkulosavdelningar etc. Utvärderas vårdtiden på grundval av sistnämnda tabell, erhålles följande serie för lasarettens:

År 1920	24,3 dagar	År 1951	14,4 dagar
• 1930	24,8 »	• 1952	14,4 »
• 1940	18,9 »	• 1953	14,3 »
• 1947	15,6 »	• 1954	14,3 »
• 1948	15,2 »	• 1955	14,4 »
• 1949	14,7 »	• 1956	14,1 »
• 1950	14,4 »		

Beläggningen. Om man uttrycker antalet i genomsnitt per dag vårdade patienter i procent av det antal platser, som funnits tillgängligt i genomsnitt per dag, erhåller man ett uttryck för den grad, i vilken platserna utnyttjats: beläggningen. Vid beräkningen av detta tal har man att taga hänsyn till om platsantalet ändrats under året eller om anstalten eller en del därav varit stängd någon tid. Om t. ex. det sista försummas, blir beläggningen för lågt angiven. Emellertid ingår rutinmässigt en viss period, vanligtvis sommartid, då avdelningarna eller delar därav stänges för grundlig rengöring («vädring»). Till denna rengöringstid har hänsyn icke tagits vid beräkningen av beläggningsprocenten.

I tab. K lämnas en sammanställning av de genomsnittliga beläggningstalen för skilda slag av anstalter. Vid beräkningen har — utom i de fall som anges i not 2

— vederbörlig hänsyn tagits till platsantalets förändringar under året, liksom till stängningar på grund av t. ex. reparationer eller personalbrist, i den mån anstalterna i sina årsredogörelser redovisat detta. De här redovisade talen stämmer således i regel icke med de beläggningstal, som till äventyrs skulle kunna räknas fram på de tal, som finns i tab. H.

Epidemivårdanstalterna har en låg belägningsprocent. Vid dess beräkning har platser på avdelningar, som varit stängda av brist på patienter, helt naturligt räknats med som disponibla. Helt stängda anstalter har dock ej medräknats.

För att belysa beläggningens art må följande uppgifter om klientelet på epidemivårdanstalterna lämnas. Dessa är hämtade ur förste provinsialläkarnas halvmånadsrapport om epidemiska sjukdomar och avser samtliga epidemisjukhus (inkl. Norrköpings, Sundsvalls, Sollefteå, Örnsköldsviks, Kiruna och Bodens) den 15 november 1956, d. v. s. en dag med relativt hög beläggning av epidemifall.

	Den 15/11 1956	
	antal fall	%
Barnförlamningsfall	137	7,4
Scarlatinafall	294	15,8
Andra fall enligt epidemilagen	163	8,7
Övriga sjukdomsfall	1 270	68,1
Summa	1 864	100,0

De tre förstnämnda grupperna vårdades kostnadsfritt enligt epidemilagen. Bland »övriga sjukdomsfall» ingår såväl infektionsfall (det största antalet) som vanliga lasaretsfall.

Hela antalet vård dagar vid epidemivårdanstalterna var 577 169 enligt tab. 11 F, (alltså exkl. Norrköpings, Sundsvalls, Sollefteå, Örnsköldsviks, Kiruna och Bodens) men statsbidragsrekvisitioner hos medicinalstyrelsen för motsvarande anstalter upptog likväl endast 197 555 dagar. Ungefär 380 000 skulle alltså hänföra sig till annat än epidemivård i statsbidragskungörelsens mening. I själva verket torde sistnämnda antal ha varit något högre, till följd av att begreppet vård dag icke tillämpas alldeles lika i statsbidragsrekvisitioner och årsberättelserna. — Tillägges epidemivården i Norrköping, Sundsvall, Sol-

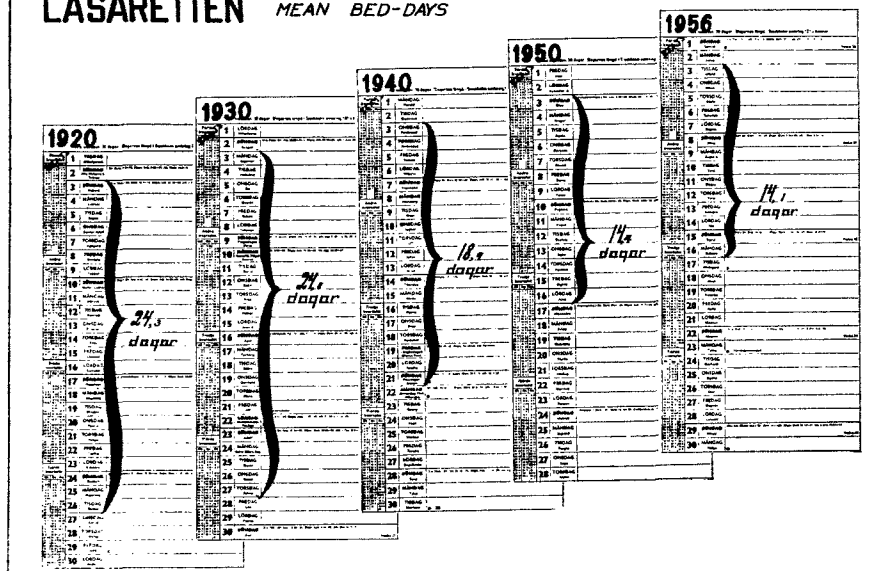
Tab. K. Beläggningen *Beds occupied*

	1955	1956		1955	1956
	%	%		%	%
Lasarett (inkl. bb.-avd. m. m.)	86	87	Epidemivårdanstalter	45	48
därav undervisningslasarett	88	88	därav epidemisjukhus	49	50
» övriga delade i städer utom			» epidemisjukstugor	32	36
landsting ..	87	88	Anstalter för lungtbc	77	73
» inom landst.	86	87	därav sanatorier	77	73
» odelade lasarett	83	85	» tbc-sjukstugor	73	73
Sjukstugor	87	88	Barnbördshus	81	87
Barnsjukhus	73	75	Förlösningshem och förlösnings-		
Vanförestalter	85	84	rum	49	48
Pensionsstyrelsens frist. anstalter ..	94	93	Anstalter för kroniskt sjuka ¹	96	98
Anstalter för kirurgisk tbc	68	61	Enskilda sjukhem ²	84	83

¹ Drivna av landsting och städer utom landsting.

² I brist på uppgifter om förändringar under året räknat på platsantalet vid årets slut.

MEDELVÄRDTIDEN VID LASARETTEN MEAN BED-DAYS

BELÄGGNINGEN 1956

ANTAL PATIENTER PER 100 VÅRDPLATSER

OCCUPANCY OF HOSPITAL BEDS

☐ = Belagd plats

☐ = Obelagd

☐ = Överbelagd

KROPPSSJUKHUS

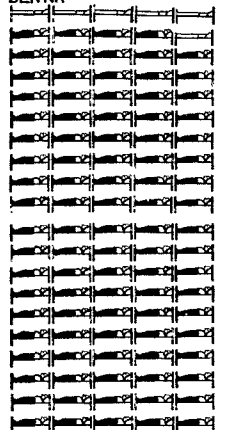
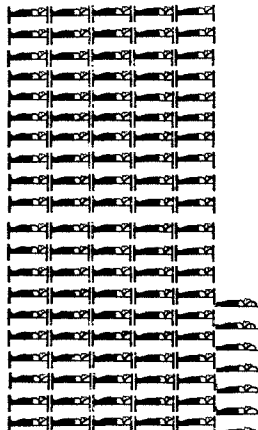
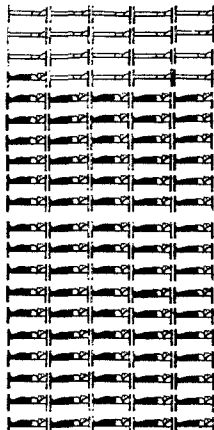
Somatic hosp.

SINNESSJUKHUS M.M.

Mental hosp.

ANST. FÖR PSYKISK EFTER-
BLIVNA

Mentally deficient

Tab. L. Personalen¹ vid kroppsjukhusen den 31/12 1956, antal personer

Personnel at hospitals for somatic diseases

Personal Personnel	La- sarett General hospitals	Sjuk- stugor Cottage hospitals	Epidemi- vård- anstalter Epi- demic hospitals	Anstalter för lungthe Sanato- ria for TB of the lungs	Kroniker- anstalter ² Homes for chronically diseased	Övriga kroppss- jukhus ² Other hospitals for somatic diseases	Summa Total
Läkare Physicians	2 356	96	87	114	270	220	(3 143)
Sjuksköterskor (i sjukvård) Nurses	6 814	284	290	387	767	594	9 136
Barnmorskor Midwives	500	66	—	—	—	70	636
Sjukgymnaster Physiotherapists ..	272	10	26	16	50	70	444
Sysselsättnings- och arbetsterapeuter Occupational therap.	72	1	7½	39	17	32	168
Kuratorer Social workers	129	—	1½	18	4½	15	168
Skrivbiträden på läkarexp. Locators' secretaries	1 037	—	27	38	—	50	1 152
Övrig vårdpersonal Auxiliary nursing personnel	17 474	826	925	1 204	3 582	1 580	25 591
Husmodrar (sjuksköterskor) Matrons	176	1	10	34	—	22	243
Övrig förvaltningspersonal Administrative staff	795	58	27	95	110	102	1 187
Ekonomipersonal Domestic staff ..	6 615	403	292	1 150	1 244	965	10 669
Summa Total	36 240	1 745	1 693	3 095	6 044	3 720	(51 537)

¹ Tabellen upptar antalet personer (ej tjänster) utom vad angår förvaltnings- och ekonomipersonal, där dock de två begreppen nära sammanfaller.

² Osäkra tal, delvis konstruerade.

Ilefteå, Örnsköldsvik, Kiruna och Boden, stiger nyssnämnda antal vård dagar enligt statsbidragsrekvisitionerna till 217 504, varav 180 531 på epidemisjukhusen och 36 973 på epidemisjukstugorna.

Anstalterna för s. k. kirurgisk tuberkulos (led-, ben- och körteltuberkulos) tar numera förutom sitt vanliga klientel i betydande utsträckning hand om eftervårdsfall till barnförslamning.

Patienter i öppen vård. Den öppna vården vid anstalterna har utvecklats hastigare än den slutna sedan 1947, vilket belyses av följande tablå, som avser lasaretten. Den öppna vården har här ställts i relation till den slutna, representerad dels av antalet vårdplatser, dels av de på dessa platser intagna patienterna.

År	Antal besök i lasarettens öppna vård	Besöken i öppen vård i relation till antalet vårdplatser	intagna
1947	2 860 000 exkl. röntgen etc.	104,5	5,2
1953	3 988 000 » » »	121,8	5,8
1954	4 061 000 » » »	121,4	5,7
1955	4 271 000 » » »	124,7	5,9
1956	4 336 000 » » »	125,6	5,8

Röntgenavdelningarnas och de radiologiska klinikernas öppna vård har icke medräknats i tablå. Besöken i denna vård redovisas icke med samma räkneenhet som övrig öppen vård utan med antalet undersökningar och behandlingar. Dessutom har röntgenavdelningar etc. ofta svårt att i sin redovisning skilja på vård av poliklinikpatienter och vård av från de slutna avdelningarna remitterade patienter. — Det kan i detta sam-

Tab. M. Personal per 100 vårdplatser år 1956 *Personnel per 100 beds*

	Läkare <i>Physicians</i>	Sjuk- sköter- skor o. barn- morskor <i>Nurses and mid- wives</i>	Övrig vård- perso- nal ¹ <i>Other nursing pers.</i>	För- valt- nings- pers. ² <i>Admin. staff</i>	Eko- nomi- pers. <i>Domes- tic staff</i>	Summa <i>Total</i>	Därav vård- perso- nal ³ <i>Nur- sing pers.</i>	Vård- perso- nal ³ 1948 <i>Ditto 1948</i>
Lasarett	6,82	21,18	54,97	2,81	19,15	104,93	76,15	62,9
därav undervisningslas.	10,00	24,94	67,68	3,57	20,91	127,10	92,62	70,9
» övriga delade	6,21	20,39	52,29	2,48	17,88	99,25	72,68	63,3
» odelade	4,14	18,37	45,75	3,42	23,83	95,51	64,12	55,8
Sjukstugor	3,95	14,41	34,46	2,43	16,59	71,84	48,87	43,4
Epidemisjukhus	2,44	9,03	30,56	1,27	8,76	52,06	39,59	19,4
» sjukstugor	2,78	4,69	16,84	..	6,34	(30,65)	21,53	11,5
A-anstalter för lungtbc.	1,64	5,70	19,56	1,84	17,03	45,77	25,26	21,5
B- » »	2,68	5,11	11,28	3,19	14,89	37,15	16,39	20,7
Kronikeranstalter (landstings etc.) ³	..	6,33	30,52	0,91	10,32	*(48,08)	36,85	*30,8

¹ Inkl. sjukgymnaster, sysselsättningsterapeuter och kuratorer. — ² Obs. Sjukstugor, epidemisjukhus och -stugor, sanatorier och kronikeranstalter har stundom personal gemensam med andra

anstalter. — ³ Exkl. läkare. *Physicians excluded.*
— ⁴ Drivna av annan än socialvårdsmyndighet.
— ⁵ Osäkra tal (i relativt hög grad betingade av urvalet anstalter, från vilka materialet hämtats).

manhang upplysas, att det år 1956 vid de delade lasarettens röntgenavdelningar och radiologiska kliniker verkställdes ca 1 575 000 undersökningar och 710 000 behandlingar i öppen och slutna vård tillhopatagna.

	Antal besök i öppen vård per patient vård- in- i öppen plats tagen vård		
Undervisningslasarett....	2,8	137,7	7,2
Övriga delade lasarett i städer utom landsting..	3,2	168,3	10,0
Övriga delade lasarett inom landsting	2,3	114,2	4,8
Odelade lasarett	2,5	98,5	4,3
Samtliga	2,6	125,6	5,8

Anstalterna har också att i sina årsberättelser redovisa antalet av de patienter, som avlagt besöken i öppen vård. Med hjälp härav kan man beräkna antalet besök i genomsnitt per patient. För år 1956 blev detta tal 2,6 i genomsnitt för samtliga lasarett (samma tal som år 1955). För olika typer av lasarett ställde sig relationen på sätt som framgår av sammanställningen här ovan, där även

besök per vårdplats och intagen i slutna vård redovisas.

Personal. Enligt anvisningarna till årsberättelsen gäller uppgifterna om personalen fr. o. m. år 1952 antalet tjänster, varvid likväl, vad vårdpersonalen angår, skall anges, om helt vakanta tjänster (d. v. s. tjänster, som saknat vakansvikarie) förekommit. Antalet vid anstalterna verksamma personer kan alltså beräknas. Tab. L, som delvis innehåller konstruerade tal, avser samtliga kroppssjukhus, även enskilda och kronikeranstalter under socialvårdsmyndighet.

Enligt detta överslag skulle alltså i slutet av år 1956 omkring 52 500 personer varit sysselsatta i den slutna kroppssjukvården (inkl. kronikeranstalter under socialvårdsmyndighet) och till denna ansluten öppen vård. För läkarna har summatalet satts inom parentes, då dessa i viss mån är dubbelräknade. Detta gäller icke lasarettens och andra större anstalters läkare, men det är icke ovan-

PERSONAL PER 100 VÅRDPLATSER VID LASARETTEN

PERSONNEL PER 100 BEDS

ÅR 1947

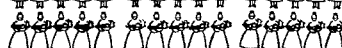
Läkare
Physicians

Sjuksköterskor
Nurses

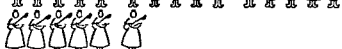
Övrig vårdpersonal
Other nursing personnel

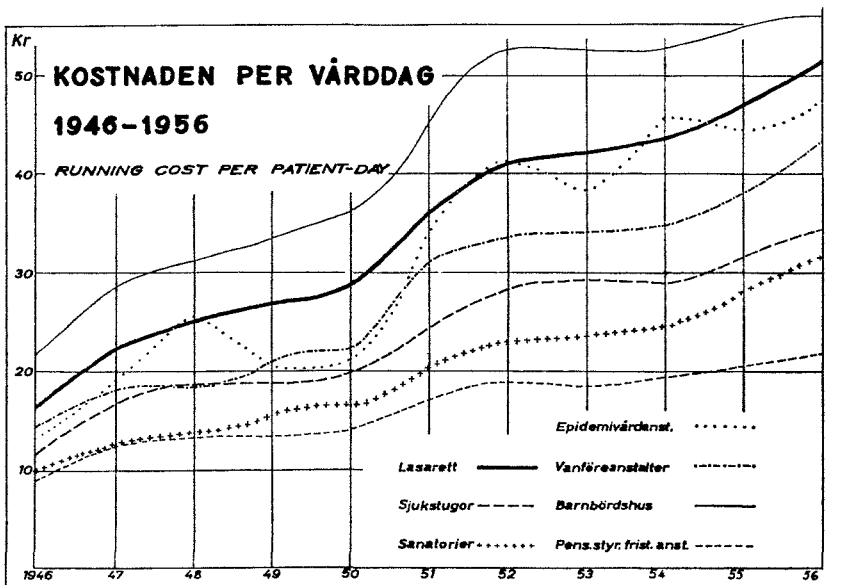
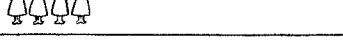
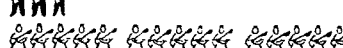
Förvaltningspersonal
Office personnel

Ekonomipersonal
Domestic staff

ÅR 1956

Tab. N. Kroppssjukhusens samlade driftkostnader
Running cost of hospitals for somatic diseases (total)

	Milj. kr		
	1954	1955	1956
Lasarett <i>General hospitals</i>	442,1	501,0	547,7
Garnisonsjukhus <i>Military hospitals</i>	3,0	3,2	2,5
Barnsjukhus <i>Children's hospitals</i>	8,9	9,8	10,8
Vanförestalter <i>Hospitals for the crippled</i>	5,5	5,8	6,5
Anstalter för kirurgisk (led-, ben-, etc.) tbc <i>Hosp. for surgical TB</i>	4,3	3,7	3,8
Pensionsstyr. frist. anst. <i>Hospitals of the Pensions Board</i>	3,9	4,2	4,5
Sjukstugor <i>Cottage hospitals</i>	20,9	23,6	26,4
Epidemivårdanstalter <i>Epidemic hospitals</i>	26,6	25,5	27,5
Anstalter för lungtbc <i>Sanatoria for TB of the lungs</i>	47,3	49,8	51,5
Barnbördshus <i>Maternity hospitals</i>	4,7	5,2	5,6
Kronikeranstalter <i>Homes for chronically diseased</i>	62,1	72,5	93,4
Övriga anstalter (uppskattat) <i>Other hospitals</i>	17,7	19,7	16,3
Summa Total	647,0	724,0	796,5

ligt, att samma person (ofta provinsialläkaren) samtidigt är läkare vid en mindre sjukstuga och en eller annan mindre anstalt för epidemisjukvård, tuberkulossjukvård, kronikervård eller förlossningsvård. Dessutom gäller, att läkarna liksom sjukgymnasterna och förvaltningspersonalen vid smärre anstalter vanligen icke är helt sysselsatta vid resp. anstalt. Antalet läkartjänster med tjänstårsrätt är därför stundom lägre än antalet vid sjukhusen verkande läkare. Då förvaltnings- eller ekonomipersonal varit gemensam för flera anstalter, har den räknats endast till den ena anstalten, nämligen den där man kunnat antaga, att huvudanställningen varit. Vad sjukgymnasterna och sysselsättningsterapeuterna angår, har som regel reduktion av antalet kunnat göras med hänsyn till arbetstidens längd.

Vid lasaretten tjänstgjorde enligt tab. L, ca 36 200 personer. Antalet patienter intagna i sluten vård, som dessa skötte i medeltal per dag var ca 28 700. Personalen utgjorde således i genomsnitt 1,3 per dag och sådan patient. Man bör hålla i minnet, att samma personal i öp-

pen vård skötte ett betydande antal patienter. Vid betraktandet av dessa tal bör vidare observeras, att lasarettens kontors- och ekonomiavdelningar i viss utsträckning arbetat även för andra, smärre anstalters räkning.

I tab. M lämnas vissa uppgifter om personalen per 100 vårdplatser. Av de två kolumnerna längst till höger framgår, att en betydande ökning av personaltäteten ägt rum mellan åren 1948 och 1956. Vid bedömningen härav gäller — liksom i övrigt, då relativtal för olika år meddelas i detta kapitel — att skillnader, som iakttas, icke nödvändigtvis beror på förändringar inom anstalterna utan också kan ha orsakats av att urvalet av anstalter ändrats. Anstalter läggs ned, nya inrättas, anstalter ändrar karaktär och flyttas från en grupp till en annan o. s. v.

För åren 1952—1956 kan följande sammanfattande uppgifter om vakanta tjänster utan vikarie, lämnas. De är hämtade ur sjukhusens årsberättelser och avser den 31 december. Procenttalen anger vakanserna i förhållande till motsvarande antal tjänster.

Tab. O. Driftkostnad per vård dag resp. per intagen 1946—1956

Running cost per bed-day and per admission

Anstalter Establishments	Dagkostnad, kr Ope- ration cost per bed-day				Föränd- ring 1955— 1956, %	Kostnad per intagen, kr Oper. cost per admission				Föränd- ring 1955— 1956, %
	1946	1954	1955	1956		1946	1954	1955	1956	
Lasarett	16,3	43,4	47,2	51,6	+ 9	255	623	686	734	+ 7
därav undervisningslasarett	19,0	53,0	57,3	62,3	+ 9	332	836	905	995	+ 10
» övriga delade (städer utom landsting) ..	..	45,5	49,3	56,9	+ 15	..	940	1 033	1 053	+ 2
» » » (landsting) ..	..	38,7	42,9	46,5	+ 8	..	505	561	606	+ 8
» odelade lasarett	..	38,8	44,2	47,3	+ 7	..	504	570	626	+ 10
Barnsjukhus	21,5	56,8	65,7	70,7	+ 8	236	732	801	866	+ 8
Vanföresanstalter	14,3	34,8	38,0	43,5	+ 14	505	1 013	996	1 215	+ 22
Pensionsstyrelsens fristående anst.	8,9	19,3	20,6	22,0	+ 7	514	1 187	1 321	1 435	+ 9
Anstalter för kirurgisk tbc	8,6	23,0	26,7	30,4	+ 14	2 048	2 515	3 583	3 949	+ 10
Sjukstugor	11,5	28,9	31,7	34,5	+ 9	169	438	500	550	+ 10
Epidemivårdanstalter	13,2	45,7	44,3	47,6	+ 7	390	948	813	843	+ 4
därav epidemisjukhus	..	47,5	46,3	49,5	+ 7	..	995	839	872	+ 4
» epidemisjukstugor	..	38,8	33,5	35,0	+ 4	..	773	656	644	— 2
Anstalter för lungtbc	9,6	24,6	28,0	31,6	+ 13	1 633	3 388	3 658	3 865	+ 6
därav sanatorier	9,9	24,7	28,1	31,6	+ 12	1 619	3 356	3 618	3 814	+ 5
» tuberkulosjukstugor	8,4	23,5	26,2	29,7	+ 13	1 729	4 119	4 909	6 536	+ 33
Barnbördshus	21,6	52,8	55,0	56,1	+ 2	202	475	494	504	+ 2
Kronikanstalter	8,0	17,5	19,8	23,3	+ 18	2 018	4 341	4 853	5 514	+ 14

Helt vakanta

läkar-
tjänstersjuk-
sköterske-
tjänster

	Antal	%	Antal	%
Lasarett	12	0,6	176	2,9
»	15	0,7	171	2,8
»	18	0,8	103	1,6
»	24	1,1	93	1,4
»	26	1,1	95	1,4
Epidemisjukhus	—	—	9	4,6
»	—	—	13	4,7
»	—	—	2	0,9
»	—	—	3	1,3
»	1	1,4	4	1,5
A-sanatorier, lung-tbc	1	0,9	36	8,1
»	1	0,9	35	8,6
»	2	1,7	34	8,2
»	4	3,4	38	8,9
»	6	5,3	40	9,6

Av tablan framgår icke totalantalet vakanser, vilket var vida större, ehuru till större delen täckt av vikarier med formell kompetens att sköta ifrågavarande arbetsuppgifter. Ett antal icke formellt kompetenta vikarier förekom dock också. Bland lasarettens läkare kunde dessa (svenska medicine kandidater och ut-

ländska läkare utan allmän behörighet) uppskattas till omkring 150.

Ekonomi. Det må framhållas, att den i tab. N—P redovisade driftkostnaden icke innefattar eventuell evalveringsersättning, pensioneringskostnader, avskrivningar, räntor och hyror i avanstalterna hyrda fastigheter. Dessa undantag beror på att systemen för täckande av utgifter på dessa konton är varierande, varför posternas medräkning skulle medföra brist på jämförbarhet olika anstalter emellan. Kostnaderna för den till anstalterna anslutna öppna vården ingår däremot i totalkostnaderna samt i driftkostnaden per vård dag och intagen, då det icke är möjligt att särskilja kostnaderna mellan öppen och slutten vård. Vad personalen betalat för kost och tvätt samt i hyra för bostad i anstaltens egen fastighet till den del, som antagits motsvara driftutgifterna för fastigheten (vanligen 60 % av hela hyres-

Tab. P. Lasarettens driftkonton år 1956 *Running costs of general hospitals*

Kontobeteckning	Hela utgiften, 1 000-tal kronor <i>Total</i>					Per vård dag, kronor <i>Per bed-day</i>				%						
	Under- vis- nings- lasa- rett	Övr. delade lasarett		Ode- lade lasa- rett	Sum- ma	Under- vis- nings- lasa- rett	Övr. delade lasarett		Ode- lade lasa- rett	Samt- liga	Undervisnings- lasarett	Övr. delade lasarett		Odelade lasarett	Samtliga	D:o 1955
		Städers utom landsting ¹	Landstings				Städers utom landsting ¹	Landstings				Städers utom landsting ¹	Landstings			
<i>Avlönningar Salaries</i>	104 812	61 979	181 358	35 482	383 631	45,31	39,83	31,98	32,81	36,12	72,8	70,0	68,7	69,3	70,1	70,1
<i>Expeditionskostnader Office ex- penses</i>	1 570	846	3 215	631	6 262	0,68	0,54	0,57	0,58	0,59	1,1	1,0	1,2	1,2	1,1	1,2
<i>Läkemedel Medicine</i>	7 710	5 273	16 464	2 611	32 058	3,33	3,39	2,90	2,41	3,02	5,3	5,9	6,2	5,1	5,9	6,0
<i>Förbrukningsartiklar m. m. för sjukvården Other articles for the medical treatment (Dressings)</i> ..	8 583	5 411	13 688	2 244	29 926	3,71	3,48	2,41	2,08	2,82	5,9	6,1	5,2	4,4	5,5	5,5
<i>Kosthåll Food</i>	7 586	4 679	16 995	3 254	32 514	3,28	3,00	3,00	3,01	3,06	5,3	5,5	6,4	6,4	5,9	6,2
<i>Värme, elektrisk energi o. vatten Fuel, electricity, water</i>	4 262	3 482	11 168	2 741	21 653	1,84	2,24	1,97	2,53	2,04	2,9	3,9	4,2	5,4	3,9	3,6
<i>Tvätt och renhållning Laundry, cleaning</i>	1 543	1 857	4 345	974	8 719	0,67	1,19	0,76	0,90	0,82	1,1	2,1	1,7	1,9	1,6	1,6
<i>Inventariers underhåll och komp- lettering Maintenance of plant</i> ..	4 456	2 103	7 883	1 449	15 891	1,93	1,35	1,39	1,34	1,49	3,1	2,4	3,0	2,8	2,9	3,0
<i>Fastigheters underhåll Maintenance of buildings</i>	2 108	1 927	4 690	933	9 658	0,91	1,24	0,83	0,86	0,91	1,5	2,2	1,8	1,8	1,8	1,6
<i>Diverse Divers</i>	713	338	1 966	460	3 477	0,31	0,22	0,35	0,43	0,33	0,5	0,4	0,8	0,9	0,6	0,6
<i>Arbetsgivarbidrag Insurance con- tributions</i>	700	636	2 107	418	3 861	0,30	0,41	0,37	0,39	0,36	0,5	0,7	0,8	0,8	0,7	0,6
Summa utgifter Total	144 043	88 581	263 879	51 197	547 650	62,27	56,89	46,53	47,84	51,56	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

¹ Inkl. sinnessjukavdelningen vid S:t Eriks sjukhus.

beloppet), har såsom i tidigare årgångar frändragits anstaltens utgiftsbelopp. Genom den allmänna sjukförsäkringen, som trädde i kraft den 1 januari 1955, uppkom arbetsgivares skyldighet att erlagga bidrag till kostnader för sjukförsäkring och moderskapshjälp. Dessa bidrag, som utgör 1,14 % av lönesummor ej överstigande 15 000 kronor för år räknat, ingår givetvis i anstaltens driftutgifter och redovisas för lasarettens del i tab. P.

Tab. N visar i sammandrag driftkostnaderna år 1956 definierade enligt ovanstående.

För vissa anstaltstyper har icke ekonomiska data lämnats av alla som bort, och för dessa har talen kompletterats med hjälp av uppgifterna om antalet vård dagar och dagkostnaden för dem, som redovisat ekonomin. För enskilda sjukhem och kronikeranstalter under socialvårdsmyndighet, som icke är skyldiga redovisa sin ekonomi i årsberättelsen, har utgiften uppskattats med ledning av dagkostnaden för likartad vård. I gruppen »Övriga anstalter» ingår de små kommunala förlossningsanstalterna, de enskilda sjukhemmen, sjukhärbergena och Spenshults reumatikersjukhus.

Kostnaden per vård dag (dagkostnaden) och kostnaden per intagen, som redovisas i tab. O, beror förutom på priser, löner, arbetets organisation o. dyl., på vårdens intensitet, omsättningen av patienterna och graden av beläggningen.

Större delen av ökningen i kostnader mellan åren 1946 och 1956 beror på ökade personalkostnader på grund av dels höjda löner och dels begränsning av arbetstiden. Förkortade vårdtider, längre driven specialisering vid lasarett och ökad omfattning av den öppna vården har också medfört, att kostnaderna per vård dag ökats. Højningen i kostnaderna

per vård dag och per intagen mellan år 1955 och 1956 var av ungefär samma storlek som mellan 1954 och 1955. Epidemivårdanstaltens varierande dagkostnader skylles huvudsakligen på den starkt varierande beläggningen.

Vid jämförelser mellan olika år bör det, som ovan sades angående omflyttning av anstalter, iakttagas. Särskilt må påpekas, att medeltalen för grupperna undervisningslasarett och övriga delade lasarett i städer utom landsting påverkas av att Sahlgrenska sjukhuset fr. o. m. år 1952 flyttats till gruppen undervisningslasarett. Sinnessjukavdelningen vid S:t Eriks sjukhus ingår fr. o. m. år 1952 i lasarettens ekonomiska redovisning. Vidare har fr. o. m. år 1956 Vasa sjukhus förts till kronikeranstalterna från »övriga delade i städer utom landsting» vilket bl. a. bidragit till att sistnämnda grupps kostnader per intagen ökat förhållandevis obetydligt mellan 1955 och 1956. Vid sinnessjukhus liksom kronikeranstalter har man nämligen ett relativt till vård dagarna litet antal intagna. Omvänt är dagkostnaderna vid dylika anstalter relativt låga.

Lasarettens driftutgifter fördelade på konton framgår av tab. P. Totala driftutgifterna för samtliga lasarett ökade med 9,3 procent och avlöningsutgifterna med 9,2 procent mellan åren 1955 och 1956.

3.23. Vården av sinnessjuka och psykiskt efterblivna

I avsnittet 3.21 har en allmän översikt med tabellariska sammandrag lämnats av den slutna sjukvården, och även sinnessjukvården och vården av psykiskt efterblivna har där inplacerats i sammanhanget. Inledningsvis hänvisas dit.

Sex huvudtyper av anstalter (A—F; se

tab. 25) kan särskiljas. (A) *Statens och storstädernas* (Stockholms, Göteborgs och Malmö) *sinnessjukhus* meddelar den mest kvalificerade vården. Till storstädernas anstalter utgår statsbidrag. (B) *Kommunala* (andra än storstädernas) och *enskilda sinnessjukhus* är mindre anläggningar och handhar fall, som icke kräver de stora sjukhusens terapeutiska resurser. De små kommunala sinnessjukhusen drives så gott som endast av primärkommuner (varibland ett par städer utom landsting). Dessa anstalter åtnjuter icke statsbidrag. (C) *Vårdhem för sinnessjuka* har hand om lättskötta fall. Dessa hem är dels sådana, som drives av *landsting och städer utom landsting* och stundom betecknas som kommunala, dels *enskilda*. De förra har statsbidrag — de senare icke. (D) *Skolhem för psykopatiska och nervösa barn* hyser ett klientel av speciellt slag, närmast hänförligt till sinnessjukvården. Gränsen mellan sinnessjukvård och vård av psykiskt efterblivna är i organisatoriskt hänseende icke skarp. Sålunda finns särskilda sinnessjukhus för sådana psykiskt efterblivna, på vilka sinnessjukhuslagens refentionsrätt skall kunna tillämpas. Även på vanliga sinnessjukhus vårdas en del psykiskt efterblivna. På Källshagens sjukhus finns en särskild avdelning inrättad för ändamålet.

(E) Flertalet anstalter för *psykiskt efterblivna* är upprättade enligt lagen om undervisning och vård av vissa psykiskt efterblivna, som trädde i kraft den 1 januari 1955. Från lagens tillämpning undantages de som är intagna på eller försöksutskrivna från sinnessjukhus eller staten tillhörig anstalt för psykiskt efterblivna. Den i lagen angivna anstaltsorganisationen genomfördes under år 1955 och redovisning i enlighet härmed ingick i anstalternas årsberättelser för

år 1956. Landsting och städer utom landsting är såsom huvudmän ansvariga för undervisningen och vården av de efterblivna undantagandes sådana, som är blinda, dövstumma, höggradigt vanföra eller epileptiska eller av annat skäl svårigen kan undervisas eller vårdas tillsammans med andra psykiskt efterblivna samt höggradigt psykiskt efterblivna, som fordrar vård på specialanstalt. Nämnda huvudmän upprättar en plan för ordnandet av undervisningen och vården av de efterblivna inom sitt område. Planen skall upptaga särskolor och vårdanstalter av olika typer (även enskilda); för i planen upptagna anstalter, s. k. *plananstalter*, är huvudman ekonomiskt ansvarig.

Vissa enskilda anstalter är icke upptagna i respektive huvudmans plan utan i särskild ordning godkända som s. k. *riksanstalter*, vilka mottager efterblivna elever eller patienter från hela riket.

Särskolor, som är det gemensamma namnet för alla skolanstalter för efterblivna, kan vad internatskolorna beträffar, ha formen av småbarnshem, skolhem och yrkeshem. Vårdanstalterna är enligt nya lagen antingen arbetshem, ålderdomshem eller vårdhem.

(F) *Epileptikeranstalterna* är drivna av enskilda utom två — en statlig och en landstingsdriven.

På anstalter huvudsakligen avsedda för *sinessjukvård* fanns, som framgår av tab. H 30 866 platser, vari Källshagens ovan nämnda avdelning för psykiskt efterblivna (283 platser) icke ingår. Talen avser det av medicinalstyrelsen fastställda platsantalet. De reservplatser, som fanns på många håll, har icke medräknats, då uppgifter om dem icke lämnas i årsberättelserna. Antalet sekundärplatser för sinnessjuka, d.v.s. platser avsedda för kroniskt klientel, var

Tab. Q. Beläggningen vid vissa anstalter för sinnessjuka och psykiskt efterblivna *Occupancy*

	1947	1952	1953	1954	1955	1956
Statens sinnessjukhus	118 %	116 %	117 %	117 %	117 %	114 %
för sinnessjuka	108 »	100 »	99 »	101 »	104 »	102 »
för psykiskt efterblivna	106 »	102 »	103 »	103 »	102 »	101 »
Storstädernas sinnessjukhus	98 »	101 »	101 »	92 »	97 »	98 »
Mindre kommunala sinnessjukhus	92 »	94 »	95 »	95 »	94 »	91 »
Vårdhem för lättskötta sinnessjuka						
Anstalter för psykiskt efterblivna						
landstings och städers utom landsting ..	..	90 »	89 »	88 »	86 »	88 »
enskilda	..	98 »	99 »	99 »	99 »	100 »
Epileptikeranstalter	..	96 »	97 »	96 »	97 »	97 »

2 034 (2 317—283), varav 1 248 på de tre i tab. 25 upptagna sekundärsjukhusen (Psykiatriska sjukhuset, Källshagens och Gådeå sjukhus) och resten (786) på avdelningar vid Sundby, Birgittas, S:t Sigfrids, Restads, Sätters och Frösö sjukhus.

Platsantalet vid statens sinnessjukhus (inräknat sinnessjukhusen för psykiskt efterblivna) var 21 158 vid årsskiftet 1956/1957.

För psykiskt efterblivna och epileptiker fanns vid slutet av år 1956 12 954 platser på särskilda anstalter, vari är inräknade de 283 platser på Källshagens sjukhus, som nyss nämndes. Dessa är i tab. 25 redovisade i kolumnen för sekundärplatser, en placering, som dock icke har avseende på avdelningen för psykiskt efterblivna utan på det sinnessjukhus, vari avdelningen ingår. De fyra anstalter för psykiskt efterblivna, vilka upptagits bland de statliga sinnessjukhusen (tab. 25), är Västra Ny, Vipeholms, Västra Marks och Salberga sjukhus.

Patienter i anstalts- och familjevård m. m. Förutom de sinnessjuka, som vårdas på anstalterna, finns ett antal, som under sjukhusens överinseende omhändertas i familjevård. I Stockholm och Göteborg är denna vård icke ansluten till sjukhusen och redovisas icke i denna publikation, utan ingår som en del av stadens öppna vård av psykiskt sjuka,

för vilken finnes en fristående organisation. Den statliga familjevårdens kostnader redovisas i tab. 24.

Hjälperksamheten (tab. 24) omfattar tillsyn och hjälp åt från sjukhusen försöksutskrivna och exspektanter. Denna organisation fungerar även såsom psykiatrisk, rådgivande instans inom resp. sjukhusområde. Kostnaderna för denna verksamhet utgörs huvudsakligen av avlöningar och reseersättningar till den personal, som sköter densamma.

Beläggningen på sjukhusen har i tab. Q angivits med ett procenttal, på samma sätt som för kroppssjukhusen, dock med den skillnaden, att talet beräknats på vårdplatsantalet vid årets slut — icke på genomsnittet under året — vilket naturligtvis icke är fullt tillfredsställande.

Angående omsättningen av patienter hänvisas till kap. 4.8.

Personal. Till skillnad mot kroppssjukhusen avser uppgifterna om *sinnessjukvårdspersonalen* icke personer utan tjänster.

Då tjänsterna i regel var besatta — med ordinarie innehavare eller vikarie — kan sinnessjukvårdens personal likväl approximativt beräknas till 13 300 personer (tab. R). Antalet har erhållits genom komplettering av de i tab. 24 angivna talen dels med motsvarande tal ur årsberättelserna från landstingens vårdhem, dels med en särskild kalkyl för de

Tab. R. Personalen vid anstalter för vård av sinnessjuka, psykiskt efterblivna och epileptiker den 31/12 1956

Personnel at establishments for mentally diseased, mentally deficient and epileptics

	Statens sinnes- sjukhus för sinnes- sjuka ¹	Stor- städer- nas sinnes- sjukhus	Lands- tingens vård- hem	Övriga anstalter	Summa <i>Total hospitals for mental diseases</i>	Statens sinnes- sjukhus för psykiskt efter- blivna	Övriga statens samt lands- tingens an- stalter för psykiskt efter- blivna ²	Enskilda anstalter för psykiskt efter- blivna ³	Summa <i>Total inst:s for mentally deficient</i>	Epilep- tikeran- stalter ⁴ <i>Homes for epileptics</i>	Total
Läkare <i>Physicians</i>	208	73	(70)	(80)	(481)	12	—	—	12	4	(447)
Lärarpersonal <i>Teachers</i>	—	—	—	22	22	—	277	48	325	27	374
Övrig vårdpersonal <i>Other nurs- ing personnel</i>	6 602	2 083	771	402	9 948	583	1 204	482	2 269	212	12 429
Förvaltningspersonal <i>Admin- istrative personnel</i>	251	56	17	16	340	25	39	25	89	12	441
Ekonomipersonal <i>Domestic staff</i>	1 686	504	232	152	2 574	193	570	242	1 005	125	3 704
Summa <i>Total</i>	8 747	2 716	(1 090)	(762)	(13 315)	813	2 090	797	3 700	380	(17 395)

¹ Inkl. rättspsykiatriska avd. o. familjevård; exkl. Källshagens avd. för psykiskt efterblivna.² Avser personer; i övrigt avser tabellen tjänster.³ Den ³¹/₁₂ 1955.

Tab. S. Vårdpersonal per 100 vårdplatser*Nursing personnel per 100 beds*

Vårdpersonal (exkl. läkare)

Nursing personnel (excl. physicians)

Sinnessjukhus <i>Mental hospitals</i>	1947	1952	1953	1954	1955	1956
Statens (inkl. sinnessjukh. för psykiskt efterblivna) <i>of the State</i>	29	31	31	32	33	34
Storstädernas <i>of the three largest cities</i>	33	36	37	37	38	39
Landstingens vårdhem för lättskötta sinnessjuka <i>Homes for mentally diseased</i>	14	17	16	17	17	17
Anstalter för psykiskt efterblivna och epileptiker <i>Homes for mentally deficient</i>						
Statens <i>of the State</i>	..	..	27	..	22	..
Landsting <i>of the counties</i>	..	20	22	21	18	..
Städers utom landsting <i>of the county boroughs</i>	..	20	19	22	21	..
Enskilda <i>Private</i>	..	15	15	16	15	..
Läkare <i>Physicians</i>						
Statens sinnessjukhus	..	..	..	..	0,8	0,9
Storstädernas *	..	..	..	..	1,2	1,4

enskilda vårdhemmen och de smärre kommunala sinnessjukhusen, vilka i regel icke lämnat sådana uppgifter. Det har antagits, att de sistnämnda haft samma personaluppsättning per 100 vårdplatser som landstingens vårdhem resp. de statliga sinnessjukhusen. I talen för statens sinnessjukhus har inräknats tjänster för 20 läkare, 48 tillhörande »övrig vårdpersonal», 16 tillhörande förvaltningspersonal och 3 ekonomipersonal allt inom den statliga hjälpverksamheten och familjevården samt 19 läkare och 26 annan personal tillhörande de rättspsykiatriska stationerna. Åtskilliga av i tab. R upptagna läkartjänster gäller deltidsanställda och en del av dessa är dubbelräknade. Vid statens sinnessjukhus (inkl. hjälpverksamhet, familjevård och rättspsykiatri) fanns den 1/10 1956 91 vakanta läkartjänster (71 året förut), av vilka 33 (17) icke uppehölls av vikarier. 41 vakanser uppehölls av utländska läkare eller utländska medicine studerande, av vilka 6 hade allmän behörighet enligt Kungl. Maj:ts resolution, samt 11 av svenska legitimerade läkare och 6 av svenska medicine kandidater.

I tab. R ingår som föreståndarinnor eller som översköterskor en del examinerade sjuksköterskor. Dessas totalantal inom sinnessjukvården beräknades hösten 1956 till ca 475, varav 225 på de statliga sinnessjukhusen, 200 på de treorstädernas sinnessjukhus och 50 på vårdhemmen. — Jordbrukspersonalen vid sinnessjukhusen har räknats i gruppen ekonomipersonal.

De i tab. R redovisade talen för anstalter för vård av psykiskt efterblivna och epileptiker (statens, landstingens, primärkommuners och enskilda) avser däremot i stort sett antalet anställda personer. Undantag utgör de statliga sinnessjukhusen för psykiskt efterblivna, som ingår med sina tal för befintliga tjänster. För övriga anstalter för psykiskt efterblivna kan icke antalet anställda personer redovisas vid 1956 års slut, varför 1955 års siffror kvarstår. Över huvudet taget är uppgifterna tämligen osäkra, då årsberättelsens formulär icke är fullt tydligt i berört avseende och anstaltarnas personalorganisation är mycket varierande. Drygt 50 examinerade sjuksköterskor ingår bland vårdpersona-

Tab. T. Driftkostnad per vård dag inom sinnessjukvården*Running cost per bed-day*

	Dagkostnad, kr						Ökning
	1948	1952	1953	1954	1955	1956	1955-1956 %
Statliga sinnessjukhus	kr 8,3	13,0	13,4	13,9	15,0	16,5	10
Familjevården vid statliga sinnessjukhus ... *	3,3	5,0	5,6	5,7	6,1	6,8	11
Storstädernas sinnessjukhus	11,7	18,8	19,2	19,6	21,1	22,9	9
Landstingens och städernas utom landsting vårdhem för sinnessjuka	6,0	9,4	9,7	9,6	10,8	11,5	6

len. Jordbrukspersonalen vid landstings- och enskilda anstalter har — till skillnad mot vid sinnessjukhusen — räknats som vårdpersonal.

Uppgifterna om personal på 100 vårdplatser enligt tab. S ger icke full rättvisa åt utvecklingen för de stora sinnessjukhusens del, emedan överbeläggningen på vårdplatserna något minskats un-

der den berörda perioden. Sistnämnda förhållande spelar däremot ingen roll för följande uppgifter, som belyser läkartätheten, emedan dessa enligt praxis räknats på antalet befintliga patienter. Hjälpverksamhet och familjevård är icke medräknade här lika litet som i tab. S.

Antal i genomsnitt per dag befintliga patienter per läkartjänst *Inpatients per day per physician*

År	Statens sinnessjuk- hus (för sinnessjuka)	Stor- städernas sinness- sjukhus
1947	153	116
1948	155	105
1949	152	101
1950	152	91
1951	151	90
1952	152	82
1953	151	86
1954	150	84
1955	140	83
1956	128	74

Ekonomi. För de typer av anstalter för sinnessjukvård, som redovisat sin ekonomi, ställde sig dagkostnaden på sätt som framgår av tab. T. I kostnaden för sjukhusen ingår där icke kostnaden för hjälpverksamhet och familjevård.

Totalkostnaden för driften av de statliga sinnessjukhusen inklusive de fyra med psykiskt efterblivna belagda anstalterna uppgick till 146 814 000 kr inräknat familjevård och hjälpverksamhet. Se vidare härom tab. 24, där också storstädernas sinnessjukhus redovisas.

3.3. Apoteken

Vid slutet av år 1956 var antalet självständiga apotek 413, vilket framgår av tab. 6. Antalet för allmänheten öppna filialapotek var 101 mot 93 ett år tidigare. Sjukhusapotekens antal var oförändrat 15.

De självständiga apoteken i Fjällbacka, Gysinge och Tjällmo har förändrats till filialapotek samt filialapoteket Pantern i Stockholm till självständigt apotek. Apoteket Tre Ankare i Gävle, filialapo-

teken Ekorren i Eskilstuna, Älgen i Sandviken och filialapoteken i Gullspång, Hallstavik, Sösdala och Vislanda har avsynats och öppnats för allmänheten.

Apoteksprivilegium har under året tilldelats 40 personer. Uppgifter om viss, vid apoteken anställd personal finns i tab. 1.

Vid årsskiftet 1956—1957 var 24 av de 413 självständiga apoteken vakanta. För

kontroll av apoteken har utförts 130 inspektioner, 353 visitationer, 24 avsyningar, varav 8 i samband med inspektion och 2 besiktningar.

Material till kap. 3

Medicinalstyrelsens publikation »Förteckning över svenska läkare och landläkare»: Kap. 3. 11, tab. 2.

Uppgifter från fackbyråer inom medicinalstyrelsen: Kap. 3. 12, 3. 13, 3. 15, 3. 17, 3. 3.

Nationalföreningen mot tuberkulos: Kap. 3. 16 (delvis), tab. 5.

Årsberättelser från sundhetsinspektörerna och könspoliklinikerna: 3. 18.

Uppgifter från apotekens avgiftsberedning: Tab. 6.

Årsberättelser från landsting: Kap. 3. 14, 3. 19, tab. 3 (delvis), 4, 7, 8.

Årsberättelser från sjukvårdsanstalter: Kap. 3. 2, tab. 3 (delvis), 9—12, 24, 25.

KAP. 4

HÄLSOTILLSTÅND, SJUKDOMAR, FÖRLOSSNINGAR M. M. UNDER ÅR 1956

4.1. Hälsovårdsförhållandena i allmänhet

Enligt förste provinsialläkarnas och de med dem jämställda förste stadsläkarnas årsberättelser har hälsotillståndet under år 1956 varit i stort sett gott. Några omfattande epidemier har icke förekommit. En betydande ökning av antalet fall av meningoencephalit har dock iakttagits över hela landet under hösten 1956.

Föreningen av våra sjöar och vattendrag framhålles som det största problemet av allmänhygienisk natur i hela landet. Från flera län framhålles, att ingen eller blott någon enstaka av länets städer har reningsanläggning för sitt avloppsvatten. Man arbetar emellertid på att få dylika införda och intresset är mångestades stort. Nya reningsverk har byggts i Eskilstuna, Katrineholm, Mariefred och

Grängesbergs gruvsamhälle. Kommuner-na sammansluter sig till vattenvårdsföreningar på en del håll. I Östergötlands län har landstinget beslutat anordna ett centralt vattenlaboratorium placerat i Linköping.

Ett par förste provinsialläkare framhåller också svårigheterna för landskommunerna att få till stånd en effektiv hälsovårdsinspektion och rekommenderar sammanslutningar av kommuner för ändamålet. En annan erinrar om de socialmedicinska olägenheterna av trångboddheten.

Från åtta län har uttalanden gjorts om ökning av antalet fall av alkoholskador och om behovet av särskilda åtgärder häremot.

4.2. Det internationella hälso- och sjukvårdsarbetet

Internationella hälsovårdsfrågor handhas sedan november 1952 av nämnden för internationella hälsovårdsärenden (NIH). Ordförande under år 1956 var generaldirektören för medicinalstyrelsen.

Världshälsovårdsorganisationen (WHO) anordnade under 1956 ett stort antal kurser, konferenser, seminarier m. m., till vilka Sverige hade tillfälle utse repre-

sentanter. Särskilt må nämnas konferens i Peebles, Skottland om sjuksköterskeutbildning, Expertkommitté i Genève om Organisationen av sjukvård, konferens i Zagreb om efterutbildning i hygien och socialmedicin samt studiegrupp i Dublin rörande perinatal dödlighet.

I likhet med tidigare år anordnades av WHO i samarbete med de nordiska ländernas medicinalförvaltningar högre häl-

sovårdskurser i Göteborg för skandinaviska tjänsteläkare. Detta år deltog fem svenska läkare i ifrågavarande kurs. Med anknytning till denna kursverksamhet anordnades jämväl i Göteborg och i Köpenhamn en enmånads kurs i hygien, epidemiologi m. m. för sanitäringenjörer, vid vilken fem svenskar deltog.

Sommaren 1956 anordnades på pediatrika kliniken, Karolinska sjukhuset i Stockholm, ett möte med WHO:s expertgrupp för frågor rörande läkarutbildning i pediatrik.

Stipendier har under 1956 på förslag av nämnden utdelats av WHO för kurs i USA i veterinärhygien, studier i USA av ämnet sjuksköterskan inom psykiatrien samt studier i England avseende häl-

sovårdsupplysning jämte organisation av förebyggande barnavård.

Under året har över 50 stipendiaterna från WHO besökt Sverige för studier inom skilda delar av hälso- och sjukvården. Dessa studiebesök har planlagts av nämnden, som därjämte på olika sätt biträtt ett 70-tal andra representanter för hälso- och sjukvården vid anordnande av deras studieprogram i Sverige.

Nämnden har med ordföranden och två av dess ledamöter varit representerad vid nionde världshälsovårdsförsamlingen i Genève i maj 1956, med ordföranden vid WHO:s regionalmöte för Europa i Wien samt med en ledamot vid europarådets hälsovårdsexpertkommittés möten i Strassburg.

4.3. Infektionssjukdomar

Epidemiska sjukdomar. De i denna publikation redovisade uppgifterna om antalet sjukdomsfall i epidemiska sjukdomar för år 1950 och tidigare grundar sig, där intet annat anges, på de sammanställningar, som förste provinsialläkarna och jämställda förste stadsläkare gjort beträffande infektionssjukdomarna i sina årsberättelser. Fr. o. m. år 1951 har dessa delar av årsberättelserna avskaffats, varför uppgifterna om antalet sjukdomsfall i stället hämtats från de av samma läkare successivt inlämnade halvmånadsrapporterna. Hur en jämförelse mellan de olika redovisningssätten ställer sig, har framgått av en tablå i denna publikation årg. 1951 sid. 41.

Statistiken över epidemiska sjukdomar grundar sig alltså på förste provinsialläkares och förste stadsläkares halvmånadsrapporter. Dessa läkare har i sin tur fått uppgifterna från de läkare, som är verksamma inom deras län eller stad,

d. v. s. från dem underställda tjänsteläkare (provinsialläkare, stadsläkare m. fl.) jämte alla andra läkare, både vid sjukhus och i öppen vård, som iakttagit fall med hithörande sjukdomar.

Anmälan sker enligt kungl. kungörelse av år 1953 (SFS 431 med ändring 1954: 732).

De sjukdomar, som skall anmälas, kan indelas i två huvudgrupper: Sådana som fordrar individuell anmälan (med uppgift om den sjukes namn, ålder m. m.) och sådana som anmäles summariskt i form av en sifferuppgift om antalet sedan föregående anmälan behandlade ny-tillkomna fall.

Sjukdomar med individuell anmälan är 25 till antalet, varav följande 19 upptages i 1919 års epidemilag med ändring år 1953 (SFS 1953: 430): Pest, kolera, smittkoppor, fläckfeber, återfallsfeber, gula febern, nervfeber (tyfoidfeber), paratyfus (paratyfoidfeber), scharlakans-

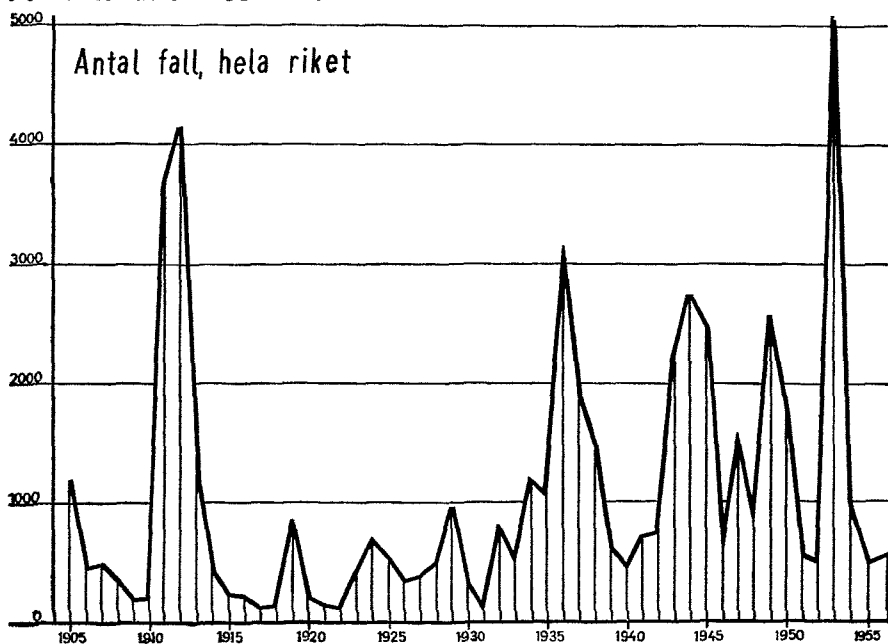
Tab. U. Sjukdomsfall i vissa epidemiska sjukdomar år 1956 per 100 000 invånare
Cases of epidemic diseases per 100 000 inhabitants

Län, städer <i>Counties, county boroughs</i>	Samtliga epidemiska sjukdomar i tab. 15 <i>All diseases in table 15</i>	Därav <i>Thereof</i>				
		salmonella- inf. utom tyfoidfeber <i>Salmonella exc. ty- phoid fer.</i>	schar- lakans- feber <i>scarlet fever</i>	barnförlamning		in- fektös hepatit <i>infectious hepatitis</i>
				hela antalet <i>total</i>	med för- lamning <i>with paralysis</i>	
Stockholms stad	224	9	134	5	4	60
Stockholms län	217	9	140	3	2	51
Uppsala län	123	26	47	4	3	42
Södermanlands län	139	4	77	1	1	27
Norrköpings stad	140	—	120	1	1	17
Östergötlands län i övrigt	144	9	107	3	3	10
Jönköpings län	164	2	126	1	0	17
Kronobergs län	144	12	83	15	13	29
Kalmar läns n.a.	104	1	67	10	7	26
Kalmar läns s.a.	339	2	113	138	33	59
Gotlands län	350	27	234	64	9	21
Blekinge län	157	1	91	2	2	9
Kristianstads län	122	3	97	8	7	5
Malmö stad	206	4	168	18	4	15
Hälsingborgs stad	291	4	271	9	1	1
Malmöhus län i övrigt	115	1	99	1	1	8
Hallands län	92	1	72	10	4	5
Göteborgs stad	247	12	168	3	3	52
Göteborgs o. Bohus län i övrigt...	166	15	129	0	0	20
Älvsborgs län	137	4	103	2	1	16
Skaraborgs län	203	2	180	3	1	16
Värmlands län	113	8	67	1	1	36
Örebro län	176	9	149	2	1	15
Västmanlands län	261	4	203	2	2	31
Kopparbergs län	340	6	276	7	1	28
Gävle stad	206	3	101	6	4	41
Gävleborgs län i övrigt						
Västernorrlands län	133	3	69	4	2	16
Jämtlands län	105	1	74	10	7	13
Västerbottens län	99	3	81	2	1	9
Norrbottnens län	94	3	68	2	1	19
Hela riket <i>Whole country</i> 1956	179	6	123	7	3	28
” ” ” ” 1955	146	9	104	7	4	14
” ” ” ” 1954	124	11	77	14	8	15

feber, difteri, akut barnförlamning, epidemisk hjärnhinneinflammation (meningokockmeningit), rödsot (dysenteri), sömnsjuka, undulantfeber, Weils sjukdom, mjältbrand (anthrax), papegojsjuka (psittakos) och spetälska. Benämningarna inom parentes är ofta använda synonymer, som icke nämnes i epidemilagen. Observeras bör, att det, som enligt svensk praxis anmäles under benämning- en paratyfus omfattar alla salmonellain-

fektioner (utom tyfoidfeber), varför det ansetts riktigare att här kalla sjukdomen för salmonellainfektioner. Återstående 6 sjukdomar med individuell anmälan är följande: Elakartad gastroenterit hos barn under 2 år, epidemisk gulsot (infektös hepatit), malaria, primär meningoencefalit av infektiös typ, rots och tularemi. Dessa sjukdomar redovisas i tab. 15, där även deras nummer enligt den av världshälsovärdsorganisationen

POLIOMYELITIS 1905–1956

Kurvan avser i princip såväl barnförlamning med som utan pareser (jfr dock anmärkning på tab. 13).

antagna, internationella statistiska klassifikationen anges i tabellhuvudet, I tab. U här i texten återges vissa tal beräknade per 100 000 invånare.

Sjukdomar, för vilka summarisk anmälan föreskrivits, är: Kikhosta, mässling och epidemisk influensa.

Följande serie ger en föreställning om frekvensen av sjukdomar med individuell anmälningsplikt sedan år 1945. Alla dessa tal liksom de följande i texten — där intet annat anges — avser i princip kliniska fall, d. v. s. fall då patienten haft subjektiva sjukdomssymptom i form av feber el. dyl., till skillnad mot bacillbärarna, som icke företer dylika symptom.

Det framgår, att år 1956 icke ter sig alltför ogynnsamt i epidemihänseende i jämförelse med tidigare år, även om de

År	Antal fall	År	Antal fall
1945.....	29 899	1951.....	15 835
1946.....	22 261	1952.....	9 947
1947.....	23 635	1953.....	21 265
1948.....	21 132	1954.....	8 965
1949.....	33 463	1955.....	10 617
1950.....	39 571	1956.....	13 133

närmast föregående uppvisat ännu bättre siffror. Följande må anföras om de särskilda sjukdomarna, närmast i anslutning till tab. 14.

Scharlakansfebern med 9 027 fall uppvisade någon stegring i förhållande till närmast föregående två år men frekvensen låg dock under medeltalet för senaste tioårsperiod (12 639).

Enligt medicinalstyrelsens cirkulär den 7 januari 1946 till läkarna vid samtliga epidemivårdanstalter (med ändring 1951) skall de vanligaste komplikationerna till bl. a. scharlakansfeber angivas i

årsrapporten. De så redovisade fallen för de särskilda sjukdomarna måste ju vara färre än de i tab. 14 upptagna, eftersom icke alla insjuknade vårdats på anstalt. Emellertid har en del anstalter underlåtit att redovisa komplikationerna, medan andra lämnat oanvändbara uppgifter. Sedan dessa fallit bort, kvarstår uppgifter för 7 785 fall. Av dessa hade 15 % komplikation av ett eller flera slag (10 % föregående år). Möjligen får man härigenom en överdriven uppfattning om komplikationernas frekvens, då de anstalter, som icke lämnat fullständiga uppgifter, kan förmodas ha haft relativt få komplikationer. De vanligaste komplikationernas art framgår av tab. V. Observeras bör, dels att alla förekommande komplikationer där icke redovisas och dels att samma person kan ha haft flera av de angivna komplikationerna.

Tab. V. Uppgifter om komplikationer till scharlakansfeber *Complications of scarlatina*

	1950	1952	1953	1954	1955	1956
Totalantal fall av scharlakansfeber på anstalter, som lämnat uppgift om komplikationerna	32470	5514	3746	3575	6459	7 785
Därav i % med						
lymfadenit	3,3	5,2	7,5	10,3	5,4	5,9
otit	1,7	2,6	2,8	2,9	2,3	1,8
otit + mastoidit	0,0	—	0,0	0,1	0,1	0,1
sinusit	0,3	0,3	0,8	0,6	0,7	0,4
endocardit	0,3	—	0,1	0,1	0,1	0,1
myocardit	0,5	0,4	0,2	0,3	0,3	0,2
synovit el. artrit	0,2	0,3	0,3	0,3	0,1	0,0
nefrit	0,2	0,5	0,5	0,4	0,4	0,3

Difteri, som i början av seklet härjade med 15 å 20 000 fall varje år, har under de senaste decennierna gått ned till en betydligt beskedligare nivå, eller i genomsnitt för decenniet 1947—1956 till 79 fall årligen. De senaste åren har endast ströfall — 1956 icke ett enda fall — rapporterats.

Barnförlamningen hade efter den svåra epidemin 1953 sjunkit under 1954 och 1955. Även under år 1956 uppvisade de förlamade fallen ett lägre tal än året innan, men de icke förlamade steg i antal, så att totaleffekten blev en höjning av sammanlagda antalet från 486 till 549. (Se också diagrammet på föregående sida.)

Av *salmonellainfektionerna* förekommer numera nervfeber (tyfoidfeber) rätt sällan i vårt land. 1956 var antalet sådana fall endast 25 stycken. Övriga salmonellainfektioner är vanligare och bland dem befinner sig paratyfus (paratyfoidfeber) en sjukdom, som till följd av en olycklig terminologi fick ge namn åt alla de salmonellainfektioner, som härjade hos oss år 1953, då salmonellorna räknade 8 800 kliniska fall. Medelnivån de senaste tio åren har eljest legat vid omkring 1 300 per år. 1956 anmäldes 481 fall av salmonellainfektion, de nämnda 25 fallen av tyfoidfeber medräknade. Alla dessa tal avser kliniska fall. Förutom dem inrapporterades 131 bacillbärare.

Infektiös hepatit (gulsot) uppträdde med flera fall år 1956 (2 051) än på sex år, men var dock mindre utbredd än för tio år sedan. Av övriga sjukdomar med individuell anmälningsplikt förtjänar blott nämnas *meningoencefaliten* med 817 fall. Detta tal anger i och för sig visserligen icke någon mera utbredd epidemi men är värt att observeras, när det markerar en sjukdom i tillväxt. Den högsta frekvensen under de närmast föregående åren var 240, vilket uppnåddes år 1955. Året därförinnan noterades 236 och tidigare ännu lägre tal.

Nedan angivna antal fall av *kikhosta*, *mässling* och *epidemisk influensa* har rapporterats åren 1954—1956.

	Kik- hosta	Mäss- ling	Influ- ensa
1954.....	15 000	19 300	69 400
1955.....	12 700	42 200	17 400
1956.....	11 600	2 500	10 600

Veneriska sjukdomar. I tab. 16 och 17 lämnas uppgifter bl. a. om antalet sjukdomsfall i olika delar av landet, om smittningsorter och sjuka av olika kön och ålder. Dessa uppgifter inkluderar i princip även militärpatienter, men redovisningen av dessa till förste provinssiäläkarna — vilka i sin tur redovisar till medicinalstyrelsen — torde vara mycket bristfällig. Även civila fall torde under senare år ha blivit relativt ofullständigt redovisade, sammanhängande bl. a. med ändrade behandlingsmetoder, i sin tur sammanhängande med tillgången på nya antibiotika.

Om antalet fall av samtliga veneriska sjukdomar i de åldersklasser, där sjukdomarna förekommit i avsevärd frekvens, fördelas på medelfolkmängden i dessa åldersklasser erhålles följande tal för år 1956 (tablån nedan).

Vidare kan man genom att jämföra olika årgångar av denna publikation finna, att en viss utjämning mellan könen efterhand framträtt, så att när männen år 1920 svarade för 75 % av samtliga rapporterade fall, uppgick deras andel år 1956 till endast 65 %.

Tuberkulos. Uppgifter om tuberkulosens utbredning finns i tab. 19, som utgör en sammanställning av tabeller i Nationalföreningens mot tuberkulos kvartalsskrift (1957, nr 2). Morbiditeten illustreras av uppgifterna om antalet hos dispensärerna registrerade personer med

tuberkulos av olika slag och i olika stadier (öppen tbc resp. annan tbc). Att fastställa, om en tuberkulos är »öppen» d. v. s. i smittsamt stadium, kan emellertid många gånger vara vanskligt, varför de uppgifter, som meddelas härom, icke bör betraktas som exakta uttryck för det verkliga antalet. Vidare bör observeras, att antalet nyupptäckta fall icke är ett gott uttryck för tuberkulossjukligheten inom ett område, eftersom forskningarna efter tuberkulosfall bedrivs med olika intensitet i olika delar av landet.

I tab. 19 anges vidare dödligheten i tuberkulos för hela riket dels totalt, dels per 1 000 invånare (0,10 %) enligt en preliminär bearbetning av material i statistiska centralbyrån.

I tab. 18 redovisas omfattningen av och några resultat från medicinalstyrelsens hittills utförda skärmbildsundersökningar av civila personer. Det framgår härav, att totala antalet under åren 1946—1956 undersökta personer uppgår till 5 077 109. Några relativt utvisande omfattningen av undersökningarna länsvis har icke utförts, då vid sådana beräkningar hänsyn icke kan tagas vare sig till omflyttningen och mortaliteten hos befolkningen under den period skärmbildsundersökningar pågått eller till att vissa personer undersökts mer än en gång. Bland de undersökta personerna hade man i genomsnitt funnit tuberkulösa sjukdomstecken hos 3,0 %. Såsom framgår av en för tidigare år företagen specialundersökning torde emellertid flertalet av dessa fall vara kända förut och bragta under kontroll.

	Antal fall av veneriska sjukdomar per 100 000 invånare i åldern					
	15—19 år	20—24 år	25—29 år	30—39 år	40—49 år	50—59 år
Män.....	526,3	1 342,2	876,9	360,3	120,7	35,8
Kvinnor.....	602,8	668,7	350,5	156,2	66,6	14,6
I allt.....	563,9	1 007,1	615,0	259,2	93,9	25,1

4.4. Intagna på sjukhus i vissa diagnosgrupper

I detta avsnitt lämnas en del uppgifter om antalet på sjukhus intagna dels på grund av skador genom våld (förgiftning inbegripen), dels också till följd av vissa sjukdomar.

Skador genom våld. Statistiken avser *samtliga* på akutsjukhus i slutet vård intagna fall av skador fördelade efter skadeorsak enligt den internationella klassifikationen. Polikliniskt behandlade fall ingår icke. Resultatet redovisas i tab. 21.

Som framgår av anmärkning till tabellen, har materialet hämtats från de typer av anstalter, där akuta olycksfall brukar intagas. Kronikeranstalter och vanförearstalter är alltså icke medtagna, då dessa i regel mottager sina olycksfall, sedan de behandlats på något av de medräknade sjukhusen. Icke heller är sinnessjukhusen medtagna, och detta kan eventuellt ha någon betydelse för redovisningen av självmorden. Om sålunda statistiken gått miste om ett och annat fall, torde å andra sidan också ha förekommit, att fall blivit dubbelräknade, nämligen när de intagits för samma skada på flera sjukhus eller avdelningar av samma sjukhus (t. ex. vid huvudskada både på en kirurgisk klinik och en ögonklinik). — Slutligen bör observeras, att talen i tabellen delvis är konstruerade (kompletterade), enär icke alla, som bort lämna uppgift, fullgjort denna skyldighet (se anmärkningen i tabellhuvudet). Avsikten med kompletteringen är, att talen skall bli jämförliga med föregående års, men det är uppenbart, att man genom densamma inför ett osäkerhetsmoment i statistiken. Detta kan dock knappast vara särskilt stort det senaste året, emedan kompletteringen då endast

medfört en genomsnittlig höjning av siffrorna med 3,4 %.

Däremot är det naturligtvis möjligt att fel — även systematiska sådana — kan ha uppkommit vid sjukhusens klassificering av skadeorsakerna, t. ex. i de många fall, då det varit tveksamt, om en skada orsakats genom olycksfall eller självmordsförsök.

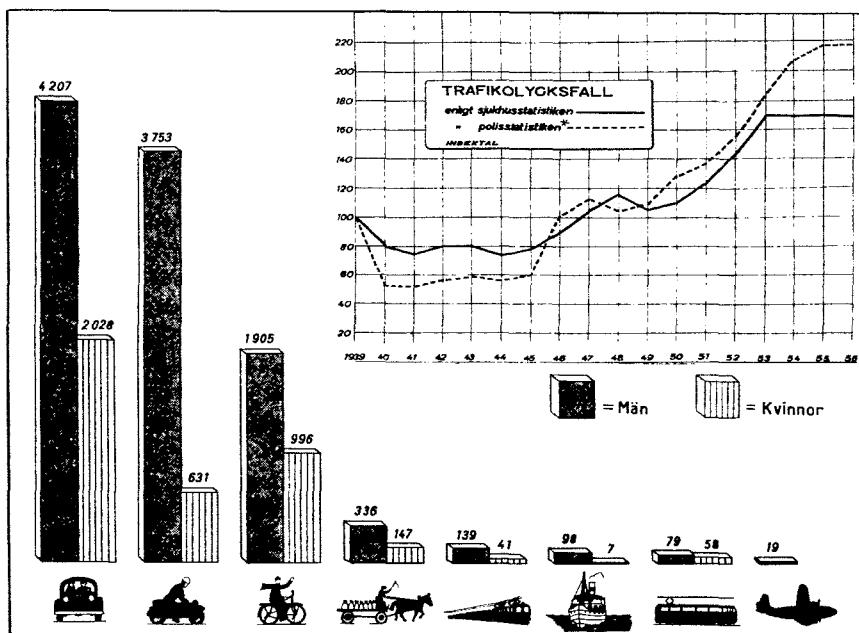
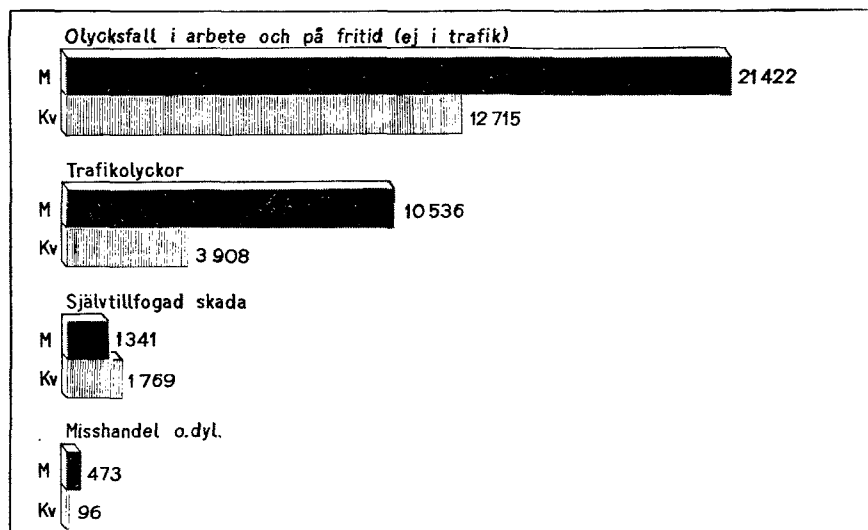
Följande sammanfattning och jämförelse med föregående år må lämnas:

Intagna på grund av:	1954	1955	1956
<i>Admitted to hospital</i>			
Olycksfall <i>Accidents</i>			
Trafik <i>Traffic</i> ...	14 564	14 570	14 444
Förgiftning <i>Poisoning</i>	1 168	1 397	1 376
Övriga <i>Other accidents</i>	31 486	32 420	32 761
Självmord etc.: <i>Self-inflicted injuries</i>			
Förgiftning <i>Poisoning</i>	1 875	2 685	2 802
Övriga <i>Other</i>	214	250	308
Misshandel o. dyl. <i>Homicide</i>	482	571	569
Summa <i>Total</i>	49 789	51 893	52 260

Antalet intagna på grund av skador genom våld utgjorde år 1956 6,4 % av samtliga intagna på ifrågavarande anstalter (6,6 % år 1955).

»Övriga olycksfall» utgör den största orsakgruppen med 63 % av alla skadefall genom våld och 67 % av de egentliga olycksfallen, d. v. s. de som blir kvar, om man bortser från avsiktligt tillfogade skador. Bland »övriga olycksfall» ingår en väsentlig del av olyckorna under arbetsutövning, ehuru dylika naturligtvis finns även bland trafikolyckorna och förgiftningarna. Under rubriken »fall från höjd» i tabellen döljer sig t. ex. fall från byggnadsställningar och tak. »Fallande föremål» inkluderar ras i gruvor, »skärande eller stickande föremål»

ANTAL PERSONER INTAGNA PÅ SJUKHUS ÅR 1956 FÖR SKADOR GENOM VÅLD *No. of persons admitted into hospitals because of injuries through violence*

* Avse personer som skadats vid trafikolyckor, som föranlett polisundersökning oavsett om sjukhusvistelse följt eller icke (statistiska centralbyråns statistik).

omfattar bl. a. splitter från arbetsstycken o. s. v.

Trafikolyckorna utgjorde 28 % av alla skadefallen och 30 % av olycksfallen.

Den mycket betydande ökningen av antalet intagna på grund av självmordsförsök genom förgiftning har visat sig vara en ökning av sömnmedelsförgiftningarna och beröres närmare i det följande.

Enligt tab. 21 hade 887 personer avlidit år 1956 av sina skador, sedan de intagits på sjukhus. Personer, som omkommit genom våldsam död och icke införts till sjukhus eller som införts dit, efter det att döden inträtt, är däremot icke med i denna statistik. Sådana dödsfall är vida flera än här redovisade döda. Enligt statistiska centralbyråns publikation »Dödsorsaker» omkom sålunda genom våldsam död 4 270 år 1955 (senare uppgift saknas). Närmare 80 % av dem, som ljuter en våldsam död, torde alltså avlida utan att dessförinnan komma på sjukhus.

Betydande skillnader mellan könen framträder i sjukhusmaterialet. I totalantalet intagna skadefall övervägde männen med sina 33 772 fall (65 % av samtliga). Samma tendens framträder i ännu mer utpräglad grad i statistiska centralbyråns material över döda, där männens andel av dödsfall genom våldsam död och förgiftning var 72 % år 1955.

Könens andelar är emellertid rätt olika för skilda grupper av orsaker. Männens andel var sålunda i sjukhusmaterialet 73 % i fråga om trafikolycksfall, 64 % i fråga om förgiftningar genom olycksfall, 63 % i fråga om övriga olycksfall, 43 % i fråga om självmord och självmordsförsök och 83 %, när det gällde misshandel och mordförsök.

Ännu större skillnader kan uppletas, om man går längre i specifikation av or-

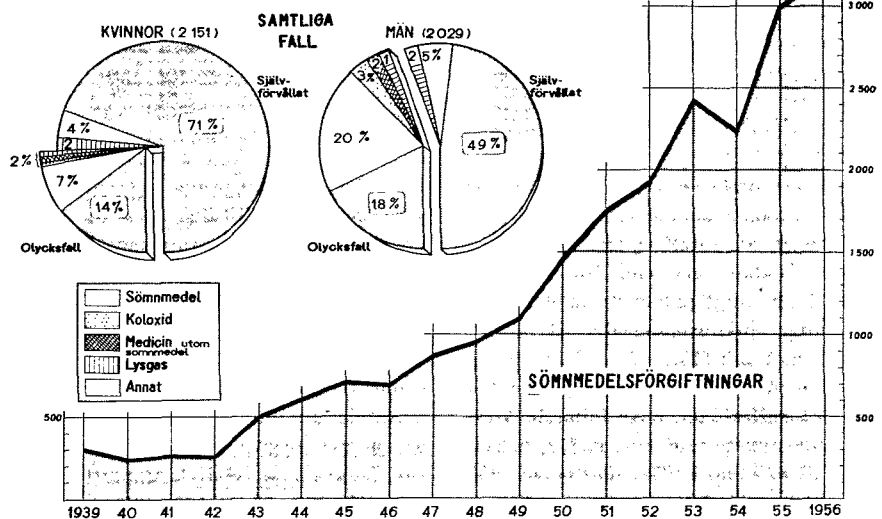
sakerna. Utpräglat »manliga» ter sig olyckor i samband med motorcyklar, järnvägstrafik och överhuvudtaget maskiner, skärande eller stickande föremål, fallande föremål, elektrisk ström, explosioner, skott o. s. v.

Skadeorsaker där kvinnorna starkt överväger är svårare att leta upp, åtminstone så länge man håller sig till olycksfallen. Där överväger de mera avsevärt endast i fråga om fall i trappor och fall i samma plan. Det kan antagas, att det här gäller gamla personer, som halkat eller snavat. För denna tydning talar den bland dessa kvinnor relativt höga dödligheten. Däremot överväger kvinnorna klart bland dem som begått självmord eller gjort självmordsförsök (57 % kvinnor). Detta gäller visserligen icke alla självmordsmetoder men det gäller för de viktigaste bland dem nämligen förgiftningarna (59 % kvinnor). Männen överväger starkt inom grupperna hängning, skott och skärande eller stickande vapen, men även för dem var förgiftningen den främsta metoden.

Den bild av självmordsförsöken, som sjukhusmaterialet ger, skiljer sig i hög grad från den som förmedlas av centralbyråns statistik över de fullbordade dåden. Bland de sistnämnda var det männen som dominerade med 76 % av samtliga fall (år 1955). Vidare var fördelningen på metoder en helt annan, i det förgiftningarna här fått träda i bakgrunden för hängning och dränkning både bland män och kvinnor; bland männen spelade dessutom skott och sprängning en framträdande roll. Endast kvinnorna i städerna hade sömnmedelsförgiftning som främsta metod.

Antalet av dem som avlidit, utgjorde i vårt material 1,7 % av dem som intagits skadade på sjukhus. Den högsta dödligheten observeras i självmordsgruppen

FÖRGIFTNINGSFALL INTAGNA PÅ SJUKHUS ÅR 1956

(2,6 %) och därefter bland trafikolycksfallen (2,2 %). För såväl män som kvinnor var dödligheten på det hela taget 1,7 %. Om man sorterar bort olyckorna genom »fall i samma plan», vartill skäl kan föreligga, då man här sannolikt har en kategori av annan orsakstyp än övriga (jfr ovan), beräknas det allmänna dödlighetstalet på grund av våld till 1,7 % för män och 1,3 % för kvinnor.

Rörande trafikolyckor och sömmedelsförgiftningar under olika år kan ytterligare följande uppgifter meddelas. De avser samtliga på akutsjukhus intagna (vuxna och barn, olycksfall och självmordsförsök).

	Trafikolycksfall	Sömmedelsförgiftningar
1939	8 576	302
1945	6 729	707
1950	9 392	1 466
1951	10 511	1 748
1952	12 370	1 920
1953	14 590	2 425
1954	14 564	2 234
1955	14 570	3 014
1956	14 444	3 174

Materialet till dessa serier har ändrat beskaffenhet flera gånger under den redovisade perioden, varför jämförbarheten icke är absolut. (Se härom denna publikation årgång 1952, sid. 45—47.) De fem sista årens uppgifter är emellertid fullt jämförbara och man ser av dem, att antalet trafikolycksfall icke skiljer sig nämnvärt de senaste fyra åren.

Då det kan vara av intresse att jämföra sjukhusens uppgifter om trafikolycksfall med annan statistik belysande samma sak, må omtalas att statistiska centralbyrån för år 1956 preliminärt redovisade 18 959 personer, vilka skadats vid sådana trafikolyckor, som föranlett polisutredning, innebärande en obetydlig ökning i förhållande till 1955, då motsvarande tal var 18 952 (Statistisk Tidskrift 1957: 8). I princip skiljer sig denna statistik från vår genom å ena sidan begränsningen att endast omfatta polisfall (påverkar framför allt trampcykelolyckorna) och å andra sidan utvidg-

År	Självttillfogad skada (diagnos-nr E 970)						Totalantalet döda, diagnos-nr E 970 (på sjukhus och i övrigt)		
	Antalet intagna på sjukhus			Antalet döda på sjukhus					
	män	kvinnor	s:a	män	kvinnor	s:a	män	kvinnor	s:a
1953.....	682	1 163	1 845	34	43	77	102	90	192
1954.....	610	1 116	1 726	25	30	55	82	76	158
1955.....	989	1 428	2 417	25	35	60	105	92	197
1956.....	989	1 519	2 508	24	15	39	..	..	..

ningen att omfatta även andra än på sjukhus intagna personer.

Ökningen av antalet i trafiken skadade eller dödade personer från år 1939 till 1956 är enligt polismaterialet 118 % och enligt sjukhusmaterialet 69 % (se diagrammet sid. 57).

Sömnmedelsförgiftningarna, till vilka räknas förgiftningar med följande klassifikationsnummer: E 871, E 873, E 874, E 877, E 878 och E 970, företer år 1956 en ökning på 160, som huvudsakligen hänför sig till klassifikationsnummer E

970: självttillfogad skada (självsmordsförsök) genom förgiftning med analgetica och hypnotica. I sammanställningen ovan lämnas uppgifter på antalet intagna på sjukhus under sistnämnda diagnos åren 1953—1956. Därjämte anges totalantalet döda samt antalet döda på sjukhus i samma diagnos.

Antalet avlidna på sjukhusen på grund av sådana förgiftningar har minskat såväl absolut som relativt; uppgift om totalantalet avlidna år 1956 föreligger icke ännu.

Tab. X. Intagningar på lasarett i vissa diagnosgrupper, åren 1955, 1956.

Admissions into hospitals, certain diagnoses.

Klassifikationsnummer I. S. C. Number	Diagnos	1955			1956			
		M M	Kv F	Summa Total	M M	Kv F	Summa Total	% M M
151	Malign ventrikeltumör	2 163	1 236	3 399	2 226	1 251	3 477	64,0
162	Malign tumör i trakea, bronk, lunga eller pleura	701	188	889	732	194	926	79,0
241	Bronkialastma	3 673	3 531	7 204	4 107	3 753	7 860	52,3
307	Alkoholpsykos ¹	147	10	157	354	11	365	94,9
322	Alkoholism ¹	2 323	103	2 426	3 640	203	3 843	
363	Ischias	1 067	685	1 752	940	689	1 629	57,7
400—402	Reumatisk feber	615	690	1 305	530	610	1 140	46,5
490—493	Lunginflammation	5 911	5 126	11 037	5 964	4 924	10 888	54,8
502	Kronisk bronkit	840	557	1 397	858	578	1 436	59,7
540	Magsår	5 655	2 619	8 274	5 892	2 816	8 708	67,7
541	Duodenalsår	9 776	2 854	12 630	9 770	3 106	12 876	75,9
550—553	Appendicit	12 272	11 098	23 370	11 627	10 029	21 656	53,7
560, 561	Bukbräck	13 613	3 971	17 584	13 807	4 215	18 022	76,6
584	Gallstenssjukdom	6 790	21 930	28 720	7 406	22 279	29 685	24,9
721, 724, 725	Artrit*	483	414	897	432	403	835	51,7
722	Polyartrit	2 746	5 494	8 240	2 453	4 816	7 269	33,8
723	Artros	6 229	7 069	13 298	7 124	7 413	14 537	49,0
726, 727	Reumatism	1 706	1 373	3 079	1 792	1 383	3 175	56,4

¹ Avser medicinska, psykiatriska och kronikeravdelningar på delade lasarett samt allmänna sjukavdelningar på odelade lasarett.

År 1954 var motsvarande antal:

alkoholpsykos: män 79, kvinnor 9, s:a 88
alkoholism: " 1 185, " 83, " 1 268.

* Exkl. akut, varig artrit (720).

Vissa sjukdomar i övrigt. Här lämnas uppgifter för åren 1955, 1956 om antal intagningar på lasarett i några sjukdomar, som är ofta förekommande eller som tilldragit sig allmänt intresse. Uppgifterna är hämtade från bilaga (bil. C) till lasarettens årsberättelser. Sammanställningen har beträffande vissa diagnoser skett under benägen medverkan av den år 1957 tillsatta kommittén för utredning rörande pensionsstyrelsens sjukvårdande verksamhet. Av tabellen fram-

går, att männen är i majoritet i flertalet diagnosgrupper. Största övervikten för männen noteras i fråga om alkoholsjukdomarna med 95 %. Även lungcancer, magsår, duodenalsår och bukbräck uppvisar mycket höga procenttal för männen. Endast i fråga om gallstenssjukdom och polyartrit är antalet kvinnor påfallande stort. Av tabellen kan även utläsas, att antalet intagna på grund av alkoholsjukdomar ökat i hög grad efter år 1954.

4.5. Den aktuella kariesprocenten hos sjuåringar

I årsberättelserna från folktandvårdspoliklinikerna ingår uppgifter bl. a. om antalet permanenta tänder hos sex- och sjuåriga patienter angripna av karies men ej behandlade. Genom att sätta dessa tänders antal i relation till totala antalet frambrutna permanenta tänder hos samma barn kan man erhålla ett procenttal, som är ett summariskt uttryck för vårdbehovet. Sådana procenttal benämnes här »*aktuell kariesprocent*».

I tab. Y redovisas resultatet av en bearbetning av materialet beträffande sjuåriga barn. Dock bör observeras, att man före 1949 som sjuåringar räknade alla barn i folkskolans första klass, medan man fr. o. m. nämnda år gått direkt efter åldern. Emellertid torde denna omständighet endast äga ringa betydelse vid bedömningen av den aktuella kariesprocentens förändringar.

Procenttalen från olika år växlar i en del fall till synes omotiverat inom ett och samma län. Det är icke uteslutet, att detta förhållande i vissa fall kan sammanhånga med brister i det statistiska materialet. Genomgående låga tal, d. v. s. relativt lågt vårdbehov, visar sig för Sö-

dermanlands län och höga för Östergötlands, Värmlands och Örebro län.

Genomsnittstalet för hela riket sjönk från 29,1 % år 1941 till 24 å 25 % åren 1943—1947. Det genomsnittliga vårdbehovet i det permanenta bettet hos sjuåringarna i folktandvården minskades sålunda med ca 15 %. År 1948 ökade den aktuella kariesprocenten ånyo och uppnådde år 1950 ett genomsnitt på 29,3 %. Denna höga nivå har sedan dess bibehållits så gott som oförändrad med undantag för år 1955, då talet var 28,3 %. År 1956 hade det åter stigit till 28,8 %. Som synes av tabellen förekom dock även under dessa senare år betydande förändringar i enskilda städers eller landstingsområdens tal.

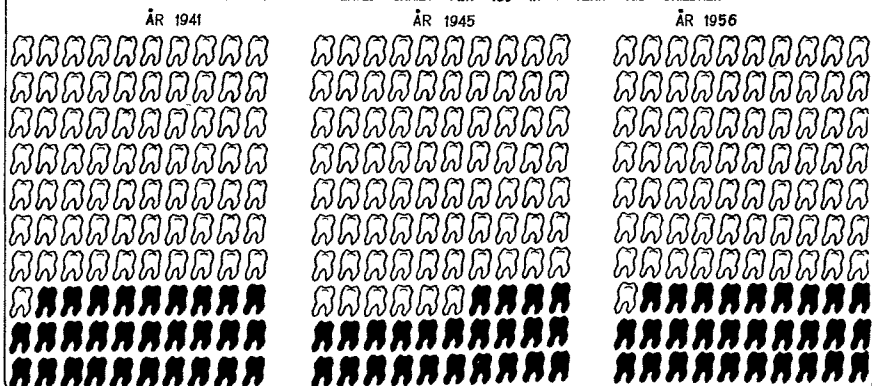
Det här redovisade vårdbehovet hos sjuåringar skulle sannolikt varit ännu större de senaste åren om icke en betydande sexårstandvård förekommit. I 1954 års årgång av denna publikation påvisades, att i områden med ringa sexårstandvård var den aktuella kariesprocenten förhållandevis hög.

Den aktuella kariesprocenten för sexåringar var 24,5 % år 1955 och 25,9 år 1956.

AKTUELL KARIES HOS 7-ÅRINGAR

ANTAL TÄNDER MED OBEHANDLAD KARIES (■) AV
100 PERMANENTA TÄNDER

NO. OF PERMANENT TEETH WITH NON TREATED CARIES PER 100 IN 7 YEAR OLD CHILDREN

Tab. Y. Aktuell kariesprocent för permanenta tänder hos i folktandvården undersökta sjuåriga skolbarn 1941—1956 *Rate of caries frequency in permanent teeth in seven year old children (percentage).*

Landstingsområde, städer	1941	1943	1944	1945	1946	1947	1948	1950	1954	1955	1956
Stockholms stad	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24,1	27,7
Stockholms län	27,5	23,1	20,6	20,9	20,8	23,4	23,1	25,3	23,3	24,0	22,6
Uppsala län	—	26,4	19,0	16,2	19,5	18,7	20,6	19,0	21,7	21,2	20,9
Södermanlands län	22,7	19,1	17,7	16,1	14,3	13,0	15,8	14,7	20,5	19,9	20,4
Norrköpings stad	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28,3	30,5
Östergötlands län i övr. .	37,9	35,6	33,3	35,5	32,6	31,8	34,3	34,3	33,1	34,1	33,8
Jönköpings län	33,3	20,6	28,0	22,0	22,8	19,8	21,0	28,5	29,5	29,0	29,7
Kronobergs län	29,8	26,6	30,4	25,4	23,7	25,5	27,3	34,5	31,1	31,5	30,9
Kalmar läns norra	24,9	12,7	17,6	25,5	19,4	14,2	20,9	19,6	22,7	19,8	23,2
Kalmar läns södra	—	36,6	28,9	29,4	24,4	24,5	25,1	26,0	28,3	30,7	28,1
Gotlands län	—	—	21,3	16,7	29,7	21,7	24,8	25,7	35,9	21,3	21,0
Blekinge län	—	20,2	19,9	13,9	19,2	20,6	27,8	29,9	33,5	35,3	37,5
Kristianstads län	27,7	28,3	26,7	25,3	27,3	25,4	..	32,0	32,9	29,8	35,0
Malmö stad	—	—	—	—	—	—	..	..	34,5	36,9	34,0
Hälsingborgs stad	—	—	—	—	32,6	33,8	35,5	35,8	35,7	40,0	39,8
Malmö, län i övr.	22,7	28,2	28,6	30,5	29,8	27,5	28,9	29,0	33,6	32,6	31,9
Hallands län	51,3	31,9	27,3	26,6	29,3	28,7	32,0	33,2	33,9	34,9	33,4
Göteborgs stad	—	—	—	—	—	32,4	33,0	33,7	27,4	30,4	27,1
Göteb. o. Boh. l. i övr. .	28,4	26,3	22,4	27,8	29,6	28,2	25,9	31,7	31,3	30,7	29,4
Älvsborgs län	31,5	30,2	27,0	27,2	29,2	33,1	34,3	35,5	36,6	35,9	35,3
Skaraborgs län	30,7	37,0	28,2	32,8	30,2	22,1	23,2	31,3	22,4	22,2	26,3
Värmlands län	38,6	35,3	31,8	33,6	32,4	30,5	37,1	33,1	36,0	33,8	34,2
Örebro län	33,9	28,0	31,3	25,6	24,6	25,7	32,2	37,4	41,9	34,8	34,9
Västmanlands län	15,8	13,6	18,5	15,9	17,7	18,6	19,2	17,8	23,6	21,5	26,1
Kopparbergs län	—	—	—	—	24,9	20,2	21,1	23,0	24,7	20,8	20,9
Gävle stad	20,8	19,1	13,9	19,4	17,7	22,7	21,0	31,7	29,2	25,7	26,9
Gävle, län i övr.	16,0	26,8	28,7	24,6	24,4	20,4	22,5	24,2	21,7	21,5	24,5
Västernorrlands län	—	—	35,9	..	31,7	33,7	29,8	31,7	28,4	27,6	26,7
Jämtlands län	—	39,3	38,0	34,7	35,1	34,9	36,3	32,1	25,6	28,1	28,7
Västerbottens län	33,2	27,3	22,0	27,3	28,4	25,0	22,7	27,2	20,8	21,2	22,9
Norrbottens län	44,3	19,7	27,3	28,1	26,4	28,2	26,5	29,0	32,1	32,0	31,3
Hela riket (medeltal)	29,1	24,3	24,9	24,1	24,4	25,3	28,2	29,3	29,0	28,3	28,8

4.6. Förlossningar och aborter

Förlossningar och födda barn. I tab. 20 har uppgifter från såväl barnmorskornas som förlossningsanstalternas årsberättelser sammanförts. Där redovisas länsvis antalet förlossningar på anstalt och utom anstalt. I summan för hela riket har anstaltsvården delats upp på de tre anstaltstyperna I—III, vilka avgränsats i huvudsak enligt definitioner, som givits i befolkningsutredningens betänkande om förlossningsvården (SOU 1945: 50, s. 152) och i sammandrag återfinnes i noterna till tabellen. I praktiken har deras tillämpning inneburit, att anstalter, vilkas platsantal i tab. 9 och 10 förts i kolumnen obstetriska vårdplatser med egen specialläkare — alltså de mest kvalificerade avdelningarna — räknats till

grupp I. Övriga barnbördsavdelningar vid lasarett och alla förlossningsavdelningar vid sjukstuga har förts till grupp II. Barnbördshuset i tab. 11 H 1 har räknats till typ I. Övriga anstalter har räknats till typ III.

Tab. Z här i texten utgör ett koncentrat av innehållet i tab. 20. Det framgår, att numera endast 1,6 % av alla förlossningar i denna statistik äger rum annorstädes än på förlossnings- eller sjukvårdsanstalt. Talet torde vara representativt för samtliga förlossningar i riket (jfr not 8 till tab. 20).

Fr. o. m. år 1952 har definitionen på begreppet fullgången nyfödd ändrats till överensstämmelse med internationell konvention. Tidigare räknades barn, som

Tab. Z. Antal barnaföderskor och födda barn år 1956 (enligt inkomna årsberättelser)

Mothers and newborn

Vårdform <i>Type of care</i> (cf. table 20)	Antal barnaföderskor <i>No. of mothers</i>		Antal födda barn <i>Newborn</i>							
	Absoluta tal	%	Fullgångna <i>Mature</i>				Ofullgångna <i>Immature</i>			
			Levande födda <i>Live-born</i>	Därav avlidna i % ¹ <i>Thereof dead, per cent</i>	Död- födda <i>Still-born</i>	Döda under förloss- ningen i % av dödf. ²	Levande födda <i>Live-born</i>	Därav avlidna i % ¹ <i>Thereof dead, per cent</i>	Död- födda <i>Still-born</i>	Döda under förloss- ningen i % av dödf. ²
Anstalter av typ I..	65 327	60,2	61 894	0,4	636	49,7	3 026	18,0	529	23,8
» » » II..	36 849	34,0	35 108	0,4	399	49,9	1 509	14,6	231	24,2
» » » III..	4 511	4,2	4 400	0,5	30	33,3	97	9,3	12	16,7
Utom anstalt <i>Not in maternity institution but under the care of a midwife</i>	1 756	1,6	1 667	0,6	13	23,1	73	15,1	17	11,8
Summa <i>Total</i> 1956	108 443	100,0	103 069	0,4	1 078	49,0	4 705	16,7	789	23,6
» » 1955	107 889		102 496	0,4	1 127	45,1	4 692	16,0	795	21,7
» » 1954	105 643		100 548	0,5	1 115	48,3	4 446	17,6	733	21,3
» » 1953	110 227		(104 876)	0,4	(1 203)	50,8	(4 433)	18,7	(820)	25,3
» » 1952	110 723		(105 160)	0,5	(1 281)	55,7	(4 415)	18,8	(773)	26,2
» » 1951	110 522		105 387	0,5	(1 527)	46,1	(4 157)	19,6	(716)	25,8
» » 1950	115 957		110 928	0,6	1 665	45,0	3 918	18,8	749	23,6

¹ Inom 7 dagar efter födelsen (betr. fall utom anstalt 10 dagar). *Within 7 (10) days.*

² Döda under födelsen i % av alla stillborn. *Dead during delivery in % of all stillborn.*

FÖRLOSSNINGS- VÅRDEN

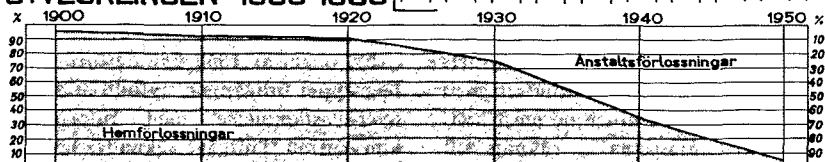
DELIVERIES AT INSTITUTIONS (white)
AND AT HOME (dark), PER CENT

PROCENTUELL FÖR- DELNING ÅR 1956

Anstaltsförlossning =

Hemförlossning =

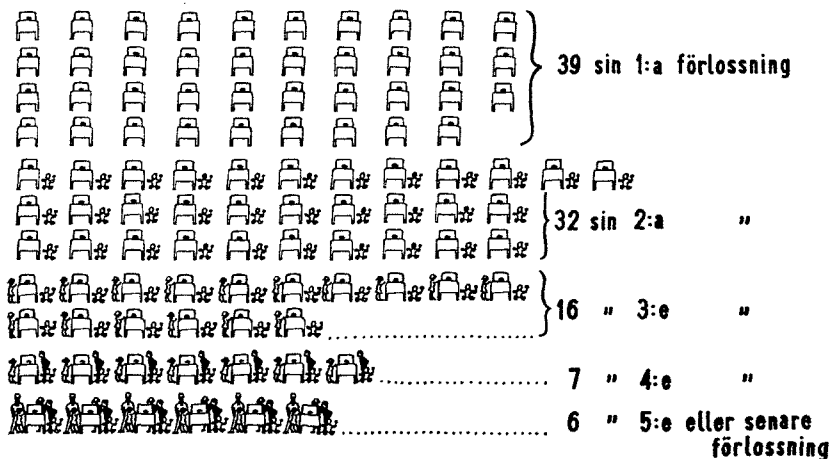
UTVECKLINGEN 1900-1950

BÖRDNUMMER

BIRTHS BY PARITY, PER CENT

Av 100 barnsängskvinnor år 1956 hade:

År	Ofullgångna i % av samtliga födda					Summa
	Förlossn.anst., typ			Annan anstalt	Utom anstalt	
	I	II	III			
1947	4,7	4,3	2,5	..	3,1	4,3
» 1948	4,8	4,3	2,3	3,1	3,1	4,3
» 1949	4,8	4,0	1,9	3,4	3,0	4,1
» 1950	4,4	4,0	1,9	1,6	3,1	4,0
» 1951	4,9	4,3	1,8	1,9	2,9	4,4
» 1952	5,0	4,7	2,5	0,5	3,0	4,6
» 1953	4,9	4,8	2,9	1,3	3,0	4,7
» 1954	5,4	4,3	3,6	2,0	3,2	4,9
» 1955	5,2	5,0	3,0	5,0	4,9	5,0
» 1956	5,4	4,7	2,4	—	5,0	5,0

var minst 47 cm långt eller vägde minst 2 700 g som fullgånget, varvid längden vid skiljaktigt utslag fick avgöra. Nu går gränsen så, att den som väger mer än 2 500 g, räknas som fullgånget. På de nya blanketterna till årsberättelse från anstalt användes dock icke uttrycken fullgånget och ofullgånget, utan där står »över 2 500 g» resp. »högst 2 500 g». Motsvarande rubriker har införts i anstalternas förlossningsloggare. Efter denna ändring väntar man att finna en minskad frekvens ofullgångna nyfödda enligt årsberättelserna, men så är icke fallet. Tvärt om inträffade på det hela taget en höjning efter 1951, som framgår av sammanställningen ovan. Förklaringen här till synes ligga i att man tidigare huvudsakligen gått efter längden vid barnens klassificering och att längd- och viktnormerna icke helt motsvarade varandra. (Se denna publikation årgång 1952.)

Vidare finner man av sammanställningen ovan, att största antalet ofullgångna registreras på anstalter av typ I, som kan väntas ha de mest komplicerade fallen. Kolumnen »Utom anstalt» avser fall handhavda av distriktsbarnmorskor och övriga barnmorskor i öppen vård.

Sedan år 1952 inhämtas från förlossningsanstalterna uppgifter om bördens ordningsnummer sett ur den födande kvinnans synpunkt. Dessa har i ett större sammanhang medicinskt intresse, eftersom risken för komplikationer m. m. i

viss mån sammanhänger med vilken förlossning i ordningen det gäller och är även av betydelse för befolkningsstatistiken och via denna för befolkningspolitiken. Talen säger, populärt uttryckt, vilka kvinnor som föder barnen — i vilken mån det är en begränsad grupp, som föder många barn, eller många kvinnor, som föder vardera ett eller två barn. Endast anmälningspliktiga foster räknas. Barn födda inom och utom äktenskap räknas lika. Antalet förlossningar med uppgift om bördsnummer omfattade åren 1954—1956 resp. 97, 98 och (preliminärt) 98 % av samtliga förlossningar i riket.

I tab. A lämnas en specifikation av bördsnummersstatistiken för 1956. Bland de ogifta inkluderas fränskilda och änkor. Ett sammandrag härav jämte motsvarande tal för föregående år följer här.

	År 1954	År 1955	År 1956
Antal börder med uppgift	102 591	105 369	106 680
Därav i % med ordningsnumret:			
1	39,6	39,4	39,3
2	31,4	31,5	31,6
3	16,2	16,2	16,3
4	7,0	6,9	7,1
5	3,0	3,0	3,0
6	1,3	1,4	1,4
7 el. högre	1,5	1,6	1,3
Summa	100,0	100,0	100,0

Fördelningen på bördsnummer skilde sig, som man ser, icke nämnvärt de tre åren.

Tab. Å. Förlösningar på anstalt år 1956 fördelade efter barnaföderskans ålder, civilstånd och bördens ordningsnummer. Relativtal per 100 000 barnaföderskor

Births per 100 000 according to marital status, age and parity (g = married; og = not married)

Börd- nummer Parity	Under 20 år		20—24 år		25—29 år		30—34 år		35—39 år		40 år och däröver		Summa
	g	og	g	og	g	og	g	og	g	og	g	og	
1	3 505	3 404	12 474	2 520	10 081	715	4 304	283	1 484	105	389	42	39 306
2	641	172	7 748	596	10 793	389	7 378	165	2 901	73	703	42	31 601
3	33	6	1 974	124	4 776	178	5 018	127	3 094	97	884	23	16 334
4	—	—	383	27	1 655	73	2 261	71	1 885	51	714	19	7 139
5	—	—	66	4	540	20	951	33	929	23	408	16	2 990
6	—	—	9	—	135	8	373	14	474	22	292	9	1 336
7 och högre	—	—	1	—	51	—	245	5	524	6	449	13	1 294
Summa	4 179	3 582	22 655	3 271	28 031	1 383	20 530	698	11 291	377	3 839	164	100 000

I förlossningsanstalternas årsberättelser ingår också några uppgifter om amningen, nämligen om modern ammade det nyfödda barnet vid tidpunkten för utskrivningen från anstalten och om mjölken i så fall var tillräcklig. För år 1956 ställde sig en sammanställning av dessa uppgifter sålunda:

		Mödrar som ammat i % av samtliga		
		Mjolk till- räcklig	Mjolk otill- räcklig	Till- hopa
Anstalt typ	I ...	83,6	13,5	97,1
»	» II ...	83,5	15,8	99,3
»	» III ...	88,4	10,8	99,2
Samtliga anstalter		83,7	14,2	97,9

Självklart har procenttalen uträknats först sedan talet för samtliga mödrar reducerats med hänsyn till dödfödda barn, avlidna barn och avlidna mödrar. Den grupp av mödrar, som uppgifterna gäller, omfattar så reducerad omkring 103 500 fall. Den lilla rest på 2,1 % av icke ammande, som framkommer (100—97,9), skulle alltså representera dem, som icke alls haft bröstmjolk, som varit sjuka eller alltför klena eller som icke velat amma. Med hänsyn till vissa brister i anstalternas redovisning har reduktionen av de avlidna etc. måst göras genom en

summarisk kalkyl och de framkomna resultaten är bl. a. av denna orsak icke exakta.

Av tab. 20 framgår, i hur många fall barnaföderskor dött i samband med förlossningen. För perioden 1947—1956 kan följande uppgifter härom lämnas.

År	Antal barna- föderskor	Därav döda i sam- band med förlossn. Antal	På 100 000 föderskor
1947	128 189	110	86 ± 8,2
1948	127 622	96	75 ± 7,7
1949	122 494	96	78 ± 8,0
1950	115 957	71	61 ± 7,3
1951	110 522	85	77 ± 8,3
1952	110 723	52	47 ± 6,5
1953	110 227	57	52 ± 6,9
1954	105 643	60	57 ± 7,3
1955	107 889	45	42 ± 6,2
1956	108 443	39	36 ± 5,8

Det antal döda mödrar, som ovan redovisas, överensstämmer tämligen nära med det som statistiska centralbyrån brukar upptaga under rubriken »Havandeskaps- och förlossningssjukdomar» i publikationen »Dödsorsaker» (SOS), ehuru det icke nödvändigtvis behöver vara fråga om identiska fall, eftersom man i förlossningsstatistiken icke efterfrågar vissa bestämda sjukdomar utan de i samband med förlossningen avlidna, oavsett dödsorsaken. Sålunda redovisade central-

Tab. Å. Abortfall (på sjukvårdsanstalter intagna fall) år 1956

Abortions (in-patients at hospitals). (Numbering according to international classification)

	Spontana el. ej speci- ficerade .0	Legalt, provo- cerade .1	Andra provo- cerade .2	Andra .3	Summa
650 Utan uppgift om feber el. förgiftning	10 465	3 596	17	369	14 447
651 Med uppgift om feber	511	32	34	59	636
652 » » » förgiftning (ej feber)	14	16	—	—	30
Summa 1956	10 990	3 644	51	428	15 113
» 1955	11 090	4 153	77	408	15 728
» 1954	10 425	4 824	93	389	15 731
» 1953	11 325	4 591	140	312	16 368

byrån för år 1947 105 och 1955 44 fall (de, som avlidit i samband med abort, icke medräknade).

Aborter. Om det totala antalet aborter, som årligen äger rum i vårt land, har man ingen säker kännedom. Däremot har man uppgifter om aborter verkställda enligt lagen om avbrytande av havandeskap (se även kap. 4. 7) och om övriga vid våra sjukhus i sluten vård intagna ävensom av barnmorskor i öppen vård omhändertagda abortfall.

Ett sammandrag av anstalternas uppgifter om aborter meddelas i tab. Å, som i allt upptager 15 113 aborter. Till detta tal kan läggas 266, som utgör det antal, som distriktsbarnmorskor o. d. redovisat (utan närmare specifikation av fallens art); alltså tillhopa 15 379 abortfall. Här ingår 3 644 aborter utförda enligt lagen om avbrytande av havandeskap. Sistnämnda tal kan jämföras med det under år 1956 verkställda antalet enligt de särskilda operationsberättelser, som operatörerna på de anstalter, där ingreppen ägt rum, har att insända till medicinalstyrelsen och som var 3 851 (se nästa textavsnitt). De båda materialen täcker icke alldeles samma period, då årsberättelserna håller sig strikt till kalenderåret och operationsberättelserna

bearbetas efter inkomstdatum, vilket ligger ett par veckor efter operationen, men det är sannolikt, att årsberättelsernas redovisning dessutom är ofullständig.

I tab. Å anges aborternas klassifikationsnummer enligt det internationella systemet, dels i vänstra kanten med ett tresiffrigt tal dels i tabellhuvudet med en decimalsiffra. I den första kolumnen, med decimalsiffran 0, har man det största antalet — en blandning av spontana och provocerade aborter, dock ej sådana som provocerats enligt lagen om avbrytande av havandeskap, vilka sistnämnda uppförts under decimalen 1. Under decimalen 2 har man det lilla antal fall, som veterligen framkallats utan tillstånd. Som »andra» (decimal 3) har räknats druvbörd, blödning efter abort, som icke ägt rum på den redovisande anstalten, placentarpolyper m. m.

Antalet abortfall med feber utgjorde 5,3 % av samtliga fall, bortsett från de legala aborterna. Motsvarande tal för 1955 var 6,6, 1954 6,5 och för 1953 7,9. För de legala aborterna var frekvensen feberfall 0,9 % år 1956. Det må tillfogas, att de 16 fall av legala aborter, som förts på nummer 652,1 huvudsakligen torde vara sådana, där graviditetstoxikos spelat in som orsak till havandeskapets avbrytande.

4.7. Legala aborter, steriliseringar, kastreringar

Beträffande abort- och steriliseringsmaterial (operationsberättelserna) har uppgifter om vederbörandes ålder, civilstånd, hemortslän, förlösningar, indikation, diagnos, komplikation m. m. sammanställts i tab. 22 o. 23 samt i text-tablåer.

Aborter enligt lagen om avbrytande av havandeskap. Abort enligt lagen om avbrytande av havandeskap den 17 juni 1938 (nr 318) med ändring den 17 maj 1946 kan erhållas efter tillstånd antingen av medicinalstyrelsen eller, då fråga icke är om abort på eugeniska indikationer eller gäller rättsinkapabla kvinnor, av två läkare (på s. k. två-läkarutlåtande). Dessutom kan avbrytande av havandeskap i vissa fall ske utan sådant tillstånd, om fiden icke medger dess inhämtande (s. k. nödfall). Lagändringen år 1946 innebar att förutsättningarna för avbrytande av havandeskap i viss mån utökades samtidigt som medicinalstyrelsen erhöll större befogenhet att lämna tillstånd.

Med rättsinkapabel menas i detta fall, att kvinnan på grund av rubbad själsvärksamhet vid bedömningen inom medicinalstyrelsen anses sakna förmåga att själv lämna giltigt samtycke till ingreppet.

Antalet *ansökningar* om abort, som ställts till medicinalstyrelsen åren 1949—1956 framgår av följande tablå, vari även angives procenttalet bifallna ansök-

Ansökningar om abort

	Hela antalet	Därav bifallna	
		Antal	%
1949	5 736	5 086	89
1950	6 361	5 149	81
1951	6 884	5 751	84
1952	6 023	4 790	80
1953	5 908	4 758	81
1954	6 079	4 792	79
1955	5 694	4 060	71
1956	5 229	3 583	69

ningar. En viss sänkning av nämnda procenttal kan konstateras de senaste åren.

Antalet till medicinalstyrelsen inkomna berättelser om *verkställda* aborter alltsedan abortlagens tillkomst ställde sig som följer:

Antal abortoperationer

År 1939	439	År 1948	4 585
» 1940	506	» 1949	5 503
» 1941	496	» 1950	5 889
» 1942	568	» 1951	6 328
» 1943	703	» 1952	5 322
» 1944	1 088	» 1953	4 915
» 1945	1 623	» 1954	5 089
» 1946	2 378	» 1955	4 562
» 1947	3 534	» 1956	3 851

Talen anger antalet respektive år inkomna berättelser. Av de år 1956 inkomna gällde 254 operationer, som verkställdes år 1955. Resten hade opererats år 1956.

Aborternas fördelning på län m. m. framgår av tab. Ö och på indikationer, två-läkarutlåtanden m. m. av tab. AA.

I tab. Ö har aborternas antal satts i relation dels till antalet kvinnor (i alla åldrar) i resp. län, dels till antalet barnaföderskor. Det idealiska skulle vara att sätta dem i relation till antalet graviditeter, men detta är av kända skäl icke möjligt. En annan lämplig relation skulle vara till antalet kvinnor i fertil ålder, men kvinnornas åldersfördelning meddelas länsvis endast vid folkräkningstillfällena — d. v. s. senast för år 1950. I brist på dessa uppgifter torde relationen till barnaföderskorna få accepteras såsom ett uttryck för den relativa frekvensen. Det bör vidare observeras, att så som talen står i tabellen är de blott approximativt riktiga, enär dels antalet barnaföderskor är beräknat på befolkningsstatistikens uppgifter om födda barn och dels dess uppdelning på

Tab. Ö. Antalet utförda legala aborter och steriliseringar fördelat efter vederbörandes hemort
Abortions and sterilizations induced for medical or legal indications according to domicile of the patient

Län, städer	Aborter åren 1954—1956						Steriliseringar år 1956			
	Absoluta tal			På 10 000 kvin- nor ¹ 1956	På 100 barnaföders- kor 1956 ²		Absoluta tal		På 10 000 invånare ²	
	1954	1955	1956		Inom äkt.	Utom äkt.	Hela an- talet	Därav eug. o. soc. ind.	Hela an- talet	Därav eug. o. soc. ind.
Stockholms stad	1 373	1 155	816	19,3	4,6	25,8	203	6	2,6	0,1
Stockholms län	415	392	381	18,6	4,7	16,4	137	3	3,4	0,1
Uppsala län	170	124	156	18,9	5,0	14,6	70	2	4,3	0,1
Södermanlands län	108	120	118	10,6	2,7	13,0	39	2	1,8	0,1
Norrköpings stad	63	50	40	8,7	1,8	6,1	37	1	4,1	0,1
Östergötlands län i övr. ..	91	95	75	5,7			53	3	2,0	0,1
Jönköpings län	128	118	98	7,0	1,7	13,5	36	2	1,3	0,1
Kronobergs län	41	26	42	5,4	1,4	8,6	35	3	2,2	0,2
Kalmar län	89	82	58	5,0	1,4	5,4	34	3	1,4	0,1
Gotlands län	24	26	22	7,9	1,4	9,5	14	—	2,5	—
Blekinge län	57	55	53	7,4	2,1	8,6	30	1	2,1	0,1
Kristianstads län	111	91	90	7,0	2,1	7,9	34	2	1,3	0,1
Malmö stad	209	209	169	15,2	2,4	12,3	91	1	4,3	0,0
Hälsingborgs stad	35	29	28	7,2			46	2	6,1	0,3
Malmöhus län i övr.	111	81	87	5,5	1,4	8,3	53	2	1,7	0,1
Hallands län	71	46	41	5,0			23	—	1,4	—
Göteborgs stad	353	388	299	15,1	3,4	14,8	88	—	2,3	—
Göteb. o. Bohus l. i övr. ..	117	109	96	9,2			39	3	1,9	0,1
Älvsborgs län	125	113	108	5,8	1,6	8,3	76	5	2,1	0,1
Skaraborgs län	61	55	39	3,2	0,9	3,0	28	1	1,1	0,0
Värmlands län	137	128	92	6,5	1,8	5,1	35	4	1,2	0,1
Örebro län	129	102	109	8,5	2,4	10,7	72	2	2,8	0,1
Västmanlands län	200	173	112	10,3	2,7	6,9	63	3	2,8	0,1
Kopparbergs län	115	109	86	6,2	1,6	5,3	56	6	2,0	0,2
Gävleborgs län	205	193	191	13,2	3,9	7,3	136	3	4,6	0,1
Västernorrlands län	173	189	167	11,7	3,6	5,8	73	3	2,5	0,1
Jämtlands län	58	47	46	6,6	1,8	3,9	25	2	1,7	0,1
Västerbottens län	64	54	44	3,8	0,9	3,0	48	4	2,0	0,2
Norrbottnens län	167	115	121	9,9	2,4	4,6	86	7	3,4	0,3
Utlandet <i>Aliens</i>	87	88	67	..	..	..	8	—	..	—
Okänd ort <i>Unknown</i>	2	—	—	..	..	..	—	—	..	—
Summa	5 089	4 562	3 851	10,5	2,7	11,1	1 768	76	2,4	0,1

¹ Per 10 000 women. — ² Per 100 women in childbed. (*Legitimate and illegitimate maternities respectively*). — ³ Per 10 000 inh.

barn födda inom resp. utom äktenskapet icke exakt motsvarar abortberättelsernas uppgifter om gifta och icke gifta. Till gruppen utom äktenskap har sålunda i abortmaterialet förts alla fränskilda och änkor, vilket givetvis icke alltid är riktigt.

Tab. Ö visar, att i genomsnitt för riket svarade mot 100 barnaföderskor med

barn inom äktenskapet 2,7 och utom äktenskapet 11,1 aborter enligt lagen. Tillhopaslagna gör dessa tal ett genomsnitt av 3,6 för samtliga barnaföderskor. Högst på skalan ligger alltjämt Stockholms stad.

Frekvensen av vid abortoperationen uppkommande komplikationer framgår av följande översikt för de senaste åren, som visar antalet fall med komplikation

Tab. AA. Antal utförda legala aborter enligt till medicinalstyrelsen åren 1954—1956 inkomna rapporter No. of abortions induced for medical or legal indications

	Absoluta tal			Procentuell fördelning		
	1954	1955	1956	1954	1955	1956
Grupp I (medicinalstyrelsens tillstånd) <i>Authorization of Medical Board</i>	4 488	3 922	3 265	88,2	86,0	84,8
Eugenisk indikation						
Sinnessjukdom från mannen	17	11	10	0,3	0,2	0,3
» » » kvinnan	14	5	10	0,3	0,1	0,3
» » » mannen och kvinnan	7	3	3	0,1	0,1	0,1
Psykisk efterblivenhet » mannen	2	4	5	0,0	0,1	0,1
» » » kvinnan	29	22	29	0,6	0,5	0,7
» » » mannen och kvinnan	9	6	4	0,2	0,1	0,1
Epilepsi » mannen	2	3	3	0,0	0,1	0,1
» » » kvinnan	7	4	1	0,1	0,1	0,0
» » » mannen och kvinnan	—	—	1	—	—	0,0
Svår kroppslig sjukdom el. lyte från mannen	4	4	8	0,1	0,1	0,2
» » » » » kvinnan ...	13	8	14	0,3	0,2	0,4
» » » » » m. och kv. .	6	4	8	0,1	0,1	0,2
Medicinsk och social-medicinsk indikation <i>Medical and socio-medical indication</i>						
Rättsinkapabla	138	106	97	2,7	2,3	2,5
Rättskapabla	4 197	3 698	3 037	82,5	81,0	78,9
Humanitär indikation	43	44	35	0,9	1,0	0,9
Grupp II (tillstånd av två läkare) <i>Authorization of two physicians</i>	599	638	582	11,8	14,0	15,1
Medicinsk och social-medicinsk indikation	595	638	578	11,7	14,0	15,0
Humanitär indikation	4	—	4	0,1	—	0,1
Grupp III (nödfall) <i>Emergency</i>	2	2	4	0,0	0,0	0,1
Summa Total	5 089	4 562	3 851	100,0	100,0	100,0

Anm. I 1 091 fall har år 1956 steriliseringar samtidigt verkställts.

i absoluta tal och i förhållande till
1 000 opererade kvinnor.

	Komplicerade fall (inkl. dödsfall)	
	Antal	‰
År 1949	447	81,2 ± 3,7
» 1950	365	62,0 ± 3,1
» 1951	393	62,1 ± 3,0
» 1952	306	57,5 ± 3,2
» 1953	265	53,9 ± 3,2
» 1954	265	52,1 ± 3,1
» 1955	268	58,7 ± 3,5
» 1956	219	56,9 ± 3,7

För dödsfallen tagna för sig gäller följande serie, i vilken dödsfall vid kombinerad abort-steriliseringsoperation anges separat. (Promilletalen anger i sistnämnda fall relationen till abort-steriliseringsoperationerna.)

Som kommentar till tab. AA må ytterligare följande detaljerade uppgifter om

	Dödsfall vid abortoperation			
	Hela antalet		Därav vid samtidig sterilisering	
	Antal	‰	Antal	‰
År 1949..	7	1,27 ± 0,48	5	3,43 ± 1,53
» 1950..	7	1,19 ± 0,45	5	3,39 ± 1,52
» 1951..	6	0,95 ± 0,39	2	1,29 ± 0,92
» 1952..	5	0,94 ± 0,42	4	2,83 ± 1,42
» 1953..	2	0,41 ± 0,29	1	0,84 ± 0,84
» 1954..	3	0,59 ± 0,34	—	— ± —
» 1955..	5	1,10 ± 0,49	2	1,74 ± 1,23
» 1956..	2	0,52 ± 0,37	—	— ± —

sjukdomar eller tillstånd, som utgjort indikation för aborten, anförs. Bland fall med den eugeniska indikationen »Svår kroppslig sjukdom» spelar medfödda missbildningar den största rollen (9 av sammanlagt 30 fall). Bland de av medicinalstyrelsen avgjorda 3 134 fallen, som haft medicinsk eller social-medicinsk indikation (97 + 3 037 fall),

fanns 1 613 med indikationen svaghet, 244 med s. k. förutsedd svaghet och 1 176 med psykisk rubbning av något slag, förutom 21 fall av epilepsi. Av de 582 »två-läkarfallen» med medicinsk eller social-medicinsk indikation gällde 170 psykiska sjukdomstillstånd, medan 77 hade diagnosen svaghet och 24 förutsedd svaghet. I denna grupp fanns ett relativt stort antal (74 fall) med diagnosen lungtuberkulos. I hela materialet upptog sålunda indikationen svaghet 1 407 och förutsedd svaghet 268 fall, eller 37 resp. 7 % av samtliga 3 851 fall. Hela antalet fall, där mentala rubbningar spelat in som ett avgörande motiv för aborten (eugeniska fall inräknade men icke epileptiska) uppgår till 1 452 eller 38 % av samtliga.

»Humanitär indikation» omfattade 39 fall, samtliga avseende graviditeter tillkomna genom brottsligt hävdande. Så t. ex. hänförde sig 27 fall till kvinnor, som icke fyllt 15 år, 8 fall till otukt med sinnessjuk eller psykiskt efterbliven och 4 till våldtäkt. (Förteckning med ytterligare detaljer beträffande diagnoser av samma slag, som brukat publiceras i tidigare årgångar av denna bok förvaras i manuskript hos medicinalstyrelsen.)

Diagnoserna på förekommande komplikationer till abortoperationen framgår av följande förteckning:

<i>Komplicationer</i> (Dödsfallen här ej medräknade)	
Feber	82
Placentarretention	18
Anemi	17
Efterblödning	11
Endometrit	9
Hämatom	9
Suturinsufficiens	8
Flebit o. tromboflebit	7
Infektion i övre luftvägarna	7
Salpingit	6
Sårinfektion	5
Parametrit	4
Riklig operationsblödning	4
Cervixruptur	3
Chock	3
Haematuria	3

Ileus	3
Lungödem	3
Urinbläslesion	3
Urinvägsinfektion	3
Övriga komplikationer	9
	217

<i>Dödsfall</i> (I intet fall har sterilisering samtidigt verkställts).	
Fostervattensemboli	1
Operationsblödning + chock	1
	2

Steriliseringar. Förhållandena på hit-hörande område regleras genom lagen den 23 maj 1941 (nr 282) om sterilisering. Liksom i fråga om aborter kan ingreppet utföras antingen efter tillstånd av medicinalstyrelsen eller, i vissa fall, på utlåtande av två läkare.

Under 1956 inkom till medicinalstyrelsen 2 067 *ansökningar* om sterilisering, av vilka 1 865 bifölls (1955 var antalet ansökningar 1 848, varav 1 668 bifölls).

Antalet under året inkomna berättelser om *verkställda* steriliseringar var 1 768 fördelade sig på indikationer, som framgår av tab. BB.

Bland de redovisade steriliseringarna ingår även sådana, som kombinerats med abort och dessa är av två slag, nämligen de, där sterilisering ställts som villkor för abort och de, där abort och sterilisering kombinerats utan villkor. Antalet fall, där villkor ställts, var 45 och övriga 1 030, vilket tillhopa gör 1 075 kombinerade fall. Här må inskjutas, att enligt uppgift i anmärkning till tab. AA i föregående avsnitt, var antalet aborter kombinerade med sterilisering 1 091. Här råder alltså en diskrepans på endast 16 fall, vilket torde få anses vara tillfredsställande, då berättelserna över aborter och steriliseringar avlämnas separat och det i båda fallen gäller *under året inkomna* berättelser. I tab. BB redovisas de 45 steriliseringar, som ställts som villkor för abort, särskilda som grupp II.

Tab. CC. Antal legala kastreringar 1951—1956 enligt till medicinalstyrelsen inkomna berättelser
Number of castrations

	1951	1952	1953	1954	1955	1956
Grupp I (medicinalstyrelsens tillstånd)	13	24	23	25	19	6
Indikation:						
Kriminalpolitisk	män 4	6	7	14	7	—
	kvinnor —	—	—	—	—	—
Humanitär	män 1	1	2	3	1	—
	kvinnor —	—	1	—	—	—
Kriminalpolitisk och humanitär	män 8	17	13	8	11	6
	kvinnor —	—	—	—	—	—
Grupp II (tillstånd av två läkare).....	—	—	1	3	1	1
Humanitär indikation	män —	—	1	2	1	1
	kvinnor —	—	—	1	—	—
Summa	13	24	24	28	20	7
därav män	13	24	23	27	20	7
kvinnor	—	—	1	1	—	—

Bland de 29 fallen med den eugeniska indikationen »Kroppslig sjukdom el. lyte» (7 + 14 + 8), var diagnosen medfödd missbildning (8 fall) den oftast förekommande. Bakom medicinsk indikation i grupp I och två-läkarfallen enligt grupp III med sammanlagt 1 504 fall, ligger 886 fall av svaghet (52 % av samtliga 1 712 kvinnor), 181 med psykiska sjukdomstillstånd eller mentala defekter, 23 med epilepsi och resten med diverse kroppssjukdomar eller missbildningar, varibland lungtuberkulos och sockersjuka särskilt framträder. Hela antalet fall, där psykisk defekt haft avgörande betydelse som steriliseringsindikation, uppgick till 323, de eugeniska fallen med sinnessjukdom och psykisk efterblivenhet inräknade, vilket gör 19 % av samtliga fall.

I 52 av steriliseringsfallen åtföljdes operationen av komplikationer, varibland särskilt feber (14 fall), hämatom

(9), trombos och emboli (5), anemi (5), tarmvred (4), suturinsufficiens (4) och sårinfektion (3) må nämnas. Inga dödsfall rapporterades. Klientelet's sammanställning med avseende på ålder, civilstånd och — vad kvinnorna angår — antalet tidigare förlossningar (med barn) framgår av tab. 23 i slutet av boken.

Kastreringar. Förhållandena på hithörande område regleras genom lagen den 24 mars 1944 (nr 133) om kastrering. Ingreppet kan verkställas antingen med tillstånd av medicinalstyrelsen eller, i vissa fall, på utlåtande av två läkare.

Under år 1956 inkom till medicinalstyrelsen 15 *ansökningar* om kastrering, av vilka 11 bifölls och 4 avslogs. (År 1955 bifölls 18 och avslogs 2 *ansökningar*.)

Antalet under de sex sista åren inkomna rapporter om verkställda kastreringar framgår av tab. CC.

4.8. Sinnessjukdomar

Insjuknade personer. Någon exakt kännedom om hur många personer, som under ett år insjuknat i sinnessjukdomar, har man icke. En viss uppfattning om dessa sjukdomars förekomst kan man dock erhålla ur följande tal, som anger de under året för första gången på sinnessjukhus intagna åren 1953—1956. De statliga sinnessjukhusen för psykiskt efterblivna har här inte medräknats.

En mycket markerad ökning, särskilt beträffande män på storstädernas sinnessjukhus, har som synes ägt rum de senaste åren. Den kan ej förklaras av den förhållandevis obetydliga ökningen av folkmängden och av antalet vårdplatser.

I tab. 30, som även innefattar de statliga sjukhusen för psykiskt efterblivna, har de första gången insjuknade fördelats efter ålder vid intagningen. Talen ge vid handen, att ökningen varit påfallande stor i åldern 45—60 år.

I grupp A i tab. 26 ingår även personer, som intagits på sinnessjukhus för observation eller undersökning enligt kap. 4 eller 6 sinnessjuklagen. Enligt kap. 4 sker intagningen antingen på egen begäran eller på polismyndighets föranstaltande. Kap. 6 äger tillämpning på sådana personer, som dömts för brott och beträffande vilka domstolen förordnat om intagande för undersökning.

Befintliga patienter, vårdformer. I genomsnitt per dag befann sig under år 1956 omkring 33 000 patienter på anstalt för sinnessjukvård (de statliga sinnessjukhusen för psykiskt efterblivna ej medräknade), därav 66 % på statliga sinnessjukhus, 16 % på de tre storstädernas och 15 % på vårdhemmen. Resten fördelar sig på de mindre kommunala och enskilda sinnessjukhusen och anstalterna för psykopatiska och nervösa barn. I dessa tal har försöksutskrivna eller i familjevård utplacerade icke medräknats.

I tab. 27 lämnas en översikt av klientelet vid slutet av år 1956 och i följande tablå vad angår statens sinnessjukhus för sinnessjuka av förhållandena under de senaste åren.

År	Befintliga i slutet av året	Därav i % i familjevård	Försöksutskrivna
1953.....	29 958	2,1	26,1
1954.....	30 084	2,2	26,0
1955.....	30 758	2,3	27,1
1956.....	30 905	2,4	27,8

Av visst intresse är att studera *omsättningen* av patienterna, d. v. s. de under en viss period intagna eller utskrivna satta i relation till de tillgängliga vårdplatserna. Följande tablå är avsedd att belysa denna sak, men då de till buds

För första gången intagna på sinnessjukhus:

År	Statens sinnessjukhus		Storstädernas sinnessjukhus		I allt	
	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor
1953.....	3 275	3 173	1 088	1 129	4 363	4 302
1954.....	3 252	3 065	1 232	1 046	4 484	4 111
1955.....	3 565	3 381	1 360	1 174	4 925	4 555
1956.....	4 084	3 548	1 736	1 304	5 820	4 852

stående uppgifterna om antalet vårdplatser icke inkluderar reservplatser, har i stället för platser räknats med det i genomsnitt under året vårdade klientelet. Talen anger alltså de under ett år utskrivnas (exkl. till annat sinnessjukhus förflyttade) antal per 100 i genomsnitt per dag vårdade patienter. Statens sinnessjukhus för psykiskt efterblivna (utom Källshagens avdelning) ingår icke i beräkningen. Däremot ingår sekundäravdelningar.

Talen ger vid handen att ovannämnda ökning av antalet insjuknade under de senaste tre åren följts av en i hög grad ökad omsättning. Detta innebär med andra ord att vårdtiderna i genomsnitt avkortats.

År	Omsättningen av klientelet, % Statens sinnes- sjukhus	Storstädernas sinnes- sjukhus
1954.....	45	89
1955.....	47	99
1956.....	57	116

Den betydande skillnaden i omsättningsprocent på statens sjukhus å ena sidan och storstädernas sjukhus å den andra innebär tydligen att utskrivningspraxis icke överensstämmer. Sålunda framgår av följande sammanställning, att klientelet på storstädernas sjukhus i större omfattning än på statens sjukhus utgöres av patienter, som tidigare en eller flera gånger erhållit vård på sinnessjukhus.

Intagna patienter, vilka även tidigare varit intagna, i % av hela antalet resp. år gjorda intagningar:

År	Statens sinnes- sjukhus	Storstädernas sinnes- sjukhus
1954.....	39	55
1955.....	40	55
1956.....	41	56

Sjukdomsformer. Med hänsyn till nämnda ökning av klientelet har det ansetts lämpligt att i föreliggande årgång av berättelsen lämna en redovisning, tab. DD, för de åren 1954—1956 för första gången intagna patienternas fördelning på sjukdomsformer. Tabellen, som utarbetats på grundval av uppgifter i sjukhusens årsberättelser, ger vid handen att flertalet här angivna sjukdomsformer uppvisar en större eller mindre ökning under dessa år. Särskilt anmärkningsvärt är det stora antalet intagna med diagnosen alkoholförgiftning (alkoholpsykos). Av totala ökningen av antalet första gången intagna från 1954 till 1956, nämligen 2 077 patienter, faller över 42 % under denna diagnos. Motsvarande siffra beträffande män på storstädernas sjukhus är 79 %. Totalt led 12,7 % av de intagna år 1956 av alkoholsjukdom mot 5,5 % år 1954. Vad beträffar på storstädernas sjukhus intagna män var antalet alkoholsjuka år 1956 40,7 % och år 1954 24,9 % av samtliga resp. år för första gången intagna män. Ifråga om alkoholpsykos är alkoholens roll uppenbar, men det är icke uteslutet att den även vad beträffar andra sjukdomsformer kan ha bidragit som utlösande faktor.

Tab. DD ger även upplysning om patienternas könsfördelning. Kvinnorna uppvisar större tal än männen, då det gäller schizofreni, manisk-depressiv, psykogen samt presenil sjukdom. Diagnoserna sinnessjukdom genom alkoholförgiftning samt abnorm personlighet är däremot vanliga hos männen.

Det bör emellertid understrykas att de i tab. DD samt här ovan anförda procenttalen anger olika sjukdomsformers andel bland för första gången *inskrivna*, således icke sjukdomsformernas procentuella andel bland de vid ett visst tillfälle *befintliga* patienterna. Genom att patienter,

Tab. DD. För första gången intagna på sinnessjukhus fördelade efter sjukdomsform, åren 1954
Number of patients admitted for the first time into mental hospitals according to diagnosis.

Sjukdomsform	Diagnosis	Statens sinnessjukhus för sinnessjuka <i>Mental hospitals of the State</i>				
		Män <i>Male</i>			Kvinnor <i>Female</i>	
		År 1954	År 1955	År 1956	År 1954	År 1955
1	Manisk-depr. <i>Manic-depressive reaction</i>	270	259	249	330	422
2	Schizofreni <i>Schizophrenic disorder</i>	585	562	555	549	578
3	Kronisk förryckthet <i>Paranoia</i>	13	14	20	17	23
4	Epileptisk ssjd. <i>Psychosis from epilepsy</i>	36	41	42	23	32
5	Presenil ssjd. <i>Presenile psychosis and dementia</i>	228	231	220	461	452
6	Senil ssjd. <i>Senile psychosis</i>	290	340	336	294	316
	Sinnessjukdom på grund av:					
7	Arteriosklerotiska förändr. <i>Psychosis with cerebral arteriosclerosis</i>	148	159	171	121	125
8	Andra grövre förändringar i hjärnan <i>Psychosis and dementia due to cerebral injury</i>	162	160	161	74	73
9	Syfilitisk infektion, paralytisk form <i>General paralysis of insane</i>	7	5	2	5	1
10	D:o annan form i centrala nervsystemet <i>Other psychosis and dementia due to syphilis of central nervous system</i>	1	—	—	—	1
11	Annan infektion <i>Psychosis due to other infection</i>	37	19	19	27	16
12	Alkoholförgiftning <i>Alcoholic psychosis</i>	156	243	566	4	3
13	Annan förgiftning <i>Psychosis due to other intoxication</i>	26	41	57	21	17
14	Autointoxikation <i>Psychosis due to auto-intoxication</i>	34	28	25	88	92
15	Psykogen ssjd., hysterisk form <i>Hysteria</i>	14	4	7	59	53
16	Annan form <i>Psychosis due to mental injury and acquired emotion</i>	530	593	692	459	586
17	Abnorm personlighet <i>Psychopathic personality</i> ..	508	681	750	388	448
18	Sinnessvaghhet <i>Imbecility</i>	127	93	91	76	82
19	Psykisk efterblivenhet <i>Idiocy</i>	11	6	6	11	4
20	Annan eller okänd diagnos <i>Other or unknown diagnosis</i>	69	86	115	58	57
21	Summa <i>Total</i>	3 252	3 565	4 084	3 065	3 381
	Därav, i %,					
22	Manisk-depr. ssjd.	8,3	7,3	6,1	10,8	12,5
23	Schizofreni	18,0	15,8	13,6	17,9	17,1
24	Presenil ssjd.	7,0	6,4	5,4	15,0	13,4
25	Senil ssjd.	8,9	9,5	8,2	9,6	9,3
26	Ssjd. på grund av alkoholförgiftning	4,8	6,8	13,9	0,0	0,0
27	Psykogen ssjd.	16,7	16,7	17,1	16,9	18,9
28	Abnorm personlighet	15,6	19,1	18,4	12,7	13,3

—1956.

	Storstädernas sinnessjukhus <i>of the three largest cities</i>						I allt (män och kvinnor) <i>Total (male and female)</i>		
	Män <i>Male</i>			Kvinnor <i>Female</i>					
År 1956	År 1954	År 1955	År 1956	År 1954	År 1955	År 1956	År 1954	År 1955	År 1956
360	39	42	65	54	57	97	693	780	771
576	103	99	115	140	180	163	1 377	1 419	1 409
23	6	1	7	6	4	2	42	42	52
31	7	12	14	7	11	9	73	96	96
484	49	31	41	124	139	132	862	853	877
336	78	67	96	112	109	139	774	832	907
176	29	44	46	67	65	70	365	393	463
60	79	101	94	44	61	87	359	395	402
2	2	—	2	1	—	1	15	6	7
1	2	1	—	2	1	—	5	3	1
11	15	10	11	15	19	9	94	64	50
14	307	427	707	10	21	65	477	694	1 352
30	39	30	44	21	22	30	107	110	161
87	21	15	17	42	45	45	185	180	174
82	2	5	—	6	10	10	81	72	99
614	186	217	246	249	284	332	1 424	1 680	1 884
542	199	191	139	109	110	75	1 204	1 430	1 506
66	14	5	3	18	17	15	235	197	175
2	1	—	1	2	—	—	25	10	9
51	54	62	88	17	19	23	198	224	277
3 548	1 232	1 360	1 736	1 046	1 174	1 304	8 595	9 480	10 672
10,1	3,2	3,1	3,7	5,2	4,9	7,4	8,1	8,2	7,2
16,2	8,4	7,3	6,6	13,4	15,3	12,5	16,0	15,0	13,2
13,6	4,0	2,3	2,4	11,9	11,8	10,1	10,0	9,0	8,2
9,5	6,3	4,9	5,5	10,7	9,3	10,7	9,0	8,8	8,5
0,4	24,9	31,4	40,7	1,0	1,8	5,0	5,5	7,3	12,7
19,6	15,3	16,3	14,2	24,4	25,0	26,2	17,5	18,5	18,7
15,3	16,2	13,8	8,0	10,4	9,4	5,8	14,0	15,1	14,1

som lider av schizofreni, kräver lång vårdtid — ofta uppdelad på flera vårdtillfällen — är denna sjukdom, såsom framgår av tab. 31, alltså den dominerande bland det befintliga klientelet. Enligt gammal praxis medräknas i denna tabell de psykiskt efterblivna såväl på de fyra statliga sinnessjukhus, vilka hyser sådant klientel, som i övrigt i den mån de vårdas på sinnessjukhus. Vidare göres i tabellen ingen uppdelning på statens och storstädernas sinnessjukhus. Följande tabell, i vilken de psykiskt efterblivna icke medräknats, kan därför vara av intresse.

Antal patienter med diagnos alkoholpsykos i % av samtliga befintliga patienter:

Tidpunkt	Statens sinnessjukhus			Storstädernas sinnessjukhus		
	Män	Kv.	S:a	Män	Kv.	S:a
1954 ^{31/12} ..	1,3	0,0	0,7	5,1	0,0	2,5
1955 ^{31/12} ..	1,6	0,0	0,8	8,4	0,7	4,2
1956 ^{31/12} ..	2,1	0,1	1,1	9,0	0,7	4,4

Av följande sammanställning framgår, att intagningsfrekvensen på sjukhus är större i storstäderna än i landet i övrigt.

Första gången intagna per 10 000 av medelfolkmängden

År	Statens sinnessjukhus		Storstädernas sinnessjukhus	
	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor
1954.....	1,1	1,1	1,9	1,5
1955.....	1,2	1,2	2,1	1,6
1956.....	1,4	1,2	2,6	1,8

I tab. 32 redovisas antalet på statens och storstädernas sinnessjukhus avlidna patienter med fördelning på dödsorsaker. En viss ökning av totalantalet döda kan konstateras. Vissa sjukdomar, som

är vanliga vid hög ålder, utgör de största av de specificerade grupperna av dödsorsaker. I anslutning till vad ovan anförts rörande ökningen av alkoholpsykoserna fästes uppmärksamheten på att 16 män år 1956 avlidit i delirium tremens, under det att denna dödsorsak tidigare förekom ytterst sällan bland sinnessjukhusens klientel. Av nämnda 16 fall inträffade 10 på storstädernas sinnessjukhus.

Material till kap. 4

Ärsberättelser från förste provinsial- och stadsläkare: Kap. 4.1, 4.3 (Hälsovårdsförhållandena i allmänhet; Veneriska sjukdomar), tab. 16, 17.

Uppgifter från fackbyråer inom medicinalstyrelsen: Kap. 4.1 (Undantag från skyddskoppypning m. m.), 4.2.

Halvmånadsrapporter från förste provinsial- och stadsläkare: Kap. 4.3 (Epidemiska sjukdomar), tab. 14, 15.

Nationalföreningen mot tuberkulos: Kap. 4.3 (Tuberkulos, delvis), tab. 19.

Ärsberättelser från sjukvårdsanstalter: Kap. 4.3, 4.4, 4.8, tab. 20, 21.

Ärsberättelser från folktandvårdspolikliniker: Kap. 4.5.

Ärsberättelser från barnmorskor och förlösningsanstalter: Kap. 4.6, tab. 20.

Rapporter om verkställda aborter, steriliseringar och kastreringar: Kap. 4.7, tab. 22, 23.

Uppgifter från medicinalstyrelsens skärmbildsbyrå: Kap. 4.3 (Tuberkulos, delvis), tab. 18.

KAP. 5

DET ALLMÄNNAS KOSTNADER FÖR HÄLSO-
OCH SJUKVÅRD

De uppgifter om kostnader för olika slag av sjukvård, som lämnats i kap. 3.22 och 3.23, avser bruttoutgifterna för driften av ifrågavarande anstalter (utom räntor, tomträttsavgälder, pensionskostnader m. m.). I detta kapitel redovisas det allmännas kostnader för drift, nyanläggning och nyinredning med *netto-belopp*, sedan inkomsterna (t. ex. patientavgifterna) frändragits.

Med det allmänna menas här staten och kommunerna. De sistnämnda är uppdelade på landsting, städer utom landsting och övriga primärkommuner. Kostnaderna omfattar direkta utgifter för hälso- och sjukvårdsändamål, undervisning av personal m. m. men icke den omgivningshygieniska verksamhet, som tar sig uttryck i omsorgen om vattenverk, avloppsanläggningar, gatuhållning o. dyl.

Uppgifterna om *statens* utgifter för hälso- och sjukvårdsändamål har sammanställts efter publikationen Budgetredovisningen. Praktiskt taget alla poster inom medicinalstaten har därvid medräknats, och till detta har från övriga stater hämtats och tillagts de militära utgifterna för sjukvårdsändamål, bidraget till sjukkassor, utgifterna för medicinsk undervisning (approximativt beräknat), skolhälsovård, understöden åt medicinsk forskning m. m. Poster, som

icke kunnat medtagas, till följd av redovisningssättet är kostnaderna för de statsanställdas pensionering och kostnader för verksläkare och anvisningsläkare. Investeringskostnader ingår med hela de belopp, som tagits i anspråk under redovisningsåret, och häruti skiljer sig vår framställning från den eljest brukliga, när det gäller statsutgifterna. Enligt praxis tages nämligen i regel endast en del (vanligen hälften) av de verkliga investeringsutgifterna med bland utgifterna det år medlen tages i anspråk. Genom att taga upp hela beloppet, uppnår man överensstämmelse med landstingens och städernas utom landsting redovisningssätt. Statsbidrag till anläggning och drift av bl. a. kommunal hälso- och sjukvård ingår bland statens kostnader, men givetvis icke bland landstingens, städernas o. s. v.

Uppgifterna rörande *landsting och städer utom landsting* har för åren 1950—1955 hämtats ur publikationen Kommunernas finanser (utgiven av statistiska centralbyrån) och för år 1956 sammanställts inom medicinalstyrelsen på till centralbyrån inkommet, ehuru icke slutgranskat, material till samma publikation. Centralbyråns granskning har tidigare erfarenhetsmässigt resulterat i att en del belopp, som i den preliminära redovisningen förts som »övriga utgifter»,

Tab. EE. Statens, landstingens och städernas utom landsting nettoutgifter (drift- och anläggningskostnader) för hälso- och sjukvård åren 1950-1956, milj. kr

Net expenses (operation and investments) for different forms of health and sick care, million kronor, of the State, the counties and the county boroughs

Myndighet, år <i>Authority, year</i>	Las.- o. förlossn.- vård <i>Gen. hosp. care</i>	Epi- demi- vård <i>Epid. care</i>	Tbc-vård (utom dispen- särvård) <i>TB</i>	Kro- niker- vård <i>Chronic sick</i>	Vård av sinnessju- ka o. psy- kiskt ef- terblivna <i>Mental</i>	Dis- pensär- vård <i>TB disp.</i>	Distrikts- vård m. m. <i>Publ. health nursery</i>	Föreb. mödra- o. barnavård <i>Maternity and child</i>	Barn- morske- våsen <i>Midwi- fery</i>	Folk- tand- vård <i>Dental care</i>	Övrigt <i>Other forms</i>	Sum- ma <i>Total</i>
Staten The State												
1950/51	35,0	1,3	5,6	2,6	99,2	2,9	4,5	3,5	2,6	2,8	111,8	271,8
1951/52	38,2	0,6	5,3	3,2	121,4	2,0	5,2	3,9	2,8	5,1	132,5	320,2
1952/53	50,3	0,8	6,2	2,6	148,2	4,5	6,9	3,9	3,8	6,1	143,7	377,0
1953/54	40,7	1,0	6,9	3,5	160,7	3,0	6,8	6,0	3,3	8,7	156,0	396,6
1954/55	43,1	1,4	4,5	3,5	177,2	3,6	7,0	5,1	3,3	8,1	249,8	506,6
1955/56	44,5	0,8	4,1	3,8	196,0	2,6	7,5	4,4	3,2	9,6	254,2	530,7
1956/57	48,4	6,1	3,9	4,5	221,2	2,5	8,8	6,5	3,1	9,9	363,7	678,6
Landsting Counties												
1950	196,1	10,6	24,3	11,3	10,8	3,5	8,2	1,9	5,9	10,4	6,6	289,6
1951	252,1	13,0	29,5	18,1	16,1	4,3	10,6	2,3	7,6	13,1	9,5	376,2
1952	304,1	13,5	36,6	24,5	23,2	4,5	11,8	3,1	5,5	18,8	14,1	459,7
1953	327,2	20,2	32,8	31,1	21,9	4,6	11,9	2,9	5,1	21,4	16,0	495,1
1954	350,7	19,8	34,7	39,3	25,5	4,8	13,2	3,1	5,1	23,6	23,8	543,6
1955	389,4	17,0	35,4	44,3	30,7	4,8	15,4	3,6	5,1	25,5	21,7	592,9
1956 (prel.)	443,8	17,2	38,0	51,1	42,4	4,4	16,1	4,1	4,9	30,8	24,1	676,9
Städer utom landsting County boroughs												
1950	85,0	5,8	7,8	7,0	8,5	3,4	2,5	1,0	0,1	6,7	13,6	141,4
1951	115,5	7,1	10,1	8,6	13,9	3,7	2,9	0,8	0,1	7,7	14,6	185,0
1952	133,2	7,4	11,9	10,9	17,3	4,3	1,4	1,3	0,1	9,6	12,4	209,8
1953	133,3	10,1	12,7	12,4	16,0	4,0	1,3	1,4	0,1	9,1	13,0	213,4
1954	141,1	11,5	12,1	13,3	16,5	4,1	1,8	1,2	0,1	9,8	17,4	228,9
1955	157,0	11,1	13,1	16,5	23,2	4,7	2,0	1,6	0,1	11,8	14,9	256,0
1956 (prel.)	177,9	12,3	12,5	20,0	26,2	4,4	2,6	1,4	0,1	13,9	18,2	289,5
Tillhopa Total												
1950	316,1	17,7	37,7	20,9	118,5	9,8	15,2	6,4	8,6	19,9	132,0	702,8
1951	405,8	20,7	44,9	29,9	151,4	10,0	18,7	7,0	10,5	25,9	156,6	881,4
1952	487,6	21,7	54,7	38,0	188,7	13,3	20,1	8,3	9,4	34,5	170,2	1 046,5
1953	501,2	31,3	52,4	47,0	198,6	11,6	20,0	10,3	8,5	39,2	185,0	1 105,1
1954	534,9	32,7	51,3	56,1	219,2	12,5	22,0	9,4	8,5	41,5	291,0	1 279,1
1955	590,9	28,9	52,6	64,6	249,9	12,1	24,9	9,6	8,4	46,9	390,8	1 479,6
1956 (prel.)	670,1	35,6	54,4	75,6	289,8	11,3	27,5	12,0	8,1	54,6	406,0	1 645,0

¹ Korrigerade uppgifter

flyttats till andra konton, i första hand lasarettsvården. I landstingens och städernas redovisning ingår även kostnaden för de anställdas pensionering. Investeringskostnaderna avser som nämnts hela utgiften under redovisningsåret, även om de bestritts med lånemedel. Följaktligen ingår icke avskrivningar, ej heller amorteringar på tidigare upptagna lån bland utgifterna. Nettoutgifterna för *andra primärkommuner* än städer utom landsting har erhållits från centralbyrån för år 1955 och framgår av tab. GG. Senare uppgifter föreligger ej.

Det allmännas sammanlagda kostnad för hälso- och sjukvård, så som dessa begrepp här fattats, kan för år 1956 uppskattas till ca 1 665 miljoner kronor. Kalenderårsuppgifterna för kommunerna har härvid liksom i tab. EE lagts samman med statens för budgetåret 1956/57.

Av de 1 645,0 miljoner, vartill totalbeloppet för 1956 uppgår enligt tab. EE belöpte sig 41 % på staten, 41 % på landstingen och 18 % på städerna utom landsting. Ser man på de särskilda utgiftsposterna, finner man, att 41 % av totalbeloppet gick till lasarett- och förlossningsvård (inräknat vård på sjukstugor, garnisonssjukhus, barnsjukhus, förlossningsanstalter, vanförelanstalter — dock ej yrkesundervisning och dylikt — anstalter för kirurgisk tuberkulos och pensionsstyrelsens anstalter), 18 % till vård av sinnessjuka och psykiskt efterblivna och 15 % till bidrag till sjukkassor, för att nämna de största beloppen. Proportionerna var dock i hög grad avvikande för stat, landsting och städer tagna var för sig.

Som synes av efterföljande specifikation över statsbidrag till sjukkassor ingår i denna förutom poster avseende ersättning för sjukvård även poster, som

Tab. FF. Specifikation för år 1956 av tab. EE, milj. kr

Specification of table EE for the year 1956

Vårdform	Staten (1956/57)	Landsting	Städer utom landsting
Lasarettsvård	48,27	440,68	175,72
Förlossningsvård vid anstalt	0,15	3,11	¹ 2,16
Epidemivård	6,13	17,16	12,28
Tuberkulosvård (lungbe- utom dispensär)	3,90	37,98	12,52
Kronikervård	4,47	51,10	20,04
Sinnessjukvård	196,54	14,20	17,69
Psykisk barn- och ungdomsvård	0,39	2,45	0,61
Vård av psykiskt efterblivna	24,24	25,73	7,91
Dispensärvård	2,47	4,39	4,37
Distriktsvård (av sjuk-sköterskor)	8,83	16,14	2,60
Förebyggande mödra- o. barnavård	6,46	4,14	1,36
Barnmorskeväsen	3,15	4,87	0,07
Folktandvård och kommunal tandvård	9,89	30,79	13,95
Utbildning av medicinal-personal	37,05	—	—
Medicinsk forskning	3,62	—	—
Provinsialläkarstaten	14,23	—	—
Central statl. administr. ...	6,02	—	—
Statliga laboratorier och statens institut för folkhälsan	8,22	—	—
Åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet	10,92	—	—
Beredskapssjukhus	7,36	—	—
Bidr. t. diverse föreningar	0,28	—	—
Militär sjukvård	10,27	—	—
Bidrag till sjukkassor	240,70	—	—
Statens arbetsgivarbidrag till den allmänna sjukförsäkringen	17,68	—	—
Övrigt	7,37	24,15	18,22
Summa	678,55	676,89	239,50
Summa per invånare, kr Per inhabitant, kr	92	118	180
		* 227	

¹ Gäller endast Stockholm. Ingår för övriga städer i lasarettsvården.

* Inkl. utgifter av primärkommuner, som avses i tab. GG.

är att betrakta som ersättning för inkomstbortfall.

Statsbidrag till sjukkassor

State contributions to sickness funds

	Milj. kr.
Grundsjukpenning och hempenning	77,5
barn tillägg till d:o	11,8
Läkarvård och tandläkarvård inkl. resor	72,8
Resor till och från sjukhus och förlösningssanstalter	6,4
Moderskapsförsäkring: Grundpenning	14,6
barn tillägg till d:o	0,9
Frivillig sjukpenning	2,3
Tillfällig försäkring	0,5
Statsbidrag till läkemedel	6,3
Medlemsbidrag	24,3
Avgiftslindringsbidrag	11,9
Avgiftsersättningsbidrag	11,1
Övrigt	0,3
Summa	240,7

Betraktar man utvecklingen sedan 1950 enligt tab. EE, finner man, att denna vad angår statens utgifter betecknar en stegring med 150 % från periodens första till dess sista år, att motsvarande tal för

landstingen blir 134 % och för städerna utom landsting 105 %. Vid studiet av dessa tal, och ännu mera av talen för de särskilda vårdgrenarna, bör observeras, att utgifterna icke håller helt jämna steg med utbyggnad och drift av hithörande verksamhet utan att också tidpunkten, då utbetalning sker (då statsbidrag rekvideras o. s. v.) påverkar redovisningen. En del oregelbundenheter i utveckling-

Tab. GG. Primärkommuners, andra än städer utom landsting, nettoutgifter (drift o. anlägg.) för hälso- och sjukvård

Net expenses etc. of primary communes except county boroughs

År 1950	17,7	milj. kr
» 1951	20,2	» »
» 1952	16,8	» »
» 1953	18,6	» »
» 1954	18,9	» »
» 1955	20,5	» »

Tab. HH. Det allmännas nettokostnader för nyanläggning och investering (nybyggnader och nyuppsättning av inventarier) år 1956 (1956/57), milj. kr

Investments for health and sick care of the State, the county councils and county boroughs, million kronor

Vårdform	Staten 1956/57 The State	Landsting 1956 County councils	Städer utom landsting 1956 County boroughs	Summa Total
Lasarettsvård General hospital care	12,82	91,82	} 25,94	130,79
Förlösningssvård vid anstalt Maternity wards	0,15	0,06		
Epidemivård Epidemic care	- 0,01	1,21		
Tuberkulosvård (lungbe utom dispensär) Sanatoria care	0,09	5,73	1,48	7,30
Kronikervård Care of chronically sick	0,43	8,45	0,99	9,87
Sinnessjukvård (inkl. psykisk barna- o. ungdomsvård) Care of mentally sick	29,63	5,53	2,62	37,78
Vård av psykiskt efterblivna Care of mentally deficient	3,98	9,10	3,49	16,57
Dispensärvård TB dispensaries	0,04	0,09	0,04	0,17
Distriktsvård (av sjuksköterskor) Public health nursing	—	0,02	0,00	0,02
Förebyggande mödra- och barnavård Maternity and child welfare	—	0,03	0,23	0,26
Barnmorskeväsen District midwifery	—	—	—	—
Folk tandvård och kommunal tandvård Public dental care etc.	0,24	2,79	0,12	3,15
Övrig hälso- och sjukvård Other forms	¹ 19,04	1,65	0,40	21,09
Summa Total	66,41	126,48	37,05	229,94

¹ Därav för utbildning av medicinalpersonal 7,04 milj. kr, beredskapssjukhus 7,30 milj. kr och militär sjukvård 3,37 milj. kr.

Tab. II. Landstingens och städernas utom landsting driftutgifter för sjukvårdsändamål år 1956. Miljoner kronor

Running cost for health and sick care of the county councils and county boroughs. Million kronor

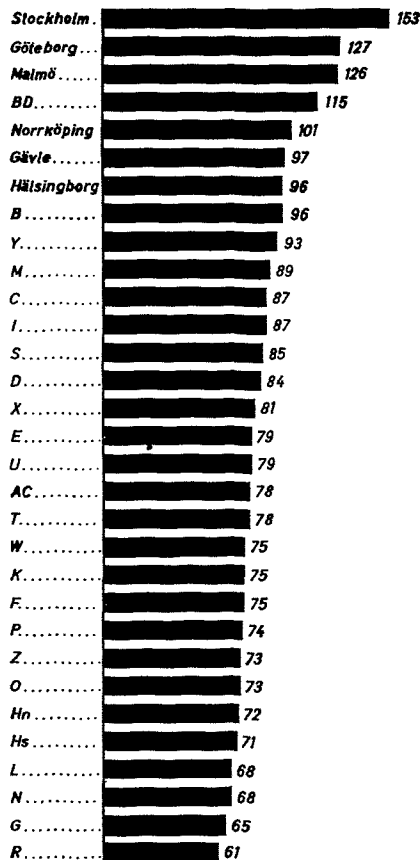
Sjukvårdsområde (län, stad) <i>Counties, county boroughs</i>	Kroppssjukvård <i>Somatic diseases¹</i>	Sinnessjukvård <i>Mental diseases</i>	Vård av psykiskt efterblivna <i>Mental deficiency</i>	Totalkostnad för driften <i>Total</i>
Stockholms.....	41,05	1,99	1,11	44,15
Uppsala	15,29	0,17	0,54	16,00
Södermanlands ..	20,46	0,45	0,71	21,62
Östergötlands....	23,38	0,44	0,58	24,40
Jönköpings	24,96	0,33	0,57	25,86
Kronobergs.....	12,43	0,34	0,29	13,06
Kalmar n:a	7,69	0,16	0,25	8,10
» s:a	12,18	0,31	0,40	12,89
Gotlands	5,46	—	0,21	5,67
Blekinge	13,49	0,23	0,39	14,11
Kristianstads....	19,32	0,91	0,62	20,85
Malmöhus	31,05	0,97	1,00	33,02
Hallands	12,95	0,39	0,37	13,71
Göteborgs o. Boh.	18,15	0,23	0,60	18,98
Älvsborgs	31,63	0,78	1,13	33,54
Skaraborgs	17,12	0,20	0,70	18,02
Värmlands	28,90	0,70	0,78	30,38
Örebro	23,98	0,50	0,74	25,22
Västmanlands ...	20,82	0,13	0,64	21,59
Kopparbergs....	23,97	0,23	0,86	25,06
Gävleborgs	23,07	0,24	0,79	24,10
Västernorrlands..	28,25	0,39	1,10	29,74
Jämtlands.....	11,78	0,10	0,30	12,18
Västerbottens....	20,71	0,42	0,34	21,47
Norrbottnens	34,56	0,52	1,61	36,69
Landsting, summa	522,65	11,13	16,63	550,41
Stockholm.....	119,29	12,33	2,84	134,46
Göteborg.....	53,25	1,13	0,78	55,16
Malmö	33,53	1,64	0,37	35,54
Norrköping	11,14	0,58	0,17	11,89
Hälsingborg	9,47	—	0,20	9,67
Gävle	5,66	—	0,07	5,73
Städer, summa	232,34	15,68	4,43	252,45
Total	754,99	26,81	21,06	802,86

¹ Inklusive vissa för kropps- och sinnessjukvård gemensamma kostnader.

en enligt tabellen kan förklaras på detta sätt.

I tab. FF har 1956 års belopp specificerats något finare och framställt med två decimaler. Vad landsting och städer angår, har specifikationen drivits så långt som materialet i statistiska central-

**LANDSTINGENS OCH STÄDERNAS
DRIFTUTGIFTER PER INVÅNARE
I MEDEL TAL 1952-1956, KRONOR**
Running cost per inhabitant

byrån medger. Följande förklaringar till de olika kontona må lämnas. I huvudsak avser de sju första raderna (lasarettsvård, förlossningsvård, epidemivård etc.) sluten sjukvård. De »diverse för-
enningar», som erhållit statsbidrag, är av typen riksförening för bekämpandet av viss sjukdom eller hjälp åt dess offer. De verkar sålunda också på det sociala området.

I de små belopp för hälso- och sjukvård som redovisats i tab. GG för primärkommuner, som icke är städer utom landsting, ingår ersättningar till hälsovårdsnämnder, där sådana funnits, till extra provinsialläkare, köpings-, municipal- och stadsläkare, kronikerhem m. m.

Bryter man ur tab. FF ut investeringskostnaderna, erhåller man ett resultat, som framgår av tab. HH.

I tab. II finner man uppgifter om de särskilda landstingens och städernas

utom landsting driftutgifter för sjukvårdsändamål.

Då det allmännas kostnader för hälso- och sjukvård till största delen bestrides med skattemedel, kan det vara motiverat att sätta de förra i relation till de senare. Om man gör så, finner man, att statens utgifter enligt ovan (678,6 milj. kr) utgjorde 13 % av den år 1956/57 influtna skatten på inkomst och förmögenhet.

SUMMARY

Organization

1.2.¹ All the activities in the field of Public Health and Sick Care in Sweden are either operated by or controlled by public authorities.

Public health and sick care is under the *Ministry of the Interior and Health*, the chief of which is a member of the Cabinet.

The *Royal Medical Board* is the principal instrument of the State for governing, superintending and promoting the activities and the work of the institutions pertaining to this field. The Board supervises the medical personnel, the hospitals and the pharmacies and has the direct control of the State mental hospitals, the State Pharmaceutical Laboratory, the State institutions for forensic medicine, a unit for massradiofluorography, midwifery schools etc.

The Royal Medical Board is concerned with the subsidies granted by the Government for special medical care, i. e. for the equipment and operating of sanatoria for tuberculosis, hospitals for epidemic diseases, chronic diseases, pediatric diseases, maternity care, mental diseases and establishments for mentally deficient.

The main part of the administration of the health and sick care rests with local authorities. The County Councils, 25 in number, and the 6 County Boroughs shall see to it that the sick receive the hospital care required. The County Council districts correspond to the 24 counties, one of which is divided into two districts (see page VIII and IX). The main part of the care of the mentally diseased has, however, been

taken over by the State all over the country; only the three largest cities (Stockholm, Gothenburg and Malmö) have their own independent organizations. The State is also the responsible authority for the Medical Officers' institution, whereas the County Councils and County Boroughs are responsible for the District Public Health Nurses, District Midwives, Public Dental Care etc.

The *State Institute of Public Health* is an independent body outside the jurisdiction of the Royal Medical Board. It conducts inquiries into health matters submitted by public authorities, corporations and private individuals, but is also engaged in independent research in the fields of general, industrial and food hygiene. It is also engaged in teaching and in spreading of public health information. The *Central Board of Hospital Planning and Equipment* is another independent body engaged in standardization of hospital buildings and equipment and the *State Bacteriological Laboratory* is a third one.

Population

1.3. At the end of 1956 the *population* of Sweden amounted to 7 341 122 of whom 3 666 330 were living in cities (table 1). During the same year 109 822 children were born (108 054 live born and 1 768 stillborn) and 70 242 persons died. The general death rate was 9,6 per 1 000 of the mean population, the rate of live births 14,8. The infant mortality rate as measured by the number of dead during the first year per 1 000 live births was 17,0 and during the period 1951/55 the mean expectation of life was 70,49 years at birth for men and 73,43 for women. (Most of these figures are to be found in the Statistical abstract of Sweden — Statistisk årsbok.)

¹ The numbering of the paragraphs refers to the preceding chapters and subheadings.

Personnel

2. In chapter 2 figures are given as to the medical personnel. Thus there were 5 865 active physicians at the end of 1956. The number includes 167 foreign physicians working in Sweden on a limited license. The number of physicians given in table 1 refers to the fully licensed doctors, active and non active. The active dental surgeons were 4 503 in number. The number of fully licensed dental surgeons, active and non active, appears from table 1. There were 17 550 active nurses and 1 800 active midwives. The total of the medical personnel amounted to 83 470, administrative and domestic staff at hospitals not included. If the last two groups are added (see Tables L and R), the total mounts to 99 470. In 1950 the number was 75 000 corresponding to 2,4 % of the economically active population.

Public Health Services

3.11. There were 600 rural medical officers' districts at the beginning of 1957; 98 of them, however, were vacant, the activity being maintained by substitutes or by the officer of an adjoining district. In 3 districts there were also assistant medical officers. In each county there is a Senior County Medical Officer, appointed by the government, and an assistant County Medical Officer. As there are 24 counties, these two categories make 48 doctors. Altogether there were 651 posts in this part of the organization (table 2). In the purely urban districts there were 257 posts, 20 of which were vacant without substitutes. (Cf. also diagram, chapt. 3.11.)

3.12. 1 549 Public Health nurses were estimated in generalized service in rural districts and small towns (table 3).

3.13. The district midwives numbered 562 persons excluding 37, who were at the same time Public Health nurses. Their activity is concentrated on prenatal care of pregnant women, since 98 % of all deliveries take place in hospitals. They assist, however, to a considerable extent at deliveries in maternity homes, cottage hospitals etc.

3.14. The maternity and child welfare organization with 1 634 working units (clinics, centres and branches) controlled 77 % of all mothers and 94 % of all newborn as well as a great number of preschool children. The conditions differed rather widely in different parts of the country. The highest figures are to be found in one county borough, where all mothers were controlled and in one county where all children were treated, whereas in other places the lowest figures were 48 % and 71 % respectively (table 4).

3.15. At the end of the year 13 Consultation Bureaus for Sexual Hygiene and Abortion Cases subsidized by the State were in operation, the number of new visitors amounting to 4 478. To each bureau at least one physician and two or three social workers were attached.

3.16. In the 62 central and 660 district TB dispensaries working during 1956, 99 012 inoculations against TB and 94 309 examinations were made by physicians (table 5).

3.18. In 21 of the largest towns medical treatment for venereal diseases was given free of charge at special polyclinics. The number of visits to these polyclinics, amounted to 200 000, 98 000 of which had reference to the disease in its contagious phase.

3.19. At the end of the year Public dental care was introduced in all counties and county boroughs. The activity was located to 20 central polyclinics, mostly situated in the premises of a general hospital, and to 630 district polyclinics (table 7). In the polyclinics 1 447 dental surgeons were employed, i. e. 32 % of the total number in the country. 1 409 dental surgeons attached to the district polyclinics worked in total 2 169 000 hours (figure not complete), 63 % of which especially reserved for children. (Number of persons treated appears from table G.)

Hospitals

3.21. If the institutions mainly intended for recreation and rest are excluded, the number of hospitals of all kinds

	Hospitals	Beds	Admissions	Bed-days
General hospitals and similar	244	40 100	836 500	12 157 800
Sanatoria for TB of the lungs	42	6 800	13 300	1 630 800
Other hosp. for somatic diseases	365	16 800	60 600	5 073 500
Mental hospitals	177	30 900	24 300	12 095 800
Institutions for mentally deficient and epileptics	155	12 900	1 700	4 447 800
Total	983	107 500	936 400	35 405 700

amounted to 983 at the end of the year. The total number of beds, admissions and bed-days during the year appears from the adjoined abstract (cf table H).

By »General hospitals and similar» in the table above is understood general hospitals, children's hospitals, hospitals for bone, joint and glandular tuberculosis, orthopedic hospitals, cottage hospitals, i. e. small general hospitals (cf. table 11 C), as also independent maternity hospitals and maternity homes. 89 % of all beds reserved for maternity care are to be found in the general and cottage hospitals (cf. table 9). »Other hospitals for somatic diseases» comprise homes for chronic diseases, epidemic hospitals and private hospitals.

Alternatively it is possible to group the hospitals in accordance with the type of patients treated there. Thus e. g. you take away from the general hospitals and similar a few departments for chronic diseases, TB of the lungs etc. and all maternity wards (except the beds reserved for gynecological cases) and add a few beds for general hospital patients which are to be found at maternity hospitals and homes for chronically sick. This will result in what in this book is called beds for »general hospital care». The following figures have been compiled.

General hospital care	34 200 beds
Maternity care	3 700 »
Epidemic care	3 700 »
Care of TB of the lungs	7 100 »
» chronic diseases	13 800 »
» at private hospitals	1 200 »
Total	63 700 beds

»Care at private hospitals» is detached as a special item, although it does not differ from other forms of care. The patients, however, form a rather heterogeneous group. Some of the private hos-

pitals are regular general hospitals, and others have a majority of chronically sick patients, but to many of them acute somatic cases as well as chronic somatic cases and mild forms of nervous conditions are admitted.

The total number of hospital beds (107 500) per 10 000 inhabitants was 146, 87 of which in somatic hospitals and 59 in mental hospitals of all types. It appears from table 9, that 18,8 beds were available for chronic diseases, 5,1 for epidemic diseases, 9,6 for TB of the lungs, 5,0 (3,0 + 2,0) for maternity care and — if 1,7 beds at private hospitals are not included — the remainder, or 46,6 beds for »general hospital care».

A conspicuous feature of the Swedish hospital system is that the main part of the establishments are owned and operated by public authorities. 24,3 % of the beds available belong to the State, 66,0 % to counties or county boroughs, 1,6 % to local communes (small towns, parishes), 5,6 % to private enterprises and 2,5 % to funds, associations etc. (table I). The last group may for practical purposes be added to the State institutions, the difference being merely formal since these enterprises are constituted as foundations etc. but operated in close collaboration with the State authorities, which have representatives in their administrative committees and pay grants to cover their expenses. In some cases the State owns all the shares in the enterprise. The orthopedic hospitals, sanatoria for bone, joint and glandular TB and some sanatoria for TB of the lungs belong to this category (code-letter F, see page IX). The different categories of authorities mentioned above, however, vary in importance according to different types of care.

The mean occupancy of beds appears to have been 87 % at general hospitals, 73 % at sanatoria, 48 % at epidemic hospitals, 98 % at homes for chronically sick, 114 % at the State mental hospitals and 101 % at the mental hospitals of the three largest cities (tables K and Q). The high figure of the State mental hospitals is somewhat exaggerated as certain reserve beds have not been taken into consideration. The mean bed-days were 14,1 at the general hospitals, all types of patients included (page 34).

It has already been mentioned that during 1956 the total number of admissions into all the hospitals taken together were about 940 000 and the number of bed-days 35,4 millions. The last figure means that 97 000 inpatients were treated per day, which corresponds to 1,3 % of the population of Sweden. At general hospitals proper the number of inpatients per day was about 29 000. Every workday the same hospitals were visited by 14 500 outpatients (patients at X-ray departments not included), who were treated at polyclinics organized either by those responsible for the inpatients' care, which is often the case in the county boroughs, or by the physicians in accordance with an agreement between them and the owner of the hospital, an arrangement which is prevailing in the counties.

The personnel of the somatic hospitals is calculated to be formed by about 52 500 persons, whereof about 3 100 doctors (table L), and the personnel of the institutions for mental diseases and mental deficiency by about 17 400 persons, whereof about 450 doctors (table R). Some of these doctors have been counted more than once, because, under certain circumstances the local medical officer may be at the same time chief of e. g. a small cottage hospital, an epidemic cottage hospital or a home for chronically sick in his own district.

The density of the hospital personnel appears from the statement that 105 persons per 100 beds were employed at general hospitals, 72 at cottage hospi-

tals, 46 at sanatoria for TB of the lungs and 48 at homes for chronically sick (table M). These figures comprise all categories of personnel, even the administrative and domestic staffs. The nursing personnel, physicians excluded, amounted to 76 at general hospitals, and the physicians alone to 6,8. A concrete impression is derived from the fact that the personnel of all categories working at general hospitals amounted to 1,3 individuals per inpatient. It ought, however, to be kept in mind, that the same personnel also took care of a considerable number of outpatients.

The personnel of the mental hospitals is less numerous than that of the somatic hospitals. Calculated per 100 beds the nursing personnel (physicians excluded) amounts to 34 at the State hospitals and to 39 at the hospitals of the three largest cities. These figures are to be found in table S, where also data for establishments for mentally deficient are given. The average number of patients per physician was 128 at the State mental hospitals against 74 at the hospitals of the cities mentioned.

The total running costs of the Swedish hospitals for somatic diseases is estimated at 796,5 million kronor, 547,7 million of which are referable to the general hospitals proper (table N). The average cost per bed-day amounted to 51,6 kr at the general hospitals, 31,6 at the sanatoria for TB of the lungs and 23,3 at homes for chronic diseases (table O). On the whole these figures signify that the cost per bed-day has increased more than three times compared with 1946. The cost per admission has not risen in the same proportion. The running cost per patient-day in 1956 was found to be 16,5 kr at the State mental hospitals and 22,9 kr at the mental hospitals of the three largest cities (table T).

Salaries constitute the predominant part of the running costs of the hospitals and is the main lever of the increase of this cost during the last seven years, in its turn partly due to a general raise of the wages partly to a shortening

of the working day of the bedside personnel. In the accounts of the general hospitals 70,1 % of the running costs are entered under the heading salaries (table P).

Hospital care in a public ward is compensated by the new health insurance. Compensation is given over a two year period (730 days) if necessary for any one illness. For old-age pensioners the period is limited to 90 days. If the patient has a private room or goes to a private hospital, he is reimbursed for that part of the costs which corresponds to the price charged in a public ward at the hospital in his home district. Compensation for the cost of delivery is given in full for care in a public ward. Doctors' care during pregnancy is given free of cost at public maternity clinics.

Diseases, deliveries etc.

4.3. The epidemiological situation in Sweden during 1956 was rather favourable. The sum of cases comprising the notifiable epidemic diseases, for which account is given in table 14 amounted to 12 254 (about 170 per 100 000 inh.) as a contrast to 20 846 in 1953. The three most frequent diseases included in the total just mentioned were scarlet fever (123 per 100 000), infectious hepatitis (28) and salmonella infections other than typhoid fever (6). The epidemic hospitals report that 15 % of the cases of scarlatina were followed by complications.

The TB morbidity is characterized by the figures 9,1 per 1 000 inhabitants, which stands for the number of persons suffering from the disease and registered at the TB central dispensaries, 0,6 which stands for persons with contagious TB of the lungs, 0,8 for new findings during 1956 of all forms of TB and 0,10 for fatal cases of tuberculosis (all forms) (table 19). Since 1946 the massradio-fluorography unit of the Royal Medical Board has examined 5,1 million persons, whereof positive findings in 3,0 % of the cases, already known cases included (table 18).

4.4. The number of persons brought to hospital because of poisoning by soporifics was in 1947 871. The figures for 1952, 1 920, for 1953, 2 425, for 1954, 2 234, for 1955, 3 014 and for 1956, 3 174 are not quite comparable with the before mentioned, since the international classification of the cases was introduced in 1952 (table 21).

4.5. Table Y shows that in 1956 the percentage of permanent teeth with non treated caries in seven-year-old children was 28,8 %. It would have been even higher, had not a number of counties newly introduced public dental care for pre-school children.

4.6. According to the population registers the number of children born in 1956 was 109 822 (preliminary figure). In the statistics of the Royal Medical Board, based upon the annual reports of the hospitals and midwives, about 109 800 newborn are notified. From table Z appears that only 1,6 % of all deliveries took place in the patient's home with a midwife in charge. Furthermore 60,2 % were attended to in establishments of type I, i. e. maternity wards under the care of a specialist obstetrician, and 34,0 % in establishments of type II by a general surgeon and finally 4,2 % in type III, i. e. small maternity homes supervised by the medical officer of the district or some other local practitioner. Table Z also gives relative figures for mature and premature children liveborn and stillborn respectively, dead during delivery etc. It ought to be observed, that the Swedish definition of live birth refers to the breathing exclusively (cf. footnotes to table 20).

The annual reports of the hospitals give account for 15 113 abortions. Of these 3 644 had been induced for medical or legal indications (cf. next paragraph).

4.7. After an abortion, sterilization or castration for medical or legal indications has been accomplished, the operating doctor has to send a report to the Royal Medical Board within two months.

During 1956 3 851 reports on abortions

were registered. The corresponding figure for 1955 was 4 562. In 1945, the year prior to an extension of the legal indications, the number was 1 623. As will be seen from table AA, the great majority of the abortions were authorized by the Royal Medical Board (3 265), the remainder being carried out on the responsibility of two physicians in each case, not to mention the very small number of emergency cases.

4.8. Exact data regarding the annual amount of persons falling sick with mental diseases are not available, but the frequency is elucidated by the fact that in 1956 5 934 men and 4 913 women were admitted to mental hospitals to undergo treatment for the first time (table 26). At the mental hospitals of the State and the three largest cities — where the most effective and qualified treatment is given — 39 170 patients were recorded at the end of 1956. Of these 73 % were in the hospitals proper, 2 % in private homes supervised by the hospitals and 25 % conditionally released (table 27). The percentage distribution of the same patients according to type of disease is shown in table 31. In the same table data are given for mental hospitals of second order (small mental hospitals operated by local communes) and nursing homes — institutions intended for chronic cases.

Expenses out of public funds for health and sick care

In 1956 the expenses of the State, the counties and the county boroughs for »general hospital care» were 664,67 million kronor (table FF). If 5,42 million kronor for maternity care at hospitals are added, the sum amounts to 670,09

Expenses (investments included) of the State, the counties and county boroughs in 1956

Health and sick care, total	1 645 mill. kr
General hospital care	40,4 %
Maternity wards	0,3 »
Sanatoria for TB of the lungs ...	3,6 »
Epidemic care	2,2 »
Care of chronically sick	4,6 »
» » mentally sick	14,1 »
» » » deficient	3,5 »
TB dispensaries	0,7 »
Public health nursing	1,7 »
Maternity and child welfare	0,7 »
District midwifery	0,5 »
Public dental care	3,3 »
Other forms	9,4 »
Subtotal	84,7 »
Military sick care	0,6 »
Contributions to sickness funds ..	14,7 »
Total	100,0 »

millions. Reduced by 130,79 millions from table HH, where the investments are set forth, the remainder, 539 millions, represents the running cost. From table N the total running cost of the corresponding hospitals can be compiled by adding the first seven items plus the cost of maternity hospitals. This gives a total of about 602 million kronor in 1956. The sums are not exactly comparable, i. a. because the expenses of the State in tables EE—HH refer to the period 1 July 1956—30 June 1957, other points of disagreement not mentioned. The main impression that the Community bears by far the biggest part of the expenses is nevertheless correct.

The total of table EE amounts to about 1 645 million kr, i. e. 224 kr per inhabitant (about equivalent of 15 English pounds). The share of the State amounts to 41 %, corresponding to 13 % of the State income tax for the same year.

Tab. 1. Antal läkare, tandläkare, apotekare och sjukgymnaster vid slutet av år 1956

Population of Sweden, number of physicians, dental surgeons, pharmacutists and physiotherapists

Bostadsort (län, städer)	Rikets folk- mängd ¹ / ₁₂ 1956	Läkare ¹ <i>Physicians</i>		Tandläkare ² <i>Dental surgeons</i>		Apo- teks- inne- havare <i>Phar- ma- ceutists, proprie- tors</i>	Apotekspersonal (tjänstgörande) <i>Pharmaceutical personnel</i>			Kvinnl. sjuk- gymn. (prakt.) <i>Female physio- thera- pists (active)</i>
		Hela an- talet <i>Total No.</i>	På 10000 inv. <i>Per 10000 inh.</i>	Hela an- talet <i>Total No.</i>	På 10000 inv. <i>Per 10000 inh.</i>		Apote- kare <i>Phar- ma- ceutists</i>	Farm. kand. ³ <i>Bache- lors of phar- macy</i>	Apo- teks- elever <i>Ap- prent.</i>	
Stockholms stad	794 113	1 665	21,0	1 022	12,9	46	112	268	74	302
Stockholms län	407 907	301	7,4	219	5,4	18	18	46	11	99
Uppsala »	162 827	260	16,0	96	5,9	6	12	31	10	33
Södermanlands län	221 891	126	5,7	117	5,3	13	14	31	3	26
Norrköpings stad	89 226	72	8,1	58	6,5	5	5	21	3	14
Östergötlands län i övr.	267 372	143	5,3	110	4,1	12	15	37	11	38
Jönköpings län	280 514	151	5,4	137	4,9	13	11	40	7	32
Kronobergs »	159 291	71	4,5	68	4,3	9	7	15	4	11
Kalmar läns na	92 089	46	5,0	37	4,0	5	1	13	—	19
» » sa	144 726	59	4,1	54	3,7	10	7	18	3	5
Gotlands län	56 511	24	4,2	18	3,2	2	2	8	—	11
Blekinge »	144 853	67	4,6	64	4,4	6	6	18	5	41
Kristianstads län	258 672	150	5,8	123	4,8	15	11	30	12	57
Malmö stad	213 260	245	11,5	233	10,9	10	18	49	20	29
Hälsingborgs »	74 947	85	11,3	72	9,6	3	8	17	3	90
Malmöhus län iövrigt .	318 333	393	12,3	186	5,8	19	12	50	13	32
Hallands län	166 909	87	5,2	85	5,1	8	5	23	4	111
Göteborgs stad	387 061	530	13,7	316	8,2	17	36	101	28	24
Göteb. o. Bohus l. i övr.	210 000	105	5,0	72	3,4	11	9	21	4	43
Älvsborgs län	369 679	213	5,8	161	4,4	17	18	40	8	25
Skaraborgs »	249 189	123	4,9	86	3,5	14	8	32	4	38
Värmlands »	289 641	144	5,0	115	4,0	12	17	47	14	33
Örebro »	258 104	142	5,5	116	4,5	14	17	37	5	31
Västmanlands »	222 851	123	5,5	99	4,4	14	12	24	8	27
Kopparbergs »	281 197	129	4,6	115	4,1	21	10	39	6	10
Gävle stad	51 557	56	10,9	43	8,3	4	5	12	3	27
Gävleborgs län i övr. .	242 056	74	3,1	72	3,0	10	7	33	3	28
Västernorrlands län...	289 744	149	5,1	111	3,8	14	10	34	3	16
Jämtlands »	143 854	65	4,5	65	4,5	10	8	20	3	18
Västerbottens » ...	239 465	95	4,0	61	2,7	15	8	26	3	23
Norrbottnens » ...	253 303	98	3,9	61	2,4	16	7	25	2	
Summa										
i städer <i>cities</i>	3 666 330	5 259	14,3	3 502	9,6	220	383	964	270	1 064
på landsb. <i>country</i> ..	3 674 792	732	2,0	693	1,9	169	53	242	12	229
i utlandet <i>abroad</i> ...	—	54	—	37	—	—	—	—	—	—
Total	7 341 122	6 045	8,2	4 232	5,8	389	436	1 206	282	1 293
Därav: män <i>male</i>	3 661 144	5 343	..	3 109	..	347	311	89	30	—
kvinnor <i>female</i>	3 679 978	702	..	1 123	..	42	125	1 117	252	1 293
Totalsumma 1955..	7 290 112	5 822	8,0	4 103	5,6	398	465	1 147	245	1 225
1954..	7 234 664	5 619	7,8	3 899	5,4	401	477	1 126	243	1 103
1953..	7 192 316	5 452	7,6	3 771	5,2	394	499	1 065	264	1 054
1952..	7 150 606	5 285	7,4	3 608	5,0	402	515	998	243	920
1951..	7 099 204	5 134	7,2	3 473	4,9	414	486	981	218	946
1951..	7 046 920	4 915	7,0	3 376	4,8	413	493	962	208	958
1949..	6 986 181	4 729	6,8	3 239	4,6	402	450	839	201	1 008

¹ Legitimerade läkare och läkare, som jämlikt Kungl. Maj:ts resolution äger behörighet att utöva läkarkonsten. Omfattar även icke yrkesverksamma. Antalet verksamma läkare, inklusive vissa här icke upptagna utlänningar, beräknas till 5 865 (se texten, kap. 2).

² Legitimerade tandläkare, även icke yrkesverk-

samma, och tandläkare, som jämlikt Kungl. Maj:ts resolution utövar tandläkarkonsten samt tandläkare, som jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 4/12 1953 utövar tandläkarkonsten inom folktandvården. Antalet verksamma, inklusive vissa här icke upptagna utlänningar, beräknas till 4 503 (se texten, kap. 2).

³ Inkluderar farmaceuter med utländsk utbildning.

Tab. 2. Antal civila läkarbefattningar med tjänstärätt i början av år 1957*Number of posts for physicians*

Se även beträffande sinnessjukhusen tab. 24.

Län eller stad, där tjänsten är stationerad <i>Counties, county boroughs</i>	Antal inrättade civila läkarbefattningar med tjänstärätt ¹									
	Förste provinsialläkare ² <i>County Medical Officers etc.</i>	Provinsial-, extra och biträdande prov.-läkare <i>Rural Medical Officers</i>	Stads-, köpings- och municipalläkare <i>City and Borough Medical Officers</i>	Psyk. barn- o. ungdomsvård m. m. ³ <i>Mental care for youths etc.</i>	Vid anstalt för <i>At hospitals for</i>			Fängelseläkare <i>Prison Medical Officers</i>	Läkare vid medicinska underv.-anstalter <i>Professors at inst. for med. education</i>	Övriga läkarbefattningar med tjänstärätt ⁴ <i>Other posts</i>
					tuberkulosjukva <i>TB</i>	andra kroppsligt sjuka öfr. <i>somatic diseases</i>	sinnessjuka <i>mentally diseased</i>			
Stockholms stad	—	—	34	17	—	446	58	7	2	57
Stockholms län	2	29	15	10	14	309	1	3	73	47
Uppsala län	2	13	4	4	—	117	18	—	38	—
Södermanlands län	2	18	11	—	2	68	12	—	—	1
Norrköpings stad	—	—	9	—	—	37	—	—	—	1
Östergötlands län i övr. ...	2	26	7	—	3	68	10	2	—	1
Jönköpings län	2	23	13	2	9	75	14	—	—	2
Kronobergs län	2	22	2	—	2	36	9	—	—	1
Kalmar län	2	26	8	—	3	55	10	1	—	2
Gotlands län	2	7	1	—	2	13	3	—	—	1
Blekinge län	2	14	4	—	4	43	5	—	—	1
Kristianstads län	2	28	4	3	6	66	—	—	—	1
Malmö stad	—	—	6	—	—	121	8	4	—	1
Hälsingborgs stad	—	—	2	—	2	34	13	—	—	1
Malmöhus län i övr.	2	25	10	1	4	178	20	—	49	2
Hallands län	2	14	3	—	7	46	—	—	—	2
Göteborgs stad	—	—	23	6	7	238	25	3	41	12
Göteborgs o. Boh. län i övr.	2	23	6	—	3	52	—	—	—	2
Älvsborgs län	2	37	12	2	9	110	19	—	—	1
Skaraborgs län	2	25	9	—	3	62	—	—	—	—
Värmlands län	2	31	13	2	4	79	12	—	—	2
Örebro län	2	22	10	2	3	75	3	—	—	1
Västmanlands län	2	20	10	1	3	72	3	—	—	—
Kopparbergs län	2	33	7	—	5	70	12	—	—	2
Gävleborgs län	2	30	12	—	5	80	—	—	—	2
Västernorrlands län	2	38	7	—	8	87	15	1	—	1
Jämtlands län	2	24	1	—	4	35	8	—	—	—
Västerbottens län	2	38	7	2	5	77	11	—	—	3
Norrbottnens län	2	37	7	2	5	88	7	—	—	4
Summa 1957	48	603	257	54	122	2 887	296	21	203	151
1956	48	595	250	47	122	2 656	270	13	195	148
1955	48	586	244	43	123	2 523	252	16	187	138
1954	48	575	240	35	132	2 454	252	16	189	138
1953	48	570	238	..	126	2 264	256	16	176	124
1952	48	566	228	..	128	2 053	249	17	..	126

¹ Är flera befattningar förenade hos samma person, har de upptagits var för sig, varför antalet befattningar överstiger antalet tjänsteläkare.

² Inkluderar biträdande i.e. provinsialläkare, av vilka 8, som tillika är provinsialläkare, även ingår i nästa kolumn. Vad angår Gotlands län är förste provinsialläkartjänsten kombinerad med tjänsten som provinsialläkare i Visby distrikt,

som ingår bland de 7 tjänsterna enligt nästa kolumn.

³ Inkluderar 5 länspsykiater (två i Kristianstads och 3 i Stockholms län).

⁴ Här ingår förvaltningsläkare (hos medicinalstyrelsen, försvarets sjukvårdsstyrelse o. s. v.), läkare vid dispensärer m. fl.

Tab. 3. Vissa sjukskötersketjänster den 31 december 1956 och barnmorsketjänster den 1 januari 1957

Certain posts for nurses and midwives

Län eller stad, där tjäns- ten är stationerad <i>Counties, county boroughs</i>	Sjukskötersketjänster ¹ <i>Posts for nurses</i>							Barnmorsketjänster <i>Posts for midwives</i>				
	Vid anstalter för kropps- sjukvård hos ² <i>Somatic hosp.</i>					I distrikts- vård ⁴		Sum- ma	Vid an- stal- ter	I öppen vård <i>Out-pat. care</i>		Sum- ma
	sta- ten	lands- ting etc.	öv- riga ³	Sum- ma	Därav vakanta utan vikarie	Antal	Därav be- satta			Dis- trikts- vård	Förebyg- gande mildrä- vård ⁵	
Stockholms stad	149	1 120	251	1 520	31½	—	—	1 520	75	3	11	89
Stockholms län	409	303	30½	743	11	102	85	845	25	26	1	52
Uppsala »	268	56	12	336	—	44	40	380	20	10	2	32
Södermanlands län	—	243	—	243	6	74	67	317	17	14	1	32
Norrköpings stad	—	142	3	145	2	—	—	145	8	1	1	10
Östergötlands län i övr.	—	281	2½	283	3	72	69	355	25	21	2	48
Jönköpings län	23	275	14	312	5	82	64	394	24	20	1	45
Kronobergs »	—	126	—	126	—	49	42	175	16	24	1	41
Kalmar läns norra	—	87	—	87	4	38	33	125	5	13	—	18
» » södra	—	123	5	128	4	49	38	177	12	19	—	31
Gotlands län	—	58	2	60	5	18	12	78	3	12	—	15
Blekinge »	—	140	—	140	—	44	37	184	13	14	—	27
Kristianstads »	—	241	15½	257	9	78	68	335	16	22	1	39
Malmö stad	—	300	—	300	—	—	—	300	10	1	—	11
Hälsingborgs stad	—	130	11	141	7	—	—	141	6	1	1	8
Malmöhus län i övr.	—	455	6	461	14	88	62	549	20	18	3	41
Hallands län	—	135	28	163	1	51	42	214	14	10	1	25
Göteborgs stad	2	685	44½	731	—	—	—	731	40	1	5	46
Göteb. o. Bohus län i övr.	—	199	1	200	½	63	55	263	18	23	2	43
Älvsborgs län	—	346	1	347	18	87	70	434	34	28	1	63
Skaraborgs »	8	219	2	229	14½	74	53	303	22	21	—	43
Värmlands »	—	297	—	297	4	96	84	393	29	31	1	61
Örebro »	—	298	—	298	4	64	61	362	18	14	2	34
Västmanlands »	—	237	1	238	7½	58	55	296	18	14	1	33
Kopparbergs »	—	283	—	283	7½	82	78	365	20	36	1	57
Gävle stad	—	309	—	309	13	—	—	—	6	1	—	7
Gävleborgs län i övrigt ..	—	309	—	309	13	94	91	403	17	25	—	42
Västernorrlands län	11	310	24	345	2	101	98	446	21	39	—	60
Jämtlands »	7	139	—	146	—	60	55	206	8	41	—	49
Västerbottens »	—	227	—	227	2	66	61	293	18	43	—	61
Norrbottnens »	96	220	—	316	3	97	82	413	36	41	—	77
Summa	973	7 984	454	9 411	179	1 731	1 502	11 142	614	587	39	1 240
Därav vakanta utan vikarie <i>Vacant</i>	1	171	7	179	..	182	..	361	35	25	3	63

¹ Tabellen upptager icke av sjuksköterskor uppehållna tjänster inom sinnessjukvården och — med undantag av distriktsvården — ej heller sjukskötersketjänster i sådan öppen sjukvård, som icke är ansluten till anstalt. Se i övrigt noterna 2—3.

² Omfattar icke samtliga enskilda sjukhem (se not 3), ej heller kronikeranstalter drivna av andra än landsting, städer utom landsting och vissa stiftelser. Detta bör observeras vid jämförelse med personaltablån i kap. 3.22. — Inkluderar husmöderstjänster.

³ Avser huvudsakligen tjänster hos huvudmän av kategori F (föreningar etc. — se kodförteckningen

i början av boken) och de största enskilda sjukhemmen (Betaniasystrarnas sjukhem, Ersta sjukhus, Röda Korsets sjukhem, Sophiahemmet, Samariterhemmet, Tranås kuranstalts privata vd., Sjukhemmet Solhöjden och Carlanderska sjukhemmet).

⁴ *Generalized public health nurses (rural districts)*. 37 av dessa tjänster är kombinerade med distriktsbarnmorsketjänster.

⁵ Heltidstjänster.

⁶ Dessutom 34 vakanser med kompetent vikarie och 47 med vikarie utan formell kompetens. Hela antalet vakanser var alltså 263.

⁷ Hela antalet vakanser var 42.

Tab. 4. Den förebyggande mödra- och barnvården år 1956

Län, städer Counties, county boroughs	Antal hälsovårdsorgan Organs								Barnaföderskor ¹ Mothers					
	Mödravårdscentraler, typ I <i>Clinics of 1st order for mat.well.</i>	Barnavårdscentraler, typ I <i>Clinics of 1st order for child welfare</i>	Mödravårdscentraler, typ II	Barnavårdscentraler, typ II	Mödra- och barnavårdscentraler, typ II <i>Child welfare stations</i>	Mödravårdsstationer <i>Child welfare stations</i>	Mödra- och barnavårdsstationer	Mödra- och barnavårdsfilialer <i>Mat. and child welfare branches</i>	Hela antalet <i>Total number of mothers</i>	därav övervakade <i>supervised</i>		Medeltal besök per barnaföderska <i>Visits per mother</i>		
										Antal <i>Number</i>	%	hos läkaren	hos barnmorskan	hembesök av barnmorskan
1 Stockholms stad	12	63	—	1	—	1	—	—	11 417	8 798	77	4.1	3.6	0.5
2 Stockholms län....	5	7	2	3	—	5	27	66	6 557	4 636	71	2.8	3.1	1.1
3 Uppsala »	2	4	1	—	2	1	9	8	2 597	2 344	90	2.7	4.1	0.8
4 Södermanlands »	1	6	4	2	—	4	11	31	3 178	2 731	86	2.6	4.2	0.7
5 Norrköpings stad	3	3	—	—	—	—	—	—	1 268	1 268	100	3.2	3.4	0.4
6 Östergöt. län i övr..	2	2	1	—	—	3	19	26	3 911	3 360	86	2.4	3.7	1.2
7 Jönköpings län	1	3	7	7	—	3	15	42	4 257	3 045	72	2.8	3.5	1.0
8 Kronobergs »	1	1	—	—	—	—	20	26	2 281	1 993	83	2.9	4.5	1.6
9 Kalmar läns norra ...	1	1	1	—	—	3	11	20	3 388	1 161	83	2.7	3.8	1.2
10 Kalmar läns södra ...	1	—	1	2	1	4	10	14		1 651		3.1	3.9	0.9
11 Gotlands län	—	1	1	—	—	—	6	12	955	547	57	2.1	2.7	2.0
12 Blekinge »	1	2	—	—	—	—	15	16	1 941	1 581	81	2.1	4.6	0.9
13 Kristianstads »	3	1	1	—	1	4	22	19	3 466	2 627	76	2.2	5.8	0.8
14 Malmö stad	2	6	—	—	—	—	—	—	3 120	1 492	48	3.1	—	—
15 Hälsingborgs stad ...	1	5	—	—	—	—	—	—	1 021	638	62	4.0	3.3	0.7
16 Malmöhus län i övr..	1	2	2	—	4	7	15	18	4 292	3 285	77	2.6	4.1	0.8
17 Hallands län	1	1	2	1	—	4	12	21	2 334	1 378	59	2.5	4.2	0.8
18 Göteborgs stad.....	5	26	—	—	—	—	—	—	6 059	4 552	75	3.2	2.2	0.6
19 Göteb. o. Boh.län i övr.	2	2	1	1	—	2	23	47	2 980	2 517	84	2.7	5.2	2.0
20 Älvsborgs län....	2	5	5	4	—	1	33	52	5 243	3 556	68	2.6	3.0	0.7
21 Skaraborgs »	3	2	—	—	—	2	28	16	3 624	1 958	54	2.2	4.3	1.0
22 Värmlands »	1	1	4	2	—	5	30	46	4 080	2 643	65	2.4	3.6	1.6
23 Örebro »	1	1	5	5	2	7	14	23	3 453	2 693	78	2.8	5.0	1.0
24 Västmanlands »	1	3	2	2	1	7	13	17	3 570	2 751	77	2.5	3.9	0.8
25 Kopparbergs »	1	1	2	2	3	—	15	35	4 217	3 622	86	2.5	5.2	1.0
26 Gävle stad	1	2	—	—	—	—	—	3	742	911	88	2.9	1.1	0.9
27 Gävleborgs län i övr.	2	1	4	3	—	5	23	22	3 483	2 822		2.1	4.1	1.6
28 Västernorrlands län ..	2	2	2	2	1	2	31	35	4 290	3 480	81	2.3	3.5	1.5
29 Jämtlands » ..	1	1	—	—	—	—	22	69	2 102	1 783	85	2.3	2.1	1.3
30 Västerbottens » ..	2	2	—	—	—	—	36	30	4 047	3 615	89	2.5	2.0	0.6
31 Norrbottens » ..	2	4	4	—	1	2	30	28	4 665	4 155	89	2.5	2.4	1.2
32 Summa Total	64	161	52	37	16	72	490	742	* 108 538	83 503	77	2.7	3.6	1.0

¹ Dessutom mottagningar på tjänsteresor till avlägset belägna platser. — ² Inkluderar i kolumnerna var 8224; de avlade ett besök vardera hos läkaren och barnmorskan. — ³ Talen har beräknats på upphar antagits motsvara 988 barnaföderskor. — ⁴ Preliminär uppgift (jfr not 8 till tab. 20).

Maternity and child welfare

Spädbarn Infants						Småbarn Pre-school children						Utgifter för driften, kr Running cost			
Antal levande födda Number of live born	därav övervakade supervised		Medeltal besök per spädbarn Visits per infant			Antal över- vakade ett- åringar Number super- vised one year old children	Medeltal besök per ettåring Visits per one year old child			Antal över- vakade 2-6- åringar Number super- vised 2-6 years	Medeltal besök per 2-6-åring Visits per 2-6 year old child				
	Antal Num- ber	%	hos läkaren	hos sjuksköterskan	hembesök av sjuk- sköterskan		hos läkaren	hos sjuksköterskan	hembesök av sjuk- sköterskan		hos läkaren	hos sjuksköterskan	hembesök av sjuk- sköterskan		
11 337	9 885	87	4,1	1,6	5,3	7 357	2,0	0,3	1,4	19 555	1,6	0,1	1,1	2 024 150	1
6 542	6 130	94	3,1	1,4	3,6	5 030	1,2	0,3	0,9	9 133	0,9	0,4	0,7	561 736	2
2 594	2 463	95	4,2	0,6	6,1	2 321	1,7	0,3	2,0	3 997	1,0	0,1	1,2	314 100	3
3 170	3 089	97	3,8	0,8	4,4	3 034	1,4	0,3	1,7	2 958	0,8	0,2	1,0	354 399	4
1 259	1 251	99	3,6	—	6,7	1 185	1,6	—	0,9	1 046	1,4	—	0,8	174 412	5
3 880	3 785	98	3,7	0,4	4,1	2 939	1,4	0,2	1,3	5 877	0,6	0,1	1,0	363 398	6
4 238	4 009	95	3,4	0,7	3,7	3 547	1,4	0,2	1,1	5 923	0,9	0,1	0,7	351 047	7
2 277	2 223	98	3,3	0,3	4,8	1 377	1,2	0,1	0,7	960	1,0	—	0,6	175 328	8
} 3 375	1 308	} 97	12,7	0,4	5,2	1 063	1,4	0,2	2,0	3 117	0,9	0,1	1,2	139 226	9
	1 973		13,2	0,6	5,0	1 588	1,1	0,1	1,4	1 636	0,7	0,1	0,6	174 927	10
953	792	83	3,2	0,8	3,6	582	1,1	0,1	0,7	623	0,9	0,1	0,4	107 629	11
1 928	1 846	96	3,5	1,3	5,2	1 620	1,2	0,3	1,5	1 654	0,9	0,2	0,7	149 528	12
3 447	3 271	95	3,1	0,5	4,2	3 080	1,3	0,2	1,4	5 551	0,9	0,1	0,9	241 744	13
3 111	3 044	98	5,2	2,4	4,1	2 709	1,0	1,3	0,2	9 899	0,8	0,9	0,1	437 442	14
1 015	912	90	5,9	7,4	6,1	838	1,9	2,3	2,1	3 051	1,1	1,6	0,9	191 756	15
4 288	3 039	71	2,5	1,5	3,4	2 518	1,0	0,5	1,2	4 147	0,7	0,6	0,8	335 367	16
2 331	2 269	97	3,3	0,5	4,7	1 905	1,1	0,2	1,6	4 518	0,6	0,3	1,2	172 884	17
6 044	5 549	92	2,9	1,4	6,2	4 863	0,8	0,3	1,6	9 292	0,5	0,1	1,1	708 671	18
2 974	2 895	97	2,9	1,1	5,8	2 976	1,2	0,3	1,9	2 964	0,6	0,1	1,0	249 148	19
5 215	4 978	95	3,3	0,9	4,6	4 802	1,6	0,2	1,7	7 288	0,8	0,1	1,1	449 874	20
3 607	3 546	98	2,0	0,4	4,7	3 247	0,9	0,1	1,5	3 817	0,6	0,1	1,0	190 958	21
4 062	3 906	96	2,9	0,5	4,3	3 706	1,6	0,2	1,6	3 047	0,9	0,1	1,1	348 900	22
3 448	3 424	99	3,3	1,4	5,2	3 047	1,3	0,2	1,3	3 968	1,1	0,2	0,9	390 045	23
3 551	3 578	100	3,3	1,0	4,6	3 225	1,7	0,4	1,6	3 460	1,1	0,2	1,1	348 740	24
4 195	4 156	99	2,2	0,5	3,6	2 766	1,5	0,2	1,4	1 631	1,3	0,2	1,1	343 401	25
743	696	94	4,0	1,5	5,1	466	1,8	0,5	1,3	805	1,2	0,2	0,6	102 784	26
3 463	3 336	96	2,9	0,6	4,3	3 259	1,3	0,1	1,5	2 417	0,9	0,1	0,7	274 797	27
4 262	4 130	97	2,2	0,6	5,2	3 992	0,8	0,2	1,7	11 192	0,5	0,1	1,0	383 873	28
2 095	2 037	97	2,7	0,1	5,2	2 183	1,5	—	2,3	4 708	0,7	—	1,3	208 162	29
4 029	3 928	97	2,7	0,1	4,1	3 646	1,2	—	2,2	4 204	0,9	—	1,6	270 181	30
4 621	4 450	96	2,5	0,2	5,6	4 419	1,2	0,1	2,4	11 007	0,5	0,1	1,5	633 791	31
* 108 054	101 898	94	3,3	1,0	4,8	89 290	1,3	0,3	1,5	153 445	0,9	0,2	0,9	1 117 2398	32

*besök hos läkaren» och »besök hos barnmorskan» även kvinnor, som erhållit eftervård. Dessa kvinnor gifter om antalet födda (levande födda plus dödfödda) och är således endast approximativa. 1 000 födda

Tab. 5. Tuberkulosdispensärerna år 1956 enligt uppgifter från Nationalföreningen mot tuberkulos. Antal och prestationer*TB dispensaries*

Län, städer <i>Counties, county boroughs</i>	Antal dispensärer <i>No. of dispensaries</i>		Centralsdispensärer <i>Central dispensaries</i>		Central- och distriktsdispensärer <i>Central and district dispensaries</i>			
	Centralsdispensärer <i>Central dispensaries</i>	Distriktsdispensärer <i>District dispensaries</i>	Undersökta nyttkomna personer <i>New cases examined</i>	Röntgenundersökningar <i>No. of X-ray examinations</i>	Calmettevaccinationer <i>No. of BCG vaccinations</i>	TB-undersökningar ¹ <i>TB-tests</i>	Hembesök av distriktsläkare <i>Home visits by district or dispensary nurse</i>	Läkarnundersökningar <i>Examinations by physician</i>
Stockholms stad	1	—	10 816	93 662	21 156	9 996	—	—
Stockholms län	4	38	2 893	14 218	1 830	1 189	6 828	4 476
Uppsala län	1	12	3 881	17 200	1 862	709	7 221	8 505
Södermanlands län	2	20	3 101	8 682	1 016	726	2 598	1 945
Norrköpings stad	1	—	3 336	10 632	182	329	—	—
Östergötlands län i övrigt ..	2	23	3 755	8 476	2 292	877	5 805	2 344
Jönköpings län	3	31	6 000	14 819	2 342	1 540	5 197	3 193
Kronobergs län	2	25	2 297	7 651	1 300	607	2 310	1 875
Kalmar län (norra o. södra) .	3	32	5 175	11 277	3 314	634	5 760	608
Gotlands län	1	8	3 728	6 024	667	113	699	9
Blekinge län	2	17	1 752	7 164	662	786	2 818	2 125
Kristianstads län	2	26	4 311	8 498	1 465	394	4 493	1 959
Malmö stad	1	—	9 228	45 337	4 533	1 282	2 095	4 081
Hälsingborgs stad	1	—	2 955	6 415	195	29	52	—
Malmöhus län i övrigt	1	26	5 535	34 777	2 903	561	3 184	3 904
Hallands län	2	18	1 307	6 725	1 370	705	1 691	417
Göteborgs stad	1	—	20 506	56 660	3 274	2 056	—	—
Göteborgs o. Bohus län i övr.	3	26	7 632	12 277	2 578	452	2 829	1 367
Älvsborgs län	4	11	11 720	24 926	4 517	1 158	3 093	18 394
Skaraborgs län	1	31	2 062	4 777	2 407	163	2 376	2 005
Värmlands län	3	41	5 177	13 276	3 836	397	7 941	2 953
Örebro län	2	24	4 593	10 024	1 107	268	2 433	4 589
Västmanlands län	1	27	1 343	7 008	2 821	315	2 994	979
Kopparbergs län	2	38	5 393	9 272	3 156	607	6 492	2 275
Gävle stad	1	—	1 488	5 211	438	114	—	—
Gävleborgs län i övrigt	2	32	3 974	46 238	7 240	2 730	3 332	2 764
Västernorrlands län	3	40	5 143	19 289	4 735	1 302	7 307	4 777
Jämtlands län	1	25	3 048	7 612	1 670	284	3 455	2 424
Västerbottens län	4	27	6 683	19 338	6 104	1 595	5 449	8 577
Norrbottnens län	5	62	5 647	39 698	8 040	591	15 162	7 744
Summa Total 1956	62	660	154 479	577 163	99 012	32 509	113 614	94 309
1955	62	612	152 737	573 319	82 816	72 160	120 004	92 891
1954	62	596	149 530	546 155	94 669	36 453	133 843	99 841
1953	61	598	140 904	581 150	101 598	39 507	144 103	102 118
1952	61	593	142 252	504 169	123 779	37 752	159 757	106 936
1951	59	585	150 258	567 569	121 816	45 503	163 982	105 436
1950	58	578	136 067	503 865	152 709	40 906	180 955	107 084
1949	54	567	134 562	473 887	172 345	36 057	193 218	111 640
1948	54	544	128 516	458 332	177 968	33 972	192 761	163 518

¹ Avser provtagningar rörande förekomsten av tuberkulosbaciller. Tidigare har i denna tabell lämnats uppgifter om antalet tuberkulinundersökningar.

Tab. 6. Antal apotek m. m. och dessas försäljningsbelopp år 1956

Pharmacies

Län, städer <i>Counties, county boroughs</i>	Antal apotek <i>No. of dispensaries</i>			Läke- medels- förråd <i>Medi- cine supply</i>	Apotekens försäljning, kr <i>Total sale</i>	Antal in- vånare per apotek ¹ <i>Inh. per dispensary</i>	Läkemedels- förbruk- ning per invånare, kr <i>Sale per inh.</i>
	Själv- ständiga indep- endent	Filial- apotek branch	Sjuk- husapo- tek at hospital				
Stockholms stad	46	12	6	5	48 205 022	13 692	60,7
Stockholms län {st. 11	2	—	—	41	8 614 761	16 316	28,6
{lb. 8	4	—	—		3 042 445		
Uppsala " {st. 4	2	1	—	13	6 047 408	13 569	44,8
{lb. 3	3	—	—		1 243 959		
Södermanlands " {st. 10	3	1	—	6	7 536 352	11 678	37,9
{lb. 3	3	—	—		872 921		
Norrköpings stad	5	1	—	—	4 587 859	14 871	51,4
Östergötlands län i övr. {st. 7	1	—	—	14	6 895 743	14 854	33,7
{lb. 6	4	—	—		2 122 709		
Jönköpings län {st. 10	—	—	—	19	8 757 498	16 501	34,8
{lb. 4	3	—	—		1 012 888		
Kronobergs " {st. 3	—	—	—	17	2 630 487	12 253	26,8
{lb. 6	4	—	—		1 634 362		
Kalmar " {st. 7	—	—	—	19	5 281 108	13 930	33,3
{lb. 8	2	—	—		2 596 373		
Gotlands " {st. 1	—	—	—	15	1 715 904	14 128	30,4
{lb. 2	1	—	—				
Blekinge " {st. 6	—	—	—	4	4 606 582	20 690	31,8
{lb. 1	—	—	—				
Kristianstads " {st. 5	—	1	—	8	4 603 994	11 758	29,2
{lb. 11	6	—	—		2 958 921		
Malmö stad	10	1	1	—	9 906 203	19 387	46,5
Hälsingborgs stad	3	1	—	23	3 939 130	18 737	52,6
Malmöhus län i övrigt.. {st. 8	—	1	—		7 914 207	15 159	34,7
{lb. 12	1	—	—		3 123 723		
Hallands län	6	—	—	2	5 246 020	18 545	34,7
{lb. 3	—	—	—		540 600		
Göteborgs stad	17	4	1	—	19 266 801	18 431	49,8
Göteb. o. Bohus l. i övr. {st. 6	—	—	—	40	3 989 107	14 000	27,6
{lb. 6	3	—	—		1 806 224		
Älvsborgs län {st. 8	1	—	—	22	8 788 175	16 073	33,6
{lb. 10	4	—	—		3 625 453		
Skaraborgs " {st. 9	—	—	—	11	5 959 868	14 658	33,9
{lb. 5	3	—	—		2 492 655		
Värmlands " {st. 7	—	—	—	35	7 154 499	13 792	34,9
{lb. 8	6	—	—		2 963 535		
Örebro " {st. 9	1	—	—	7	6 784 163	12 291	35,9
{lb. 7	4	—	—		2 471 648		
Västmanlands " {st. 7	—	—	—	13	6 078 775	13 928	35,2
{lb. 7	2	—	—		1 761 205		
Kopparbergs " {st. 6	—	—	—	50	5 081 294	12 226	33,5
{lb. 16	1	—	—		4 338 522		
Gävle stad	4	—	1	—	2 869 682	12 889	55,7
Gävleborgs län i övr. {st. 4	1	—	—	34	4 023 260	12 740	29,0
{lb. 9	5	—	—		2 994 236		
Västernorrlands län... {st. 7	—	—	—	41	7 034 389	16 097	33,8
{lb. 8	3	—	—		2 760 214		
Jämtlands " {st. 2	—	1	—	44	3 018 656	10 275	39,1
{lb. 8	4	—	—		2 612 837		
Västerbottens " {st. 3	—	1	—	66	2 288 845	11 403	25,9
{lb. 14	4	—	—		3 908 113		
Norrbottens " {st. 6	—	—	—	79	5 884 589	14 072	38,1
{lb. 11	1	—	—		3 759 104		
Hela riket 1956 <i>Total</i>	413	101	15	628	279 353 028	14 282	38,1
Därav rikets städer <i>cities...</i>	237	30	15	..	223 810 592	13 732	61,0
rikets landsb. <i>country</i>	176	71	—	..	55 542 436	14 878	15,1
Hela riket 1955	414	93	15	572	243 187 046	14 379	33,4

¹ Sjukhusapotek ej medräknade.

Tab. 7. Folktandvård. Verksamhet m. m. år 1956

Public dental care. Activity etc.

Huvudman (landsting, städer utom landsting) <i>Responsible authority (counties, county boroughs)</i>	Antal tand-polikliniker den 1/1 1957 <i>Policlinics</i>		Antal tandläk. den 1/1 1957 vid <i>No. of dental surgeons</i>		Antal vid distriktstand-poliklinikerna behandlade <i>Number of persons treated at district policlinics</i>				Arbetstimmar av tandläkare i tandvård (i distr.) <i>Hours worked at district policlinics</i>	
	central-central	distrikts-distric	central-tand-poliklinikerna central	distrikts-tand-poliklinikerna district	barn children		vuxna adults		hela antalet total	därav i org. barr-tandv. thereof org. child-rendental care
					full-ständigt compl. treatment	partiellt partial treatment	full-ständigt compl. treatment	partiellt partial treatment		
Stockholms stad ¹	3	66	*4	190	¹ 64 132	² 801	2 071	3 963	175 828	154 779
Stockholms län	—	30	—	80	36 128	2 636	8 741	16 190	130 872	80 368
Uppsala »	1	15	3	34	18 040	650	4 575	5 324	48 527	30 389
Södermanlands »	1	15	3	53	28 059	2 093	9 600	11 672	84 242	50 208
Norrköpings stad	—	4	—	16	8 538	1 337	359	1 434	26 568	19 817
Östergötlands län i övrigt. .	1	19	2	42	23 721	1 647	5 832	8 198	66 197	41 433
Jönköpings län	1	26	2	53	24 127	3 712	8 870	9 735	98 294	61 007
Kronobergs »	1	11	1	14	6 273	495	2 484	3 177	22 992	13 395
Kalmar läns norra	—	15	—	18	9 822	1 024	5 671	2 574	35 579	18 177
» » södra	1	16	2	31	16 586	1 769	4 228	8 277	53 938	34 344
Gotlands län	—	8	—	9	3 319	734	1 124	4 217	16 480	10 186
Blekinge »	—	15	—	31	11 427	913	2 717	5 666	48 393	29 023
Kristianstads »	1	32	2	56	24 028	2 411	7 020	7 875	88 991	53 832
Malmö stad	—	18	—	48	24 950	7 170	1 572	3 372	72 914	58 707
Hälsingborgs stad	—	4	—	19	6 589	1 354	788	2 962	31 383	20 042
Malmöhus län i övrigt	1	29	2	59	26 973	2 795	11 133	11 021	106 209	59 840
Hallands län	1	15	1	33	14 408	2 545	3 080	5 848	51 383	32 861
Göteborgs stad	1	24	4	101	43 622	3 081	8 154	18 627	138 702	75 680
Göteb. o. Bohus län i övr. .	1	19	1	31	12 963	2 668	4 850	7 625	55 336	34 702
Älvsborgs län	1	35	2	63	22 885	4 464	9 763	9 941	100 216	58 022
Skaraborgs »	1	10	1	25	10 544	392	3 319	4 883	38 583	21 877
Värmlands »	—	22	—	53	21 061	3 538	8 217	11 784	91 539	51 941
Örebro »	—	10	—	21	10 440	1 326	762	1 300	34 999	25 092
Västmanlands »	1	13	2	33	16 065	2 573	3 907	6 671	51 185	41 304
Kopparbergs »	1	25	2	54	29 813	1 880	12 447	9 787	88 428	51 944
Gävle stad	—	2	—	9	4 994	426	1 245	1 549	13 017	7 464
Gävleborgs län i övrigt	—	25	—	56	25 974	3 116	13 477	15 051	83 455	46 319
Västernorrlands län	—	23	—	43	21 449	1 525	7 080	9 542	74 968	43 730
Jämtlands »	—	23	—	34	15 864	2 358	4 747	6 846	54 586	32 699
Västerbottens »	1	23	2	37	24 541	2 672	9 128	20 753	65 289	37 280
Norrbottnens »	1	33	2	63	30 811	3 656	11 463	21 883	119 778	68 902
Summa Total	20	*630	38	1 409	638 146	69 761	178 424	257 747	2 168 871	1 365 364
därav landsting Counties..	16	512	30	1 026	485 321	53 592	164 235	225 840	1 710 459	1 028 875
städer utom lands- ting County bor- oughs	4	118	8	383	152 825	16 169	14 189	31 907	458 412	336 489
Summa Total 1955	19	596	33	1 342	608 920	60 487	166 850	235 642	2 056 021	1 296 398
» » 1954	16	498	29	1 068	506 506	59 871	150 591	236 522	1 739 407	1 043 620
» » 1953	16	461	30	971	436 732	63 151	130 596	231 592	1 591 635	953 984
» » 1952	16	431	28	875	378 359	63 065	111 898	197 871	1 376 907	820 188

¹ Dessutom har vid Eastmaninstitutets centralpoliklinik 7 230 barn (0—15 år) erhållit fullständig behandling och 9 570 barn partiell behandling samt vid tandläkarhögskolan i Stockholm 759 barn fullständig behandling och 32 barn partiell behandling. Övriga uppgifter från centraltandpoliklinikerna är icke här redovisade.

² Avser endast tandläkare vid Södersjukhusets centraltandpoliklinik.

³ Dessutom fanns 26 annexandpolikliniker.

Tab. 8. Folktandvårdens utgifter och inkomster år 1956
Distrikts- och centraltandpolikliniker

Public dental care, running cost and receipts

Huvudman (landsting, städer utom landsting) <i>Responsible authority (counties, county boroughs)</i>	Utgifter för driften, 1 000-tal kr <i>Running cost, 1 000 kr</i>			Inkomster att täcka vidstående driftutgifter, 1 000-tal kr <i>Receipts to cover running cost, 1 000 kr</i>				
	Avlö- ningar <i>Sala- ries</i>	Övrigt utom för lokaler, städning, värme, lyse <i>Other expenses except for premises</i>	Summa <i>Total</i>	Stats- bidrag till driften <i>Subsi- dies from the State</i>	Årsav- gifter av kom- muner <i>Receipts for child- ren from local com.</i>	Behand- lings- avgifter <i>Fees</i>	Vissa övriga in- komster <i>Other sources</i>	Huvud- mannens (lands- tingets, stadens) kostnad <i>Respon- sible authority</i>
Stockholms stad	8 668	995	9 663	576	5	472	30	8 580
Stockholms län	3 264	471	3 735	577	154	1 128	76	1 800
Uppsala »	1 291	332	1 623	289	103	544	—	687
Södermanlands »	2 247	510	2 757	447	139	1 036	—	1 135
Norrköpings stad	625	77	702	68	—	91	—	543
Östergötlands län i övrigt	1 665	492	2 157	375	116	845	56	765
Jönköpings »	2 358	963	3 321	385	117	1 020	—	1 799
Kronobergs »	619	168	787	87	29	357	—	314
Kalmar läns norra	898	260	1 158	154	44	519	12	429
» » södra	1 338	317	1 655	281	86	603	50	635
Gotlands län	438	74	512	66	4	169	—	273
Blekinge »	1 184	298	1 482	182	59	471	—	770
Kristianstads »	2 000	363	2 363	379	130	896	—	958
Malmö stad	1 768	410	2 178	191	—	211	—	1 776
Hälsingborgs »	743	107	850	53	—	177	0	620
Malmöhus län i övrigt	2 673	642	3 315	426	128	1 297	4	1 460
Hallands län	1 292	239	1 531	229	80	463	—	759
Göteborgs stad	4 665	875	5 540	348	—	1 343	—	3 849
Göteborgs o. Bohus län i övr.	1 137	436	1 573	207	76	635	—	655
Älvsborgs län	2 543	531	3 074	363	116	1 183	39	1 373
Skaraborgs »	963	287	1 250	167	59	530	0	494
Värmlands »	2 231	649	2 880	335	106	1 147	—	1 292
Örebro »	722	151	873	193	59	120	16	485
Västmanlands »	1 384	326	1 710	256	93	633	—	728
Kopparbergs »	2 445	727	3 172	474	147	1 336	—	1 215
Gävle stad	323	89	412	40	—	128	—	244
Gävleborgs län i övrigt	2 295	668	2 963	371	126	1 499	—	967
Västernorrlands län	1 987	618	2 605	337	43	1 131	—	1 094
Jämtlands »	1 327	306	1 633	251	74	706	—	602
Västerbottens »	2 086	448	2 534	388	108	1 172	149	717
Norrbottnens »	3 184	838	4 022	492	154	1 597	13	1 766
Summa Total	60 363	13 667	74 030	8 987	2 355	23 459	445	38 784
därav landsting <i>Counties</i> ...	43 571	11 114	54 685	7 711	2 350	21 037	415	23 172
städer utom landsting <i>County boroughs</i> ...	16 792	2 553	19 345	1 276	5	2 422	30	15 612
Summa Total 1955	54 318	11 393	65 711	8 736	2 300	21 304	437	32 934
» » 1954	40 113	9 340	49 753	7 290	2 078	16 328	400	23 657
» » 1953	35 500	8 441	43 941	6 544	1 627	14 554	351	20 865

Tab. 9. Översikt av vårdplatserna på kroppssjukhusen den ³¹/₁₂ 1956

Sjukhus och sjukvårdsområden <i>Type of hospital. Responsible authority's districts (counties, county boroughs)</i>	Platser på allmänna sjuk- avd. <i>At non-specialized dep:ts</i>	Platser på specialavdelningar (kliniker) eller specialanstal- <i>Beds at special departments or special hospitals for</i>							
		medi- cin <i>medi- cine</i>	kirurgi <i>surg- ery</i>	medi- cinsk barn- sjuk- vård <i>pedia- trics</i>	ögon- sjuk- domar <i>ophthal- mology</i>	öron-, näs- o. hals- sjuk- domar <i>oto-, rhino-, laryngo- logy</i>	radio- logi <i>radio- logy</i>	hud- o. köns- sjuk- domar <i>der- mato- vene- reology</i>	reuma- tologi <i>rheu- mato- logy</i>
1 Lasarett General hospitals (tab. 10 o. 11 A)	2 735	8 060	9 283	1 826	846	1 382	480	636	488
2 Vissa andra sjukhus av lasarettskaraktär <i>Other hosp. type establishments</i> (tab. 11 B)	231	—	198	349	—	—	—	—	725
3 Sjukstugor Cottage hospitals . (tab. 11 C)	1 626	—	—	—	—	—	—	—	—
4 Sjukhärbargen Infirmaries . (tab. 11 D)	21	—	—	—	—	—	—	—	—
5 Enskilda sjukh. <i>Privale hosp.</i> (tab. 11 E)	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6 Epidemivårdanst. <i>Epid. hosp.</i> (tab. 11 F)	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7 Anst. f. lungbe <i>Sanatoria</i> . . . (tab. 11 G)	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8 Fristående förlossningsanst. ² (tab. 11 H)	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kronikeranstalter (tab. 11 I):									
9 landstings o. städers utom landsting ³	25	—	—	—	—	—	—	—	—
10 primärkommuners ⁴	5	—	—	—	—	—	—	—	—
11 enskilda ⁵	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12 Summa vårdplatser Total	4 643	8 060	9 481	2 175	846	1 382	480	636	1 213
Per 10000 invånare <i>Per 10 000 inhabitants</i>									
13 Rikspatser ⁶ i Stockholms stad o. län . . .	—	2,2	2,2	0,2	0,3	0,4	0,9	0,4	2,7
14 „ på övriga orter	—	—	—	—	—	—	—	—	1,4
15 Stockholms stad	—	17,5	13,4	3,9	0,8	1,8	0,7	3,0	—
16 Stockholms län	1,7	8,6	11,8	1,4	0,6	1,6	0,4	1,2	—
17 Uppsala „	3,9	10,3	13,9	2,9	1,2	4,2	—	1,2	—
18 Södermanlands „	9,5	10,0	10,2	5,1	1,2	2,1	0,5	—	—
19 Norrköpings stad	—	10,3	13,3	6,3	1,1	4,1	—	1,1	—
20 Östergötlands län i övrigt	9,5	8,7	8,3	2,2	1,1	1,8	—	0,9	—
21 Jönköpings län	12,3	8,9	10,4	1,9	1,1	1,0	0,2	—	—
22 Kronobergs „	9,0	6,7	8,7	1,7	0,9	1,8	0,5	—	—
23 Kalmar läns n:a	3,7	10,0	10,4	2,6	1,1	1,0	0,9	—	—
24 „ s:a	12,8	8,3	9,5	—	1,4	1,8	0,5	—	—
25 Gotlands län	—	11,3	20,5	3,6	1,6	2,3	—	—	—
26 Blekinge „	—	18,1	16,6	1,7	1,3	1,8	0,5	—	1,7
27 Kristianstads „	4,1	11,0	12,6	2,4	1,2	1,7	0,6	—	—
28 Malmö stad	—	8,8	11,1	7,8	1,1	2,3	1,3	3,5	—
29 Helsingborgs stad	—	19,9	26,6	6,4	—	4,0	0,5	—	—
30 Malmöhus län i övrigt	7,8	6,9	12,8	5,2	1,5	2,1	0,7	1,3	—
31 Hallands län	7,4	9,9	11,3	2,9	0,9	1,7	0,5	—	—
32 Göteborgs stad	—	10,9	19,0	4,1	1,1	1,7	0,7	2,5	—
33 Göteborgs och Bohus län i övrigt	8,7	10,3	13,1	2,6	1,3	1,3	0,5	0,1	—
34 Älvsborgs län	5,1	8,8	10,7	2,5	1,2	1,7	0,5	0,1	—
35 Skaraborgs „	5,8	10,6	13,2	1,5	1,0	1,9	0,6	—	—
36 Värmlands „	16,1	6,0	7,3	1,8	0,8	1,2	0,9	—	—
37 Örebro „	5,0	10,7	10,9	2,2	1,1	1,2	0,6	1,1	—
38 Västmanlands „	1,1	13,2	15,8	1,8	0,9	1,3	0,3	—	—
39 Kopparbergs „	16,3	6,5	9,3	1,8	1,1	1,3	—	—	—
40 Gävle stad	—	13,0	17,3	5,1	2,5	3,1	2,5	—	—
41 Gävleborgs län i övrigt	11,5	9,0	10,8	2,3	1,3	1,3	0,5	—	—
42 Västernorrlands län	4,6	11,2	18,7	2,5	1,5	2,2	—	—	—
43 Jämtlands „	7,2	6,7	10,7	2,3	1,0	1,6	—	—	—
44 Västerbottens „	14,4	10,0	11,6	2,4	1,0	3,1	0,6	—	—
45 Norrbottens „	16,2	13,5	14,9	3,0	1,5	1,3	0,2	—	—
46 Medeltal Mean	6,3	11,0	12,9	3,0	1,2	1,9	0,7	0,9	1,6
47 därav landstingsområden (exkl. rikspl.)	8,1	9,6	11,9	2,4	1,1	1,7	0,4	0,3	0,1
48 städer utom landsting (exkl. rikspatser)	—	14,3	14,9	4,8	1,0	2,1	0,8	2,6	—

¹ I regel finnes för dessa avdelningar (anstalter) egna specialläkare. Undantag utgör vissa avdelningar för physicians of their own. — ² Independent maternity homes etc. — ³ Homes for chronically sick operated by county disponerats av särskilt sjukvårdsområde. Available to all citizens on same terms. — ⁴ Inkl. pensionsstyrelsens av-

Survey of beds at hospitals for somatic diseases

ter för ¹										Platser på barnbörds-avd. utan egen special-läkare	Platser på andra lasaretts-avd. <i>Other depts at gen. hosp.</i>	Platser på kroniker-avd. <i>For chronically sick</i>	Platser på enskilda sjukhem (utom bb-platser) <i>Private hospitals (except maternity wards)</i>	Platser på epidemia-avd. <i>Beds at epidemic hospitals</i>	Summa vård-platser <i>Total</i>	
orto-pedi orio-pedics	neuro-logi neuro-logy	neuro-kirurgi neuro-surgery	psyki-atr psy-chiatry	tbc-sjukd. TB		obstetrik o. (el.) gynekologi obstetrics, gynecology		Platser på barnbörds-avd. utan egen special-läkare <i>Maternity wards without spec.</i>								
				lung-tbc lung	led-, ben- o. körtel-tbc joint-, bone-etc.	obstetr.-platser obstet-rics	gynek.-platser gynecology									
680	133	197	897	502	62	1 990	1 538	902	521	1 069	—	308	34 535	1		
491	—	—	12	—	557	—	—	3	—	—	—	—	2 566	2		
—	—	—	—	—	—	—	—	371	—	432	—	—	2 429	3		
—	—	—	—	—	—	—	—	9	—	—	—	—	30	4		
—	—	—	—	—	—	—	—	13	—	—	1 239	—	1 252	5		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	16	49	—	3 423	3 488	6		
—	—	—	—	6 572	—	—	—	—	—	247	—	—	6 819	7		
—	—	—	—	—	—	205	117	174	—	—	—	—	496	8		
—	—	—	—	16	—	—	—	20	25	10 083	—	—	10 174	9		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 203	—	—	1 208	10		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	706	—	—	706	11		
1 171	133	197	909	7 090	619	2 195	1 655	1 492	562	13 794	1 239	3 731	63 703	12		
1.7	0.3	0.5	1.0	0.2	0.2	0.3	—	—	—	—	—	—	13.5	13		
0.5	—	—	0.6	0.2	0.9	—	—	—	—	—	—	—	3.6	14		
1.1	0.4	0.6	1.2	10.0	0.8	5.9	3.8	—	2.4	34.5	8.1	6.4	116.3	15		
—	0.2	0.2	0.1	7.3	—	2.6	2.3	1.8	—	13.7	4.3	2.9	62.7	16		
1.9	—	—	—	9.2	—	5.8	4.6	1.6	—	21.8	6.0	6.1	94.6	17		
—	—	—	—	5.9	—	1.6	2.0	2.9	—	12.0	—	7.0	70.0	18		
3.1	—	—	4.4	8.8	—	6.1	1.9	—	—	35.2	—	10.4	106.1	19		
1.8	—	—	1.2	7.0	—	3.2	2.3	2.0	—	16.3	—	5.1	71.4	20		
1.1	—	0.3	0.3	6.2	—	1.7	1.2	3.0	0.1	17.9	3.2	3.8	74.6	21		
—	0.1	0.2	—	6.8	—	1.9	1.8	2.8	—	9.5	—	4.0	56.4	22		
—	—	0.2	—	12.2	—	3.1	3.5	1.6	—	18.2	—	4.7	73.2	23		
—	0.1	0.3	—	11.7	—	1.8	2.3	3.3	1.0	15.9	4.8	3.0	78.5	24		
—	—	—	—	19.3	—	—	—	4.6	—	27.4	—	11.3	101.9	25		
—	0.1	0.3	—	16.5	—	1.9	1.8	2.3	—	13.7	—	5.1	83.4	26		
1.2	0.0	0.3	0.9	7.2	—	2.9	2.1	1.3	—	12.8	—	2.3	64.6	27		
6.4	—	0.2	3.6	9.1	—	4.5	2.7	—	—	28.7	1.6	11.1	103.8	28		
—	0.1	0.3	—	5.1	—	5.5	4.4	—	—	34.0	—	14.1	114.9	29		
3.9	0.6	0.5	—	9.4	—	2.8	2.8	2.1	0.3	18.2	0.6	3.7	83.2	30		
—	0.1	0.2	—	7.5	—	1.7	1.6	2.6	—	18.6	—	3.6	70.5	31		
—	0.6	0.7	2.3	10.2	—	6.1	3.0	0.3	—	24.9	2.2	8.5	98.8	32		
—	0.1	—	—	8.1	—	1.7	1.9	2.7	—	19.0	—	4.0	75.4	33		
2.4	0.1	—	0.3	8.9	—	2.3	2.2	2.1	1.0	12.9	—	3.1	65.9	34		
—	—	—	—	5.8	—	1.8	1.9	2.0	1.0	16.1	—	2.6	65.8	35		
—	—	—	0.9	7.6	—	2.3	1.0	3.0	0.1	19.0	—	4.4	72.4	36		
1.7	—	—	1.6	6.8	—	1.5	1.5	1.8	2.9	18.2	—	4.8	73.6	37		
—	—	—	—	9.4	—	2.7	1.3	2.3	—	10.5	—	4.3	64.9	38		
—	—	—	—	10.5	—	1.1	1.0	2.7	—	13.5	0.5	5.2	70.8	39		
—	—	—	—	11.7	—	5.4	3.1	—	—	8.5	2.3	9.7	84.2	40		
—	—	—	—	8.1	—	1.1	0.6	3.7	—	17.1	—	4.2	71.5	41		
—	—	—	—	15.6	—	2.9	1.8	1.8	1.8	15.0	—	6.3	85.9	42		
—	—	—	—	12.7	—	1.5	2.2	1.5	—	10.3	—	5.8	63.5	43		
—	—	—	—	14.2	—	2.5	2.4	4.3	6.4	8.1	—	4.5	85.5	44		
—	—	—	—	15.3	—	0.8	1.0	6.1	—	20.6	—	1.3	95.7	45		
1.6	0.2	0.3	1.2	9.6	0.8	3.0	2.3	2.0	0.7	18.3	1.7	5.1	86.8	46		
0.7	0.1	0.1	0.2	9.4	—	2.2	1.9	2.6	0.6	15.5	0.8	4.2	73.9	47		
1.6	0.3	0.5	1.9	9.7	0.4	5.7	3.4	0.1	1.2	30.6	4.8	8.2	108.9	48		

reumatologi och psykiatri samt tbc-sjukstugor. *Beds at general hospitals etc. with — as a rule — specialist councils (or c. boroughs).* — * *Ditto operated by local communes.* — * *Ditto, private.* — * *Som ej genom avtal delning i Vänersborg (120 vårdpl.), som icke har lasarettpsykiatri i egentlig mening.*

Tab. 10. Specifikation av lasarettens och barnsjukhusens vårdplatser den ³¹/₁₂ 1956

Anstalter <i>Establishments</i>	Huvudman		Platser på all- män sjuk- avd. <i>At non- spe- cial- ized dep:ts</i>	Platser på specialavdelningar (kliniker) eller spe- <i>Beds at special departments or special hospitals for</i>						
	Kategori <i>Responsible authority</i>	Län/bokstav <i>County, c. borough</i>		medi- cin <i>medi- cine</i>	kirurgi <i>sur- gery</i>	medi- cinsk barn- sjuk- vård <i>pedia- trics</i>	ögon- sjuk- domar <i>ophthal- mology</i>	öron-, näs- o. hals- sjuk- domar <i>oto-, rhino-, laryngo- logy</i>	radio- logi ² <i>radio- logy</i>	hud- o. köns- sjuk- domar <i>der- mato- vene- reology</i>
1 A. Lasarett <i>General hospitals</i>			2 749	8 060	9 283	1 826	846	1 382	480	636
2 1. Undervisningslasarett <i>University (teaching) hospitals</i>			—	1 438	1 754	500	221	345	344	301
3 Karolinska sjukh., Stockholm ³ ...	S	—	—	(†) 321	(†)*350	(†)*127	(†) 70	(†) 89	(†) 149	(†) 165
4 Serafimerlasarettet, „ ³ ...	S	—	—	(†) 180	(†) 185	—	—	—	—	—
5 Akademiska sjukhuset, Uppsala ³ ...	S	C	—	168	227	57	30	83	—	20
6 Lunds lasarett	L	M	—	159	* 233	139	49	57	80	42
7 Allmänna sjukhuset, Malmö	L	(M)	—	187	¹¹ 236	167	23	48	23	74
8 Sahlgrenska sjukhuset, Göteborg ..	U	(O)	—	¹² 423	523	10	49	68	92	—
9 2. Övriga delade lasarett i städer utom landsting (inkl. speciallasa- rett) <i>Other specialized general hos- pitals in county boroughs</i>			—	1 454	1 089	174	61	197	28	281
10 Sabbatsbergs sjukhus, Stockholm ..	U	A	—	214	190	—	27	66	—	—
11 S:t Görans „ „ „ ..	U	A	—	233	¹³ 200	—	—	—	—	106
12 S:t Eriks „ „ „ ..	U	A	—	362	148	—	—	—	—	—
13 Södersjukhuset, „ „ „ ..	U	A	—	404	273	65	19	57	28	66
14 Norrköpings lasarett	U	(E)	—	92	124	61	15	44	—	10
15 Hälsingborgs „	U	(M)	—	149	154	48	—	30	—	—
16 Holtermanska sjukh., Göteborg (spec.-las.)	U	(O)	—	—	—	—	—	—	—	95
17 3. Övriga delade lasarett i lands- tingsområden <i>Other specialized ge- neral hospitals in county councils</i>			—	5 168	6 340	1 152	564	840	108	54
18 Löwenströmska lasarettet, Upplands Väsby	L	B	—	53	56	—	—	—	—	—
19 Mörby lasarett, Stocksund ..	L	B	—	91	137	—	—	30	¹⁵ 13	—
20 Norrtälje „	L	B	—	53	70	—	—	—	—	—
21 Södertälje „	L	B	—	91	135	—	—	—	—	—
22 Eskilstuna „	L	D	—	115	118	65	15	25	11	—
23 Nyköpings „	L	D	—	106	108	49	12	22	—	—
24 Linköpings „	L	E	—	148	132	55	24	50	—	25
25 Vadstena „	L	E	—	85	86	—	—	—	—	—
26 Jönköpings „	L	F	—	117	118	54	31	27	5	—
27 Nässjö „	L	F	—	24	62	—	—	—	—	—
28 Värnamo „	L	F	—	110	112	—	—	—	—	—
29 Växjö „	L	G	—	107	138	27	15	28	—	—
30 Västerviks „	L	Hn	—	92	96	24	10	—	3	—
31 Kalmar „	L	Hs	—	120	138	—	20	27	—	—
32 Visby „	L	I	—	64	116	20	9	13	—	—
33 Karlshamns „	L	K	—	62	86	—	—	—	—	—
34 Karlskrona „	L	K	—	200	154	24	19	26	—	—
35 Hässleholms „	L	L	—	72	94	—	—	—	—	—
36 Kristianstads „	L	L	—	143	141	61	32	31	—	—
37 Ängelholms „	L	L	—	130	150	—	—	24	—	—

Noter, se nästa uppslag.

Survey of beds at general hospitals etc.

ocialanstalter för ¹									Platser på barn- börds- avd. utan egen special- läkare <i>Ma- ternity wards without spec.</i>	Platser på andra lasa- retts- avd. <i>Other dep'ts at gen. hosp.</i>	Platser på kro- niker- avd. <i>For chro- nically sick</i>	Platser på epide- miavd. <i>Beds at epi- demic hospi- tals</i>	Summa vård- platser <i>Total</i>		
reuma- tologi <i>rheu- mato- logy</i>	orto- pedi <i>ortho- pedics</i>	neuro- logi <i>neuro- logy</i>	neuro- kirurgi <i>neuro- surgery</i>	psyki- atri <i>psychi- atry</i>	tbc-sjukd. <i>TB</i>		obstetrik o. (el.) gynekologi <i>obstetrics, gynecology</i>		lung- tbc <i>lung</i>	led-, ben- o. körtel- tbc <i>joint-, bone etc.</i>	ob- stetr.- platser <i>obstel- rics</i>	gynek.- platser <i>gynecology</i>			
488	680	133	197	897	502	62	1 990	1 538	902	507	1 069	308	31 535	1	
205	322	133	160	511	307	—	586	399	—	11	—	—	7 537	2	
† 73	—	(†) 82	(†) 78	(†) 123	—	—	(†) 7 87	(†) 66	—	—	—	—	1 620	3	
—	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	525	4	
† 132	(†) 156	24	54	† 117	121	—	95	85	—	—	—	—	1 033	5	
—	136	—	—	† 105	66	—	7 73	7 73	—	11	—	—	1 453	6	
—	—	27	28	78	120	—	7 95	7 57	—	—	—	—	1 244	7	
—	—	—	—	88	—	—	7 236	7 118	—	—	—	—	1 662	8	
26	116	—	37	123	139	62	367	249	—	188	312	93	4 996	9	
—	—	—	—	—	—	—	96	83	—	—	—	—	676	10	
—	56	—	—	—	139	62	—	—	—	—	92	—	888	11	
—	32	—	—	—	—	—	30	71	—	—	—	—	611	12	
† 26	28	—	37	84	—	—	137	41	—	14 188	120	—	1 551	13	
—	—	—	—	39	—	—	7 64	7 20	—	—	100	93	716	14	
—	—	—	—	—	—	—	7 40	7 34	—	—	—	—	455	15	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	99	16	
257	242	—	—	263	56	—	1 037	890	504	308	458	207	18 448	17	
—	—	—	—	—	56	—	—	—	14	—	—	—	179	18	
—	—	—	—	—	—	—	73	63	—	—	—	—	407	19	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	—	26	—	162	20	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	25	—	54	—	305	21	
—	—	—	—	—	—	—	37	45	—	—	—	—	431	22	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	23	—	—	—	320	23	
—	48	—	—	33	—	—	50	38	—	—	88	—	691	24	
—	30	—	—	—	—	—	—	—	8	—	—	—	179	25	
—	—	—	—	16 9	—	—	48	33	—	17 3	—	—	475	26	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	—	—	—	101	27	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	28	—	—	—	250	28	
—	—	—	—	—	—	—	30	29	—	—	—	—	374	29	
—	—	—	—	—	—	—	29	32	—	—	—	—	286	30	
—	—	—	—	—	—	—	26	33	—	—	—	—	364	31	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	19	—	—	—	241	32	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	17	—	—	—	165	33	
25	—	—	—	—	—	—	27	27	—	—	—	—	502	34	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	16	—	—	—	182	35	
—	31	—	—	22	—	—	55	40	—	—	—	—	556	36	
—	—	—	—	—	—	—	34	30	—	—	—	—	368	37	

Anstalter	Huvudman		Platser på allmän sjuk-avd.	Platser på specialavdelningar (kliniker) eller spe-						
	Kategori	Länsboks-tav		medi-cin	kirurgi	medi-cinsk barn-sjuk-vård	ögon-sjuk-domar	öron-, näs- o. hals-sjuk-domar	radio-logi ²	hud- o. köns-sjuk-domar
38 Landskrona lasarett	L	M	—	18 —	18 116	26	—	—	—	—
39 Halmstads »	L	N	—	113	122	49	15	28	—	—
40 Varbergs »	L	N	—	52	66	—	—	—	—	—
41 Mölndals »	L	O	—	105	111	—	—	25	—	—
42 Uddevalla »	L	O	—	112	157	50	24	—	—	—
43 Alingsås »	L	P	—	60	100	—	—	—	—	—
44 Borås »	L	P	—	157	156	56	25	30	—	—
45 Vänersborgs »	L	P	—	108	130	33	20	31	—	—
46 Falköpings »	L	R	—	95	124	41	24	20	—	—
47 Lidköpings »	L	R	—	110	123	—	—	29	—	—
48 Mariestads »	L	R	—	60	81	—	—	—	—	—
49 Karlstads »	L	S	—	128	147	52	23	35	9	—
50 Kristinehamns »	L	S	—	46	65	—	—	—	—	—
51 Karlskoga »	L	T	—	96	104	—	—	—	—	—
52 Lindesbergs »	L	T	—	36	42	—	—	—	—	—
53 Örebro »	L	T	—	144	134	57	28	31	16	29
54 Fagersta »	L	U	—	60	72	—	—	—	—	—
55 Köpings »	L	U	—	58	77	—	—	—	—	—
56 Sala »	L	U	—	50	70	—	—	—	—	—
57 Västerås »	L	U	—	127	132	39	20	30	7	—
58 Falu »	L	W	—	122	169	49	32	36	—	—
59 Ludvika »	L	W	—	60	93	—	—	—	—	—
60 Bollnäs »	L	X	—	75	88	—	—	—	—	—
61 Hudiksvalls »	L	X	—	76	86	30	19	17	—	—
62 Gävle »	L	X	—	133	177	52	26	31	26	—
63 Härnösands »	L	Y	—	72	88	—	—	—	—	—
64 Sollefteå »	L	Y	—	—	106	—	—	—	—	—
65 Sundsvalls »	L	Y	—	152	208	50	28	44	—	—
66 Örnsköldsviks »	L	Y	—	100	140	23	14	20	—	—
67 Östersunds »	L	Z	—	96	154	33	15	23	—	—
68 Skellefteå »	L	AC	—	90	125	30	—	30	—	—
69 Umeå »	L	AC	—	150	153	28	25	44	14	—
70 Bodens » (garnis.)	S	BD	—	130	120	44	25	33	4	—
71 Gällivare »	L	BD	—	68	56	31	14	—	—	—
72 Luleå »	L	BD	—	75	115	—	—	—	—	—
73 Piteå »	L	BD	—	69	86	—	—	—	—	—
74 4. Odelade lasarett (se tab. 11 med tillhörande noter) <i>Non specialized general hospitals</i>			2 749	—	2100	—	—	—	—	—
75 B. Barnsjukhus <i>Children's hospitals</i>			—	—	198	349	—	—	—	—
76 Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn, Sthlm	F	A	—	—	70	68	—	—	—	—
77 Samariten, barnsjh., Stockholm ...	F	A	—	—	—	125	—	—	—	—
78 Göteborgs barnsjukhus	U	(O)	—	—	128	156	—	—	—	—

¹ I regel finnes för dessa avdelningar (anstalter) egna specialläkare. Undantag utgör vissa avdelningar för reumatologi och psykiatri. — ² För radiologifall avdelade platser på medicinska och kirurgiska kliniker medräknade. — ³ Avser den ²⁰/₁₀₀. — ⁴ Inkluderar kirurgisk barnklinik på 71 vårdplatser, urologisk avd. med 50 vårdplatser och brännskadeavdelning med 18 vårdplatser. — ⁵ Kirurgisk barnklinik ingår i kolumnen

för kirurgi med 71 vårdplatser. — ⁶ Barnklinik ingår med 14 vårdplatser. — ⁷ Uppdelningen på gynekologiska och obstetriska platser är ungefärlig. — ⁸ Inkluderar neurotraumatologisk avdelning med 20 vårdplatser. — ⁹ Inkluderar thoraxkirurgisk avdelning med 40 vårdplatser. — ¹⁰ Inkluderar pensionsstyrelsens avdelning med 32 vårdplatser. — ¹¹ Inkluderar thoraxkirurgisk avdelning med 24 vårdplatser. — ¹² Inku-

ocialanstalter för ¹									Platser på barn- börds- avd. utan egen special- läkare	Plat- ser på andra lasa- retts- avd.	Plat- ser på kro- niker- avd.	Platser på epide- miavd.	Summa vård- platser	
reuma- tologi	orto- pedi	neuro- logi	neuro- kirurgi	psyki- atri	tbc-sjukd.		obstetrik o. (el.) gynnekologi							
					lung- tbc	led-, ben- o. körtel- tbc	ob- stetr.- platser	gynæk.- platser						
—	—	—	—	—	—	—	—	—	26	—	—	—	168	38
—	—	—	—	—	—	—	28	27	—	—	—	—	382	39
—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	—	—	—	133	40
—	—	—	—	—	—	—	—	—	22	—	—	—	304	41
—	—	—	—	—	—	—	35	37	—	—	41	—	448	42
—	—	—	—	—	—	—	—	—	21	—	33	—	181	43
—	90	—	—	—	—	—	53	36	—	—	—	—	603	44
—	—	—	—	(†) ¹⁹ 131	—	—	29	43	—	—	—	—	525	45
—	—	—	—	—	—	—	28	29	—	26	²⁰ 30	—	417	46
† 56	—	—	—	—	—	—	19	20	—	—	—	—	357	47
—	—	—	—	—	—	—	—	—	16	—	—	—	157	48
—	—	—	—	27	—	—	65	29	—	—	—	—	515	49
—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	—	—	—	123	50
—	—	—	—	—	—	—	—	—	19	²¹ 49	—	—	268	51
—	43	—	—	—	—	—	—	—	8	—	—	—	86	52
—	—	—	—	41	—	—	40	40	—	²² 26	—	—	629	53
—	—	—	—	—	—	—	—	—	16	—	—	—	148	54
—	—	—	—	—	—	—	—	—	16	—	—	—	151	55
—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	—	—	—	131	56
—	—	—	—	—	—	—	60	30	—	—	—	—	445	57
—	—	—	—	—	—	—	30	29	—	—	—	—	496	58
—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	—	29	—	165	59
—	—	—	—	—	—	—	—	—	24	—	—	—	187	60
—	—	—	—	—	—	—	—	—	19	—	—	—	247	61
—	—	—	—	—	—	—	55	31	—	—	—	—	531	62
—	—	—	—	—	—	—	—	—	20	—	—	—	180	63
—	—	—	—	—	—	—	—	—	19	—	—	46	171	64
—	—	—	—	—	—	—	57	33	—	51	—	91	714	65
—	—	—	—	—	—	—	28	20	—	—	—	46	391	66
—	—	—	—	—	—	—	22	32	—	—	—	—	375	67
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	35	27	—	—	—	—	337	68
† 120	—	—	—	—	—	—	24	31	—	153	—	—	742	69
† 56	—	—	—	—	—	—	20	26	—	—	—	24	482	70
—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	—	42	—	226	71
—	—	—	—	—	—	—	—	—	20	—	58	—	268	72
—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	—	57	—	227	73
—	—	—	—	—	—	—	—	—	398	—	299	8	3 554	74
—	—	—	—	12	—	—	—	—	—	—	—	—	559	75
—	—	—	—	12	—	—	—	—	—	—	—	—	150	76
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	125	77
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	284	78

derar allergiavdelning med 43 vårdplatser. — ¹³ In-
kluderar plastikkirurgisk avdelning med 26 vårdplatser.

— ¹⁴ Inkluderar geriatrik klinik med 178 vårdplatser.

— ¹⁵ Radiologiplatserna disponeras av medicinska kli-
niken. — ¹⁶ Barnpsykiatrisk klinik. — ¹⁷ Tandklinik.

— ¹⁸ Medicinsk avdelning ingår i kolumnen för kirurgi.

— ¹⁹ Inkluderar pensionsstyrelsens avdelning för ner-

vöst och reumatiskt sjuka med 120 vårdplatser och av-
delning för psykisk barna- och ungdomsvård med 11
vårdplatser. — ²⁰ Kronisk barnavdelning. — ²¹ Inku-
derar 6 vårdplatser på barn-, 6 på ögon-, 10 på öron-
och 27 på konvaletcentavdelning utan egen speciallä-
kare. — ²² Vårdform ej bestämd ²¹/₁₂. — ²³ Ekmanska
sjukhuset. — † Riksplatser. — (†) Riksplatser ingår.

Tab. 11. Anstalter för kroppssjukvård år 1956

Hospitals for somatic diseases

Tabellen avser att utgöra en fullständig förteckning över de svenska kroppssjukhus, som varit i verksamhet under redovisningsåret. Av texten kap. 1.1 framgår, hur gränsen för vad som uppfattats som sjukvårdsanstalt dragits. Av gränsdragningen följer bl. a., att en rad konvalescenthem (se härom kap. 3.22 under rubriken »Övriga anstalter») icke medräknats. Icke heller omfattar tabellen institut för blinda och döva eller avdelningar för akut sjuka vid ålderdomshem m. m. — Begreppet anstalt avser den förvaltningsekonomiska enheten. Ehuru huvudindelingsgrunden är vårdformen (lasarettsvård, förlösningsvård, tuberkulösvård o. s. v.), kommer härigenom en avdelning för t. ex. tuberkulösvård vid lasarett att

räknas som del av lasarettet, om räknenskaperna är gemensamma. Vid t. ex. kronikeranstalter förekommer av samma skäl avdelningar för lasarettsvård. I samtliga dessa och liknande fall har förhållandet anmärkts i not till vårdplatsantalet. Å andra sidan förekommer, att anstalter, som ligger i samma byggnadskomplex, har skild ekonomi och på den grund räknats som skilda anstalter, vilket icke framgår av tabellen.

Parentes kring summatal betyder, att talet är ofullständigt, enär uppgift för en eller flera anstalter saknas. — Tecken- och kodförteckning finnes på sidan IX i början av boken.

Anstaltens namn, adress (och huvudman) ¹ <i>Hospital, address (responsible authority)</i>	Länsbokstav ² <i>County</i>	Vårdplatser den ³ / ₁₁ Beds		Antal intagna under året <i>Admis- sions</i>	Antal vård- dagar under året <i>Bed- days</i>	Anstaltens namn, adress (och huvudman) ¹ <i>Hospital, address (responsible authority)</i>	Länsbokstav ² <i>County</i>	Vårdplatser den ³ / ₁₁ Beds		Antal intagna under året <i>Admis- sions</i>	Antal vård- dagar under året <i>Bed- days</i>
		Hela an- talet <i>Total</i>	Därav på bb.- avd. <i>Ma- ternity</i>					Hela an- talet <i>Total</i>	Därav på bb.- avd. <i>Ma- ternity</i>		
A. Lasarett General hospitals		34 535	2 892	746 116	10515783	(forts. A)					
1. Undervisningslasarett University (teaching) hospitals		7 537	586	144 780	2 313 300	Bodens » (garnisonssjh.)(S)	BD	* 482	20	10 632	139 880
Karolinska sjh., Sthlm†(S)	—	* 1 620	* 87	* 30 312	* 483 068	Gällivare »	BD	* 226	15	4 149	70 058
Serafimerlas., Sthlm†(S)	—	* 525	—	* 7 956	* 152 000	Luleå »	BD	* 268	20	4 856	81 290
Akademiska sjh., Uppsala(S)	C	* 1 033	95	* 19 260	* 310 002	Piteå »	BD	* 227	15	3 663	72 810
Allmänna sjh., Malmö(M)	(M)	* 1 244	* 95	* 22 744	* 383 889	3. Odelade lasarett (huvudman L, där ej annat anges) Non specialized general hospitals		3 554	398	81 750	1 081 358
Lunds lasarett(L)	(M)	* 1 453	* 73	* 23 554	* 413 472	Östhammars lasarett	B	* 108	5	1 349	32 061
Sahlgrenska sjh., Göteborg ... (U)	(O)	* 1 662	* 236	* 40 954	* 570 869	Enköpings »	C	55	16	1 823	18 115
2. Övriga delade lasarett (inkl. speciallasarett ⁷) (huvudman L, där ej annat anges) Other specialized general hospitals		23 444	1 908	519 586	7 121 125	Flens »	D	93	13	2 239	27 008
Sabbatsbergs sjukhus, Sthlm. . .(U)	A	* 676	96	* 12 705	* 186 962	Kullbergsga sjh., Katrineholm ...	D	80	19	2 597	25 345
S:t Eriks » , » ..(U)	A	* 611	30	* 10 968	* 188 046	Finspångs lasarett	E	83	8	2 079	28 542
S:t Görans » , » ..(U)	A	* 888	—	* 9 743	* 262 545	Kisa »	E	74	12	1 629	18 622
Södersjukhuset, » ..(U)	A	* 551	137	* 26 542	* 452 309	Söderköpings »	E	109	7	1 332	23 384
Löwenströmska lasarettet, Upp- lands-Väsby	B	* 179	14	* 3 389	* 51 982	Eksjö »	F	126	12	3 733	40 618
Mörby lasarett, Stocksund. . .	B	* 407	73	* 12 156	* 121 628	Ljunghby »	G	108	15	2 725	30 020
Norrälja »	B	* 162	13	* 2 941	* 49 676	Borgholms »	HS	95	9	2 150	29 687
Södertälje »	B	* 305	25	* 6 712	* 91 405	Oskarshamns »	HS	126	14	3 115	36 488
Eskilstuna »	D	431	37	* 10 868	* 135 967	Simrishamns »	L	116	10	2 837	37 363
Nyköpings »	D	320	23	* 8 465	* 102 170	Hörby »	M	87	12	2 327	31 060
Linköpings »	E	* 691	50	* 13 157	* 222 747	Trelleborgs »	M	96	14	3 009	35 721
						Ystads »	M	104	13	2 847	32 747
						Falkenbergs »	N	94	12	3 047	30 102
						Ekmaniska sjh., Göteborg.....(U)	(O)	100	—	2 223	28 863
						Kungälv's lasarett	O	62	7	1 943	20 618

Norrköpings lasarett.....(U)	(E)	* 716	* 64	12 436	200 325	Lysekils »	O	* 126	12	2 098	34 914
Vadstena »	E	179	8	4 117	54 837	Strömstads »	O	* 119	8	1 709	37 682
Jönköpings »	F	475	48	12 632	147 696	Skövde »	R	80	12	2 132	24 908
Nässjö »	F	101	15	2 370	30 968	Arvika »	S	79	9	2 437	25 205
Värnamo »	F	250	28	4 884	71 261	Filipstads »	S	91	16	2 050	24 453
Värjö »	G	374	30	10 650	129 571	Säffle »	S	69	7	1 686	22 381
Västerviks »	Hn	286	29	4 958	74 687	Torsby »	S	128	12	3 421	42 339
Kalmar »	Hs	364	26	9 344	106 783	Ärjängs »	S	75	9	951	20 830
Visby »	I	241	19	5 489	70 261	Åvesta »	W	140	17	3 615	40 096
Karlsхамns »	K	165	17	4 381	55 081	Mora »	W	103	12	2 737	34 982
Karlskrona »	K	502	27	11 178	149 118	Ljusdals »	X	109	17	2 744	33 768
Hässelholms »	L	182	16	4 431	64 567	Söderhamns »	X	120	12	2 763	34 500
Kristianstads »	L	556	55	12 789	176 706	Backe »	Y	62	10	1 732	20 711
Ängelholms »	L	368	34	9 066	114 202	Svegs »	Z	* 116	9	1 469	32 463
Hälsingborgs »	(U)	(M)	455	* 40	10 644	Haparanda »	BD	* 92	9	1 975	28 427
Landskrona »	M	168	26	3 839	58 835	Kalix »	BD	* 162	15	2 440	46 524
Halmstads »	N	882	28	9 305	112 849	Kiruna »	BD	* 167	14	2 787	50 811
Varbergs »	N	133	15	3 715	39 441						
Holtermanska sjh., Göteborg (spe- ciallasarett).....(U)	(O)	99	—	1 002	26 802	B. Vissa andra sjukhus av lasarettskaraktär Hos- pital type establishments					
Mölnåls lasarett	O	* 304	22	7 306	99 626			2 566	3	26 649	742 037
Uddevalle »	O	* 448	35	10 092	127 393						
Alingsås »	P	181	21	3 562	50 026						
Borås »	P	603	* 53	16 175	203 206						
Vänersborgs »	P	525	29	11 791	172 826	1. Garnissonssjukhus (huvudman S) Military hospitals		234	3	4 022	66 624
Falköpings »	R	* 417	28	10 166	142 843	Garnissonssjukhuset i Stockholm (ingår i Karolinska sjukhuset, tab. 11 A)					
Lidköpings »	R	357	19	9 464	114 842	Garnissonssjukhuset i Eksjö	F	10 100	—	1 887	30 894
Mariestads »	R	157	16	2 990	36 697	» » Karlsborg ..	R	10 63	3	910	14 656
Karlstads »	S	515	65	15 089	181 000	» » Sollefteå ...	Y	10 71	—	1 225	21 074
Kristinehamns »	S	123	12	3 024	34 297	» » Boden (se tab. 11 A)					
Karlskoga »	T	268	19	6 381	78 975						
Lindesbergs »	T	86	8	1 918	26 062						
Örebro »	T	629	40	17 532	181 582						
Fagersta »	U	148	16	2 844	38 247						
Köpings »	U	151	16	3 974	48 467	2. Barnsjukhus Children's hospitals		559	—	12 489	152 835
Sala »	U	131	11	3 586	39 211	Kronprinsessan Lovisas vårdan- stalt för sjuka barn, Sthlm (F)	A	150	—	4 934	49 149
Västerås »	U	445	60	12 223	145 682	Samariten, barnsjh., Sthlm ... (F)	A	125	—	1 659	31 977
Falu »	W	* 496	30	13 192	150 236	Göteborgs barnsjukhus.....(U)	(O)	284	—	5 896	71 709
Ludvika »	W	165	12	2 989	42 048						
Bollnäs »	X	187	24	4 664	56 961						
Hudiksvalls »	X	247	19	6 309	83 688						
Gävle »	(L + U)	X	531	55	12 969	3. Anstalter för vantöra (huvud- man F) Hospitals for the crippled		491	—	5 374	149 920
Härnösands »	Y	180	20	3 679	57 589	Eugeniahemmet, sjukavd., Sthlm†	—	* 35	—	* 119	* 10 949
Sollefteå »	Y	* 171	19	4 219	48 769	Norrbackainst., sjukavd., Sthlm†	—	171	—	* 1 966	* 52 871
Sundsvalls »	Y	* 714	57	15 425	222 509	Vanföranst. sjukavd., Hälsingb.†	—	180	—	* 832	* 21 174
Örnsköldaviks »	Y	* 391	* 28	8 929	130 214	» » , Göteborg†	—	97	—	* 1 069	* 30 822
Östersunds »	Z	375	22	10 650	132 733	» » Härnös- sands†.....	—	108	—	* 1 388	* 34 104
Skellefteå »	AC	337	35	7 948	99 646						
Umeå »	AC	742	24	12 320	164 432						

Noter, se slutet av tabellen.

Anstaltens namn, adress (och huvudman)	Länsboksstav	Vårdplatser den ³¹ / ₁₂		Antal intagna under året	Antal vård- dagar under året	Anstaltens namn, adress (och huvudman)	Länsboksstav	Vårdplatser den ³¹ / ₁₂		Antal intagna under året	Antal vård- dagar under året
		Hela an- talet	Därav på bb.- avd.					Hela an- talet	Därav på bb.- avd.		
4. Pensionsstyrelsens fristående anstalter (huvudman S) Hospi- tals of the Pensions Board		601	—	3 116	203 599	(forts. C)					
Pens.-styr. sjh. i Nynäshamn† ...	—	250	—	1 176	81 683	Burtträsk	AC	38	8	413	13 143
» » » Tranås†	—	182	—	1 315	64 923	Byske	AC	32	—	215	11 384
Broströmska sjh. f. barn, Gbg†...	—	25	—	24	6 564	Dorotea	AC	35	5	500	9 796
Pens.-styr. sjh. i Åre†	—	144	—	601	50 429	Jörn (se tab. 11 I 1)	AC				
5. Reumatikersjukhus (huvudman F) Hospital for rheumatic diseases						Lycksele	AC	41	7	875	13 944
Spenshults sjukhus†	—	124	—	695	45 168	Malåträsk	AC	33	7	1 062	11 462
6. Anstalter för led-, ben- o. kör- teltbe (huvudman F) Hospitals for surgical TB		557	—	953	123 891	Nordmaling	AC	49	7	853	15 972
Guldbroöllopsminnet, Nynäshamn†	—	20	—	14	6 063	Norsjö	AC	37	7	388	7 570
Kronprinsessan Viktorias kusta- natorium, Vebystestrand†	—	215	—	267	52 119	Robertsfors	AC	37	7	413	11 263
Kustsanatoriet Äpelviken, Var- berg†	—	322	—	672	65 709	Sorsele	AC	26	6	544	6 731
C. Sjukstugor (huvudman L, där ej annat anges) Cottage hospitals		2 429	371	48 056	765 498	Stensele	AC	39	9	1 261	11 741
Leufsta bruk	G	16	2	137	4 744	Tärna, Tärnaby	AC	19	4	317	4 658
Tierp	C	19	8	766	6 467	Vilhelmina	AC	26	8	581	8 581
Mariefred	D	18	—	410	5 707	Vindeln	AC	16	—	310	5 853
Strängnäs	D	37	7	1 090	12 002	Åsele	BD	32	7	520	9 277
Trosa	D	24	3	416	7 415	Arjeplog	BD	36	4	560	10 118
Rejmyre	E	7	2	108	1 622	Arvidsjaur	BD	60	9	1 070	20 744
Åtvidaberg	E	16	7	312	3 733	Jokkmokk	BD	45	7	671	12 694
Gislaved	F	16	—	329	5 360	Pajala	BD	29	5	553	8 076
Hyltebruk	F	16	2	294	5 237	Vittangi	BD	32	4	325	8 357
Sävsjö	F	33	9	828	9 527	Överkalix, Tallviksudden	BD	66	9	1 028	20 289
Tranås	F	38	8	1 158	13 375	Övertorneå	BD	51	11	657	13 427
Unnaryd	F	16	—	239	6 247	D. Sjukhärbarärgen (huvud- man L) Infirmeries		30	9	477	4 849
Vetlanda	F	40	10	1 490	15 097	Dikanäs	AC	4	—	22	186
Lenhovda	G	34	10	517	8 399	Saxnäs, Marsfjäll	AC	4	—	8	203
						Junosuando	BD	8	3	92	667
						Karesuando	BD	4	2	92	857
						Korpilombolo	BD	10	4	258	2 426
						Muodoslompolo (nedlagt den ³¹ / ₃)	BD	—	—	5	10
						E. Enskilda sjukhem (se även I 3) (huvudman P, där ej annat anges) Private hospitals		1 252	13	13 258	382 219
						*Ajas sjuk- o. vilohem, Syster ...	A	17	—	49	6 190

Tingsryd	G	* 61	7	1 003	19 910	*Betaniasyrstrarnas sjukhem	A	56	—	1 115	16 203
Vimmerby	Hn	30	6	1 626	11 750	*Bethelhemmet	A	13	—	53	5 140
Söderåkra	Hs	11	—	112	3 100	*Birgittahemmet	A	17	—	25	5 993
Kungsbacka	N	39	8	1 057	12 754	*Blomsterföndens vårdavd.	A	23	—	28	8 144
Laholm	N	19	9	700	6 827	*Ellens sjukhem, Syster	A	20	—	35	7 278
Lilldal (se tab. 11 I 2)	O	—	—	—	—	Ersta sjukhus (Diakonissanst.)...	A	107	—	2 585	39 088
Bäckefors (s. k. »större sjukstuga»)	P	* 102	12	1 482	20 831	*v. Essens klinik, Edith	A	17	—	76	1 831
Svenljunga	P	* 55	6	510	18 511	*Hirschs minne, Fanny	A	18	—	76	5 499
Trollhättan	P	39	9	1 962	20 881	*Riddargatan 35—37, Sjukhem ..	A	30	—	44	10 837
Ulricehamn	P	28	8	1 249	11 808	*Råålbshovshemmet	A	17	—	69	5 770
Åmål	P	36	6	923	15 627	*Röda Korsets sjukhem	A	72	—	1 148	17 829
Skara	R	23	6	1 71	5 399	*Sjukhemmet Sancta Elisabeth ..	A	22	—	98	7 104
Dalby, Värmlands-Dalby	S	32	8	585	11 755	*Skinnarvikshemmet	A	12	—	21	4 350
Hagfors	S	* 64	8	1 492	19 356	*Sophiahemmet	A	109	—	1 545	30 679
Sunne	S	30	6	979	9 769	*Stockholms privatklinik	A	26	—	252	4 520
Askersund	T	50	8	1 251	16 947	*Svenska Diabetesstiftelsens	—	—	—	—	—
Hällefors	T	35	6	978	10 885	sjukhem	A	17	—	212	4 092
Ljusnarsberg, Kopparberg	T	30	6	677	9 489	*Södermalms privata sjukhem ...	A	11	—	77	3 025
Nora, Nora stad	T	24	—	578	8 151	*Vasahemmet	A	21	—	18	7 570
Ramsberg	T	9	—	97	2 818	*Östermalms sjuk-, diet- o. vilo-	—	—	—	—	—
Arboga (nedlagd den 31/10)	U	—	—	83	2 184	hem	A	16	—	21	4 629
Surahammar	U	12	3	194	2 626	*Betaniasstiftelsens sjukhem,	—	—	—	—	—
Östervåla	U	22	6	232	4 086	Stocksund	B	22	—	25	7 909
By, Västanhede	W	11	—	177	4 028	Björnbo sjukhus, Lidingö	B	36	—	357	11 842
Domnarvet	W	* 108	9	1 554	38 174	*Djursholms sjukhem	B	19	—	25	6 776
Gagnef, Djurås	W	14	—	171	5 518	*Lidingö	B	16	—	34	4 892
Grängärde, Sunnansjö	W	14	—	173	4 996	Privata sjukhemmet, Saltsjöbaden	B	22	—	24	7 943
Grängesberg	W	27	6	517	8 388	R. Korsets hem f. barn m. gom-	—	—	—	—	—
Hedemora	W	16	—	154	5 302	defekter, Lidingö	B	20	—	62	4 362
Leksand	W	14	—	253	4 989	Sigridsgårdens sjuk- o. konv.-hem,	—	—	—	—	—
Lima	W	8	2	192	2 581	Uttran	B	41	—	28	6 394
Långshyttan	W	17	2	302	4 713	Andreas Ands minne, Uppsala ...	C	13	—	1	5 115
Malung	W	24	6	477	6 254	Samariterhemmet, Uppsala (P+L)	C	84	—	1 424	24 617
Nås	W	12	—	232	4 547	*Tranås kuranstalt (privatavd.)...	F	90	—	1 719	28 487
Smedjebacken	W	31	4	1 212	11 095	Solhöjden, sjukhemmet, Berga ...	Hs	70	—	471	24 077
Svårdsjö	W	15	—	166	3 772	*Betaniasstiftelsens sjukhem,	—	—	—	—	—
Särna	W	18	3	364	4 371	Malmö	(M)	16	—	108	4 010
Älvdalen	W	19	3	447	5 265	*Sjukhemmet Sancta Elisabeth,	—	—	—	—	—
Hofors	X	23	—	701	6 816	Malmö	(M)	19	—	85	6 886
Ljusne	X	30	—	146	10 676	*Håkansons sjukh., Dr P., Eslöv	M	20	—	37	7 139
Sandviken	X	26	—	423	8 530	*Carlanderska sjukh., Göteborg ..	(O)	49	—	802	12 870
Kilforsen	Y	12	3	28	148	*Göteborgs priv. sjuk- o. förl.-hem	(O)	35	13	358	10 226
Gäddede	Z	16	—	176	3 182	*St Sigfridsgården, Göteborg	(O)	12	—	86	3 323
Ström, Strömsund	Z	* 80	6	649	25 229	*Backgårdens vilohem, Hedemora	W	15	—	46	4 945
Bjurholm	AC	14	—	257	4 504	*Sjukhemmet Sancta Elisabeth,	—	—	—	—	—
Bureå	AC	20	—	129	6 884	Gävle	(X)	12	—	19	4 635

Anstaltens namn, adress (och huvudman)	Läns- bokstav	Antal vård- platser den ¹¹ / ₁₂	Antal intagna under året	Antal vård dagar under året	Anstaltens namn, adress (och huvudman)	Läns- bokstav	Antal vård- platser den ¹¹ / ₁₂	Antal intagna under året	Antal vård dagar under året
F. Epidemivårdanstalter					(forts. F 2)				
<i>Epidemic hospitals and cottage hospitals</i>		¹¹ 8 488	¹² 32 577	¹³ 577 169	Byske	AC	—	—	—
Debiterade vård dagar för epidemilaga- fall ¹²		—	—	217 504	Nordmaling	AC	—	—	—
1. Epidemisjukhus (huvudman L, där ej annat anges) <i>Epidemic hospitals</i>		2 912	28 529	502 829	Skellefteå	AC	38	205	1 627
Debiterade vård dagar för epidemilaga- fall ¹²		—	—	180 531	Arjeplog	BD	—	—	—
Stockholm	A	513	5 269	100 442	Haparanda	BD	—	—	—
Sundbyberg	B	97	1 006	19 069	Kalix	BD	—	—	—
Uppsala	C	100	775	15 342	Kiruna (ing. i Kiruna las., tab. 11 A) .	BD	—	—	—
Eskilstuna	D	131	1 207	21 141	Luleå	BD	—	—	—
Norrköping (ing. i Norrk. las., tab 10 o. 11 A)	(E)	—	—	—	Överkalix	BD	—	—	—
Linköping	E	136	975	29 223	G. Anstalter för lungtuber- kulos Sanatoria and cottage hospitals for TB of the lungs		6 819	13 322	1 630 836
Jönköping	F	106	1 428	19 933	1. Sanatorier (A-anstalter) Sanatoria (huvudman L, där ej annat anges)		6 584	13 073	1 575 979
Växjö	G	64	898	14 770	Hessleby, Hessleby sanatorium Jub.- fond†	(F)	—	136	* 134
Kalmar	Hs	43	776	9 850	Österåsen, Österåsens sanatorium Jub.- fond†	(F)	—	128	* 230
Visby (stängt t. v. fr. o. m. ⁶ / ₁₁)	I	64	551	12 785	Söderby sjukhus, Uttran	(U)	A	448	1 080
Karlskrona	K	74	855	10 366	Uttran, läns-sanatoriet	B	B	232	519
Kristianstad	L	60	387	5 763	Visby sanatorium (ingår i Löwen- strömska las., tab. 11 A)	B	—	—	—
Malmö	(U)	236	2 736	43 040	Uppsala, centralsanatoriet (ingår i Akad. sjukhuset, tab. 11 A)	C	106	220	27 906
Hälsingborg	(U)	106	1 307	21 117	Löt, läns-sanatoriet, Malmby	D	78	420	59 360
Lund	M	90	1 191	19 743	Kolmårdssanatoriet (Norrk. stad. (U) landstinget	E	156	875	57 099
Göteborg	(U)	360	1 853	28 133	Eksjö sanatorium	F	* 229	875	57 099
Borås	P	83	678	10 346	Lugnet, läns-sanatoriet	G	108	194	26 937
Lidköping	R	54	487	7 106	Målilla sanatorium, Målilla kyrkby ..	(Hn Hs)	112 169	224	64 266
Arvika	S	48	751	9 684	Follingbo sanatorium, Visby	I	109	145	17 155
Karlstad	S	79	678	14 885	Fur, läns-sanatoriet, Saleboda	K	239	290	44 707
Örebro	T	110	1 200	24 852	Broby sanatorium	L	187	348	33 598
Västerås	U	96	1 068	16 287	Kungshults * , Hälsingborg ... (U)	(M)	* 68	132	17 878
Falun	W	48	389	9 238	Orupssanatoriet (Malmö stad. (U) landstinget	(M)	85	318	56 433
Gävle	(U + L)	61	800	14 045	Fagereds sanatorium, Lia	N	125	209	32 644
Sundsvall (ing. i Sundsvalls las., tab. 10 o. 11 A)	Y	—	—	—					
Östersund	Z	84	989	21 054					
Umeå	AC	69	275	4 965					
Boden (ing. i garnisonssjh. i Boden, tab. 10 o. 11 A)	BD	—	—	—					

2. Epidemisjukstugor (huvudman L) <i>Epidemic cottage hospitals</i>		578	4 048	74 340	Renströmska sjukhuset, Göteborg (U) (O) 233 917 60 693
Debiterade vård dagar för epidemilags- fall ¹²		—	—	36 973	Romanäs sanatorium (U) (O) 102 187 29 990
Norrälja	B	21	121	1 834	Rävlanda sanatorium (ingår i Sahlgren- ska sjukh. som kir. klin. tab. 11 A) (O) 98 136 25 361
Södertälje (se tab. 11 I)	B	—	—	—	Svenshögen, länssanatoriet (U) (O) 145 207 30 898
Nyköping	D	23	421	4 758	Kroppsfjälls sanatorium, Dals-Rostock (P) 119 253 23 882
Nässjö	F	—	—	—	Sjö-Gunnarsbo, länssanatoriet, Åsunden (P) 142 261 33 452
S. Unnaryd	F	—	—	—	Västeråsens sanatorium, Borås (P) 90 276 28 176
Vetlanda	F	—	—	—	Stora Ekebergs sanatorium, Axvall (R) 144 224 26 840
Värnamo	F	—	—	—	Arvika, centralsanatoriet (S) 219 362 46 063
Västervik	Hn	43	168	2 534	Garphytte sanatorium, Garphyttan (T) 160 273 39 652
Borgholm	Hs	—	—	—	Västerås, centralsanatoriet (U) 209 458 34 556
Hässelholm (se tab. 11 I)	L	—	—	—	Högbo, centralsanatoriet, Falun (W) 220 332 56 239
Simrishamn (se tab. 11 I)	L	—	—	—	Solbackens sanatorium, Hedemora (W) 102 310 25 989
Ängelholm	L	—	—	—	J. Selggrens san., Strömsbro (U) (X) 60 92 18 179
Hörby	M	9	12	179	Bollnäs, centralsanatoriet (X) 197 431 68 081
Landskrona	M	18	117	1 467	Sundsvall, länssanatoriet (Y) 207 375 61 293
Trelleborg (se tab. 11 I)	M	—	—	—	Örnsköldsvik, länssanatoriet (Y) 220 385 41 579
Ystad (se tab. 11 I)	M	—	—	—	Solliden, centralsanatoriet, Östersund (Z) 206 1 053 63 723
Halmstad	N	16 60	180	2 020	Hällnäs sanatorium (AC) 384 608 85 646
Mölnådal	O	—	—	—	Sandträsk, centralsanatoriet (BD) 389 695 80 797
Uddevalla	O	104	308	19 754	2. Tuberkulossjukstugor (B-anstalter) (huvudman L, där ej annat anges)
Alingsås	P	—	—	—	<i>TB cottage hospitals</i>
Bäckefors	P	—	—	—	235 249 54 857
Vänersborg	P	15 47	338	4 384	Hamra tuberkulossjukst., Tullinge (stängd ¹⁴ /)
Falköping	R	—	—	—	(U) A 37 6 1 160
Mariestad	R	10	166	2 028	Tjärnans sanatorium, Hedemora (U) A 71 63 16 108
Dalby	S	—	—	—	Vattholma tuberkulossjukstuga (C) 28 61 8 345
Filipstad	S	—	—	—	Blommenhofs, Nyköping (D) 24 46 6 016
Kristinehamn	S	—	—	—	Stratömta, Linghem (E) 30 34 4 441
Säffle	S	—	—	—	Strömstads tuberkulossjukhem (F) O 20 16 7 076
Torsby	S	—	—	—	Säffle bygdesanatorium (nedlagt ⁶ /) S — 4 3 854
Hällefors	T	13	195	3 603	Nylands tuberkulossjukhem (Y) 25 19 7 857
Karlskoga	T	—	—	—	
Borlänge	W	34	453	7 653	
Hedemora (se tab. 11 I)	W	—	—	—	
Lima	W	—	—	—	
Ludvika	W	36	555	5 740	H. Fristående förlossnings- anstalter Maternity hospitals
Mora	W	29	204	4 435	<i>and homes</i>
Särna	W	—	—	—	496 15 217 180 203
Bollnäs	X	40	482	10 480	1. Barnbördshus Maternity hospitals
Hudiksvall	X	51	123	1 844	322 11 015 99 072
Sollefteå (ing. i Sollefteå las., tab. 10 o. 11 A)	Y	—	—	—	Allmänna b.b., Stockholm (F) A 16 144 4 875 44 123
Örnsköldsvik (ing. i Örnsköldsviks las., tab. 10 o. 11 A)	Y	—	—	—	Södra b.b., » (U) A 16 133 4 683 41 469
					Motala b.b. (L) E 16 45 1 457 13 480

Anstaltens namn, adress (och huvudman)	Läns- bokstav	Antal vård- platser den ^{31/12}	Antal intagna under året	Antal vård dagar under året	Anstaltens namn, adress (och huvudman)	Läns- bokstav	Antal vård- platser den ^{31/12}	Antal intagna under året	Antal vård dagar under året
2. Förlösningshem och förlösningss- rum, statsbidragsberättigade, drivna av landsting eller primärkommun (huvudman L, där ej annat anges) Maternity homes, operated by county council (L) or local commune (K) ..		169	4 142	50 578	(forts. I 1)				
Nynäshamns förl.-hem	B	7	134	937	Eskilstuna sjukhem	D	69	73	26 478
Gustavsbergs förl.-rum	B	4	80	476	Flen, landstingets sjukhem	D	29	35	8 953
Hallstaviks »	B	4	97	718	Lövåsens sjukhem, Katrineholm	D	44	82	14 430
Västerhaninge »	B	3	92	578	Nyköpings sjukhem	D	69	37	25 075
Valdemarsviks förl.-hem	E	6	92	855	Strängnäs »	D	18	4	6 523
Boxholms förl.-rum (nedlagt ^{31/12}) ..	E	3	57	448	Sandbyhovs sjukh., Norrköping ^{17 18} (U)	(E)	136	385	49 804
Österbymo » (nedlagt ^{31/12}) ..	E	2	49	423	Finspångs lasarett, kron.-avd.	E	23	60	7 776
Markaryds förl.-hem	G	6	107	1 019	Mjölby sjukhem	E	37	44	13 157
Älgshults » (nedlagt ^{15/11}) ..	G	—	39	361	Motala » med annexavd.	E	78	116	29 694
Älmhults »	G	6	132	1 085	Söderköpings »	E	41	19	14 986
Hultsfreds förl.-rum	Hn	5	138	950	Vadstena lasarett, kron.-avd.	E	30	28	10 871
Virserums »	Hn	1	103	693	Huskvarna sjukhem	F	50	45	18 119
Nybro förl.-hem	Hs	6	90	583	Jönköpings »	F	70	108	24 338
Torsås »	Hs	5	102	738	Nobynäs vårdhem, Stjärneborg	F	50	43	16 940
Högsby förl.-rum	Hs	4	97	682	Nässjö »	F	48	106	11 642
Lötterps » (stängt ^{15/4} — ^{31/12})	Hs	2	10	61	Sävsjö »	F	40	45	14 425
Mörbylånga »	Hs	5	90	61	Sa Unnaryds », Unnaryd	F	14	15	5 096
Bunge », Färösund	I	3	78	704	Vetlanda »	F	50	28	18 209
Burgsviks »	I	4	69	652	Värnamo »	F	55	88	17 152
Ronneby förl.-hem	K	12	244	546	Ljungby sjukhem	G	69	80	19 517
Sölvesborgs » (nedlagt ^{30/4}) (K)	K	—	42	1 787	Växjö »	G	43	41	15 636
Olofströms förl.-rum	K	4	130	259	Gamleby »	Hn	27	65	9 660
Osby förl.-hem	L	7	158	909	Hjorteds »	Hn	40	74	14 595
Härleby », Gilleby	O	7	192	1 137	Hultsfreds »	Hn	79	50	28 542
Kinna »	P	10	236	1 529	Vimmerby »	Hn	22	54	8 015
Limmareds förl.-rum	P	2	41	1 712	Borgholms »	Hs	52	37	19 002
Surte »	P	5	109	334	Kalmar lasarett, kron.-avd.	Hs	16	31	4 117
Tidaholms förl.-hem	R	5	118	701	Mönsterås sjukhem	Hs	15	11	5 563
Vara »	R	7	248	1 085	Oskarshamns »	Hs	51	112	18 260
Hofors »	X	6	209	1 497	Söderåkra sjukstuga, kron.-avd.	Hs	24	42	7 886
Sandvikens »	X	12	361	2 982	Hemse sjukhem	I	39	29	13 741
					Mariahemmet, Visby	I	64	42	23 190
					Asarums sjukhem	K	18	3	6 430
					Karlskrona »	K	47	59	1 801
					Karlskrona » (las.)	K	53	63	18 636
					Ronneby »	K	14	18	5 296
					Sölvesborgs »	K	25	22	10 306
					Broby san., kron.-avd.	L	20	33	6 996

Gäddede förl.-rum	Z	2	43	299	Gyllebo sjukhem	L	30	15	10 647	
Hede »	Z	2	75	420	Hässelholms »	L	42	67	19 830	
Svenstaviks »	Z	2	64	448	Mansdala » , Ovesholm	L	68	94	24 952	
Vännäs förl.-hem	AC	10	216	1 513	Osby »	L	36	40	12 883	
3. Enskilt förlossningshem (huvud- man P) Private maternity home ..					Simrishamns »	L	30	62	8 345	
Röda Korsets förl.-hem, Rockneby ...	Hs	5	60	553	Vittskövle » , Vittskövleby	L	25	25	9 009	
					Astorps »	L	33	27	11 729	
					Örkellunga »	L	36	88	8 337	
					Bergalids vårdhem, Hälsingborg ^{17 18} (U)	(M)	145	184	48 225	
					Hälsingborgs epid.-sjukh., kron.-avd.	(U)				
I. Kronikeranstalter Homes <i>for chronically diseased</i>		12 052	(14 754)	(4 114 135)	Malmö sjukhem I	(U)	41	81	15 291	
					Malmö sjukhem II	(U)	217	390	72 788	
1. Kronikeranstalter drivna av lands- ting och städer utom landsting (huvudman L, där ej annat anges) <i>Operated by counties and county boroughs</i>		10 138	12 965	3 431 304	Romares stiftelse, Hälsingborg ¹⁸ ... (U)	(M)	395	359	144 444	
Blackebergs sjukhus, Bromma ... (U)	A	179	239	47 608	Anderslövs sjukhem ²⁰	(M)	25	16	8 664	
*Fristads ålderdomshem, Spånga ^{17 18}	(U)	A	19	18	4 782	M	26	7	5 784	
*Högalids vårdhem, Stockholm ^{17 18}	(U)	A	268	243	99 948	Billesholms »	M	22	12	7 821
*Rosenlunds » , Stockholm ^{17 18}	(U)	A	501	287	174 113	Höganäs »	M	27	14	9 469
*Sabbatsbergs » , Stockholm ^{17 18}	(U)	A	500	207	169 432	Hörby » I	M	40	17	14 329
Stigberget-Åsö sjukhus, Stockholm (U)	A	192	407	73 066	Hörby » II ²⁰	M	22	18	7 43	
Stureby vårdh., sjukavd., Enske ^{17 18}	(U)	A	593	538	Landskrona » ²⁰	M	26	—	2 391	
*Södermannag. 2, vårdh., Sthlm ^{17 18} (U)	A	93	40	33 358	Lunds »	M	75	41	26 506	
Djursholms sjukhem	B	12	25	4 029	Sjöbo » ²⁰	M	20	—	6 367	
Lidingö »	B	75	104	26 668	Skurups »	M	26	9	9 388	
Lövstälunds » , Södertälje	B	17	11	6 313	Svedala » ²⁰	M	18	4	4 063	
Norrtälje »	B	40	63	14 240	Teckomatorps »	M	27	19	9 716	
Svartsjö » ¹⁸	B	19	10	6 790	Trelleborgs »	M	34	34	11 909	
Södertälje »	B	50	42	17 624	Ystads »	M	40	27	13 570	
Upplands-Väsby »	B	30	57	9 782	Fagereds san., kron.-avd., Lia	N	20	24	834	
Vaxholms »	B	38	51	11 060	Falkenbergs sjukhem	N	51	109	17 146	
Västerhaninge »	B	34	30	12 287	Kungsbacka »	N	40	70	14 398	
Enköpings »	C	64	175	23 048	Laholms »	N	36	33	13 028	
Tierps sjukstuga, kron.-avd.	C	12	71	4 284	Varbergs »	N	50	63	18 059	
Upplandsbodarnas sjukhem	C	38	20	13 342	Vasa sjukhus, Göteborg	(U)	856	1 874	289 162	
Tunåsens » , Uppsala .	C	128	57	20 141	Svenshögens san., kron.-avd.	O	85	222	27 677	
Älvkarleö »	C	22	19	7 260	Alingsås vårdhem	P	28	28	10 043	
Östra pav. (ep.-sjh.), Uppsala	C	56	51	20 168	Bolltorps » , Alingsås	P	40	21	14 521	
					Borås »	P	29	10	10 202	
					Dalbobergens » , Vänersborg	P	18 37	229	13 639	
					Dannebackens » , Trollhättan	P	21	40	7 563	
					Fritsla »	P	31	25	10 938	
					Högsåters »	P	18	40	6 077	
					Kartens » , Vargön	P	36	50	12 562	
					Limmareds »	P	27	11	154	
					Melleruds »	P	26	21	10 047	
					Skene »	P	26	21	9 350	
					Trollhättans »	P	18 40	65	13 326	
					Ulricehamns »	P	18 35	49	12 206	

Anstaltens namn, adress (och huvudman)	Läns- bokstav	Antal vård- platser den ³¹ / ₁₂	Antal intagna under året	Antal vård dagar under året	Anstaltens namn, adress (och huvudman)	Läns- bokstav	Antal vård- platser den ³¹ / ₁₂	Antal intagna under året	Antal vård dagar under året
Falköpings vårdhem	R	29	23	11 346	(forts. I 1)	F	12	10	3 798
Haga sjukhem, Tidaholm	R	32	19	12 014	Vilan, Skillingaryd	G	4	—	1 457
Lidköpings vårdhem	R	18	3	7 674	Hovmantorps ålderdomshem	G	8	5	2 428
Mariestads »	R	19	19	7 648	Tallbacka, Markaryd	Hs	7	3	2 547
Sjöröds » , Hjo	R	41	10	14 203	Gammelgården, Nybro	Hs	8	10	2 870
St. Ekebergs san., kron.-avd., Axvall	R	125	152	43 768	Högsby ålderdomshem	Hs	22	25	7 821
Arvika sjukhem	S	19	7	6 738	Kalmar sjukhem	Hs	17	9	5 893
Arvika nya »	S	¹⁵ 52	73	17 272	Solgården, Päråd	I	26	18	9 748
Dalby sjukhem, Värmlands-Dalby ...	S	9	14	3 181	*Fristad, Visby	K	15	6	5 355
Ekshärads sjukhem	S	11	53	3 932	Bräkne-Hoby ålderdomshem	K	5	5	1 825
Filipstads »	S	47	86	14 677	*Ramdala »	K	16	18	5 747
Karlstads »	S	75	133	26 528	Ronneby landskommuns ålderdomsh.	K	5	1	1 830
Klaraborgs » , Karlstad	S	68	69	23 406	*Ågård, Johannishus	M	22	36	8 017
Kristinehamns »	S	58	87	20 788	Landskrona sjukhem	M	50	73	16 347
Sunne »	S	15	22	5 237	Mårtenslunds » , Lund	M	16	53	8 635
Säffle »	S	22	41	7 848	Ystad »	N	7	11	2 462
Torsby »	S	19	33	6 568	Hemgården, Eldsberga	N	27	30	9 810
Torsby las., kron.-avd.	S	16	48	5 405	S:t Laurentiihemmet, Falkenberg ...	N	49	43	17 883
Uddeholms sjukhem	S	22	56	6 816	S:t Olofshemmet, Halmstad	N	30	51	10 721
Askersunds »	T	28	24	10 156	*Östergården, Varberg	O	6	—	2 190
Fellingsbro »	T	18	36	2 191	*Brastads ålderdomshem	O	3	—	1 095
Hallsbergs »	T	30	35	9 666	*Bro » , Brodalen ...	O	11	14	3 903
Kopparbergs »	T	60	39	20 875	*Jonsereds »	O	16	10	5 885
Lindesbergs »	T	20	19	7 122	*Krokstads » , Hedekas ...	O	10	10	3 660
Norra sjukhemmet, Örebro	T	³¹ 160	130	56 926	Kungälv »	O	¹⁵ 23	96	6 475
Västra » , »	T	120	121	42 968	Lilldals sjukstuga, Källekärr	O	—	—	—
Sala sjukhem	U	54	251	19 133	Råda m. fl. ålderdomshem, Mölnlycke	O	14	12	5 315
Västerås »	U	179	304	64 367	(nedl. ²⁵ / ₄)	O	10	3	3 660
Elfgårdens » , Djurås	W	20	22	6 616	*Sotenäs kron.-hem, Tosseno	O	10	9	3 660
Hedemora »	W	22	33	7 347	Tanums ålderdomshem, Orrekläpp ...	P	1	—	366
Hovgårdens » , Stora Tuna	W	21	20	7 634	Alingsås »	P	6	—	2 196
Krylbo »	W	22	9	7 995	*Kullings-Skövde sjukhem, Vårgårda.	R	4	1	1 380
Leksands »	W	22	22	7 818	Örby ålderdomshem, Kinna	R	12	16	4 388
Lima »	W	10	14	3 614	Fägre »	R	19	18	6 399
Malunga »	W	30	28	10 428	Vilan, Skara	R	14	12	4 815
Svårdsjö »	W	10	6	3 604	Skövde ålderdomshem	R	18	15	6 666
Särna »	W	10	6	3 536	Tidaholms »	S	10	15	3 717
Södra Dalarnas sjukhem, Hedemora ..	W	30	24	10 720	*Backa vårdhem, Molkom				

Västerdalarnas sjukhem, Vansbro	W	22	26	7 788	*Eda ålderdomshem, Charlottenberg..	S	11	13	4 288		
Älvdalens »	W	22	19	7 879	*Filipstads »	S	8	2	1 362		
Södertulls sjukhus, Gävle ¹⁷(U)	(X)	44	80	15 169	*Fogdhyttans ålderdomsh., Filipstad ..	S	8	38	2 400		
Bergsjö sjukhem	X	30	25	10 897	*Kroppa » , Nykroppa..	S	15	16	5 413		
Näs sjukhem, Storsvik (stängt ^{27/2}) ...	X	38	—	1 182	*Stagnellska hemmet, Karlstad	S	31	61	9 928		
Sandvikens sjukhem	X	24	26	8 454	*Norra Råda vårdhem, Myra	S	12	17	3 648		
Sjukhemmen, Ljusdal	X	81	115	29 209	*Degerfors ålderdomshem	T	21	20	6 523		
Sävsåås vårdhem, Bollnäs	X	35	32	12 310	Ljusnarsbergs vårdhem, Rällså	T	17	23	5 496		
Söderhamns »	X	40	80	12 060	Ö. Bohrs » , Vedeväg	T	11	15	4 071		
Valbo sjukhem, Hagaström	X	21	22	7 282	Rättviks ålderdomshem	W	14	5	3 428		
Forse » , Österforse	Y	39	27	13 742	Färila vårdhem	X	5	4	1 784		
Frånö »	Y	55	38	20 034	Hanebo, Kilafors	X	10	5	2 921		
Frånsta »	Y	22	21	7 643	Hedesunda ålderdomshem	X	4	4	1 464		
Hammars » , Nyland	Y	40	24	14 653	Hille » , Hilleby ...	X	9	1	3 294		
Husums »	Y	23	10	8 352	Hudiksvalls »	X	15	6	5 458		
Själlevads » , Översjö	Y	36	40	1 018	Ljusdals »	X	11	24	2 881		
Sundsvalls »	Y	59	55	21 480	Söderala » , Kinstaby..	X	20	21	7 748		
Utanede » , Edsle	Y	20	15	7 233	*Söderhamns »	X	40	80	12 060		
Kvarnsveds » , Frösön	Z	20	12	7 053	Ångsbackens » , Sandviken..	X	26	47	9 490		
Jörns »	AC	¹⁵ 36	213	11 631	*Österfärnebo »	X	4	2	1 437		
Löfvångers »	AC	¹⁵ 36	94	10 860	*Birstahemmet, Sundsbruk ¹⁸	Y	31	30	10 848		
Bodens »	BD	53	54	18 506	*Nätra ålderdomshem, Bjästa ¹⁸	Y	30	12	9 740		
Kiruna vårdhem (ing. i Kiruna las., tab. II A)	BD				Östersunds »	Z	11	5	3 668		
Råneå	BD	20	23	6 771	*Sunnanå » , Skellefteå	AC	14	29	5 041		
Älvsbyns sjuk- o. förlossningshem	BD	¹⁵ 52	176	16 856							
3. Enskilda sjukhem för kronikervård.											
<i>Private and funds</i>							706	324	252 453		
*Ersta sjukhem, Diakonissanstalt,											
Stockholm							(P)	A	15	2	5 497
Stockholms sjukhem							(P)	A	135	46	49 175
Flen, Stift. Södermanl. läns sjukh. (F)							D	32	5	11 668	
*Lennings sjukhem, Norrköping ... (P)							(E)	78	19	29 083	
Vallahemmet, Linköping							(P)	E	35	20	12 755
Berghens sjuk- och vilohem, Gränna							(P)	F	18	16	4 745
Kjellbergs minne, Jönköping							(P)	F	18	5	6 335
*Hemmets sjukhem, Kalmar							(P)	HS	18	13	6 066
*Gotlands » , Visby							(P)	I	26	12	8 273
*Privata sjukhemmet, Osby							(P)	L	12	12	4 121
*Kjellstorps sjukhem, Hålsingborg. (P)							(M)	14	1	4 957	
Ribbings » , Lund							(F)	M	89	96	32 420
Göteborgs »							(F)	(O)	96	31	34 795
*Örgryte priv. sjukh., Gbg							(P)	(O)	13	5	4 224
Ulrichehamn, För. Älvsh. läns sjukh. (F)							P	37	24	13 426	
Skövde, Stift. Skarab. läns sjukh. (F)							R	40	21	14 207	
*Fristads sjukhem, Härnösand (P)							Y	30	12	10 706	

2. Kronikanstalter drivna av primärkommuner inom landsting (lyder i regel under socialvårdsmyndighet) (huvudman K, där ej annat anges) Operated by local communes.....									
		1 208	(1 465)	(430 378)					
*Artursbergs sjukhem, Södertälje ¹⁸ ...	B	40	33	14 093					
Knivstaorts ålderdomshem, Knivsta ¹⁸ ...	B	11	11	4 154					
Lidingö » ¹⁸	B	23	34	7 804					
*Nynäshamns » ¹⁸	B	11	58	12 563					
*Solna » ¹⁸	B	30	39	10 324					
*Sundbybergs » ¹⁸	B	15	16	5 432					
Lena sjuk- o. ålderdomsh., Vattholma	C	4	1	1 461					
Uppsala ålderdoms- o. sjukhem	C	30	29	10 332					
Strängnäs ålderdomshem	D	6	..	2 196					
Finspångs »	E	15	8	6 360					
Hjälmsäter, Linköping	E	82	97	29 424					
Kolmårdens vårdhem	E	6	5	2 061					
Hösto, Långaryd	F	12	5	4 392					
Nässjö ålderdomshem	F	12	11	4 427					

Noter till tabellen & sid. 143.

Tab. 12. Vårdplatser, intagningar och vård dagar i olika vårdformer åren 1920—1956

År Year	Lasarettsvård <i>General hospitals etc.</i>			Anstalter och avdel- ningar för förloss- ningsvård ¹ <i>Maternity hosp. and wards</i>	Anstalter o. avdel- ningar för epidemi- vård <i>Hospitals for epidemic diseases</i>	Anstalter och avdel- ningar för lungtu- berkulos <i>Sanatoria</i>	Hem och avdelning- ar för kroniker- vård <i>Homes for chronically diseased</i>	Enskilda sjukhem (exkl. bb) <i>Private hospitals</i>
	Lasarett ¹ <i>General hospitals</i>	Sjuk- stugor ¹ <i>Cottage hospitals</i>	Övriga anstalter ² <i>Hosp. type establish- ments</i>					
Vårdplatser <i>Beds</i>								
1 1920	11 253	1 279	1 578	599	6 327	5 162	..	..
2 1930	15 800	1 562	3 471	1 228	6 753	7 414	3 902	1 974
3 1940	19 909	1 641	4 122	2 674	6 779	9 286	5 332	1 737
4 1950	26 112	1 449	2 882	4 003	5 131	8 546	9 175	1 336
5 1955	28 968	1 662	2 677	3 685	3 888	7 368	12 926	1 216
6 1956	29 937	1 662	2 563	3 687	3 731	7 090	13 758	1 239
Antal intagningar <i>Admissions</i>								
7 1920	144 832	15 846	8 198	23 100	33 203	11 649	..	..
8 1930	223 451	25 275	18 443	31 954	21 765	15 322	12 355	6 487
9 1940	322 273	34 231	26 691	78 035	32 393	19 257	14 519	5 688
10 1950	540 493	35 487	27 777	129 849	56 204	15 626	13 295	13 589
11 1955	629 480	37 132	28 022	117 483	33 959	15 208	18 231	13 123
12 1956	650 720	37 006	26 581	114 327	35 154	15 253	18 287	13 105
Vård dagar <i>Bed-days</i>								
13 1920	3 729 203	365 066	507 261	218 096	810 876	1 714 754	..	..
14 1930	5 526 395	528 634	576 163	387 470	1 010 372	2 546 122	1 219 448	617 617
15 1940	6 448 320	604 585	1 029 437	807 145	1 135 015	3 053 686	1 746 578	599 985
16 1950	8 099 234	503 531	858 510	1 085 594	780 574	2 419 580	3 053 944	395 715
17 1955	9 001 894	537 620	775 254	958 401	597 456	1 904 086	4 377 707	374 909
18 1956	9 283 963	547 999	741 639	912 131	608 860	1 717 616	4 669 109	380 852
Per 10 000 av folkmängden <i>Per 10 000 population</i>								
Vårdplatser <i>Beds</i>								
19 1920	19,1	2,2	2,7	1,0	10,7	8,7	..	..
20 1930	25,7	2,5	5,7	2,0	11,0	12,1	6,3	3,2
21 1940	31,2	2,6	6,5	4,2	10,6	14,6	8,4	2,7
22 1950	37,0	2,1	4,1	5,7	7,3	12,1	13,0	1,9
23 1955	39,7	2,3	3,7	5,1	5,3	10,1	17,7	1,7
24 1956	40,8	2,3	3,5	5,0	5,1	9,6	18,7	1,7
Antal intagningar <i>Admissions</i>								
25 1920	245,3	26,8	13,9	39,1	56,2	19,7	..	..
26 1930	363,8	41,2	30,0	52,0	35,4	25,0	20,1	10,6
27 1940	505,8	53,7	41,9	122,5	50,9	30,2	22,8	8,9
28 1950	767,0	50,3	39,4	184,3	79,7	22,2	18,9	19,3
29 1955	863,5	50,9	38,4	161,2	46,6	20,9	25,0	18,0
30 1956	886,4	50,4	36,2	155,7	47,9	20,8	24,9	17,9
Vård dagar <i>Bed-days</i>								
31 1920	6 315,9	618,3	859,1	369,3	1 373,3	2 904,2	..	..
32 1930	8 997,5	860,7	938,0	630,8	1 645,0	4 145,3	1 985,4	1 005,5
33 1940	10 120,7	948,9	1 615,7	1 266,8	1 781,4	4 792,8	2 741,3	941,7
34 1950	11 493,3	714,5	1 218,3	1 540,5	1 107,7	3 433,5	4 333,7	561,6
35 1955	12 348,2	737,5	1 063,4	1 314,7	819,5	2 611,9	6 005,0	514,3
36 1956	12 646,5	746,5	1 010,2	1 242,5	829,4	2 339,7	6 360,2	518,8
Medelvårdstid <i>Mean bed-days</i>								
37 1920	25,7	23,0	61,9	9,4	24,4	147,2	..	..
38 1930	24,7	20,9	31,2	12,1	46,4	166,2	98,7	95,2
39 1940	20,0	17,7	38,6	10,3	35,0	158,6	120,3	105,5
40 1950	15,0	14,2	30,9	8,4	13,9	154,8	229,7	29,1
41 1955	14,3	14,5	27,7	8,2	17,6	125,2	240,1	28,6
42 1956	14,3	14,8	27,9	8,0	17,3	112,6	255,3	29,1

¹ Exkl. b.b.-avd., lungtbavd., epidemivård., kronikeravd. — ² Barnsjukhus, garnissonssjukhus, vanförear-
³ Inkl. Källshagens avd. för psykiskt efterblivna. — ⁴ Fram till och med 1950 har ett antal gynekologi-
— ⁵ Avser endast landstingens vårdhem.

Beds, admissions and bed-days according to type of care

Anstalter för kroppssjukvård, summa <i>Hospitals for somatic diseases, total</i>	Statens o. storstädernas sinnessjukhus ^a <i>Mental hosp. of the State and the three largest cities</i>	Övriga kommunala o. enskilda sinnessjukhus <i>Small mental hospitals</i>	Vårdhem för sinnessjuka <i>Homes for mentally diseased</i>	Anstalter för psykopatiska och nervösa barn <i>Schools for psychopathic and nervous children</i>	Anstalter för sinnessjuka, summa <i>Hospitals for mental diseases, total</i>	Anstalter för psykiskt efterblivna och epileptiker <i>Institutions for deficiency and epilepsy</i>	Hela den slutna sjukvården <i>All hospitals</i>	
..	11 933	..	..	—	..	..	..	1
42 104	14 067	1 539	..	—	..	..	..	2
51 480	20 252	1 613	2 278	123	24 266	..	..	3
58 634	22 733	1 289	3 995	211	28 228	12 370	99 232	4
62 390	23 692	833	5 082	172	29 779	12 939	105 108	5
63 667	24 343	801	5 552	170	30 866	12 954	107 487	6
..	* 4 039	..	..	—	..	..	..	7
355 052	* 5 652	1 215	..	—	..	..	..	8
533 087	* 6 384	728	* (892)	63	(8 067)	..	..	9
832 320	* 13 838	860	* (1 221)	99	(16 018)	1 622	(849 960)	10
892 638	18 046	723	3 110	126	22 005	2 141	916 784	11
910 433	20 288	706	3 234	75	24 303	1 733	936 469	12
..	* 4 465 559	..	..	—	..	..	..	13
12 412 221	* 6 009 134	..	..	—	..	..	..	14
15 424 751	* 8 686 233	621 107	* (491 910)	43 958	(9 843 208)	..	..	15
17 196 682	* 9 494 006	463 486	* (1 155 484)	69 006	(11 181 982)	..	..	16
18 527 327	9 838 334	294 403	1 747 436	46 372	11 926 545	4 406 869	34 860 741	17
18 862 169	9 906 906	288 006	1 853 790	47 055	12 095 757	4 447 824	35 405 750	18
..	20,2	..	..	—	..	..	..	19
68,5	22,9	2,5	..	—	..	..	..	20
80,8	31,8	2,5	3,6	0,2	38,1	..	..	21
83,2	32,2	1,8	5,7	0,3	40,0	17,6	140,8	22
85,6	32,5	1,1	7,0	0,2	40,8	17,8	144,2	23
86,7	33,1	1,1	7,6	0,2	42,0	17,7	146,4	24
..	6,8	..	..	—	..	..	..	25
578,1	9,2	2,0	..	—	..	..	..	26
836,7	10,0	1,2	1,4	0,1	12,7	..	..	27
1 181,1	19,6	1,2	1,7	0,2	22,7	2,3	1 206,1	28
1 224,5	24,7	1,0	4,3	0,2	30,2	2,9	1 257,6	29
1 240,2	27,6	1,0	4,4	0,1	33,1	2,4	1 275,7	30
..	7 563,0	..	..	—	..	..	..	31
20 208,2	9 783,4	..	..	—	..	..	..	32
24 209,3	13 633,1	974,8	772,1	69,0	15 449,0	..	..	33
24 403,1	13 472,6	657,7	1 639,7	97,9	15 867,9	..	..	34
25 414,5	13 495,5	403,9	2 397,0	63,6	16 360,0	6 045,0	47 819,5	35
25 693,8	13 495,1	392,3	2 525,2	64,1	16 476,7	6 058,8	48 229,3	36
..	.	.	.	.	.	.	.	37
35,0	.	.	.	.	.	.	.	38
28,9	.	.	.	.	.	.	.	39
20,7	.	.	.	.	.	.	.	40
20,8	.	.	.	.	.	.	.	41
20,7	.	.	.	.	.	.	.	42

stalters sjukavdelningar, anstalter för led-, ben- o. körteltbe, pensionsstyrelsens fristående anstalter. — platser (270 år 1950) inräknats i förlösningssvården. För senare år ingår alla gynekologiplatser i lasarettssvården.

Tab. 13. Vissa epidemiska sjukdomar 1875—1956. Sjukdomar och nummer enligt internationell statistisk klassifikation (6:e revisionen)

Epidemic diseases 1875—1956. Numbering according to the international statistical classification (6th revision)

Anmärkning. Materialet till denna tabell utgöres av förste provinsläkarnas och med dessa jämställda stadsläkares rapporter.

Vid bedömningen av siffrorna måste hänsyn tagas till att de diagnostiska metoderna undergått betydande förändringar under tiden från 1875. Med bakteriologins utveckling har allt större möjligheter öppnats för en specifik diagnos, som vid t. ex. tyfus-paratyfus kommit att omfatta ett mycket stort antal bakteriearter, flertalet framkallande en annan sjukdomsbild (akuta *Salmonella*-gastro-enteriter) än den, som var karaktäristisk för sjukdomen

under periodens tidigare skede. Den väsentliga effekten av diagnostikens utveckling torde på denna punkt ha blivit en ökning av antalet rapporterade fall. För barnförlämnning infördes anmälningsplikt först år 1905. Siffrorna för denna sjukdom påverkas av att fall utan förlämnningar till en början anmälades i mindre omfattning än senare.

I difteri har sedan 1894 även strypsjuka inkluderats i de till medicinalstyrelsen inkomna rapporterna. Före nämnda år redovisades strypsjuka särskilt. För att uppnå bättre jämförbarhet har denna sjukdom tillagts difterin även för perioden 1875—1893.

År <i>Year</i>	Scharlakansfeber <i>Scarlatina</i>	Difteri <i>Diphtheria</i>	Barnförlämnning <i>Polio</i>	Salmonella-infektioner <i>Salmonella infections</i>	Dysenterier <i>Bacillary dysentery</i>	Meningokockmeningit <i>Meningococcal meningitis</i>	År	Scharlakansfeber	Difteri	Barnförlämnning	Salmonella-infektioner	Dysenterier	Meningokockmeningit
	050 ¹	055	080	040—042	045	057.0							
1875	4 117	2 733	..	7 153	812	37	1914	10 204	12 030	325	1 940	60	70
1876	9 684	4 043	..	5 995	405	39	1915	13 086	11 471	214	1 301	68	910
1877	16 682	4 116	..	5 002	443	30	1916	10 482	12 385	207	1 495	179	557
1878	15 655	5 492	..	8 282	587	47	1917	9 490	14 674	99	1 836	576	224
1879	10 060	5 801	..	5 178	245	27	1918	7 769	27 645	122	2 941	89	118
1880	8 461	7 258	..	6 271	1 014	21	1919	9 310	40 514	820	3 827	53	116
1881	6 195	7 732	..	4 398	814	32	1920	9 750	26 448	181	1 266	71	102
1882	6 066	8 020	..	6 288	4 211	40	1921	9 264	15 133	141	1 123	125	120
1883	13 661	8 581	..	5 898	512	400	1922	10 718	6 610	112	896	63	79
1884	14 327	6 901	..	6 304	357	83	1923	10 829	4 840	309	808	37	85
1885	14 443	5 386	..	4 510	179	77	1924	10 882	4 240	656	1 401	82	115
1886	12 900	5 025	..	6 045	694	94	1925	10 613	3 820	517	1 458	108	136
1887	9 698	6 284	..	4 698	254	112	1926	8 513	3 561	341	816	59	147
1888	6 084	4 798	..	3 786	139	117	1927	5 289	3 776	375	417	77	127
1889	6 991	4 878	..	6 866	226	196	1928	6 017	2 820	482	440	60	131
1890	12 975	6 848	..	4 263	175	605	1929	8 533	2 630	950	456	97	112
1891	8 994	5 853	..	4 010	697	237	1930	8 046	4 178	304	541	128	67
1892	9 628	6 776	..	4 194	236	102	1931	5 922	2 576	98	337	626	62
1893	12 046	10 086	..	3 949	739	111	1932	5 241	1 933	777	597	1 385	58
1894	9 818	10 196	..	3 826	327	122	1933	7 425	1 708	506	294	1 437	56
1895	7 345	8 675	..	3 547	330	96	1934	10 912	935	1 173	382	1 537	48
1896	7 586	8 061	..	3 438	692	165	1935	8 081	916	1 049	429	776	45
1897	6 487	8 837	..	2 751	518	118	1936	7 567	781	*3 112	511	464	51
1898	5 745	11 219	..	2 351	332	89	1937	14 572	299	*1 888	545	328	51
1899	9 159	20 446	..	2 698	957	283	1938	26 113	107	*1 450	447	522	53
1900	9 428	21 004	..	2 200	865	255	1939	40 505	181	*615	479	228	31
1901	11 147	21 435	..	3 573	873	167	1940	24 373	290	*450	456	166	32
1902	9 180	14 993	..	1 440	277	99	1941	12 953	280	*720	643	652	104
1903	7 081	13 933	..	1 550	292	91	1942	20 684	1 284	*750	270	1 458	110
1904	8 312	14 994	..	1 717	395	102	1943	29 812	2 457	*2 198	444	1 669	77
1905	11 473	18 996	1 199	2 313	303	113	1944	29 537	3 868	*2 716	258	1 786	118
1906	8 122	15 298	429	1 823	225	82	1945	15 931	2 620	*2 446	359	661	90
1907	4 918	11 460	467	1 732	112	81	1946	12 087	932	*558	677	480	130
1908	5 750	8 856	316	1 916	321	66	1947	11 111	357	*1 481	1 206	442	86
1909	7 617	9 602	172	1 130	94	52	1948	7 744	206	818	362	123	67
1910	9 614	10 460	186	1 866	136	611	1949	23 960	73	2 560	212	168	60
1911	12 000	12 027	3 646	1 916	113	40	1950	34 527	71	1 704	391	180	45
1912	9 043	10 294	4 112	1 214	57	68	1951	13 661	30	551	160	102	46
1913	10 228	11 927	1 220	1 513	72	127	1952	7 816	30	492	147	94	30
							1953	5 413	13	5 090	8 770	432	30
							1954	5 545	1	1 009	812	128	51
							1955	7 581	4	486	703	484	65
							1956	9 027	—	549	481	67	72

¹ Även puerperal scarlatina (stat. klass. 681). — * Inkl. fall utan förlämnning, vilka enligt de osäkra uppgifter, som finnes för vart och ett av åren 1936—1947 utgjorde respektive 517, 246, 163, 70, 56, 170, 121, 258, 265, 610, 133 och 416. För åren efter 1947 hänvisas till tab. 14. För åren före 1936 är antalet okänt.

Tab. 14. Insjuknade i vissa infektionssjukdomar med individuell anmälningsplikt åren 1946—1956

Cases (as a rule only clinical) of notifiable infectious diseases reported during 1946—1956

År, månad Year, month	Schar- lakans- feber <i>Scarlet fever</i>	Dif- teri (kli- niska fall) <i>Diph- theria</i>	Barn- förlamning <i>Acute polio</i>		Salmo- nella- infekt. utom tyfoidf. (klin.) <i>Salmo- nella inf. excl. typhoid fever</i>	Tyfoid- feber (nerv- feber) (kli- niska fall) <i>Ty- phoid fever</i>	Dysen- teri (röd- sot) <i>Bacil- lary dysen- tery</i>	In- hemsk sömn- sjuka <i>Acute infec- tious en- ceph- alitis</i>	Meningo- kokk- meningit (epid. hjärnf.) <i>Meningo- coccal meningi- tis</i>	Undu- lant- feber <i>Bru- cel- losis</i>	Weils sjuk- dom <i>Weil's disease</i>	Infek- tiös hepatit (hepa- titis epid.) <i>Infecti- ous hepa- titis</i>
			med för- lam- ning para- lytic	utan för- lam- ning non- para- lytic								
Säsongfördelning år 1956:												
Januari	1 145	—	14	6	8	1	2	1	6	—	1	673
Februari	862	—	9	2	14	1	3	1	6	—	—	262
Mars	737	—	3	4	30	—	2	—	2	1	—	219
April	584	—	4	1	70	5	3	1	7	—	—	138
Maj	461	—	2	—	20	1	1	—	12	—	—	121
Juni	383	—	3	12	52	3	—	—	4	—	—	90
Juli	290	—	14	22	41	—	7	—	3	—	—	85
Augusti	333	—	24	30	51	3	18	—	4	—	—	106
September	624	—	45	76	81	—	12	—	10	2	—	100
Oktober	1 057	—	65	98	25	4	3	—	5	—	—	86
November	1 498	—	42	32	13	3	4	—	3	—	—	81
December	1 053	—	23	18	51	4	12	—	10	—	—	90
Summa 1956 Total ¹	9 027	—	248	301	* 456	* 25	67	3	72	3	1	2 051
” 1955 ¹	7 581	4	325	161	685	18	484	—	65	3	5	1 038
” 1954 ¹	5 545	1	554	455	800	12	128	1	51	—	—	1 101
” 1953 ¹	5 413	13	3 029	2 061	8 760	10	432	1	30	9	1	1 087
” 1952 ¹	7 816	30	363	129	129	18	94	2	30	6	—	1 200
” 1951 ¹	13 661	30	339	212	140	20	102	5	46	7	3	1 221
” 1950	34 527	71	1 164	540	* 360	* 31	180	5	45	17	—	2 522
” 1949	23 960	73	1 843	717	* 165	* 47	168	5	60	17	3	6 313
” 1948	7 744	206	636	182	* 306	* 56	123	5	67	25	5	11 667
” 1947	11 111	357	1 481	—	* 1 061	* 145	442	16	86	32	11	8 648
” 1946	12 087	932	558	—	* 623	* 54	480	27	130	45	10	7 122
Medeltal per år Average 1947—1956	12 639	79	1 474	—	1 286	38	222	4	55	12	3	3 685
Därav under:												
Januari	1 152	11	43	—	23	2	15	1	5	1	0	411
Februari	1 002	9	19	—	22	1	27	0	6	1	0	354
Mars	919	10	15	—	23	2	20	0	4	1	0	355
April	774	9	11	—	25	2	15	0	4	1	0	303
Maj	732	6	12	—	36	1	5	0	4	1	1	282
Juni	658	4	19	—	257	2	12	0	4	1	—	234
Juli	468	3	68	—	548	8	7	0	3	1	0	217
Augusti	585	6	237	—	137	5	23	1	4	1	—	262
September	1 130	3	370	—	107	5	23	1	5	1	1	318
Oktober	1 869	5	379	—	49	4	30	0	7	1	—	327
November	1 871	6	209	—	35	3	32	1	4	1	1	324
December	1 479	7	92	—	24	3	13	0	5	1	0	298

¹ Se texten kap. 4 angående materialet — * För salmonellainfektioner tillkommer uppgifter om bacillbärare med 11 för tyfoidfeber och 120 för andra salmonellainfektioner. — * Inkl. bacillbärare (se texten).

Tab. 15. Insjuknade i vissa epidemiska sjukdomar med individuell anmälningsplikt, länsvis år 1956 (kliniska fall)
Cases of notifiable epidemic diseases (clinical cases) reported during the year in each county (county borough)

Län, vissa städer <i>Counties, county boroughs</i>	Schar- lakans- feber <i>Scarlet fever</i>	Difteri (kli- niska fall) <i>Diph- theria</i>	Barn- förlämning <i>Acute polio</i>		Salmo- nella- infekt. utom tyfus <i>Salmo- nella inf. excl. typhoid fever</i>	Tyf- oid- feber <i>Ty- phoid fever</i>	Dysen- teri (rödsot) <i>Bacil- lary dysen- tery</i>	In- hemsk sömn- sjuka <i>Acute infect- ious encepha- litis</i>	Meningo- kockme- ningit (epid. hjärn- feber) <i>Meningo- coccal mening.</i>	Me- ningo- ence- falit <i>Viral men- enceph.</i>	Un- du- lant- feber <i>Bru- cel- losis</i>	Weils sjuk- dom <i>Weil's dis- ease</i>	In- fektios hepatit (hepat. epid.) <i>In- fectious hepatitis</i>	Övriga epide- miska sjuk- domar <i>Other notifi- able inf. diseases</i>	Summa <i>Total</i>
	050	055	med för- lämning <i>paralytic</i>	utan för- lämning <i>non paralytic</i>	080.0 —080.1	080.2	040	045	082.2	057.0	096.9	044	072.0	092	
Stockholms stad	1 065	—	34	9	75	—	41	—	3	69	—	—	474	¹ 6	1 776
Stockholms län	573	—	8	3	35	2	10	—	9	38	—	—	206	—	884
Uppsala "	77	—	5	2	42	1	—	—	4	2	—	—	68	—	201
Södermanlands "	170	—	2	—	9	—	—	—	1	65	—	—	61	—	308
Norrköpings stad	207	—	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—	15	—	125
Östergötlands län i övr.	185	—	9	—	24	—	2	3	1	33	—	—	27	² 2	386
Jönköpings län	354	—	1	2	5	2	—	—	3	46	—	—	48	—	461
Kronobergs "	132	—	21	3	19	—	—	—	2	4	—	—	46	² 2	229
Kalmar läns n:a	62	—	6	3	1	—	—	—	—	—	—	—	24	—	96
" " s:a	164	—	48	153	3	—	—	—	1	36	—	—	86	—	491
Gotlands län	132	—	5	31	15	—	1	—	1	1	—	—	12	—	198
Blekinge "	132	—	3	—	2	2	—	—	6	68	—	—	13	¹ 1	227
Kristianstads "	252	—	17	4	7	1	—	—	8	11	1	—	14	—	315
Malmö stad	358	—	9	29	8	1	—	—	1	—	1	—	33	—	440
Hälsingborgs "	203	—	1	6	3	4	—	—	—	—	—	—	1	—	218
Malmöhus län i övr.	316	—	4	—	3	1	3	—	2	9	—	—	27	¹ 1	366
Hallands län	120	—	7	10	1	—	—	—	1	5	—	—	9	—	153
Göteborgs stad	652	—	13	—	45	—	8	—	6	31	—	1	201	—	957
Göteborgs o. Bohus län i övr.	271	—	1	—	32	—	—	—	2	—	—	—	43	—	349
Älvsborgs län	379	—	5	1	16	—	—	—	—	47	—	—	59	—	507
Skaraborgs "	449	—	3	5	5	1	—	—	1	2	—	—	41	—	507
Värmlands "	193	—	2	—	23	—	—	—	3	1	—	—	104	² 2	328
Örebro "	385	—	2	2	24	—	1	—	—	—	—	—	39	² 2	455
Västmanlands "	452	—	4	1	10	—	—	—	2	44	1	—	68	—	582
Kopparbergs "	777	—	3	18	17	—	—	—	1	63	—	—	78	—	957
Gävleborgs "	296	—	12	6	8	2	—	—	8	109	—	—	119	⁴ 45	605
Västernorrlands "	199	—	7	4	9	—	—	—	3	117	—	—	46	⁴ 1	386
Jämtlands "	106	—	10	5	2	—	—	—	—	10	—	—	18	—	151
Västerbottens "	194	—	3	1	6	4	—	—	2	6	—	—	22	—	238
Norrbottens "	172	—	2	3	7	4	—	—	—	—	—	—	49	—	237
Hela riket	9 027	—	248	301	5 456	25	67	3	72	817	3	1	2 051	62	13 133

¹ 1 fall av malaria och 5 fall av elakartad gastro-enteritis hos barn under 2 år. — ² Elakartad gastro-enteritis hos barn under 2 år. — ³ Malaria. — ⁴ Tularemi.
 ... ⁵ Betr. bacillbärare se not till tab. 14.

Tab. 16. Fall av venerisk sjukdom år 1956 fördelade dels efter bostadsort, dels efter smittningsort jämte översikt för åren 1947–1955

Cases of venereal diseases according to place of domicile and place of infection

Län, vissa städer <i>Counties, county boroughs</i>	Ärvt syfilis <i>Congenital syphilis</i>		Förvärvat syfilis <i>Acquired syphilis</i>			Gonorré <i>Gonorrhoea</i>			Ulcus molle <i>Chancroid</i>			Summa <i>Total</i>	På 1 000 av folk- mängden <i>Per 1000 in- habitants</i>
	M. <i>M.</i>	Kv. <i>F.</i>	M. <i>M.</i>	Kv. <i>F.</i>	Summa <i>Total</i>	M. <i>M.</i>	Kv. <i>F.</i>	Summa <i>Total</i>	M. <i>M.</i>	Kv. <i>F.</i>	S:a <i>Total</i>		
Bostadsort. Patients' domicile.													
Stockholms stad	—	—	13	6	19	2 371	1 585	3 956	—	—	—	3 975	5,0
„ „ län	—	—	4	4	8	492	265	757	2	—	2	767	1,9
Uppsala „	—	—	1	1	2	149	74	223	—	—	—	225	1,4
Södermanlands „	—	—	—	—	—	186	101	287	—	—	—	287	1,3
Norrköpings stad	—	—	1	—	1	198	96	294	—	—	—	295	3,3
Östergötlands län i övr.	—	—	—	2	2	172	89	261	—	—	—	263	1,0
Jönköpings län	—	—	—	1	1	102	71	173	—	—	—	174	0,6
Kronobergs „	—	—	—	—	—	38	18	56	—	—	—	56	0,4
Kalmar „	—	—	1	1	2	138	34	172	—	—	—	174	0,7
Gotlands „	—	—	1	—	1	76	31	107	2	—	2	110	1,9
Blekinge „	—	—	3	3	6	113	33	146	—	—	—	152	1,0
Kristianstads „	—	—	1	—	1	90	33	123	—	—	—	124	0,5
Malmö stad	—	—	7	1	8	464	288	752	—	—	—	760	3,6
Hälsingborgs stad	—	—	6	2	8	115	51	166	2	—	2	176	2,3
Malmöhus län i övr.	—	—	7	—	7	189	76	265	—	—	—	272	0,9
Hallands län	—	—	—	—	—	71	35	106	—	—	—	106	0,6
Göteborgs stad	—	—	11	10	21	1 049	678	1 727	6	—	6	1 754	4,5
Göteb. o. Boh. län i övr.	—	—	1	2	3	175	69	244	—	—	—	247	1,2
Älvsborgs län	—	—	4	1	5	349	222	571	—	—	—	576	1,6
Skaraborgs „	—	—	2	1	3	149	69	218	1	—	1	222	0,9
Värmlands „	—	—	2	1	3	236	107	343	—	—	—	346	1,2
Örebro „	—	—	2	1	3	267	110	377	—	—	—	380	1,5
Västmanlands „	—	—	—	1	1	251	134	385	—	—	—	386	1,7
Kopparbergs „	—	—	1	1	2	250	118	368	—	—	—	370	1,3
Gävleborgs „	—	—	2	2	4	425	158	583	2	—	2	589	2,0
Västernorrlands „	—	—	1	3	2	307	130	437	—	—	—	443	1,5
Jämtlands „	—	—	—	1	1	190	82	272	—	—	—	273	1,9
Västerbottens „	1	—	2	3	5	125	78	203	—	—	—	209	0,9
Norrbottnens „	1	—	1	—	1	176	62	238	—	—	—	240	0,9
Summa Total 1956	2	1	76	47	123	8 913	4 897	13 810	15	—	15	13 951	1,9
Smittningsort för ovanstående fall. Place of infection.													
De fem största städerna ..	—	—	11	18	29	4 224	2 846	7 070	1	—	1	7 100	..
Sverige i övrigt	2	1	9	13	22	3 500	1 872	5 372	2	—	2	5 399	..
Danmark	—	—	3	—	3	323	14	337	—	—	—	340	..
Finland	—	—	—	2	2	48	7	55	—	—	—	57	..
Norge	—	—	—	—	—	38	4	42	—	—	—	42	..
Övriga utlandet	—	—	36	2	38	604	25	629	12	—	12	679	..
Okänd ort	—	—	17	12	29	176	129	305	—	—	—	334	..
Summa Total 1955	6	3	105	63	168	9 027	4 825	13 852	16	—	16	14 045	1,9
„ „ 1954	2	9	108	54	162	8 903	4 814	13 717	23	1	24	13 914	1,9
„ „ 1953	7	6	105	79	184	9 261	4 791	14 052	11	1	12	14 261	2,0
„ „ 1952	8	4	208	127	335	9 852	5 111	14 963	26	4	30	15 340	2,1
„ „ 1951	10	10	273	180	453	9 170	4 124	13 294	26	1	27	13 794	1,9
„ „ 1950	8	12	358	250	608	7 005	3 207	10 212	40	3	43	10 883	1,5
„ „ 1949	11	15	436	290	726	6 831	2 912	9 743	58	6	64	10 559	1,5
„ „ 1948	9	18	659	342	1 001	7 411	3 101	10 512	83	5	88	11 628	1,7
„ „ 1947	12	19	787	489	1 276	8 083	3 567	11 650	90	11	101	13 058	1,9

Tab. 17. Fall av venerisk sjukdom år 1956 efter ålder och kön

Cases of venereal diseases by age and sex

Sjukdom Disease	Summa Total	Den smittades ålder Age of the infected										
		under 1 år under 1 year	1-9 år years	10-14 år years	15-19 år years	20-24 år years	25-29 år years	30-39 år years	40-49 år years	50-59 år years	60 år o. däröver 60 years and more	okänd ålder un- known age
Syfilis ¹ {M. M.	78	—	2	—	10	16	21	16	7	4	2	—
Syphilis {Kv. F.	48	1	—	1	2	13	9	16	2	2	2	—
Summa Total	126	1	2	1	12	29	30	32	9	6	4	—
Gonorré {M. M.	8 913	1	—	3	1 234	2 881	2 012	1 925	646	157	45	9
Gonorrhoea {Kv. F.	4 897	1	10	34	1 382	1 419	798	811	353	66	5	18
Summa Total	13 810	2	10	37	2 616	4 300	2 810	2 736	999	223	50	27
Ulcus molle {M. M.	15	—	—	—	2	6	6	1	—	—	—	—
Chancroid {Kv. F.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa Total	15	—	—	—	2	6	6	1	—	—	—	—

¹ Häri ingår samtliga fall av syfilis, såväl medfödd som förvärvad. Congenital and acquired.Tab. 18. Medicinalstyrelsens skärmbildsundersökningar 1946–1956. Antal undersökta civila personer (exkl. patienter på sinnessjukhus) och gjorda fynd
Massradiofluorography of the Royal Medical Board

Län, städer Counties, county boroughs concerned	Antal skärmbildsundersökta per- soner Number of persons examined				Därav med nedanstående fynd 1946–1956 Number of findings			
	1946— 1954	1955	1956	Summa 1946— 1956 Total	Pågående el. ej säkert läkta fall av tuberkulos ¹	Pro i % av de undersökta ²	Övrigt patolo- giskt Other findings	Osäkra fynd Uncertain findings
Stockholms stad	413 009	108 932	170 655	692 596	23 319	3,4	..	3 233
Stockholms län	425 417	66 269	—	491 686	13 127	2,7	1 052	3 533
Uppsala län	—	96 541	25 615	122 156	2 743	2,2	1 247	1 725
Södermanlands län	331 878	14 345	—	346 223	7 552	2,2	833	2 155
Norrköpings stad	61 380	—	—	61 380	2 284	3,7	..	435
Östergötlands län i övr.	205 509	—	—	205 509	5 717	2,8	..	1 669
Jönköpings län	185 830	73 838	30 468	290 136	7 965	2,7	870	2 133
Kronobergs län	129 419	—	—	129 419	3 373	2,6	700	1 044
Kalmar län	180 227	—	71 392	251 619	7 033	2,8	..	1 978
Blekinge län	102 154	—	—	102 154	4 729	4,6	..	1 085
Hälsingborgs stad	53 592	—	—	53 592	1 410	2,6	207	339
Hallands län	125 090	—	—	125 090	3 976	3,2	359	1 207
Göteborgs stad	259 847	—	—	259 847	9 890	3,8	1 194	1 428
Göteborgs o. Bohus län i övr.	150 661	—	—	150 661	6 059	4,0	..	1 304
Älvsborgs län	273 539	—	—	273 539	10 619	3,9	..	2 362
Skaraborgs län	183 984	—	—	183 984	5 285	2,9	..	1 325
Värmlands län	172 566	74 137	1 341	248 044	4 959	2,0	1 314	1 869
Västmanlands län	164 043	—	—	164 043	3 509	2,1	1 104	1 189
Kopparbergs län	206 570	—	—	206 570	7 103	3,4	..	1 548
Gävle stad	32 269	—	—	32 269	881	2,7	135	126
Gävleborgs län i övr.	186 918	32 828	80 811	300 557	8 143	2,7	..	2 142
Västernorrlands län	221 886	—	—	221 886	9 804	4,4	..	2 015
Västerbottens län	22 383	59 152	76 212	157 747	4 141	2,6	887	991
Norrbottnens län	6 402	—	—	6 402	163	2,5	27	43
Summa Total	4 094 573	526 042	456 494	5 077 109	153 784	3,0	..	36 878

¹ Active or not definitely healed TB. Inklusive fall under dispensärkontroll. Inclusive of cases already controlled by TB dispensary. — ² Per cent of persons examined.

Tab. 19. Tuberkulossjukligheten och -dödligheten år 1956 enligt uppgifter från Nationalföreningen mot tuberkulos

Tuberculosis morbidity and mortality

Län, städer <i>Counties, county boroughs</i>	Tbc-fall kvarstående i central- dispensärregister den 31/12 <i>Persons with TB registered at Central dispensaries</i>					Nyupptäckta tbc-fall införda i centraldispensärregister <i>New findings of TB entered into registers of Central dispensaries</i>					Avlidna i tbc (alla slag) enligt statis- tiska central- byråns mate- rial (prelimi- när uppgift) <i>Deaths from TB (all forms)</i>			
	Hela an- talet <i>All cases</i>	På 1 000 inv. <i>Per 1 000 inh.</i>	Därav lungtbc <i>TB of the lungs</i>		Hela an- talet <i>All cases</i>	På 1 000 inv. <i>Per 1 000 inh.</i>	Därav lungtbc <i>TB of the lungs</i>							
			Hela an- talet <i>All cases</i>	Öppen tbc <i>Contagious</i>			Hela an- talet <i>All cases</i>	Öppen tbc <i>Contagious</i>						
									Antal <i>Num- ber</i>	På 1 000 inv.				
Stockholms stad	9 291	11,8	7 902	841	1,1	953	1,2	773	233	0,3	..	..		
Stockholms län	3 977	9,9	3 461	237	0,6	357	0,9	266	39	0,1	..	..		
Uppsala län	1 673	10,3	1 376	68	0,4	143	0,9	100	20	0,1	..	..		
Södermanlands län	1 655	7,5	1 356	139	0,6	94	0,4	64	18	0,1	..	..		
Norrköpings stad	610	6,8	517	59	0,7	73	0,8	54	18	0,2	..	..		
Östergötlands län i övrigt .	2 210	8,3	1 764	153	0,6	130	0,5	71	14	0,1	..	..		
Jönköpings län	2 008	7,2	1 564	154	0,5	168	0,6	110	25	0,1	..	..		
Kronobergs län	1 468	9,2	1 210	145	0,9	113	0,7	70	20	0,1	..	..		
Kalmar län	2 218	9,4	1 865	143	0,6	205	0,9	173	7	0,0	..	..		
Gotlands län	646	11,4	559	42	0,7	51	0,9	32	15	0,3	..	..		
Blekinge län	1 536	10,6	1 302	236	1,6	130	0,9	88	37	0,2	..	..		
Kristianstads län	2 490	9,6	2 032	143	0,5	131	0,5	88	25	0,1	..	..		
Malmö stad	1 951	9,2	1 703	78	0,4	147	0,7	118	33	0,2	..	..		
Hälsingborgs stad	487	6,5	439	46	0,6	56	0,7	43	10	0,1	..	..		
Malmöhus län i övr.	2 809	8,8	2 475	145	0,5	208	0,6	158	35	0,1	..	..		
Hallands län	471	2,8	364	67	0,4	52	0,3	33	10	0,1	..	..		
Göteborgs stad	3 433	8,9	2 939	249	0,6	262	0,7	179	82	0,2	..	..		
Göteborgs o.Bohus län i övr.	1 643	7,9	1 279	116	0,6	121	0,6	80	38	0,2	..	..		
Älvsborgs län	2 451	6,6	1 941	179	0,5	195	0,5	118	43	0,1	..	..		
Skaraborgs län	1 079	4,3	545	174	0,7	145	0,6	61	19	0,1	..	..		
Värmlands län	2 358	8,2	1 848	88	0,3	212	0,7	138	10	0,0	..	..		
Örebro län	1 982	7,7	1 338	178	0,7	170	0,7	95	35	0,1	..	..		
Västmanlands län	1 250	5,7	982	270	1,2	92	0,4	50	19	0,1	..	..		
Kopparbergs län	2 167	7,7	1 799	191	0,7	196	0,7	132	60	0,2	..	..		
Gävle stad	424	8,3	364	6	0,1	40	0,8	29	—	..	..	..		
Gävleborgs län i övr.	2 273	9,4	1 870	180	0,7	297	1,2	230	70	0,3	..	..		
Västernorrlands län	4 030	13,9	3 088	164	0,6	330	1,1	207	56	0,2	..	..		
Jämtlands län	1 250	8,7	890	29	0,2	110	0,8	69	29	0,2	..	..		
Västerbottens län	3 475	14,5	2 760	118	0,5	286	1,2	200	41	0,2	..	..		
Norrbottnens län	3 228	12,8	2 501	187	0,7	276	1,1	182	64	0,2	..	..		
Summa Total 1956	66 543	9,1	54 033	4 825	0,6	5 743	0,8	4 011	1 125	0,1	1 725	0,10		
1955	69 520	9,6	55 807	5 483	0,8	6 404	0,9	4 385	1 355	0,2	775	0,11		
1954	71 680	9,9	56 170	6 166	0,9	7 256	1,0	4 769	1 380	0,2	935	0,13		
1953	74 649	10,4	57 104	6 685	0,9	7 724	1,1	4 991	1 391	0,2	1 022	0,15		
1952	77 754	10,9	58 324	7 043	1,0	8 516	1,2	5 438	1 496	0,2	1 233	0,17		
1951	80 840	11,4	59 320	7 537	1,1	10 108	1,4	6 660	1 590	0,2	1 617	0,23		
1950	82 542	11,8	59 320	7 905	1,1	10 550	1,5	6 588	1 655	0,2	1 553	0,22		
1949	84 633	12,2	59 172	8 443	1,2	11 611	1,7	7 392	1 775	0,3	1 995	0,29		
1948	86 938	12,6	59 192	8 474	1,2	12 808	1,9	7 933	2 117	0,3	2 813	0,41		

¹ Preliminär uppgift.

Tab. 20. Förlossningar¹ och födda barn år 1956 fördelade efter sjukvårds-
områden och vårdform

Sjukvårdsområden och vårdform <i>Counties, county boroughs and type of care</i>	Antal barna- födelskor ¹ <i>No. of mothers</i>		Antal födda barn ² <i>No. of newborn</i>								
	Hela antalet <i>Total</i>	Därav fall, då modern avlidit <i>Cases when mother died</i>	Fullgångna ³ <i>Mature</i>				Ofullgångna <i>Immature</i>				Summa födda <i>Total No. of newborn</i>
			Levande födda ⁴ <i>Liveborn</i>	Därav avlidna ⁵ <i>Deceased</i>	Dödfödda <i>Stillborn</i>	Därav döda under förlossningen <i>Dead during delivery</i>	Levande födda ⁴ <i>Liveborn</i>	Därav avlidna ⁵ <i>Deceased</i>	Dödfödda <i>Stillborn</i>	Därav döda under förlossningen <i>Dead during delivery</i>	
Stockholms stad och län											
Sluten vård.....	17 650	4	16 774	56	159	75	807	152	119	31	17 859
Öppen vård, staden.....	37	—	36	—	1	—	—	—	—	—	37
” ” ”, länet.....	65	—	64	—	—	—	1	—	—	—	65
Uppsala län.....	SL. v. 2 796	—	2 686	6	21	11	95	21	17	7	2 819
Ö. v.	14	—	13	—	—	—	—	—	1	—	14
Södermanlands län.....	SL. v. 3 130	—	3 002	9	27	15	119	21	18	2	3 166
Ö. v.	20	—	20	—	—	—	—	—	—	—	20
Norrköpings stad.....	SL. v. 1 639	—	1 544	5	25	11	77	8	8	1	1 654
Ö. v.	3	—	3	—	—	—	—	—	—	—	3
Östergötlands län i övr.	SL. v. 3 494	1	3 301	15	49	31	147	26	25	8	3 522
Ö. v.	32	—	29	—	—	—	3	—	—	—	32
Jönköpings län.....	SL. v. 4 269	1	4 032	25	52	26	212	27	34	7	4 330
Ö. v.	20	—	19	—	1	—	—	—	—	—	20
Kronobergs län.....	SL. v. 2 200	—	2 070	7	17	9	125	26	15	—	2 227
Ö. v.	67	—	64	—	—	—	6	2	—	—	70
Kalmar läns norra.....	SL. v. 1 160	1	1 089	8	17	8	62	10	8	1	1 176
Ö. v.	8	—	7	—	—	—	1	—	—	—	8
Kalmar läns södra.....	SL. v. 2 146	1	2 047	7	21	10	89	17	11	5	2 168
Ö. v.	17	—	17	—	—	—	—	—	—	—	17
Gotlands län.....	SL. v. 792	—	765	3	11	3	27	5	4	1	807
Ö. v.	135	—	132	1	1	1	3	2	—	—	136
Blekinge län.....	SL. v. 1 912	—	1 815	4	20	9	76	13	17	6	1 928
Ö. v.	42	—	39	1	—	—	3	1	—	—	42
Kristianstads län.....	SL. v. 3 835	1	3 627	21	37	12	176	41	33	6	3 873
Ö. v.	47	—	43	—	1	—	1	—	2	—	47
Malmö stad.....	SL. v. 3 109	1	2 952	15	23	9	144	9	28	2	3 147
Ö. v.	3	—	3	—	—	—	—	—	—	—	3
Hälsingborgs stad.....	SL. v. 1 046	1	992	7	7	3	43	3	10	3	1 052
Ö. v.	3	—	3	—	—	—	—	—	—	—	3
Malmöhus län i övrigt..	SL. v. 3 876	—	3 692	13	37	12	173	34	25	—	3 927
Ö. v.	11	—	10	—	—	—	1	—	—	—	11
Hallands län.....	SL. v. 2 366	—	2 235	11	24	15	116	17	15	6	2 390
Ö. v.	18	—	17	—	1	—	—	—	—	—	18

¹ Tabellen omfattar förlossningar på anstalter samt utom anstalt, när barnmorska biträtt. Icke redovisat i tabellen är det lilla antal förlossningar utom anstalt, där barnmorska icke biträtt. *The table comprises deliveries at hospitals and maternity homes as well as in private homes in case a midwife has assisted, i. e. practically all deliveries which have taken place.*

² Barn = levande födda och sådana dödfödda, som mäter minst 35 cm i längd. *Child = all liveborn and still-born having a length of at least 35 cm.*

³ Fostrets vikt över 2 500 g. *Weight of fetus more than 2 500 g.*

⁴ Levande födda = foster, som andats. *Liveborn = Fetus, who has breathed.*

⁵ Beträffande på anstalt födda inom 7 dagar från födelser och beträffande övriga 10 dagar. *Within 7 days from delivery (10 days as regards children not born at maternity institution).*

Deliveries¹ and newborn according to regions and type of care

Sjukvårdsområden och vårdform	Antal barna-föderskor		Antal födda barn								Summa födda
	Hela antalet	Därav fall, då modern avlidit	Fullgångna				Ofullgångna				
			Levande födda	Därav avlidna	Dödfödda	Därav döda under förlossningen	Levande födda	Därav avlidna	Dödfödda	Därav döda under förlossningen	
Göteborgs stad	SL v. 6 152	—	5 863	19	40	21	263	49	50	11	6 216
	Ö. v. 40	1	36	1	—	—	2	—	2	1	40
Göteborgs o. Bohusl. övr. SL v. 2 810	1	—	2 677	11	20	12	123	23	25	5	2 845
	Ö. v. 93	—	83	1	1	1	10	—	—	—	94
Älvsborgs län	SL v. 5 100	—	4 852	26	53	27	211	33	36	11	5 152
	Ö. v. 44	—	41	—	—	—	1	—	1	—	43
Skaraborgs län	SL v. 3 640	6	3 491	18	30	13	121	16	34	8	3 676
	Ö. v. 32	—	31	1	—	—	1	1	—	—	32
Värmlands län	SL v. 4 048	3	3 858	24	42	19	158	35	27	3	4 085
	Ö. v. 63	—	59	—	1	—	3	—	1	—	64
Örebro län	SL v. 3 405	1	3 247	8	26	12	147	30	28	6	3 448
	Ö. v. 27	—	28	—	—	—	—	—	—	—	28
Västmanlands län	SL v. 3 488	1	3 312	16	43	23	141	14	24	10	3 520
	Ö. v. 40	—	38	—	—	—	1	—	1	1	40
Kopparbergs län	SL v. 4 154	1	3 958	14	42	22	162	32	33	14	4 195
	Ö. v. 102	—	96	2	—	—	4	1	2	—	102
Gävle stad	SL v. 1 459	1	1 371	7	16	10	86	10	9	1	1 482
	Ö. v. 2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2
Gävleborgs län i övrigt. SL v. 2 660	—	—	2 539	13	27	10	106	12	15	3	2 687
	Ö. v. 109	1	100	—	2	1	5	—	3	—	110
Västernorrlands län*.... SL v. 4 088	2	—	3 876	7	52	29	183	33	25	7	4 136
	Ö. v. 197	1	189	2	1	—	9	1	1	—	200
Jämtlands län	SL v. 1 774	—	1 716	12	11	5	52	4	19	7	1 798
	Ö. v. 335	—	321	—	2	—	13	2	—	—	336
Västerbottens län*..... SL v. 3 883	3	—	3 699	20	43	32	157	23	26	5	3 925
	Ö. v. 52	—	48	1	—	—	2	1	2	—	52
Norrbottnens län	SL v. 4 606	6	4 320	20	73	31	234	30	34	7	4 661
	Ö. v. 78	—	76	—	1	—	3	—	1	—	81
Summa slutna vård	*106687	36	101402	427	1 065	525	4 632	774	772	184	*107 871
Därav anstalt av typ I'....	65 327	22	61 894	248	636	316	3 026	544	529	126	66 085
» » » II'.....	36 849	14	35 108	156	399	199	1 509	221	231	56	37 247
» » » III'.....	4 511	—	4 400	23	30	10	97	9	12	2	4 539
Summa öppna vård'	1 756	3	1 667	10	13	3	73	11	17	2	1 770
Totalsumma	*108443	39	103 069	437	1 078	528	4 705	785	789	186	*109 641

* Exkl. förlossningsfall vid Kilforsens och Robertsfors sjukstugor. Intagna på resp. förlossningsavdelningar var 17 och 129.

† Typ I = Specialanstalt för förlossningsvård med särskild, specialutbildad läkare. *Maternity hospital (department) with a specialist obstetrician of its own.*

‡ Typ II = Annan förlossningsavdelning än typ I vid lasarett eller förlossningsavdelning vid sjukstuga. *Other maternity department at general hospital or cottage hospital than type I.*

§ Typ III = Andra anstalter än typ I och II (t.ex. förlossningshem, förlossningsrum). *Other maternity institution than type I and II (maternity home).*

¶ Öppen vård = t.ex. i patientens eller barnmorskans hem. *Not in maternity institution but under the care of a midwife.*

* Enligt preliminär uppgift från statistiska centralbyrån uppgick år 1956 antalet födda i hela riket till 109 822, varav 108 054 levande och 1 768 dödfödda.

Tab. 21. Fall av skador genom våld intagna på sjukhus år 1956

Cases of injuries through accidents, poisonings and violence admitted into hospitals

Anmärkning. Materialet utgöres av årsberättelser från lasarett, sjukstugor, sjukhärbargen, garnissonssjukhus och barnsjukhus. Uppgifter saknas dock från en del anstalter (eller avdelningar av anstalter), som veterligen vårdat skadefall. Med anledning härav har summorna för anstalter, som inkommit med uppgift, höjts i den proportion, med vilken vårdplatsantalet för samtliga sjukhus av angivna slag översteg

platsantalet för dem, som lämnat uppgift. Hänsyn har härvid tagits endast till vårdplatser, som vanligtvis tar emot olycksfall. Denna komplementering har utförts separat för odelade lasarett o. dyl., medicinska, kirurgiska och pediatrika avdelningar. Effekten på skadefallens totalsumma har blivit en höjning från 50 537 till här redovisade 52 260, d. v. s. med 3,4 %.

Nr i den internationella klassifikationen	Beskrivning (nummer i svensk klassifikation)	Intagna <i>Persons admitted</i>		Döda på sjukhuset <i>Dead in hospital</i>		Nr	Beskrivning	Intagna		Döda på sjukhuset	
		m. m.	kv. f.	m. m.	kv. f.			m.	kv.	m.	kv.
	Trafikolycksfall <i>Traffic accidents</i> . . .	10 538	3 903	248	70	E 916	Skada av eld och explosion i brännbart ämne	393	99	24	8
						E 917	Skada av frätande eller hett ämne	815	431	6	7
						E 918	” ” strålning (radium, röntgen), ej terapeutiskt använd	3	—	—	—
E 860-866	Lufttrafik (E 1)	19	—	1	—	E 919	Skada genom skott och sprängning	288	8	11	—
E 850-858	Vattentrafik (E 2)	98	7	—	—	E 920	Främmande kropp i öga eller orbita	282	20	—	—
E 810-825	Motortrafik på allmänt befaren väg motorcyklar (E 3)	3 669	623	61	8	E 921	Inandning och nedsväljning av föda med kvävning eller andningshinder	12	14	—	—
	andra motorfordon (E 5)	4 082	1 997	140	43	E 922	Inandning och nedsväljning av annat föremål med kvävning eller andningshinder	9	3	1	—
E 830-835	Motortrafik på enskilt område motorcyklar (E 4)	84	8	1	—	E 923	Främmande kropp, inkommen genom naturliga öppningar, utan andningshinder	223	219	1	—
	andra motorfordon (E 6)	125	31	2	—	E 924	Kvävning i bädd	—	1	—	—
E 800-802	Järnvägstrafik (E 7)	139	41	9	4	E 925	Kvävning under andra och ospecificerade omständigheter	3	—	—	—
E 840, 841	Spårvagnstrafik (E 8)	79	58	7	2	E 926	Bristande omvårdnad av barn under 1 års ålder	9	3	—	—
E 844, 845	Annan vägtrafik utom med trampcykel (E 9)	336	147	10	8	E 927	Bett och sting av giftigt djur	123	104	1	—
E 842, 843	Trampcykelolyckor (E 10)	1 905	996	17	5	E 928	Skada av djur på annat sätt (ej i trafik)	344	124	7	—
	Olycksfall genom förgiftning <i>Accidental poisoning</i>	384	492	13	2	E 929	Drunkning	34	14	1	—
E 870	Morfin och andra opiumderivat	22	11	—	—	E 930	Skada av högt eller lågt lufttryck	2	—	—	—
E 871	Barbitursyre-derivat	254	234	2	—	E 931	Skada av heta eller solstrålning	12	7	—	—
E 872	Acetylsalicylsyra och salicylat	12	10	—	—	E 932	Förfrysning	90	7	1	—
E 873	Bromider	3	3	—	—						
E 874	Andra analgetica och hypnotica	20	13	1	—						
E 875	Sulfonamider	—	1	—	—						
E 876	Stryknin	1	—	—	—						
E 877	Belladonna, atropin och hyoscin	6	7	—	—						

E 878	Andra och ospecificerade läkemedel	79	47	1	—	E 933	Hunger, törst och utmattning	13	4	—	—
E 879	Svamp och andra födoämnen (ej genom bakterier eller bakterietoxiner)	10	19	—	—	E 934	Skada vid naturkatastrof (ej blix)	—	2	—	—
E 880	Alkoholer (ej alkoholism)	103	9	2	—	E 935	Skada av blix	8	3	—	—
E 881	Petroleum-produkter	46	11	—	—	E 936	Andra och ospecificerade olyckshändelser	3 373	754	13	5
E 882	Övriga industriella lösningsmedel ..	38	19	4	—		Själv-mord och själv-tillfogad skada <i>Self-inflicted injuries</i>	1 341	1 789	56	26
E 883	Frätande ämnen	28	20	—	—						
E 884	Kviksilver och dess föreningar ...	6	2	—	—	E 970	Själv-mord o. s. v. genom förgiftning med analgetica och hypnotica ..	989	1 519	24	15
E 885	Bly " " " (ej blyarsenat)	33	1	—	—	E 971	Själv-mord o. s. v. genom förgiftning med andra fasta och flytande ämnen	90	91	3	2
E 886	Arsenik och antimon och deras föreningar	1	1	—	—	E 972	Själv-mord o. s. v. genom förgiftning med lys-(kok-, annan nytto-)gas ..	54	44	3	—
E 887	Fluorider	—	—	—	—	E 973	Själv-mord o. s. v. genom förgiftning med andra gaser	11	4	—	—
E 888	Andra och ospecificerade fasta och flytande ämnen	89	55	1	1	E 974	Själv-mord o. s. v. genom hängning eller strypning	20	5	7	1
E 890	Lys- (kok-, svets- och annan nytto-) gas	20	18	2	1	E 975	Själv-mord o. s. v. genom dränkning	5	7	1	1
E 891	Avgaser från motorfordon (ej i trafik)	19	4	—	—	E 976	Själv-mord o. s. v. genom skott eller sprängning	33	2	9	1
E 892	Annan kolmonoxid (ej brand eller explosion)	41	5	—	—	E 977	Själv-mord o. s. v. genom skärande eller stickande vapen	94	50	—	—
E 893	Cyngas	1	—	—	—	E 978	Själv-mord o. s. v. genom hopp från höjd	24	26	8	6
E 894	Andra specificerade gaser och ångor (ej brand eller explosion, ej narkos)	45	2	—	—	E 979	Själv-mord o. s. v. på annat eller ospecificerat sätt	21	21	1	—
E 895	Gaser och ångor utan närmare specifikation	7	—	—	—						
	Övriga olyckestall Other accidents...	20 538	12 223	249	219		Miss-handel, mord, dråp Homicide..	473	96	2	2
E 900	Fall i trappor	1 033	1 148	25	13	E 980	Mord o. s. v. genom förgiftning ...	1	1	—	—
E 901	Fall från stöge	406	143	7	—	E 981	Mord o. s. v. genom skott eller sprängning	7	—	—	—
E 902	Andra fall från höjd	3 274	1 321	36	16	E 982	Mord o. s. v. med skärande eller stickande vapen	34	5	—	1
E 903	Fall i samma plan	5 109	7 015	81	167	E 983	Mord o. s. v. på annat eller ospecificerat sätt	424	90	2	1
E 904	Ospecificerade fall	408	228	4	2	E 984	Skador uppkomna genom polisingripande	7	—	—	—
E 910	Fallande föremål	1 540	164	19	1		Summa Total	33 772	18 488	568	319
E 911	Skada av fordon, ej i trafik (t. ex. i industri, gruvsdrift o. d.)	141	6	1	—						
E 912	Skada av maskin(-eri), alla slag ...	981	76	5	—						
E 913	Skada av skärande eller stickande föremål	1 468	272	1	—						
E 914	Skada av elektrisk ström (ej blix) ..	127	25	3	—						
E 915	Skada vid explosion av tryckkärl ..	15	8	1	—						

Tab. 22. Verkställda legala aborter enligt år 1956 till medicinalstyrelsen inkomna berättelser fördelade efter indikationer, kvinnans civilstånd, ålder och föregående förlossningar

No. of abortions induced for medical or legal indications

	Grupp I Medicinalstyrelsens tillstånd Authorization of the Medical Board										Grupp II Tillstånd av två läkare Authorization of two physicians		Grupp III Nödfall Emergency	Summa Total		
	Eugenisk indikation Eugenic indication									Med. o. soc.-med. ind. Medic & social	Huma- nitär indi- kation Huma- nitary ind.					
	Sinnessjukdom Mental disease			Psykiisk efterblivenhet ¹			Svår kroppslig sjukd., epilepsi ²									
	M	Kv	Båda	M	Kv	Båda	M	Kv	Båda							
	M	F	M + F	M	F	M + F	M	F	M + F	Rätts- in- kapabla ³	Rätts- kapabla ⁴	Med. o. social- med. indika- tion (rätts- kapabla)	Huma- nitär indika- tion			
Civilstånd Marital status																
Gifta	6	4	2	—	12	2	6	11	8	43	2 134	2	412	—	1	2 643
Förut gifta	1	1	1	—	3	—	2	1	—	13	309	—	51	—	—	382
Ogifta	3	5	—	5	14	2	3	3	1	41	594	33	115	4	—	823
Uppgift saknas	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3
Ålder Age																
—19 år	—	—	—	3	3	1	—	1	—	8	199	27	24	3	—	269
20—24 „	2	2	1	1	5	1	1	2	—	19	363	5	75	—	1	478
25—29 „	3	1	—	1	5	—	6	2	6	23	700	—	128	—	—	875
30—34 „	3	3	1	—	6	—	4	3	1	24	715	1	149	1	—	911
35—39 „	2	2	1	—	7	1	—	6	2	15	670	1	121	—	3	881
40—44 „	—	2	—	—	3	1	—	—	—	7	340	1	72	—	—	426
45— „	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	50	—	9	—	—	61
Antal föregående förlossningar (exkl. aborter) No. of earlier deliveries																
0	4	2	—	3	10	2	3	4	—	38	476	31	117	4	—	694
1	2	2	—	1	3	—	1	2	1	20	434	1	125	—	2	594
2	3	1	2	1	6	—	5	3	2	21	680	2	134	—	1	861
3	1	2	1	—	2	—	2	2	4	12	626	1	111	—	—	764
4	—	2	—	—	7	—	—	2	—	4	395	—	61	—	—	471
5	—	—	—	—	—	1	—	1	1	2	226	—	19	—	—	250
6	—	1	—	—	—	1	—	—	1	—	101	—	7	—	1	112
7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	49	—	2	—	—	52
8	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	29	—	2	—	—	32
9 o. fler	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21	—	—	—	—	21
okänt	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hela antalet Total	10	10	3	5	29	4	11	15	9	97	3 037	85	578	4	4	3 851

¹ *Mental deficiency.* — ² *Severe somatic disease, epilepsy.* — ³ *Persons without legal capacity.* — ⁴ *Persons with legal capacity.*

Tab. 23. Verkställda steriliseringar enligt år 1956 till medicinalstyrelsen inkomna berättelser fördelade efter indikationer, civilstånd, ålder och föregående förlossningar

No. of sterilizations induced for medical or legal indications

	Grupp I Medicinalstyrelsens tillstånd Authorization of the Medical Board								Grupp II Medicinalstyrelsens tillstånd i samband med abort Authorization of Medical Board (combined with abortion), kvinnor female			Grupp III Tillstånd av två läkare Authorization of two physicians, kvinnor female		Grupp IV Nödfall Emergency, kvinnor female	Summa Total	Därav män Male	
	Eugenisk indikation ¹						Social indikation ¹										Medicinsk indikation, ¹ kvinnor female
	Sinnessjukdom ¹		Psykisk efterblivenhet ¹		Kroppslig sjukdom, epilepsi ¹												
	M M	Kv F	M M	Kv F	M M	Kv F	M M	Kv F	Sinnessjukdom	Psykisk efterblivenhet	Kroppslig sjukd., epilepsi	Utan abort	Med abort				
Civilstånd Marital status																	
Gifta	6	8	2	12	6	13	5	11	1 235	12	12	7	38	65	3	1 435	19
Förut gifta	—	2	—	—	—	1	3	12	75	—	2	—	—	3	—	98	3
Ogifta	3	5	18	50	1	—	12	33	72	—	10	2	2	10	—	218	34
Uppgift saknas	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	13	17	—
Ålder Age																	
—19 år	—	1	6	18	—	—	5	12	7	—	2	—	—	—	—	51	11
20—24 »	—	2	5	18	—	2	2	12	26	3	3	2	3	5	1	84	7
25—29 »	2	3	1	13	1	4	4	17	188	1	4	2	5	14	2	261	8
30—34 »	4	4	3	4	1	2	4	4	395	3	5	2	10	22	2	465	12
35—39 »	3	4	3	6	2	5	1	10	468	3	7	3	15	26	8	564	9
40—44 »	—	1	2	3	1	—	2	1	275	2	3	—	10	10	2	312	5
45— »	—	—	—	—	2	1	2	—	23	—	—	—	1	1	1	31	4
Antal genomgångna förlossningar No. of earlier deliveries																	
0		3		29		—		18	63	2	7	2	2	14	1	141	
1		1		12		—		11	55	2	3	2	6	18	1	111	
2		5		5		4		5	164	2	4	3	10	14	4	220	
3		3		4		4		7	262	3	2	—	11	17	3	316	
4		2		6		—		5	287	2	5	1	3	6	—	317	
5		1		3		4		4	240	—	1	—	4	5	3	265	
6		—		—		2		4	143	1	1	—	3	3	2	159	
7		—		2		—		1	80	—	—	1	3	—	1	88	
8		—		—		—		—	43	—	1	—	2	1	—	47	
9 o. fler		—		1		—		1	45	—	—	—	—	—	1	48	
okänt		—		—		—		—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Hela antalet Total	9	15	20	62	7	14	20	56	1 382	12	24	9	44	78	16	1 768	56

¹ English text, cfr. table 22. — ² Inkl. männen.

Tab. 24. Utgifter och personal vid statens och storstädernas sinnessjukhus år 1956*Running cost and personnel at mental hospitals of the State and the three largest cities*

Anstalt m. m. Type of care and establishment	Sjukhusdriften Hospital operation						Familjevård Care in pri- vate homes		Hjälp- verk- sam- het, utgif- ter, 1 000 kr Out- patients' care
	Befattningar No. of posts				Utgifter för driften Run- ning cost		Vård- dagar Bed- days	Utgif- ter, 1 000 kr Ex- pences	
	Lä- kare Phy- sici- ans	Vård- per- sonal Nurs- ing pers.	För- valtn.- pers. Adm. staff	Eko- nomi- pers. Do- mestic staff	Total, 1 000 kr	Per vård- dag, kr Per bed- day			
Statens sinnessjukhus (huvudman S)	181	7 124	247	1 876	143 814	16,5	289925	1 961	1 039
Gemensam kostnad	—	—	—	—	559	—	—	—	—
För sinnessjuka	169	6 615	225	1 706	131 839	16,4	271971	1 906	1 012
Psykiatriska sjukh.....	3	95	6	31	2 352	22,1	—	—	12
Ulleråkers "	13	516	15	118	9 740	17,6	73 077	558	69
S:ta Annas "	2	82	4	23	1 769	20,0	248	4	10
Sundby "	8	337	10	100	6 930	14,1	—	—	70
Birgittas "	7	325	11	81	6 607	17,1	2 110	21	52
Ryhovs "	12	447	14	103	8 499	14,2	872	13	66
S:t Sigfrids "	8	346	12	93	7 684	16,9	53 137	384	45
S:ta Gertruds "	9	343	11	98	7 272	16,0	5 863	39	63
S:t Olofs "	3	81	5	30	1 808	16,6	12 320	55	11
Gullberna "	5	167	9	32	71	—	—	—	—
S:t Lars "	12	455	14	98	9 431	15,9	24 087	136	63
S:ta Maria "	12	442	14	99	8 890	14,6	—	—	77
S:t Jörgens "	5	179	8	62	4 180	21,5	—	—	52
Restads "	11	418	14	110	7 725	14,3	3 192	22	65
Källshagens " ¹	5	227	9	72	4 611	14,2	3 593	20	12
Mariebergs "	9	405	11	92	7 171	16,4	9 188	59	63
Säters "	10	436	13	131	8 756	15,5	11 150	67	62
Sidsjöns "	10	342	11	80	7 274	19,6	2 454	19	96
Gådeå "	3	112	5	30	2 624	18,5	—	—	—
Frösö "	7	269	10	78	5 781	16,7	2 294	13	32
Umedalens "	9	322	11	77	6 438	15,8	42 648	310	51
Furunäsets "	6	269	8	68	6 226	22,5	25 738	186	41
För psykiskt efterblivna	12	509	22	170	11 416	16,7	17 954	55	27
Västra Ny sjukhus.....	2	59	4	32	1 529	27,1	—	—	—
Vipeholms "	4	262	8	60	5 390	14,8	—	—	—
Västra Marks " ²	3	93	4	40	2 138	15,1	—	—	12
Salberga "	3	95	6	38	2 359	19,6	17 954	55	15
Storstädernas sinnessjuk- hus (huvudman U)	73	2 083	(56)	(504)	(42 774)	(22,9)			
Beckomberga sjukhus	33	773	17	173	16 642	24,4			
Långbro "	12	395	11	116	8 994	24,5			
S:t Eriks "	3	97	..	..	..	..			
Norrulls "	1	63	5	16	1 723	20,9			
Rånäs "	1	23	..	10	683	17,8			
Malmö östra "	7	279	10	80	5 828	23,2			
Lillhagens "	16	453	13	109	8 904	20,0			

¹ Inkl. avdeln. för psykiskt efterblivna — ² Inkl. Brotorps arbetshem. — ³ Dessutom 1 kurator gemensam med Norrulls sjukhus.

Tab. 25. Anstalter för vård av sinnessjuka, psykiskt efterblivna och epileptiker år 1956

Hospitals for mental diseases and deficiency

Tabellen avser att utgöra en fullständig förteckning över de svenska anstalter för vård av sinnessjuka, psykiskt efterblivna och epileptiker, som varit verksamma under redovisningsåret. Psykiatriska kliniker vid lasarett ingår dock i kroppssjukhusen på tab. 11 A (jfr tab. 10). Vidare är att märka, att de i tab. 11 E upptagna enskilda sjukhemmen i en del fall även mottager perso-

ner med lättare psykiska rubbningar. Tab. 25 hänför sig i princip till den slutna vården men innehåller, som ett undantag, även uppgifter om externat-skolor för psykiskt efterblivna (punkt G). Parentes kring summatal betyder, att talet är ofullständigt, enär uppgift för en eller flera anstalter saknas. — Tecken- och kodförteckning finnes på sidan IX i början av boken.

Vårdform, anstalt, adress (huvudman) <i>Type of care, establishment, address (responsible authority)</i>	Upp- tag- nings- område (region) <i>Region served</i>	Antal vårdplatser den ^{31/12} <i>Beds</i>		Antal intagna under året <i>Admis- sions</i>	Antal vård- dagar Bed- days	Vårdform, anstalt, adress (huvudman) <i>Type of care, establishment, address (responsible authority)</i>	Upp- tag- nings- område (region) <i>Region served</i>	Antal vårdplatser den ^{31/12} <i>Beds</i>		Antal intagna under året <i>Admis- sions</i>	Antal vård- dagar Bed- days
		Pri- mär ¹	Sekun- där ¹					Pri- mär ¹	Sekun- där ¹		
A. Statens och storstädernas (Stockholms, Göteborgs och Malmö) sinnessjukhus <i>Mental hospitals of the State and the three largest cities.....</i>						S:t Lars sjukhus, Lund	9	1 417	—	618	593 144
						S:t Maria " , Hälsingborg ...	10	1 343	—	1 232	608 726
						S:t Jörgens " , Lillhagen	11	410	—	525	194 674
						Restads " , Vänersborg....	12	1 138	107	872	538 411
						Källshagens " , Vänersborg....	2	—	870	161	325 576
						Därav för psykiskt efterblivna		—	283	54	107 926
						Mariebergssjukhus, Kristinehamn .	13	1 004	—	784	436 174
						Säters " , Säter	14	984	271	750	563 771
						Sidsjöns " , Sundsvall	15	917	—	963	370 265
						Gådeå " , Härnösand	2	—	341	24	141 465
						Frösö " , Östersund	16	813	55	769	346 060
						Umedalens " , Umedalen	17	1 039	—	703	408 488
						Furunässets " , Piteå	18	766	—	445	277 091
1. Statens sinnessjukhus (huvud- man S) State mental hospitals..		18 801	2 357	13 122	8 727 150	*För psykiskt efterblivna For mentally deficient	1 801	40	254	682 236	
<i>För sinnessjuka For mentally diseased</i>		<i>17 000</i>	<i>2 317</i>	<i>12 868</i>	<i>8 044 914</i>	Källshagen (se ovan)					
Psykiatriska sjukh., Sthlm.	2	—	320	22	106 250	Västra Ny sjukhus, Motala	—	203	—	56	56 333
Ölleråkers sjukhus, Uppsala	1	1 480	—	923	551 985	Vipeholms " , Lund	—	914	—	77	363 996
S:t Annas " , Nyköping	2	206	—	142	88 487	Västra Marks " , Örebro.....	—	350	40	44	141 487
Sundby " , Strängnäs	3	895	240	721	491 868	Salberga " , Sala	—	334	—	77	120 420
Birgittas " , Vadstena	4	1 026	78	691	386 649						
Ryhovs " , Jönköping	5	1 390	—	1 142	598 436						
S:t Sigfrids " , Växjö	6	970	35	519	453 996						
S:t Gertruds " , Västervik	7	986	—	666	454 273						
S:t Olofs " , Visby	8	216	—	196	109 125						
Gullberna sjukh. (öppnat under 1957)	—	—	—	—	—						

Noter, se slutet av tabellen.

Vårdform, anstalt, adress (huvudman) <i>Type of care, establishment, address (responsible authority)</i>	Upptag- nings- område (region, län) <i>Region served</i>	Antal vård- platser den 31/12 <i>Beds</i>	Antal intagna under året <i>Admis- sions</i>	Antal vård- dagar <i>Bed- days</i>	Vårdform, anstalt, adress (huvudman) <i>Type of care, establishment, address (responsible authority)</i>	Upptag- nings- område (region, län) <i>Region served</i>	Antal vård- platser den 31/12 <i>Beds</i>	Antal intagna under året <i>Admis- sions</i>	Antal vård- dagar <i>Bed- days</i>
2. Storstädernas sinnessjukhus (huvudman U) Mental hospitals of the three largest cities		5 309	7 474	1 969 913	(forts. C 1)				
Beckomberga sjukhus, Bromma...	A	1 737	3 381	682 363	Kristianstad	L	99	9	38 253
Långbro " , Älvsjö	A	888	1 518	366 806	Malmö	M	209	70	77 265
S:t Eriks " (avd.), Sthlm ¹ ..	A	374	45	103 106	Hörby	M	33	3	12 010
Norrulls " , " ..	A	315	117	82 532	Landskrona	M	63	6	22 907
Rånäs "	A	105	10	38 308	Ramlösa	M	61	11	22 175
Malmö östra "	(M)	676	491	251 100	Trelleborg	M	60	6	21 884
Lillhagens "	(O)	1 214	1 912	445 703	Ystad	M	63	8	22 913
B. Övriga kommunala jämte enskilda sinnessjukhus Other mental hospitals		801	706	288 006	Falkenberg	N	72	12	26 320
1. Kommunala (huvudman K, där ej annat anges) Of local communes		745	431	289 638	Halmstad	N	79	14	28 822
*Uppsala	C	10	—	4 043	Varberg	N	29	1	10 596
Nyköping	D	20	17	7 320	Kungälv	O	105	18	37 980
Eskilstuna	D	57	74	25 825	Borås	P	48	11	17 580
Stångebro sjukhus, Linköping ..	E	65	5	19 563	Herrljunga	P	25	4	9 087
Sandbyhovs norra sjukhus, Norrköping	(E)	52	135	25 721	Torpågården, Vänersborg ..	P	106	42	38 459
*Markaryd	G	10	—	3 248	Aspö, Skövde	R	54	7	19 734
*Höganäs	M	14	5	4 946	Sjöryd, Hjo	R	79	22	28 813
*Bergalid, Hälsingborg	(M)	92	14	33 113	Stensta, Kristinehamn	S	152	88	4 151
*Landskrona	M	39	11	11 962	Hälshult	T	170	38	50 772
*Ystad	M	28	3	9 806	Sala	U	51	14	18 557
*Lidköping (nedl. 1/12)	R	—	—	2 008	Folkarbo, Krylbo	W	40	6	14 064
*Vilan, Skara	R	35	17	12 381	Hovgården, St. Tuna	W	92	21	31 978
*Karlstad	S	24	5	8 137	Gysinge	X	139	24	39 624
*Kristinehamn	S	19	3	6 308	Gävle	(X)	35	17	12 301
*Ekshärad	S	14	2	4 316	Hudiksvall	X	27	3	9 879
*Fryksände, Torsby	S	18	4	6 119	Frånö	Y	45	—	17 047
*Norra Råda, Myra	S	29	8	10 400	Timrå	Y	126	57	41 581
*Nyed, Molkom	S	9	—	5 171	Mörsil	Z	148	48	42 090
*Rällså	T	28	1	1 649	Flurckmark	AC	120	45	43 603
*Ö. Bohr, Vedevåg	T	22	4	5 333	Grannäs, Kvarnbyssund	AC	41	5	15 136
S:t Staffan, Gävle	(X)	47	54	19 897	Björkgården, Öjebyn	BD	373	125	132 445
Västhagen, Sundsvall	Y	90	57	34 575	2. Enskilda (huvudman P) Private		978	(1 036)	(306 734)
*Östersund	Z	23	12	7 797	*Högländsgården, Bromma	A	8	9	2 069
					*Borgebo, Storängen	B	15	90	4 689
					Bylehmmet, Täby	B	22	131	4 157
					*Saltsjöbaden	B	14	—	5 110
					*Söderås, Lidingö	B	23	15	5 475
					Vrå, Alsike	B	39	5	14 040
					Göransgården, Bergsbrunna ..	C	27	8	10 220
					Samariterhemmet, Uppsala	C	24	116	8 608
					St. Sunnersta, Sunnersta (nedl.) ..	C	—	..	..

2. Enskilda (huvudman P) Private

Lunnagård, Eksjö F
 *Betaniastiftelsen, Göteborg (O)

C. Vårdhem för lättsköta sinnessjuka Nursing homes for mentally diseased

1. Landstings eller stads utom lands- ting (huvudman L, där ej annat anges) Of the county councils and county boroughs

Karlshäll, Stockholm..... (U)	A	30	14	10 825
Maria, Stockholm..... (U)	A	31	15	11 141
Albyhemmet, Fittja	B	16	128	5 471
Husbyhemmet, Åkers Runö	B	15	5	48
Kuivsta	B	22	12	7 336
Norrbj, Häverö.....	B	70	35	25 515
Norrtälje.....	B	72	56	25 112
Rimbohemmet, Rimbo	B	8	53	2 560
Ulvunda, Bromma.....	B	109	525	37 736
Tammsvik, Bro..... (U)	C	46	54	12 108
Aspa, Ludgov.....	D	22	11	7 013
Emtnäs, Nyköping.....	D	52	27	18 813
Gnesta.....	D	37	9	12 264
Katrineholm.....	D	25	4	7 950
Oxelösund.....	D	22	11	6 924
Trosa.....	D	30	36	8 698
Sandbyhovs norra sjukh., Norrk. (U)	(E)	56	136	19 341
Finaspång.....	E	18	16	792
Ingelstad, Finaspång.....	E	42	4	15 366
Kisa.....	E	38	6	13 864
Motala.....	E	15	—	5 490
Sörby, Klockrike.....	E	36	8	13 109
Tjällmo.....	E	22	1	8 053
Vadstena.....	E	16	1	5 853
Eksjö.....	F	38	10	13 782
Gislaved.....	F	35	4	12 742
Herrestad, Kärda.....	F	70	6	21 925
Tranås.....	F	31	8	11 244
Ekebo, Lenhovda.....	G	42	40	15 275
Hallanäs, Alvesta.....	G	120	40	42 104
Ingelshov, Ingelstad.....	G	54	10	19 713
Hultsfred.....	Hn	61	50	17 502
Högsby.....	Hs	37	3	13 598
Kalmar.....	Hs	42	7	15 273
Nybo.....	Hs	69	16	25 136
Konneby.....	K	238	88	86 113
Araslöv, Vinnö.....	L	58	5	21 006
Barkåkra, Vejbystrand.....	L	30	2	10 973
Bommeryd, Tyringe.....	L	25	4	9 051
Borrby.....	L	30	3	11 550

56	275	18 368
26	14	9 150
30	261	9 218
5 552	(3 234)	(1848079)
4 574	2 198	1 536 345
30	14	10 825
31	15	11 141
16	128	5 471
15	5	48
22	12	7 336
70	35	25 515
72	56	25 112
8	53	2 560
109	525	37 736
46	54	12 108
22	11	7 013
52	27	18 813
37	9	12 264
25	4	7 950
22	11	6 924
30	36	8 698
56	136	19 341
18	16	792
42	4	15 366
38	6	13 864
15	—	5 490
36	8	13 109
22	1	8 053
16	1	5 853
38	10	13 782
35	4	12 742
70	6	21 925
31	8	11 244
42	40	15 275
120	40	42 104
54	10	19 713
61	50	17 502
37	3	13 598
42	7	15 273
69	16	25 136
238	88	86 113
58	5	21 006
30	2	10 973
25	4	9 051
30	3	11 550

Ekvallen, Boxholm.....	E	28	5	10 236
Berglunda, Eksjö.....	F	19	11	5 225
*Björkhamra, Jönköping.....	F	13	4	4 015
Björkhem, Eksjö.....	F	12	3	3 972
Kongsbacken, Tranås.....	F	21	58	5 765
Kullalyckan, Eksjö.....	F	22	2	8 020
Lillvik, Ormaryd.....	F	18	2	5 720
Lundagården, Bredaryd.....	F	23	14	8 337
Rostad, Sävsjö.....	F	9	11	3 020
Sjövik, Stensjön.....	F	18	10	5 279
Sjöås, Eksjö.....	F	20	1	6 912
Solhem, Mariannelund.....	F	16	3	4 895
Stora Vänhem, Österkorsberga.....	F	30	25	9 455
*Grännafors, Moheda.....	G	14	2	5 075
*Haga, Öjaby.....	G	9	6	3 025
*Kullagården, Värjö.....	G	16	3	5 340
*Peterssens sjuk- o. vilohem, Värjö.....	G	14	4	5 110
*Vallnäs, Värjö.....	G	10	10	3 576
*Björkhyddan, Hultsfred.....	Hn	15	13	2 887
Järnforsen.....	Hn	12	5	4 379
*Sjögårda, Skafet.....	Hn	16	100	4 852
Solhäll, Virserum.....	Hn	16	9	5 840
Solviken, Måilla kyrkby.....	Hn	14	3	5 297
*Manhem, Tyringe.....	L	33	16	..
*Stensborg, Osby.....	L	14	41	2 852
*Syster Annas sjuk- o. viloh., Tyringe.....	L	26	20	8 850
*Thulins vilohem, Ängelholm.....	L	34	50	11 528
*Bokebo, Ludvigsborg.....	M	9	1	2 989
*Eslövshemmet, Eslöv.....	M	14	1	5 096
*Soldala, Harlösa.....	M	11	5	3 893
*Sollden, Åkarp.....	M	16	10	4 399
*Tusculum, Hörby.....	M	15	2	5 475
*Vintriehemmet, Vintrie.....	M	14	2	5 052
*Tölö, Kungsbacka.....	N	20	32	1 633
Fredrikedal, Göteborg.....	(O)	60	19	23 034
*Kålsby, Hogstorp.....	O	20	34	6 186
*Brosäter, Horred.....	P	19	12	6 821
*Eskekärr, Tostared.....	P	26	38	7 018
*Granviken, Västra Bodarna.....	P	18	29	6 333
*Anneborg, Lundsbrunn.....	R	25	6	9 056
*Fredriksborg, Salstad.....	R	27	18	9 727
*Furugården, Mellansel.....	Y	20	22	6 192
*D. Skolhem för psykopatiska och nervösa barn Schools for psychopathic and nervous children.....		170	(65)	(40 689)
Barnbyn, Skå..... (U)	A	63	32	17 857
Mellansjö, Täby..... (U)	B	40	19	14 007
Nyhem, Höör..... (U)	(M)	20	8	5 844
Råbylund, Lund..... (F)	M	24	6	2 981
Skärbo, Alingsås..... (F)	P	23	..	..

Vårdform, anstalt, adress (huvudman)	Länsbokstav County (borough)	Vårdplatser den 31/12				Antal in- tag- na 7	Antal vård- dagar under året	Vårdform, anstalt, adress (huvudman)	Länsbokstav County (borough)	Vårdplatser den 31/12				Antal in- tag- na 7	Antal vård- dagar under året
Type of care, establishment, address (responsible authority)		Särskola School home	Arbetshem Work home	Älderdomsheim Old people's home	Vårdhem Asylum			Type of care, establishment, address (responsible authority)		Särskola School home	Arbetshem Work home	Älderdomsheim Old people's home	Vårdhem Asylum		
* E. Anstalter för psykiskt efter- blivna Establishments for mentally de- ficient (se även tab. 25 A)								(forts. E 2)							
1. Landstings och städers utom landsting plananstalter (huvud- man L, där ej annat anges) Of counties and county boroughs		2432	1153	22	2930	684	2070 148	2. Enskilda plananstalter (huvud- man L) Private institutions ..		70	395	—	639	102	401 548
Carlsund, Upplands Väsby.. (U)	A	—	22	—	224	13	87 674	Norsjö	AC	—	—	—	39	5	13 804
Rörstrandshemmet, Stockholm ..	A	—	30	—	—	1	8 735	Strömsör, Håknäs	AC	—	—	—	97	9	46 651
Slagsta, Fittja	A	183	—	—	—	16	39 770	Gällivare	BD	—	—	—	196	14	69 436
Sättra, Adelsö	(U)	—	72	—	18	11	29 554	Ingridshem, Gammelstad	BD	—	—	—	96	16	36 362
Årsta, Johanneshov	(U)	A	—	—	42	—	15 367	Tallheden, Råneå	BD	157	—	—	—	..	36 275
Hammarbo, Tungalsta	B	—	—	—	26	3	9 624								
UpplandsVäsby	B	123	20	—	59	..	78 142								
Östhammar	B	—	—	—	38	..	13 985								
Häga, Uppsala	C	—	44	—	8	—	14 640								
Rickomberga, Uppsala	C	—	26	—	—	—	23 720								
Älby, Dalboda	C	—	—	—	70	6	25 620								
Löt, Malmby	D	—	43	—	78	18	28 548								
Nävertorpskolan, Katrineholm...	D	60	—	—	—	14	11 040								
Storängen, Söderköping	E	90	78	—	64	24	83 968								
Söderköping	E	—	—	—	25	8	9 520								
Värnhem, Norrköping	(U)	(E)	64	31	66	7	35 080								
Björkbacka, Smålands-Rydaholm	F	—	29	—	—	1	10 218		Hn	—	32	—	—	4	11 877
Majgård, Horda	F	—	20	—	34	—	20 056		M	—	—	—	78	9	27 995
Nannylund, Eksjö	F, G, H	224	—	—	—	15	47 478		M	—	—	—	38	13	13 908
Vilhelmsköjd, Värnamo	F	—	—	—	76	1	27 817		M	—	68	—	38	11	38 325
Wilhelminahemmet, Växjö	G	—	—	—	42	3	15 778		Z	—	14	—	34	—	17 176
Verkeback	Hn	—	—	—	15	—	5 351		Z	—	14	—	28	4	15 166
Hästnäs, Visby	I	13	—	—	—	..	7 648		Z	—	9	—	47	2	20 816

Ekhagen, Karlshamn	K	60	—	—	—	..	17 700	8. Riksanstalter (huvudman P)									
Stampaholm, Karlshamn	K	—	—	—	—	9	16 551	Private institutions		127	362	—	1433	(154	697278)		
Tjället, Nävråglö	K	—	—	—	—	47	7 362	Björkebo, Fagersjö	A	—	—	—	28	1	11 258		
Arrie	L	—	—	—	—	15	6 638	Bergåsa, Tullinge	B	—	7	—	8	—	4 380		
Backagården, Finja	L	—	43	—	—	52	33 692	Granebo, Västerhaninge	B	—	—	—	42	1	15 738		
Fridhem, Häsleholm	L	93	—	—	—	..	26 358	Karlsvik, Södertälje	B	—	27	—	—	—	9 058		
Nyhem, Hälsingborg	L + M	—	34	—	—	182	78 760	Sjövik, Gräddö	B	—	14	—	—	2	5 110		
Osby	L	—	—	—	—	37	13 575	Torsby, Hemmestavik	B	—	43	—	—	12	16 070		
Blinkarps hemmet, Röstänga	M	15	43	—	—	3	21 045	Vallbostrand, Vallentuna	B	—	—	—	47	—	17 561		
Håkanstorp, Malmö	(M)	23	7	—	—	4	12 050	Villa Stugan, Saltsjö-Boo	B	—	—	—	10	—	3 660		
Klägerupshemmet, Klågerup (U)	(M)	—	—	10	—	—	3 660	Haga, Enköping	C	—	—	—	91	3	34 303		
Kullebohomet, Stehag	M	—	25	—	—	2	9 297	Helgesta, Grillby	C	—	—	—	18	—	7 445		
Lindängen, Malmö	(M)	8	11	—	—	—	6 954	Lövåstra, Bro	C	—	—	—	26	1	10 275		
Möllevångshemmet, Lund	M	166	37	—	—	35	52 452	Björnsund, Gnesta	D	—	—	—	15	1	5 522		
Björkska barnhemmet	N	—	—	—	—	16	4 721	Charlottendal, Gnesta	D	10	—	—	—	2	—		
Hallgården, Heberg	N	56	—	—	—	8	..	Häckelata, Malmköping	D	—	—	—	30	..	11 844		
Älvdalen, Åled	N	—	2	—	—	14	3 541	Majgårdens, Gnesta	D	—	—	—	31	1	11 247		
Öringe, Genovad	N	—	—	—	—	32	2	Rinkesta, Ärla	D	—	29	—	103	8	46 735		
Björboholms hemmet, Björbo-	(O)	—	—	—	—	22	13	Solvik, Valla	D	—	—	—	26	6	10 291		
holm *	(O)	—	—	—	—	22	13	Sävstaholm, Vingåker	D	40	—	—	—	—	13 766		
Glåborg	O	—	—	—	—	34	5	Schedevi, Rimfors	E	—	22	—	81	1	37 960		
Stretered, Källered	(L + U)	179	64	—	—	31	77 795	Bergshyddan, Smålands-Taberg	F	—	—	—	25	—	5 769		
Styrås	O	—	—	—	—	135	11	Betesås, Flisby	F	—	—	—	80	1	29 869		
Johannesberg, Mariestad	P + R	172	96	—	—	148	51	Björksäter, Smålands-Taberg	F	—	—	—	43	—	16 470		
* , Alingsås	P + R	—	5	—	—	20	4	Dalary, Tenhult	F	—	—	—	29	3	10 367		
Lilla Edet	P + R	—	3	—	—	17	5	Furulund, Smålands-Taberg	F	—	20	—	—	1	7 092		
Strands barnhem, Ulricehamn	P + R	—	—	—	—	12	2	Furulund, Horda	F, G, H	—	11	—	—	2	3 923		
Björkåsen, Glava	S	—	21	—	—	46	8	Solhem, Sävsjö	F, G, H	—	13	—	34	3	17 083		
Ulleberg, Karlstad	S	49	58	—	—	86	..	Talbacka, Smålands-Taberg	F	—	—	—	48	1	17 215		
Kristinaskolan, Askersund	T	56	—	—	—	2	..	Dänningelanda, Värjö	G	—	—	—	26	1	9 765		
Marieberg, Askersund	T	—	—	—	—	53	—	Ekeliden, Tyringe	L	—	17	—	119	8	49 640		
Wasshammar, Hammar	T	—	6	—	—	54	3	Tallåsen, Tollarp	L	—	—	—	125	7	45 690		
Gersällaskolan, Kungsör	U	90	—	—	—	16	192	Rönås, Bjärksjölagård	M	—	50	—	—	18	18 540		
Sofielund, Strömsholm	U	—	64	—	—	99	26	Betaniahemmet, Askim	O	36	67	—	67	20	57 913		
Haggården, Hedemora	W	149	—	—	—	44	53	Asterlunds vårdhem, Alingsås	P	—	—	—	10	1	4 626		
Höghammar, Bollnäs	X	94	48	—	—	72	30	Höglunda, Gräfsnäs	P	—	—	—	29	1	10 780		
Karlsberg, Gävle	(X)	—	33	—	—	38	—	Skansen, Lödöse	P	—	27	—	49	..	28 001		
Mohed, Mokorset	X	—	—	—	—	52	20	Talleröd, Strömsholms	P	* 41	—	—	—	23	14 100		
Bodaborg, Viskan	Y	72	60	—	—	93	..	Aspa, Hasselrör	R	—	10	—	24	4	12 410		
Const. Falek, Nyland	Y	—	—	—	—	30	30	Höra, Järpås	R	—	—	—	51	..	19 381		
Kullabo, Trehörningsjö	Y	—	—	—	—	18	—	Klovasten, Ulvåker	R	—	5	—	22	2	10 534		
Nordhem, Österås	Y	—	—	—	—	28	..	Östanby, Gusselby	T	—	—	—	45	17	16 675		
Furuhausen, Bräcke	Z	70	15	—	—	60	15	Hyddan, Norberg	U	—	—	—	29	1	11 583		
Brattby, Vännäsby	AC	166	63	12	30	72	90 785	Näs, Näs bruk	W	—	—	—	22	1	8 030		

Vårdform, anstalt, adress (huvudman) <i>Type of care, establishment, address (responsible authority)</i>	Länsbokstav <i>County (borough)</i>	Vårdplatser den 31/12 <i>Beds</i>					Antal in- tag- na* <i>Ad- mis- sions</i>	Antal vård- dagar under året <i>Bed- days</i>
		Uppfagn- hem <i>Nursing home</i>	Skolhem <i>School home</i>	Arbetshem <i>Work home</i>	Vårdhem <i>Asylum</i>			
4. Statliga (huvudman S) State institutions								
Statens anstalt för blinda med komplicerat lyte, Lund ..	—	—	127	106	54	51	101 335	
• skol- och yrkeshem, Vä- nersborg.....	—	—	54	66	54	12 12	51 895	
• skol- och yrkeshem, Sal- bohed	—	—	38	—	—	12 11	12 593	
Källshagen, Västra Ny. Vipeholm, Västra Mark med Brotorp, Sal- berga, se tab. 25 A.	—	—	35	40	—	12 28	36 847	
F. Anstalter för epileptiker (huvudman P, där ej annat an- ges) Establ. for epileptics .								
Vilhelmsro, Jönköping	A	7	124	89	—	32	82 147	
Stora Sköndal, Enskede 10... (F)	—	—	—	44	1185	161	79 421	
Erstagården, Nacka	B	—	—	29	—	11	10 787	
Margarethemmet, Knivsta... (F)	B	24	45	17	24	2	35 329	
Rödingegården, Hässelholm ..	L	—	—	65	—	8	23 328	
Sönnarslövsg., Ö. Sönnarslöv (L)	L	—	—	32	—	4	11 108	
Fogdarödshemmet, Höör	M	—	—	72	—	14	24 982	
Sätoftahemmet, Höör	M	—	—	63	28	7	32 409	
Ervallahemmet, Ervalla	T	—	—	52	—	2	19 164	
Skogsudden, Korsnäs	W	—	—	32	—	..	11 680	
Staberg, Korsnäs	W	—	—	29	—	1	10 331	
Granudden, Härnösand	Y	—	—	19	—	—	6 954	

Anstalt, adress (huvudman) <i>Establishment, address (responsible authority)</i>	Läns- bokstav <i>County (borough)</i>	Befintliga vid slutet av året <i>No. of pupils</i>
*G. Externatskolor för psykiskt efterblivna <i>Schools for mentally deficient</i>		1 187
1. Centralskolor (fristående skolor) (huvudman U)....		434
Katarina västra skola, Stockholm	A	199
Norrköping	(E)	28
Celsiuskolan, Malmö.....	(M)	49
Hälsingborgs stads, Råå	(M)	54
Östra Hagaskolan, Göteborg	(O)	96
Gävle	(X)	8
2. Till internat anslutna skolor.....		12 708

* Primärplatser är i första hand avsedda för akut sjuka, sekundärplatser för kroniskt klientel. Begreppen tillämpas endast vid statliga sinnessjukhus.

* Sekundärsjukhusen tager emot patienter från primärsjukhusen, nämligen Psykiatriska sjukhuset från Ulleråkers och Sundby sjukhus, Källshagens från Ryhovs, Restads och Mariebergers sjukhus och Gäddå från Sidsjöns sjukhus.

* Sekundärplatserna är förlagda till sjukhus på andra orter enligt följande. Tillhörande Sundby sjukhus: Ribbingelund, Ärla (120 vårdpl.) och Rosöga, Härad (120 vårdpl.); tillhörande Birgittas sjukhus: Hammar (78 vårdpl.); tillhörande St Sigfrids sjukhus: Långasjö (35 vårdpl.); tillhörande Restads sjukhus: Österängen (107 vårdplatser); tillhörande Sätters sjukhus: Pärby, Grangårde (151 vårdpl.) och Olofsfors, Avesta (120 vårdpl.); tillhörande Frösö sjukhus: Järvasö (55 vårdpl.).

* Inklusive Brotorps arbetshem, Hidingebro (40 vårdpl.).

* Inklusive alkoholistavdelning.

* Omfattar småbarns-, skol- och yrkeshem.

* Under året i slutet vård jämte i familjevård intagna.

* Hem för hjärnskadade barn (upptagen i sjukkasförteckn.).

* Inkluderar platser för arbetshem.

* Inklusive annexen Skäve (37 vårdpl.), Norrbyvälle (27 vårdpl.) och Nyhem (27 vårdpl.), samtliga med postadress Järna.

* Därav 14 vårdpl. på undersökningsavdelning.

* Avser budgetåret 1955/56.

* Uppgifter för de särskilda skolorna lämnas i öka.

* = Ingår ej i den enligt sjukförsäkringslagen (§ 4) upprättade förteckningen över sjukvårdsanstalter.

Tab. 26. Specifikation av under år 1956 intagna på statens och storstädernas sinnessjukhus *Admissions into mental hospitals of the State and the three largest cities*

Sjukhus <i>Hospitals</i>	Grupp A (samtliga) <i>Group A</i>				Grupp B ¹ <i>Group B¹</i>		För första gången intagna på sinnessjukhus <i>Patients ad- mitted for the first time into mental hospital</i>			
	Hela antalet intagna ² <i>Total number</i>		Därav f. observ- ation eller unders. ³ <i>(M+Kv)</i>	Intagna på egen ansökan <i>(M+Kv)</i> <i>On pat:s request</i>	Män <i>M</i>	Kvin- nor <i>F</i>	I allt <i>All cases</i>		Därav ej förut sinnessjuka <i>Not formerly mentally sick</i>	
	M <i>M</i>	Kv <i>F</i>					M <i>M</i>	Kv <i>F</i>	M <i>M</i>	Kv <i>F</i>
Statens sinnessjukhus <i>State Mental hospitals</i>	6 934	6 206	357	6 335	5 576	5 093	4 198	3 609	3 408	2 879
För sinnessjuka <i>For mentally sick</i> .	6 748	6 138	357	6 333	5 462	5 032	4 084	3 548	3 408	2 879
Psykiatriska sjukhuset (sek. sjukh.)	13	9	7	4	1	1	1	1	—	—
Ulleråkers sjukhus	538	383	19	300	475	377	347	219	270	188
S:ta Annas »	61	81	1	74	48	63	34	36	29	30
Sundby »	373	348	2	252	355	339	251	190	219	177
Birgittas »	342	349	17	366	286	257	213	186	211	164
Ryhovs »	537	621	31	639	433	486	331	353	294	325
S:t Sigfrids »	271	248	4	180	204	161	167	118	119	94
S:ta Gertruds »	292	374	8	391	242	329	175	179	162	147
S:t Olofs »	125	75	8	142	111	69	95	49	92	44
S:t Lars »	332	286	17	115	256	209	224	163	92	64
S:ta Maria »	734	498	16	766	549	363	413	295	276	198
S:t Jörgens »	247	278	2	275	204	212	142	153	123	112
Restads »	504	368	13	334	482	358	332	252	314	206
Källshagens » (sek. sjukh.)	107	54	—	13	49	48	36	36	20	31
Mariebergs »	373	411	11	471	354	395	230	238	221	234
Säters »	344	406	34	412	273	285	196	232	185	201
Sidsjöns »	461	502	27	566	352	424	280	342	257	233
Gådeå » (sek. sjukh.)	7	17	—	2	3	3	1	—	1	—
Frösö »	440	329	21	543	358	279	253	199	227	185
Umedalens »	372	331	20	255	246	235	200	187	149	159
Furunäsets »	275	170	99	233	181	139	163	120	147	87
För psykiskt efterblivna <i>For ment. deficient</i>	186	68	—	2	114	61	114	61	—	—
Västra Ny sjukhus	56	—	—	—	24	—	24	—	—	—
Vipeholms »	53	24	—	—	47	23	47	23	—	—
Västra Marks »	—	44	—	—	—	38	—	38	—	—
Salberga »	77	—	—	2	43	—	43	—	—	—
Storstädernas sinnessjukhus <i>Mental hospitals of the three largest cities</i>	3 749	2 871	14	3 193	3 125	2 328	1 736	1 304	1 454	1 092
Beckomberga sjukhus, Sthlm	1 940	1 192	7	1 777	1 702	1 084	747	511	641	447
Långbro sjukhus, (d:o)	713	600	—	708	603	539	346	274	286	248
S:t Eriks sjukhus, avd. för sinnes- sjuka, (d:o)	9	23	—	—	—	—	—	—	—	—
Norrulls sjukhus, (d:o)	—	101	—	2	—	9	—	5	—	4
Rånäs sjukhus	—	10	—	—	—	—	—	—	—	—
Malmö östra sjukhus, Malmö	267	224	5	200	196	165	148	119	143	106
Lillhagens sjukhus, Göteborg	820	721	2	506	624	531	495	395	384	287
Summa Total	10683	9 077	371	9 528	8 701	7 421	5 934	4 913	4 862	3 971

¹ Grupp B. För vård intagna samt efter observation enl. 4 kap. ssjl. resp. undersökning enl. 6 kap. ssjl. till vård överförda med frånräkning av dem, som tidigare utskrivits och återintagits för samma sjukdomsform utan att däremellan ha varit friska, eller som förflyttats från sinnessjukhus tillhörigt staten eller någon av storstäderna. *Patients admitted for care including those who after observation or forensic examination have been transferred to care with exception of those who after having been formerly discharged have been re-admitted for*

the same form of disease without having been restored in the meantime. Those transferred from one mental hospital to another are also excepted.

² Stämmer ej exakt med motsvarande uppgifter i tab. 25 beroende på olikheter i redovisningssätt. Gäller särskilt storstädernas sjukhus.

³ Enligt 4 resp. 6 kap. sinnessjuklagen. *Admitted for examination for forensic purposes.*

⁴ Inklusive Brotorps arbetshem.

Tab. 27. Antal den 31 december 1956 befinnliga vid statens och storstädernas sinnessjukhus

Number of patients at the mental hospitals of the State and the three largest cities on December 31st

Sjukhus <i>Hospitals</i>	För vård <i>For care</i>		Därav <i>Thereof</i>				Hela antalet befinnliga (inkl. för observation enl. 4 kap. ssjl och undersökning enl. 6 kap. ssjl) <i>Total</i>		Exspektanter <i>Expectants</i>	
			i kontrollerad familjevård <i>supervised in private homes</i>		försöks- utskrivna <i>released on probation</i>					
	M. M.	K. F.	M. M.	K. F.	M. M.	K. F.	M. M.	K. F.	M. M.	K. F.
Statens sinnessjukhus										
<i>State Mental hospitals</i>	17 733	15 414	426	368	4 629	4 350	17 742	15 417	940	904
För sinnessjuka <i>For mentally sick</i>	16 292	14 601	378	368	4 353	4 236	16 301	14 604	783	686
Psykiatriska sjukhuset (sek. sjukh.)	150	165	—	—	23	16	150	165	5	9
Ulleråkers sjukhus	1 289	1 072	100	118	340	284	1 289	1 072	62	74
S:t: Annas „	185	166	—	—	58	62	185	166	28	22
Sundby „	935	733	—	—	270	85	935	733	42	23
Birgittas „	746	727	3	3	195	203	746	727	16	63
Ryhovs „	1 168	1 183	3	1	350	414	1 168	1 183	86	22
S:t Sigfrids „	948	867	71	67	283	212	948	867	77	93
S:t: Gertruds „	725	609	8	6	47	69	725	610	28	29
S:t Olofs „	323	271	15	16	161	111	327	271	8	2
S:t Lars „	1 344	1 110	47	19	438	349	1 344	1 110	67	35
S:t: Maria „	1 130	1 096	—	—	293	309	1 131	1 096	18	44
S:t Jörgens „	360	343	—	—	81	102	360	343	8	20
Restads „	849	907	10	—	136	173	849	907	4	65
Källshagens „ (sek.sjukh.)	723	316	10	—	129	30	723	316	14	—
Mariebergs „	752	746	18	8	110	198	753	746	128	104
Säters „	1 001	898	24	6	159	213	1 001	898	108	9
Sidsjöns „	940	799	1	3	376	380	940	799	7	14
Gådeå „ (sek.sjukh.)	210	215	—	—	26	23	210	215	—	—
Frösö „	807	742	6	1	233	345	807	742	33	22
Umedalens „	805	880	37	83	193	266	805	880	18	—
Furunäsets „	902	756	25	37	452	392	905	758	26	36
För psykiskt efterblivna <i>For ment. deficient</i>										
.....	1 441	813	48	—	276	114	1 441	813	157	218
Västra Ny sjukhus	259	—	—	—	127	—	259	—	—	—
Vipeholms „	708	348	—	—	43	24	708	348	141	189
Västra Marks „ ¹	—	465	—	—	—	90	—	465	—	29
Salberga „	474	—	48	—	106	—	474	—	16	—
Storstädernas sinnessjukhus										
<i>Ment. hosp. of the three larg. cit.</i>	2 711	3 300	—	—	287	414	2 711	3 300	305	220
Beckomberga sjukhus	995	969	—	—	71	100	995	969	13	7
Långbro „	545	600	—	—	47	95	545	600	271	159
S:t Eriks sjh., avd. f. sinnessj. ...	53	238	—	—	—	3	53	238	—	—
Norrulls „	—	265	—	—	—	4	—	265	—	—
Rånäs sjukhus	—	105	—	—	—	—	—	105	—	—
Malmö östra sjukhus	351	421	—	—	37	63	351	421	21	54
Lillhagens „	767	702	—	—	132	149	767	702	—	—
Summa <i>Total</i> 1956	20 444	18 714	426	368	4 916	4 764	20 453	18 717	1 245	1 124
„ „ 1955	20 114	18 949	389	350	4 516	4 921	20 122	18 950	(1 013)	(1 022)
„ „ 1954	19 809	18 328	376	361	4 429	4 385	19 814	18 331	1 247	1 262

¹ Inklusive Brotorps arbetshem.

Tab. 28. Antal under år 1956 avgångna från statens och storstädernas sinnessjukhus

Discharges from mental hospitals of the State and the three largest cities

Sjukhus <i>Hospitals</i>	Vid intag- ningen ej i be- hov av vård (17 § ssjl.) <i>Not dis- eased when admitted</i>	Åter- ställda (17 § ssjl.) <i>Re- stored</i>	För- bättra- rade (17 § ssjl.) ² <i>Im- proved</i>	Av plats- brist el. för vård utom sjh. (18 § ssjl.) <i>From shortage of beds or for care outside of hosp.</i>	För- flyt- tade till an. sinnes- sjukh. <i>Trans- ferred to other mental hosp.</i>	Efter sinförd observa- tion el. unders. (4-6 kap. ssjl.) <i>After observa- tion or examina- tion</i>	Andra av- gång- na <i>Others</i>	Av- lidna <i>Dead</i>	Summa <i>Total</i>
Statens sinnessjukhus <i>State Mental hospitals</i>	245	4 775	4 469	227	491	208	1 046	1 594	13 055
För sinnessjuka <i>For mentally sick</i>	245	4 770	4 241	227	449	208	1 045	1 558	12 743
Psykiatriska sjukh. (sek. sjukh.)	—	6	9	—	22	4	—	7	48
Ulleråkers sjukhus	7	255	443	10	14	5	—	153	887
S:ta Annas »	—	65	25	8	28	1	21	18	166
Sundby »	17	280	234	16	41	1	3	120	702
Birgittas »	26	209	159	3	6	15	41	97	556
Ryhovs »	12	511	237	5	32	20	117	143	1 077
S:t Sigfrids »	12	127	140	2	17	2	97	66	463
S:ta Gertruds »	8	331	176	5	4	—	79	71	674
S:t Olofs »	—	93	17	3	—	1	16	22	152
S:t Lars »	13	126	173	3	23	6	59	111	514
S:ta Maria »	20	528	489	99	15	12	34	121	1 318
S:t Jörgens »	5	256	144	16	11	2	56	29	519
Restads »	8	399	411	—	46	6	24	102	996
Källshagens » (sek. sjukh.)..	—	15	66	40	44	—	—	44	209
Mariebergs »	12	379	201	2	9	3	97	75	778
Säters »	35	246	197	—	11	21	89	105	704
Sidsjöns »	26	432	293	4	57	19	71	66	968
Gådeå » (sek. sjukh.)..	—	3	4	—	12	—	—	14	33
Frösö »	26	337	177	—	7	11	72	43	673
Umedalens »	13	80	450	11	33	13	156	86	842
Furunäsets »	5	92	206	—	17	66	13	65	464
För psykiiskt efterblivna <i>For ment. deficient</i>	—	5	228	—	42	—	1	36	312
Västra Ny sjukhus	—	—	32	—	12	—	—	2	46
Vipeholms »	—	—	56	—	6	—	1	23	86
Västra Marks »	—	—	59	—	1	—	—	9	69
Salberga »	—	5	81	—	23	—	—	2	111
Storstädernas sinnessjukhus <i>Mental hosp. of the three largest cities</i>	201	2 206	2 384	80	239	11	844	527	6 492
Beckomberga sjukhus	112	1 189	1 141	33	146	6	214	224	3 065
Långbro »	36	337	668	39	15	—	96	96	1 287
S:t Eriks sjh., avd. f. sinnessjuka.	—	1	1	6	8	—	—	19	35
Norrulls »	—	—	4	1	17	—	—	25	47
Kånäs sjukhus	—	—	—	1	5	—	—	4	10
Malmö östra sjukhus	7	101	212	—	19	3	103	31	476
Lillhagens »	46	578	358	—	29	2	431	128	1 572
Summa Total 1956	446	6 981	6 853	307	730	219	1 890	2 121	19 547
» » 1955	322	5 480	5 821	390	732	176	1 660	1 900	16 481
» » 1954	308	4 896	5 420	437	741	193	1 497	1 870	15 362

¹ Inklusive Brotorps arbetshem.

² » 239 patienter på Furunäsets, Långbro och Lillhagens sjukhus, vilka utskrivits enligt 22 § ssjl.

Tab. 29. De år 1956 på statens och storstädernas sinnessjukhus intagna, grupp B (jfr tab. 26), fördelade efter hemort

Admissions, group B (cf. table 26), into mental hospitals of the State and the three largest cities, according to the patients' domicile

Län, städer <i>Counties, county boroughs</i>	Lands- bygd <i>Country</i>		Städer <i>Towns</i>		Summa <i>Total</i>		Län, städer <i>Counties, county boroughs</i>		Lands- bygd <i>Country</i>		Städer <i>Towns</i>		Summa <i>Total</i>	
	M. <i>M.</i>	Kv. <i>F.</i>	M. <i>M.</i>	Kv. <i>F.</i>	M. <i>M.</i>	Kv. <i>F.</i>			M. <i>M.</i>	Kv. <i>F.</i>	M. <i>M.</i>	Kv. <i>F.</i>	M. <i>M.</i>	Kv. <i>F.</i>
Stockholms stad...	3	—	2199	1504	2202	1504	Älvsborgs	län	248	201	169	135	417	336
Stockholms län	158	142	178	143	336	285	Skaraborgs	»	113	136	53	83	166	219
Uppsala »	81	67	91	68	172	135	Värmlands	»	177	174	118	136	295	310
Södermanlands »	70	93	85	85	155	178	Örebro	»	87	119	105	127	192	246
Östergötlands »	111	133	185	145	296	278	Västmanlands	»	81	54	96	78	177	132
Jönköpings »	131	148	176	150	307	298	Kopparbergs	»	187	182	70	84	257	266
Kronobergs »	113	96	28	25	141	121	Gävleborgs	»	186	168	99	94	285	262
Kalmar »	141	204	75	79	216	283	Västernorrlands	»	213	235	68	92	281	327
Gotlands »	61	47	37	20	98	67	Jämtlands	»	157	142	62	33	219	175
Blekinge »	71	55	45	41	116	96	Västerbottens	»	155	129	46	41	201	170
Kristianstads »	163	115	74	40	237	155	Norrbottnens	»	152	119	47	40	199	159
Malmöhus »	135	99	419	308	554	407	Utlandet eller okänt							
Hallands »	94	62	77	71	171	133	<i>Abroad or unknown</i>		62	69	113	76	175	145
Göteb. o. Bohus »	168	175	668	559	836	734	Summa Total		3318	3164	5383	4257	8701	7421

Tab. 30. Ålder vid första insjuknandet hos de år 1956 för första gången för vård på statens etc. sinnessjukhus intagna

Patients admitted for the first time into mental hospitals of the State and the three largest cities according to age when disease started

Åldersår Age	Un- der 15	15- 19	20- 24	25- 29	30- 34	35- 39	40- 44	45- 49	50- 59	60- 69	70-	Okänd <i>Un- known</i>	Ej vård- behov ¹	Summa <i>Total</i>
Män Male	292	258	345	486	559	615	583	601	892	572	584	90	57	5 934
Kvinnor Female	168	207	323	385	447	412	458	459	764	584	648	47	11	4 913
Summa Total 1956	460	465	668	871	1006	1027	1041	1060	1656	1156	1232	137	68	10 847
1955	533	496	681	803	945	839	917	827	1372	981	1059	164	57	9 674
1954	585	370	642	774	824	798	801	771	1222	875	933	156	52	8 803
1953	606	436	603	774	879	855	831	712	1194	820	910	166	37	8 823
1952	524	409	621	738	808	824	803	685	1029	805	804	189	54	8 293
1951	553	410	611	794	843	815	740	678	1037	790	798	131	38	8 238
1950	656	404	679	776	822	797	665	602	889	707	707	115	59	7 878
1940	463	395	467	511	512	430	364	334	523	296	252	256	..	(4 803)

¹ Not needing hospital care.

Tab. 31. Vid slutet av året befintliga patienter vid sinnessjukhus m. m. procentuellt fördelade efter sjukdomsform
Number of patients at mental hospitals and nursing homes at end of year according to type of disease (per cent)

Sjukdomsform (Ssjd = Sinnessjukdom) <i>Form of disease</i>	Statens och storstädernas sinnessjukhus <i>Mental hospitals of the State and the three largest cities</i>								Övriga komm. o. en- skilda sinnes- sjukh. år 1950 ¹		Kommunala vårdhem år 1956 ²		Samtliga anstalter år 1956 <i>Total</i>	
	År 1935		År 1945		År 1950		År 1956		M. M.	Kv. F.	M. M.	Kv. F.	M. M.	Kv. F.
	M. M.	Kv. F.	M. M.	Kv. F.	M. M.	Kv. F.	M. M.	Kv. F.						
Antal patienter <i>Number of patients</i>	12 582	11 805	17 744	15 057	18 678	16 747	20 453	18 717	535	655	2 261	2 253	23 249	21 625
Därav i % lidande av:														
Manisk-depr. ssjd. <i>Manic-depressive reaction</i> ..	6,9	9,3	5,1	8,4	5,0	8,5	4,6	8,3	4,1	7,5	2,4	4,7	4,4	7,9
Schizofreni. <i>Schizophrenic disorder</i>	66,6	61,7	56,8	58,0	58,3	55,9	55,1	52,1	41,3	37,7	69,0	54,5	56,2	51,9
Kronisk förryckthet <i>Paranoia</i>	0,6	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,9	1,7	0,7	0,5	0,5	0,5
Epileptisk ssjd. <i>Psychosis from epilepsy</i>	1,8	1,7	2,0	1,7	1,9	1,8	1,8	1,7	1,7	0,6	1,1	1,5	1,8	1,7
Presenil ssjd. <i>Presenile psychosis and dementia</i>	2,5	9,7	2,4	8,7	2,8	8,5	3,0	9,4	3,4	8,8	3,6	11,7	3,1	9,7
Senil ssjd. <i>Senile psychosis</i>	1,9	3,4	2,6	3,8	2,7	4,4	3,4	5,7	6,4	13,0	5,4	9,4	3,7	6,3
Sinnessjukdom på grund av:														
Arteriosklerotiska förändr. <i>Psychosis with cerebral arteriosclerosis</i>	0,7	0,7	1,2	1,2	1,3	1,5	1,3	2,0	4,9	7,5	2,6	3,9	1,5	2,3
Andra grövre förändringar i hjärnan. <i>Psychosis and dementia due to cerebral injury</i>	1,1	0,6	1,9	0,9	2,7	1,2	3,2	1,5	1,9	1,2	2,8	1,7	3,1	1,5
Syfilitisk infektion, paralytisk form. <i>General paralysis of insane</i>	2,2	0,8	1,4	0,5	1,0	0,4	0,7	0,3	1,9	—	1,0	0,4	0,7	0,3
D:o annan form i centrala nervsystemet. <i>Other psychosis and dementia due to syphilis of central nervous system</i>	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,4	0,1	0,0	0,1	0,1	0,1
Annan infektion. <i>Psychosis due to other infection</i>	0,6	0,6	0,6	0,4	0,4	0,4	0,3	0,3	0,7	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3
Alkoholförgiftning. <i>Alcoholic psychosis</i>	1,3	0,1	1,1	0,1	1,7	0,1	2,9	0,2	6,5	0,2	1,4	0,0	2,8	0,2
Annan förgiftning. <i>Psychosis due to other intoxication</i>	0,1	0,2	0,2	0,1	0,2	0,2	0,3	0,2	0,7	0,6	0,1	0,0	0,3	0,2
Autointoxikation. <i>Psychosis due to auto-intoxication</i>	0,1	0,3	0,1	0,5	0,2	0,8	0,2	0,8	—	0,2	—	0,1	0,1	0,7
Psykogen ssjd., hysterisk form <i>Hysteria</i>	0,3	1,0	0,2	0,6	0,1	0,7	0,1	0,7	0,2	0,8	0,0	0,2	0,1	0,6
Annan form. <i>Psychosis due to mental injury and acquired emotion</i>	0,5	0,6	0,8	1,2	1,7	2,1	3,1	3,2	12,1	12,4	1,0	1,7	3,1	3,3
Abnorm personlighet <i>Psychopathic personality</i> ..	2,8	2,6	8,1	4,0	5,9	3,7	7,1	4,2	5,0	0,9	2,7	2,4	6,6	3,9
Sinnessvagheter <i>Imbecility</i>	7,5	4,6	10,6	6,9	9,0	6,6	9,3	6,6	6,6	4,7	4,9	6,4	8,8	6,5
Psykisk efterblivenhet <i>Idiocy</i>	2,3	1,5	4,4	2,5	4,6	2,7	3,1	2,3	1,3	1,4	0,9	0,5	2,8	2,1
Ej sinnessjuk vid intagningen <i>Not insane at admittance</i>	—	—	—	—	—	—	0,0	—	—	—	0,1	0,0	0,0	0,0
Annan eller okänd diagnos <i>Other or unknown diagnosis</i>	—	—	0,0	0,0	—	—	—	—	—	0,3	—	—	—	0,0
Summa <i>Total</i>	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

¹ *Other mental hospitals.* — ² *Nursing homes for mentally diseased.*

Tab. 32. Dödsorsaker för de å statens och storstädernas sinnessjukhus avlidna år 1956

Causes of death of deceased at mental hospitals of the State and the three largest cities

Dödsorsaker ¹ <i>Causes of death</i>	Män <i>M.</i>	Kv. <i>F.</i>	Dödsorsaker ¹ <i>Causes of death</i>	Män <i>M.</i>	Kv. <i>F.</i>
Lungtuberkulos <i>Pulmonary tuberculosis</i>	21	15	Hypertoni <i>Hypertonism</i>	10	4
Tbc i andra organ <i>Tuberculosis of other organs</i>	1	—	Allmän arterioskleros <i>General arteriosclerosis</i>	34	59
Paralysie générale <i>General paralysis of insane</i>	1	—	Andra sjukdomar i cirkulationsorganen	68	74
Septikemi <i>Septicæmia</i>	5	—	<i>Other diseases of circulatory system</i>	—	1
Inhemsk sömnsjuka <i>Acute infectious encephalitis</i>	4	1	Influensa <i>Influenza</i>	23	14
Malign tumör i <i>Malignant neoplasm of</i>			Akut lobär lunginflammation <i>Acute lobar pneumonia</i>	242	187
digestionsorgan och peritoneum <i>digestive organs and peritoneum</i>	31	25	Bronkopneumoni <i>Broncho pneumonia</i>	13	14
respirationsorganen <i>respiratory system</i>	5	4	Andra sjukdomar i respirationsorganen	7	2
bröstkörtel och uro-genitalorgan <i>breast and genito-urinary organs</i>	8	22	<i>Other diseases of respiratory system</i>	—	3
på annat ställe eller UNS <i>other and unspecified sites</i>	7	6	Magsår <i>Ulcer of stomach</i>	10	2
Hjärntumör <i>Neoplasm of brain</i>	2	3	Tarmvred <i>Intestinal obstruction</i>	1	4
Leukemi <i>Leukæmia and aleukæmia</i>	1	2	Levercirros <i>Cirrhosis of liver</i>	3	1
Sockersjuka <i>Diabetes mellitus</i>	6	3	Andra leversjukdomar <i>Other diseases of liver</i>	1	4
Andra endokrina systemets sjukdomar	—	2	Gallstenssjukdom <i>Cholelithiasis</i>	3	1
<i>Other diseases of the endocrine system</i>	1	1	Kolecystit <i>Cholecystitis</i>	1	2
Perniciös anemi <i>Pernicious anæmia</i>	—	2	Andra sjukdomar i digestionsorganen	11	14
Blodbildande organens och blodets sjukdomar	—	2	<i>Other diseases of the digestive system</i>	—	5
<i>Diseases of the blood and blood-forming organs</i>	—	2	Kronisk nefrit <i>Chronic nephritis</i>	11	8
Delirium tremens <i>Delirium tremens</i>	16	—	Infektiosa njursjukdomar <i>Infections of kidney</i>	4	—
Senil psykos <i>Senile psychosis</i>	14	4	Prostatahyperplasi <i>Hyperplasia of prostate</i>	4	—
Andra psykosor <i>Other psychosis</i>	20	2	Andra sjukdomar i uro-genitalorganen	4	2
Senil demens <i>Dementia of old age</i>	4	7	<i>Other diseases of the genito-urin. system</i>	—	—
Blödning i hjärna och meninger <i>Cerebral and meningeal hemorrhage</i>	55	78	Skelettets och rörelseorganens sjukdomar	1	3
Cerebral arterioskleros <i>Cerebral arteriosclerosis</i>	42	43	<i>Diseases of the bones and organs of movement</i>	—	1
Meningit <i>Meningitis</i>	—	1	Dekubitalsår <i>Decubitus ulcer</i>	1	7
Encefalit UNS <i>Encephalitis NOS</i>	5	—	Gangrän <i>Gangrene</i>	10	1
Disseminerande skleros <i>Multiple sclerosis</i>	4	1	Uremi utan närmare specifikation <i>Uremia unqualified</i>	16	2
Epilepsi <i>Epilepsy</i>	2	—	Senilitet <i>Senility</i>	47	85
Huntingtons chorea <i>Huntington's chorea</i>	—	1	Marasm <i>Marasmus</i>	2	2
Andra hjärnsjukdomar <i>Other diseases of brain</i>	7	11	Benbrott <i>Fracture of bone</i>	11	3
Andra nervsystemets sjukdomar <i>Other diseases of nervous system</i>	2	—	Själv mord, hängning <i>Suicide, hanging</i>	4	—
Endocardit <i>Endocarditis</i>	—	4	*, drunkning * drowning	1	2
Arteriosklerotisk hjärt- och kranskärls-sjukdom	138	106	*, kvävning * suffocation	12	6
<i>Arteriosclerotic heart disease including coronary disease</i>	22	56	Andra självmord <i>Other suicides</i>	16	9
Kronisk myokardit <i>Chronic myocarditis</i>	31	23	Andra dödsorsaker UNS <i>Other causes of death</i>	48	43
Kardioskleros <i>Cardiosclerosis</i>	18	37	Okänd dödsorsak <i>Unknown cause of death</i>		
Trombos och emboli <i>Thrombosis and embolism</i>	13	4			
Hjärtfel <i>Organic heartvalvular disease</i>					
			Summa Total 1956	1097	1024
			* * 1955	996	904
			* * 1954	979	891
			* * 1953	878	893
			* * 1952	907	879
			* * 1951	876	840

¹ UNS = Utan närmare specifikation NOS = Not otherwise specified.

Noter till tab. 11

- ¹ Beträffande huvudmännen, se koden på sida IX.
² Länsbokstaven avser huvudmannens län (stad) eller eljest det område, som huvudsakligen utnyttjar anstalten. Då fråga är om stad, som ej deltagit i landsting, har länsbokstaven satts inom parentes (dock ej för Stockholm, som har egen bokstav). Se koden sida IX.
³ Ungefärligt antal.
⁴ Avser den ³⁰/_a.
⁵ Avser budgetåret 1955/56.
⁶ Däribland även platser för annat än egentlig lasarettsvård. Jfr tab. 10.
⁷ Holtermanska sjukhuset för hud- och könssjukdomar.
⁸ Exkl. sinnessjukavdelning (374 vårdplatser). Se tab. 25 A.
⁹ Därav visst antal vårdplatser för kroniskt sjuka, enligt följande:
 (För delade lasarett med kronikerplatser hänvisas till tab. 10.)

Östhammars lasarett	34
Lysekils »	50
Strömstads »	53
Svegs »	44
Haparanda »	20
Kalix »	47
Kiruna »	51

Summa på odelade lasarett 299 platser för kronikervård.

Tingsryds sjukstuga	27
Bäckefors »	20
Svenljunga »	25
Hagfors »	26
Domnarvets »	69
Ströms »	50
Byske »	22
Dorotea »	11
Lycksele »	10
Malåträsk »	6
Nordmalings »	22
Sorsele »	6
Åsele »	9
Arjeplogs »	10
Arvidsjaurs »	21
Jokkmokks »	20
Pajala »	12
Vittangi »	15
Överkalix »	27
Övertorneå »	24

Summa på sjukstugor 432 platser för kronikervård.

Uddevalla epidemisjukstuga	49 platser för kronikervård.
Eksjö sanatorium	54
Kungshults »	30

Kroppsfjälls »	20
Högbö »	27
Sundsvalls »	49
Sollidens »	23
Hällnäs »	44

Summa på sanatorier 247 platser för kronikervård.

- ¹⁰ Enligt avtal disponeras större delen av vårdplatserna av landstinget.
¹¹ Platser för barnförämningsfall ingår.
¹² Exkl. Norrköpings, Sundsvalls och Bodens epidemisjukhus samt Sollefteå, Örnsköldsviks och Kiruna epidemisjukstugor.
¹³ Ett stort antal epidemivårdanstalter har förutom epidemivård även bedrivit annan akut kroppssjukvård eller kronikervård. Intagna och vård dagar för hela denna verksamhet ingår i talen för de särskilda anstalterna. (Se härom texten kap. 3.22.) Som ett uttryck för den egentliga epidemivården lämnas därför under summeraderna i tab. 11 F summeriska uppgifter för antalet debiterade vård dagar för epidemilagsfall enligt till medicinalstyrelsen inkomna statsbidragsrekvisitioner. Dessa uppgifter är dock icke fullt jämförbara med övriga.
¹⁴ Dessutom 40 vårdplatser, som disponerats av Halmstads lasarett och ingår i redovisningen på tab. 11 A.
¹⁵ Här ingår vissa platser för lasarettsvård (ev. konvalescens) eller förlossningar enligt följande:

Vänersborgs epidemisjukstuga	16 (konvalescens)
Lilldals sjukhem	5 (sjukstuga)
Dalboborgens vårdhem	17 (konvalescens)
Trollhättans »	15 (allm. sjukavd.)
Ulricehamns »	4 (konvalescens)
Arvika nya sjukhem	4 (njurtubo)
Jörns sjukhem	10 (sjukstuga)

Summa 71 platser för lasarettsvård.

Jörns och Lövnångers sjukhem vardera 6 platser för förlossningsvård, Älvsbyns sjukhem 8 platser för förlossningsvård.

¹⁶ Avdelningar för gynekologi ingår (48 platser på Allmänna b.b., 49 platser på Södra b.b. och 20 platser på Motala b.b.).

¹⁷ Lyder under socialvårdsmyndighet.

¹⁸ Har ej statsbidrag till driften.

¹⁹ Därav 316 vårdplatser på statsbidragsberättigad avdelning. Övriga platser saknar statsbidrag.

²⁰ Anderslövs, Svedala och Sjöbo sjukhem har under året varit stängda på grund av ombyggnad. Patienterna vårdas under ombyggnadstiden i lokaler tillhörande epidemisjukstugorna i Landskrona och Hörby.

²¹ Därav 16 platser på tuberkulosavdelning.

* = Ingår ej i den enligt sjukförsäkringslagen (§ 4) upprättade förteckningen över sjukvårdsanstalter.

Utkom från trycket den 26 juni 1958